

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

**Thomae
Kempensis De
imitatione
Christi libri
quatuor**

I. H. Kessel

ANNEX LIB.

5865

.328

.17

Library of

Princeton University.

Presented by

B. Reed

Druck und Verlag von L. Schwann in Düsseldorf.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to blurring and high contrast.

*Thomas Kempensis
Mars 7, 1889*

THOMAE KEMPENSIS
DE
IMITATIONE CHRISTI

LIBRI QUATUOR
QUOS
AD AUTHOGRAPHI FIDEM
RECOGNOVIT ET
DELECTU PRECATIONUM ADIUNCTO

EDIDIT
Hubert
I. H. KESSEL,

DR. SS THEOL. ET CANONICUS AQUISGRANENSIS.

DUESSELDORPII
SUMPTIBUS ET TYPIS L. SCHWANN.
1889.

(RECAP)
Digitized by Google

I. Praefatio editoris.

In grandi piorum libellorum copia vix ullum exstare arbitror, quem tanta semper universa societas christiana existimatione complexa est, tantoque studio et desiderio omnes quotquot sanctioris vitae erant studiosi inde a primo quadrante saeculi XV. usque ad nostra tempora non legendum modo sed lectitandum putarunt, atque de imitatione Christi libellum. Hic continere mihi videtur, ait Nigronius S. J., succum totius vitae spiritualis, compendium perfectionis christianae, quintam ut ita dicam essentiam religiosae vitae et sanctitatis. Multorum doctorum hominum scripta non habent nisi clarum nomen, cetera exsanguia sunt; instituunt, cavillantur, non faciunt animum, quia non habent; Thomam autem Kempensem, quem huius praestantissimi ac fere divini libelli auctorem iuxta vulgarem traditionem

2865
21

JUN 22 1912 288216

teneo, qui vel per transennas legerit, nullus dubito, quin ultro fassurus sit vivere, vigere nec mortalium magistrorum more sed angelicorum monere et docere. Equidem libenter fateor, quotiescumque ad legendum vel meditantum aliquod huius libri caput accesserim, mihi divinum doctrinae christianae spiritum visum fuisse afflari pectusque divino quodam motu concitari, unde nec nimium affirmasse dixerim eum, qui inter scriptores asceticos eius auctorem quasi doctorem angelicum appellaverit. Atque haec res est, quae non magis commendatione quam admiratione hunc libellum reddat dignissimum.

Sane quidem dolendum est, quod de auctore eius per se haud certo constat neque quaestiones, quae inter doctos viros de hac quaestione ventilantur, adhuc ad liquidum perductae sunt; at longa perpetuaque traditione, quam retro ad ipsius Thomae Kempensis tempora facile persequi licet, confirmatum habemus, ipsum verum esse eiusdem auctorem, sed nomen suum ex mera humilitate tenebris involvisse. Quae traditio priusquam non firmiter quam hucusque prolata sunt argumentis convulsa fuerit, mihi quidem religio esse videtur, eam

sine urgenti necessitate pessumdare vel certamini sine iusta victoria finem imponere. His diebus causa potissimum inter Thomam Kempensem et Joannem Gersen, quem abbatem Benedictinum fuisse dicunt, agitur; nam Joannem Gersonium, cuius nomen non pauci codices et editiones vel recentiores referant, passim constat causa laborare, ne dicam cecidisse, quippe qui licet in Lugdunensi Coelestinorum conventu aliquamdiu versatus, tamen numquam amplexus fuerit vitam monasticam. Auctorem autem libelli de imitatione Christi scripti religiosum exstitisse, dubitare non licet, quum hoc omnes eiusdem paginae demonstrare videantur. Nobis quidem persuasum est, libellum hunc olim vulgo expositum absque certo auctoris nomine et sine ullis quibus dignosci posset crepundiis, quae res tempore procedente typographis erat in causa, cur certo eum auctori, sed pro suo quisque arbitrio, inscriberent. Ineunte autem saeculo XV. Joannes Gersonius, Cancellarius Parisiensis et in synodo Constantiensi orator clarissimus, quum ubique terrarum et fama doctrinae et libris asceticis quos ediderat magna apud omnes auctoritate gauderet, hinc factum est, ut haberi pro

auctore eximii libelli consueverit, quae res quum postea subtiliore indagatione instituta non posset falsa non cognosci, nonnullis sociis Ordinis s. Benedicti, quorum primicerius est Caietanus abbas, occasionem dedisse videtur ei Joannem Gersen, quem saeculo XIII. vixisse contenderent, substituendi et hoc modo ipsum sibi libellum, ac si manu monachi Benedictini exaratus fuisset, iure postliminii reclamandi. Res adhuc sub iudice est et ab hoc loco prorsus alienum esse videtur eam discutere, quippe quae ab indole ipsius libelli discernenda videatur ac christianae pietatis, cui fovendae et augendae auctor inservire volebat, parvi admodum intersit, utrum per Thomam Kempensem an per Joannem Gersen sublimes de contemptu mundi sententias divinaeque de interna conversatione monita Spiritus sanctus protulerit.

Verum enim vero ne iusto longior in praefatione fiam, exposita de laude libelli edendi deque quaestione, quisnam illum composuisse existimandus sit, sufficiant; praefandi enim negotio me ita defungi decet, ut quid consilii in hac editione paranda et concinnanda propositum, quid materiae et opum paratum fuerit, breviter patefaciam, ita quidem,

ut quid de pretio eiusdem statuendum sit, ultro patescat. In hac autem parte non possum quin ingenue fatear mihi nihil antiquius fuisse, quam ut textum aurei libelli typis describerem quam possem integerrimum. Ex omnibus autem codicibus m. s., ad quorum fidem hunc libellum umquam editum viderim, quum ille, qui hodie in bibliotheca regia Bruxelensi adservatur, facile principatum obtineat non modo propterea, quod ipsius Thomae manu exaratus authographi auctoritate gaudet, verum etiam quod stilum maxime sibi constantem et primitivo ubique colore florentem exhibet, eo textum superstruendum esse putavi. Multa quidem in hoc codice inveniuntur, quae ab ipso auctore erasa adsuta et superscripta videantur, at Gersenistae si inde causam arcessere posse sibi videantur, cur ei auctoritatem authographi derogent, vehementer errant. Thomas enim, quem summae integritatis et pietatis virum fuisse una omnium vox est, quomodo poterat arbitrari sibi hunc librum tam funditus et libere castigandum mutandumque esse, nisi ipse se eiusdem cognovisset auctorem? Sed alia mihi praesto erant adminicula, quibus in adornanda hac editione egregie adiutus

sum. Feliciter enim mihi obtigit tres codices m. s. invenire, quos ex illo authographo emanasse manifestum est, quorum subsidio ad textum rectius conformandum haud parvum commodum nactus fuisse mihi videor. Sed ut iusto haec editio ambitu ornatus prodiret atque, quo plurimum desiderio expeteretur, eo esset parabilior, ego duas editiones curandas esse putavi, unam minorem quae precantium potissimum utilitati inserviret, maiorem alteram, quae criticam materiam, qua in textu probe constituendo uti lucuit, et prolixiorum disputationum, quibus variis de ipsius libelli indole ordine et auctore quaestionibus lucem offundere studui, apparatus susciperet.

Ad finem huius praefationis e re esse arbitror, ut moneam lectorem, me a versiculorum partitione, qualis inde a saeculo XVII. introducta et at nostra usque tempora pertinacius quam prudentius servata fuerit, nonnumquam sed raro recessisse; multis enim locis ista partitio nulla prorsus ratione nixa est, ita quidem, ut intelligentiam usumque libelli impedire magis quam promovere videatur.

II. Quomodo hi aut alii pii libelli cum fructu legendi sint, praemonitio ad lectorem.

1. **C**ertum quotidie tempus piae lectioni praefige illudque inviolabiliter, quoad fieri potest, observa. Si iusta occupatio statutam horam occupat aut surripit, proxima illud recupera. Nonne quum certum quotidie tempus idque satis lubenter concedatur corpori per cibum, somnum, aerem reficiendo, par erit et animae multo digniori aliqua temporis portio non negetur?

2. Praepara te ad lectionem habendam pura intentione, qua solum animae tuae profectum quaeras, deinde brevi mentis elevatione, qua roges donari tibi coelitus lumen intellectus seu gratiam, qua capax fiat animus rei lectae, ut cognoscas, quid Deus requirat a te, una cum serio proposito cognitam Dei voluntatem exequendi. Huic praeparationi aptissimam formulam tradit ipse Thomas, quam proinde piae lectioni semper praemittere consentaneum est.

Oratio ante piam lectionem recitanda.

(lib. III c. 2, n. 1 et 3).

Loquere, Domine, quia audit servus tuus. Servus tuus sum ego: da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua. Loquere mihi ad qualemcumque animae meae consolationem et ad totius vitae meae emendationem, ad tuam autem gloriam et perpetuum honorem. Amen.

3. Non cursim et festinanter, sed tractim, serio et magna cum attentione legendum, cum debita mora et quiete interposita, ut divinae illustrationi vel monitioni sit locus, subinde parumper subsistendo, lecta recolendo et qua ratione in praxin reduci possint, dispiciendo. Porro certa et ordinata sit lectio, vagam et desultoriam fuge. Fastidientis stomachi est multa degustare, nulli certo ferculo acquiescere. Sic inquinatur magis corpus quam alitur. Ex ordine itaque lege librum, quem sumpseris legendum. Illa tamen, quae te magis concernunt et affectus moresque tuos propius attingunt, saepius relegere nihil vetat, imo proderit plurimum, maxime si particulare examen adiunxeris.

4. Pios affectus lectioni congruentes elicere stude; alias inanis erit lectio,

quae quidem intellectum illuminat sed affectum non inflammat. Ideoque inse-
rendae subinde piae aspirationes ad Deum,
quibus gratia exequendi quae legisti pe-
tatur. Proposita etiam practica formanda,
quae lectioni respondeant, quin et illu-
striora quaedam dicta vel monita selige
ac memoriae infige, ut subinde habeas
quae rumineris et expendas, vel tamquam
sagittas e pharetra opportune, cum usus
feret, contra tentationem aut hoc illudve
vitium quo laboras depromas, vel tam-
quam calcaria virtutum, humilitatis, pa-
tientiae, divini amoris, aliarum adhibeas.

5. Claude lectionem brevi aspiratione
vel oratione ad Deum, ut semen in ter-
ram cordis tui iactum servet ac foecun-
det. Admodum convenientem huic rei
formulam orationis exhibet Thomas loco
supra citato.

Lectio post orationem.

Inclina cor meum in verba oris tui,
Domine Deus meus, aeterna veritas, ne
forte moriar et sine fructu efficiar, si
fuero tantum foris admonitus et intus
non accensus, nec sit mihi ad iudicium
verbum auditum et non factum, cogni-
tum et non amatum, creditum et non
servatum. Amen.

6. Quem usum ne praepropere fastidias, quasi magno temporis impendio constare videatur, scias velim istum vel momento atque unico adeo mentis suspirio observari posse. Quodsi vero nonnulla mora opus sit, ne te pigeat; nullibi enim melius tempus collocaveris. Vide, quomodo in aliis rebus iisque vanis saepe et parvi momenti nulla nobis gravis sit mora.

(1) = ~~at~~ ...
(2) Iēsus (vultus) ...
genitū et dicit deservet ...
ni, et cetera momenta ...

De
IMITATIONE CHRISTI.

Liber Primus.

Admonitiones ad spiritualem
vitam utiles.

Caput 1.

De imitatione Christi et contemptu omnium vanitatum
mundi.

1. **Q**ui sequitur me, non ambulat in
tenebris, dicit Dominus.¹⁾ Haec
sunt verba Christi, quibus admonemur,
quatenus vitam eius et mores imitemur,
si velimus veraciter illuminari et ab
omni caecitate cordis liberari.

Summum igitur studium nostrum sit:
in vita Jesu Christi meditari.

2. Doctrina Christi omnes doctrinas
Sanctorum praecellit; et qui spiritum

¹⁾ Joan. 8, 12.

haberet, *absconditum ibi manna*¹⁾ inveniret.

Sed contingit, quod multi ex frequenti auditu Evangelii parvum desiderium sentiunt, quia spiritum Christi non habent.

Qui autem vult plene et *sapide* Christi verba intelligere, oportet ut totam vitam suam illi studeat conformare.

3. Quid prodest tibi alta de Trinitate disputare, si careas humilitate, unde displiceas Trinitati?

Vere! alta verba non faciunt sanctum et iustum, sed virtuosa vita efficit Deo carum.

Opto magis sentire compunctionem, quam scire eius definitionem.

Si scires totam Bibliam exterius et omnium philosophorum dicta, quid totum prodesset sine caritate Dei et gratia?

*Vanitas vanitatum et omnia vanitas*²⁾, praeter amare Deum et illi soli servire.

Ista est summa sapientia: per contemptum mundi tendere ad regna caelestia.

4. Vanitas igitur est, divitias perituras quaerere et in illis sperare.

Vanitas quoque est, honores ambire et in altum statum se extollere.

1) Apoc. 2, 17. 2) Eccl. 1, 2.

Vanitas est, carnis desideria sequi et illud desiderare, unde (postmodum) graviter oportet puniri.

Vanitas est, longam vitam optare et de bona vita parum curare.

Vanitas est, praesentem vitam solum attendere, et quae futura sunt non praevidere.

Vanitas est, diligere quod cum omni celeritate transit, et illic non festinare, ubi sempiternum gaudium manet.

5. Memento illius frequenter proverbii: *Quia non satiatur oculus visu, nec auris impletur auditu.*¹⁾

Stude ergo cor tuum ab amore visibilium abstrahere et ad invisibilia te transferre.

Nam sequentes suam sensualitatem maculant conscientiam et perdunt Dei gratiam.

Caput 2.

De humili sentire sui ipsius. 2

1. **O**mnis homo naturaliter scire desiderat; sed scientia sine timore Dei quid importat?

---

1) Eccl. 1, 8.

Melior est profecto humilis rusticus, qui Deo servit, quam superbus philosophus, qui se neglecto cursum coeli considerat.

Qui bene se ipsum cognoscit, sibi ipsi vilescit, nec laudibus delectatur humanis.

Si scirem omnia, quae in mundo sunt, et non essem in caritate, quid me juvaret coram Deo, qui me iudicaturus est ex facto?

2. Quiesce a nimio sciendi desiderio, quia magna ibi invenitur distractio et deceptio.

Scientes libenter volunt videri et sapientes dici.

Multa sunt, quae scire parum vel nihil animae prosunt.

Et valde insipiens est, qui aliis rebus intendit, quam his, quae salutem suam deserviunt.

Multa verba non satiant animam, sed bona vita refrigerat mentem, et pura conscientia magnam ad Deum praestat confidentiam.

3. Quanto plus et melius scis, tanto gravius inde iudicaberis, nisi sanctius vixeris.

Noli ergo extolli de ulla arte vel

scientia, sed potius time de data tibi notitia.

Si tibi videtur, quod multa scis et satis bene intelligis, scito tamen, quia sunt multo plura, quae nescis.

*Noli altum sapere,*¹⁾ sed ignorantiam tuam magis fateri.

Quid te vis alicui praeferre, cum plures doctiores te inveniantur et magis in legi periti?

Si vis utiliter aliquid scire et discere, ama nesciri et pro nihilo reputari.

4. Haec est altissima et utilissima lectio: sui ipsius vera cognitio et despectio.

De se ipso nihil tenere et de aliis semper bene et alte sentire, magna sapientia est et perfectio.

Si videres alium aperte peccare vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te tamen meliorem aestimare, quia nescis, quamdiu possis in bono stare.

Omnes fragiles sumus, sed tu neminem fragiliorem te ipso tenebis.

---

1) Rom. 11, 20. *Non audeat se
time. Time the...
sed melius. Time*

(1) = non apprehendimus in iudicio
exterioribus (2) Sc. philosophorum scho-
lae Domini

De imitatione Christi.

Caput 3.

De doctrina veritatis.

1. **F**elix, quem veritas per se docet,
non per figuras et voces tran-
seuntes, sed sicuti se habet.

Nostra opinio et noster sensus saepe
nos fallit et modicum videt.

Quid prodest magna cavillatio de
occultis et obscuris rebus, de quibus nec
arguemur in iudicio, quia ignoravimus?

Grandis insipientia, quod neglectis
utilibus et necessariis ultro intendimus
curiosis et damnosis. Oculos habentes
non videmus.

2. Et quid curae nobis (de generibus
et speciebus?) (2)

Cui aeternum verbum loquitur, a mul-
tis opinionibus expeditur.

Ex uno verbo omnia, et unum loquun-
tur omnia; et hoc est *principium, quod
et loquitur nobis.*¹⁾

Nemo sine illo intelligit aut recte
judicat.

Cui omnia unum sunt, et qui omnia
ad unum trahit et omnia in uno videt,
potest stabilis corde esse et in Deo
pacificus permanere.

1) Joan. 8, 26.

... et omnia in uno videt, potest stabilis corde esse et in Deo pacificus permanere. In
... vobis.

O veritas Deus! fac me unum tecum
in caritate perpetua.

Taedet me saepe multa legere et
audire; in te est totum, quod volo et
desidero.

Taceant omnes doctores, sileant uni-
versae creaturae in conspectu tuo; tu
mihi loquere solus.

3. Quanto aliquis magis sibi unitus
et interius simplificatus fuerit, tanto
plura et altiora sine labore intelligit,
quia desuper lumen intelligentiae ac-
cipit.

Purus, simplex et stabilis spiritus in
multis operibus non dissipatur, quia
omnia ad Dei honorem operatur, et in
se otiosus ab omni (propria exquisione
esse nititur.

Quis te magis impedit et molestat,
quam tua immortificata affectio cordis?

Bonus et devotus homo opera sua
prius intus disponit, quae foris agere
debet.

Nec illa trahunt eum ad desideria
vitiosae inclinationis, sed ipse inflectit
ea ad arbitrium rectae rationis.

Quis habet fortius certamen, quam
qui nititur vincere se ipsum?

Et hoc deberet esse negotium nostrum:
vincere videlicet se ipsum, et quotidie

se ipso fortiozem fieri, atque in melius aliquid proficere.

4. Omnis perfectio in hac vita quadam imperfectionem sibi habet annexam, et omnis speculatio nostra quadam caligine non caret.

Humilis tui cognitio certior via est ad Deum, quam profunda scientiae inquisitio.

Non est culpanda scientia aut quaelibet simplex rei notitia, (quae bona est in se considerata et a Deo ordinata¹), sed praeferenda est semper bona conscientia et virtuosa vita.

Quia vero plures magis student scire, quam bene vivere, ideo saepe errant et paene nullum vel modicum fructum ferunt.

5. O si tantam adhiberent diligentiam ad extirpanda vitia et virtutes inserendas, sicuti ad movendas quaestiones, non fierent tanta mala et scandala in populo, nec tanta dissolutio in coenobiis.²

Certe adveniente die iudicii non quaeretur a nobis: quid legimus, sed quid fecimus; nec quam bene diximus, sed quam religiose viximus.

Dic mihi, ubi sunt modo omnes illi domini et magistri, quos bene novisti, dum adhuc viverent et studiis florerent?

Jam eorum praebendas alii possident, et nescio utrum de eis recogitant. In vita sua aliquid esse videbantur, et modo de illis tacetur.

6. O quam cito transit gloria mundi! (Utinam vita eorum scientiae ipsorum concordasset!) Tunc bene studuissent et legissent.

Quam multi pereunt per vanam scientiam in hoc saeculo, qui parum curant de Dei servitio!

Et quia magis diligunt magni esse quam humiles, ideo evanescent in cogitationibus suis.

Vere magnus est, qui magnam habet caritatem.

Vere magnus est, qui in se parvus est, et pro nihilo omne culmen honoris ducit.

Vere prudens est, qui omnia terrena abritratur ut stercora, ut Christum lucrifaciat.¹⁾

Et vere bene doctus est, qui Dei voluntatem facit et suam voluntatem relinquit.

¹⁾ Philipp. 3, 8.

Caput 4.

De providentia in agendis.

1. **N**on est credendum omni verbo nec (instinctus^o, sed caute et longanimiter res est secundum Deum ponderanda.

Proh dolor! saepe malum facilius quam bonum de alio creditur et dicitur; ita infirmi sumus.

Sed perfecti viri non facile credunt omni enarranti, quia sciunt infirmitatem humanam ad malum proclivam et in verbis satis labilem. - *es. qui facile labi-*

2. Magna sapientia, non esse praecipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis stare sensibus.

Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet hominum verbis credere, nec audita vel credita mox ad aliorum aures effundere.

Cum sapiente et conscientioso viro consilium habe, et quaere potius a meliore instrui, quam tuas ad inventiones sequi.

Bona vita facit hominem sapientem secundum Deum et expertum in multis.

Quanto quis in se humilior fuerit et Deo subiectior, tanto in omnibus erit sapientior et pacatior.

(1) pro, religio, deum veritas, in
regenda, (2) - Censura, et eruditione
et doctrina, (3) - dixerunt per antea
placere.

Caput 5.

De lectione sanctarum Scripturarum.

1. **V**eritas est in scripturis sanctis
quaerenda, non eloquentia.

Omnis scriptura sacra eo spiritu debet
legi, quo facta est.

Quaerere potius debemus utilitatem
in scripturis quam subtilitatem sermonis.

Ita libenter devotos et simplices libros
legere debemus, sicut altos et profundos.

Non te offendat auctoritas scribentis,²
utrum parvae vel magnae (litteraturae
fuerit; sed amor purae veritatis te tra-
hat ad legendum.

Non quaeras, quis hoc dixerit, sed
quid dicatur, attende.

2. Homines transeunt, sed *veritas
Domini manet in aeternum.*¹⁾

Sine personarum (acceptione)³⁾ variis
modis loquitur nobis Deus.

Curiositas nostra saepe nos impedit
in lectione scripturarum, cum volumus
intelligere et discutere, ubi simpliciter
esset transeundum.

Si vis profectum haurire, lege humi-
liter, simpliciter et fideliter, nec unquam
velis habere nomen scientiae.

1) Ps. 38, 7.

Interroga libenter, et audi tacens verba Sanctorum, nec displiceant tibi parabola seniorum; sine causa enim non proferuntur.

Caput 6.

De inordinatis affectionibus.

1. **Q**uandocumque homo aliquid inordinate appetit, statim in se inquietus fit.

Superbus et avarus nunquam quiescunt; pauper et humilis spiritu in multitudine pacis conversantur.

Homo, qui necdum perfecte in se mortuus est, cito tentatur et vincitur in parvis et vilibus rebus.

Infirmus in spiritu et quodammodo adhuc carnalis et ad sensibilia inclinat, difficulter se potest a terrenis desideriis ex toto abstrahere.

Et ideo saepe habet tristitiam, cum se subtrahit; leviter etiam indignatur, si quis ei resistit.

2. Si autem persecutus fuerit, quod concupiscit, statim ex reatu conscientiae gravatur, quia secutus est passionem suam, quae nihil iuvat ad pacem, quam quaesivit.

Resistendo igitur passionibus invenitur vera pax cordis, non autem eis serviendo.

Non est ergo pax in corde hominis carnalis, non in homine exterioribus dedito, sed in fervido et spirituali.

Caput 7.

De vana spe et elatione fugienda.

1. **V**anus est, qui spem suam ponit in hominibus aut in creaturis.

Non te pudeat aliis servire amore Jesu Christui, et pauperem in hoc saeculo videri.

Non stes super te ipsum, sed in Deo spem tuam constitue.

Fac, quod in te est, et Deus aderit bonae voluntate tuae.

Non confidas in tua scientia vel astutia cuiuscunque viventis, sed magis in Dei gratia, qui adiuvat humiles et de se praesumentes humiliat.

2. Ne glorieris in divitiis, si adsunt, nec in amicis, quia potentes sunt, sed in Deo, qui omnia praestat et se ipsum super omnia dare desiderat.

Non te extollas de magnitudine, vel pulchritudine corporis, quae modica infirmitate corrumpitur et defoedatur.

Non placeas tibi ipsi de habilitate⁶¹⁾ aut ingenio tuo, ne displiceas Deo, cuius est totum, quidquid boni naturaliter habueris.

3. Non te reputes aliis meliorem, ne forte coram Deo deterior habearis, qui scit, quid est in homine.

Non superbias de operibus bonis, quia aliter sunt iudicia Dei quam hominum, cui saepe displicet, quod hominibus placet.

Si aliquid boni habueris, crede de aliis meliora, ut humilitatem conserves.

Non nocet, si omnibus te supponas; nocet autem plurimum, si vel uni te praeponas.

Jugis pax cum humili; in corde autem superbi zelus et indignatio frequens.

Caput 8.

De cavenda nimia familiaritate.

1. **N**on omni homini reveles cor tuum¹⁾, sed cum sapiente et timente Deum age causam tuam.

Cum juvenibus et extraneis⁶²⁾ rarus esto.

Cum divitibus noli blandire, et coram magnatis non libenter appareas.

1) Eccl. 8, 22.

Cum humilibus et simplicibus, cum devotis et morigeratis sociare et, quae aedificationis sunt, pertracta.

Non sis familiaris alicui mulieri, sed in communi omnes bonas mulieres Deo commenda.

¶ Soli Deo et Angelis eius opta familiaris esse, et hominum notitiam devita.

2. Caritas habenda est ad omnes, sed familiaritas non expedit.

Quandoque accidit, ut persona ignota ex bona fama luceat, cuius tamen praesentia oculos intuentium offuscat.

Putamus aliquando aliis placere ex coniunctione nostra, et incipimus magis displicere ex morum improbitate in nobis considerata.

Caput 9.

De obedientia et subiectione.

1. Valde magnum est in obedientia stare, sub praelato vivere et sui iuris non esse.

Multo tutius est, stare in subiectione quam in praelatura.

Multi sunt sub obedientia magis ex necessitate quam ex caritate; et illi poenam habent et leviter murmurant. *d. d. d. d. d.*

Nec libertatem mentis acquirant, nisi ex toto corde propter Deum se subiiciant.

Curre hic vel ibi; non invenies quietem, nisi in humili subiectione sub praelati regimine.

Imaginatio locorum et mutatio multos fefellit.

2. Verum est, quod unusquisque libenter agit pro sensu suo, et inclinatur ad eos magis, qui secum sentiunt.

Sed si Deus est inter nos, necesse est, (5) ut relinquamus etiam quandoque nostrum sentire propter bonum pacis.

Quis est ita sapiens, qui omnia plene scire potest?

Ergo, noli nimis in sensu tuo confidere, sed velis etiam libenter aliorum sensum audire.

Si bonum est tuum sentire, et hoc ipsum propter Deum dimittis et alium sequeris, magis exinde proficies.

3. Audivi enim saepe, securius esse audire et accipere consilium quam dare.

Potest etiam contingere, ut bonum sit uniuscuiusque sentire; sed nolle aliis acquiescere, cum id ratio aut causa postulat, signum est superbiae et pertinaciae.

Caput 10.

De cavenda superfluitate verborum.

tractatus
1. **C**aveas tumultum hominum, quan-
tum potes: multum enim im-
pedit tractatus saecularium gestorum, *si ea*
etiam si simplici intentione profefantur. *si ea*
Cito enim inquinamur vanitate et
captivamur.

Vellem me pluries tacuisse et inter
homines non fuisse.

Sed quare tam libenter loquimur et
invicem fabulamur, cum tamen raro
sine laesione conscientiae ad silentium
redimus?

Ideo tam libenter loquimur, quia per
mutuas locutiones (ab invicem) consolari
quaerimus, et cor diversis cogitationibus
fatigatum optamus relevare.

Et multum libenter de his, quae mul-
tum diligimus vel cupimus, vel quae
nobis contraria sentimus, libet loqui et
cogitare

2. Sed proh dolor! saepe inaniter et
frustra; nam haec exterior consolatio
interioris et divinae consolationis non
modicum detrimentum est.

Ideo vigilandum est et orandum, ne
tempus otiose transeat.

Si loqui licet et expedit, quae aedificabilia sunt loquere.

Malus usus et negligentia profectus nostri multum facit ad incustodiam oris nostri.

Juvat tamen non parum ad profectum spirituales devota spiritualium rerum collatio, maxime ubi pares animo et spiritu in Deo sibi sociantur.

Caput 11.

De pace acquirenda et zelo proficendi.

1. **M**ultam possemus pacem habere, si non vellemus nos cum aliorum dictis et factis, quae ad nostram curam non spectant, occupare.

Quomodo potest ille diu in pace manere, qui alienis curis se intermiscet, qui occasiones forinsecus quaerit, qui parum vel raro se intrinsecus colligit?

Beati simplices, quoniam multam pacem habebunt.

2. Quare quidam Sanctorum tam perfecti et contemplativi fuerunt?

Quia omnino se ipsos mortificare ab omnibus terrenis desideriis studuerunt, et ideo totis medullis cordis Deo inhaerere atque libere sibi vacare potuerunt.

Nos nimium occupamur propriis passionibus et de transitoriis nimis sollicitamur.

Raro etiam unum vitium perfecte vincimus, et ad quotidianum profectum non accendimur; ideo frigidi et tepidi remanemus.

3. Si essemus nobis ipsis perfecte mortui et interius minime (implicati, tunc possemus etiam divina sapere et de coelesti contemplatione aliquid experiri.

Totum et maximum impedimentum est, quia non sumus a passionibus et concupiscentiis liberi, nec perfectam Sanctorum viam conamur ingredi.

Quando etiam modicum adversitatis occurrit, nimis cito deiicimur, et ad humanas consolationes convertimur.

4. Si niteremur, sicut viri fortes, stare in proelio, profecto auxilium Domini super nos videremus de coelo.

Ipsae enim certantes et de sua gratia sperantes paratus est adiuvere, qui nobis certandi occasiones procurat, ut vincamus.

Si tantum in istis exterioribus observantiis profectum religionis ponimus, cito finem habebit devotio nostra.

Sed ad radicem securim ponamus, ut

purgati a passionibus pacificam mentem possideamus.

5. Si omni anno unum vitium extirparemus, cito viri perfecti efficeremur.

Sed modo e contrario saepe sentimus, ut meliores et puriores in initio conversionis nos fuisse inveniamus, quam post multos annos professionis.

Fervor et profectus noster quotidie deberet crescere; sed nunc pro magno videtur, si quis primi fervoris partem posset retinere.

Si modicam violentiam nobis faceremus in principio, tunc omnia possemus facere cum levitate et gaudio.

6. Grave est assueta dimittere, sed gravius est contra propriam voluntatem ire.

Sed si non vincis parva et levia, quando superabis difficiliora?

Resiste in principio inclinationi tuae et malam dedisce consuetudinem, ne forte paulatim ad maiorem te ducat difficultatem.

O si adverteres, quantam tibi pacem et aliis laetitiam faceres te ipsum bene habendo, puto, quod sollicitior esses ad spiritualem profectum.

Caput 12.

De utilitate adversitatis.

1. **B**onum nobis est, quod aliquando habeamus aliquas gravitates et contrariedades; quia saepe hominem ad cor revocant, quatenus se in exilio esse cognoscat, nec spem suam in aliqua re mundi ponat.

Bonum est, quod patiamur quandoque contradictiones, et quod male et imperfecte de nobis sentiatur, etiamsi bene agimus et intendimus.

Ista saepe iuvant ad humilitatem et a vana gloria nos defundunt.

Tunc enim melius interiorem testem Deum quaerimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, et non bene nobis creditur.

2. Ideo deberet se homo in Deo totaliter firmare, ut non esset ei necesse, multas humanas consolationes quaerere.

Quando homo bonae voluntatis tribulatur vel tentatur, aut malis cogitationibus affligitur, tunc Deum sibi magis necessarium intelligit, sine quo nihil boni se posse deprehendit.

Tunc etiam tristatur, gemit et orat pro misseriis, quas patitur.

Tunc taedet eum diutius vivere, et

mortem optat venire, ut *possit dissolvi et cum Christo esse.*¹⁾

Tunc etiam bene advertit, perfectam securitatem et plenam pacem in mundo non posse constare.

Caput 13.

De tentationibus resistendis.

1. **Q**uamdiu in mundo vivimus, sine tribulatione et tentatione esse non possumus.

Unde in Job scriptum est: *Tentatio est vita hominis super terram.*²⁾

Ideo unusquisque sollicitus esse debet circa tentationes suas et vigilare in orationibus, ne diabolus locum inveniret decipiendi, qui nunquam dormitat, *sed circuit quaerens, quem devoret.*³⁾

Nemo tam perfectus est et sanctus, qui non habeat aliquando tentationes; et plene eis carere non possumus.

2. Sunt tamen tentationes homini saepe valde utiles, licet molestae sint et graves; quia in illis homo humiliatur, purgatur et eruditur.

Omnes Sancti per multas tribulatio-

---

1) Philipp. 1, 23. 2) Job 7, 1. 3) I Petr. 5, 8.

nes et tentationes transierunt et profecerunt.

Et qui tentationes sustinere nequiverunt, (reprobi facti sunt et defecerunt.

Non est aliquis ordo tam sanctus nec locus tam secretus, ubi non sint tentationes vel adversitates.

3. Non est homo securus a tentationibus totaliter quamdiu vixerit; quia in nobis est, unde tentamur, (ex quo² in concupiscentia nati sumus.

Una tentatione seu tribulatione recedente, alia supervenit, et semper aliquid ad patiendum habebimus; nam bonum felicitatis nostrae perdidimus.

Multi quaerunt tentationes fugere et gravius incidunt in eas.

Per solam fugam non possumus vincere, sed per patientiam et veram humilitatem omnibus hostibus efficimur fortiores.

4. Qui tantummodo exterius declinat nec radicem evellit, parum proficiet; imo citius ad eum tentationes redient et peius sentiet.

Paulatim et per patientiam cum longanimitate, Deo iuvante, melius superabis, quam cum duritia et importunitate propria.

Saepe accipe consilium in tentatione,

et cum tentato noli duriter agere, sed consolationemingere, sicut tibi optares fieri.

5. Initium omnium malarum tentationum inconstantia animi et parva ad Deum confidentia; quia sicut navis sine gubernaculo hinc inde a fluctibus impellitur, ita homo remissus et suum propositum deserens varie tentatur.

*Ignis probat ferrum,*¹⁾ et tentatio hominem justum.

Nescimus saepe, puid possumus, sed tentatio aperit, quid sumus.

Vigilandum est tamen praecipue circa initium tentationis; quia tunc facilius hostis vincitur, si ostium mentis nullatenus intrare sinitur, sed extra limen, statim ut pulsaverit, illi obviatur. Unde quidam dixit:

*Principiis obsta, sero medicina paratur,
Cum mala per longas invaluere moras.*

Nam primo occurrit menti simplex cogitatio, deinde fortis imaginatio, postea delectatio et motus pravus et assensio.

Sicque paulatim ingreditur hostis malignus (ex toto, dum illi non resistitur in principio.

Et quanto diutius ad resistendum quis

1) Eccl. 31, 31.

torpuerit, tanto in se quotidie debilior fit et hostis contra eum potentior.

6. Quidam in principio (conversionis) suae graviores tentationes patiuntur, quidam autem in fine.

Quidam vero quasi per totam vitam suam male habent.

Nonnulli satis leniter tentantur, secundum divinae ordinationis sapientiam et aequitatem, quae statum et merita hominum pensat et cuncta ad electorum suorum salutem praeordinat.

7. Ideo non debemus desperare, cum tentamur, sed eo ferventius Deum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adiuvare, qui utique, secundum dictum Pauli, *talem faciet cum tentatione (proventum) ut possimus sustinere.*¹⁾

*Humiliemus ergo animas nostras sub manu Dei*²⁾ in omni tentatione et tribulatione, quia humiles spiritu salvabit et exaltabit.

8. In tentationibus et tribulationibus probatur homo, quantum profecit; et ibi maius meritum consistit et virtus melius patescit.

Nec magnum est, si homo devotus sit et fervidus, cum gravitatem non sentit;

1) I Cor. 10, 13. 2) I Petr. 5, 6.

Quae via est...

sed si tempore adversitatis patienter se sustinet, spes magni profectus erit.

Quidam a magnis tentationibus custodiuntur et in parvis quotidianis saepe vincuntur, ut humiliati nunquam de se ipsis in magnis confidant, qui in tam modicis infirmantur.

Caput 14.

De temerario iudicio vitando.

1. **A**d te ipsum oculos reflecte et aliorum facta caveas iudicare. In iudicando alios homo frustra laborat, saepius errat et leviter peccat; se ipsum vero iudicando et discutiendo semper fructuose laborat.

Sicut nobis res cordi est, sic de ea frequenter iudicamus; nam verum iudicium propter (privatum) amorem faciliter perdimus.

Si Deus semper esset pura intentio desiderii nostri, non tam faciliter turbaremur (pro) resistentia sensus nostri.

2. Sed saepe aliquid (ab) intra³ latet vel etiam (ab) extra concurrit, quod nos etiam pariter trahit.

Multi occulte se ipsos quaerunt in rebus, quas agunt, et nesciunt.

Videntur etiam in bona pace stare, quando res (pro eorum velle) fiunt et sentiri; si autem aliter fit quam cupiunt, cito moventur et tristes fiunt.

Propter diversitatem sensuum et opinionum satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos et cives, inter religiosos et devotos.

Antiqua consuetudo difficulter relinquitur, et (ultra proprium videre) nemo libenter ducitur.

Si rationi tuae magis inniteris vel industriae, quam virtuti (subiectivae Jesu Christi, raro et tarde eris homo illuminatus; quia Deus vult nos sibi perfecte subiici, et omnem rationem per inflammatum amorem transcendere.

Caput 15.

De operibus ex caritate factis.

1. **P**ro nulla re mundi et pro nullius hominis dilectione aliquod malum est faciendum; sed pro utilitate tamen indigentis opus bonum libere aliquando intermittendum est, aut etiam pro meliori mutandum.

Hoc enim facto opus bonum non destruitur, sed in melius commutatur.

(2) C. 1. Sine u. scriptis ad postremum?

Sine caritate opus externum nihil prodest; quidquid autem ex caritate agitur, quantumcumque etiam parvum sit et despectum, totum efficitur fructuosum.

Magis siquidem Deus pensat, *(ex quanto)* quis agit, quam opus quod facit.

2. Multum facit, qui multum diligit.

Multum facit, qui rem bene facit.

Bene facit, quo communitati magis, quam suae voluntati servit.

Saepe videtur esse caritas, et est magis carnalitas; quia naturalis inclinatio, propria voluntas, spes retributionis, affectus commoditatis raro abesse volunt.

3. Qui veram et perfectam caritatem habet, in nulla re se ipsum quaerit, sed Dei solummodo gloriam in omnibus fieri desiderat.

Nulli etiam invidet, quia nullum privatum gaudium amat; nec in se ipso vult gaudere, sed in Deo super omnia bona optat beatificari.

Nemini aliquid boni attribuit, sed totaliter ad Deum refert, a quo *(fontaliter)* omnia procedunt, in quo *(finaliter)* omnes Sancti *(fruibiliter)* requiescunt. O qui scintillam haberet verae caritatis, profecto omnia terrena sentiret plena fore vanitatis!

Caput 16.

De sufferentia defectuum aliorum. *10^a Gratiana*

1. **Q**uae homo in se vel in aliis emendare non valet, debet patienter sustinere, donec Deus aliter ordinet.

Cogita, quia sic forte melius est pro tua probatione et patientia, sine qua non sunt multum ponderanda merita nostra.

Debes tamen pro talibus impedimentis supplicare, ut Deus tibi dignetur subvenire, et possis benigne portare.

2. Si quis semel vel bis admonitus non acquiescit, noli cum eo contendere; sed totum Deo committe, ut fiat voluntas eius et honor in omnibus servis suis, qui scit bene mala in bonum convertere.

Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus et qualescunque infirmitates, quia et tu multa habes, quae ab aliis oportet tolerari.

Si non potes te talem facere, qualem vis, quomodo poteris alium ad tuum habere *(beneplicitum) 1°*

Libenter habemus alios perfectos, et tamen proprios non emendamus defectus.

3. Volumus, quod alii stricte corrigantur, et ipsi corrigi nolumus.

Displicet larga aliorum licentia, et tamen nobis nolumus negari, quod petimus.

Alios restringi per (statuta) volumus, et ipsi nullatenus patimur amplius cohiberi.

Sic ergo patet, quam raro proximum, sicut nos ipsos, pensamus. = *unanimis*

Si essent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro Deo pati?

4. Nunc autem Deus sic ordinavit, ut discamus *alter alterius onera portare*,¹⁾ quia nemo sine defectu, nemo sine onere, nemo sibi sufficiens, nemo sibi satis sapiens; sed oportet nos invicem portare, invicem consolari, pariter adjuvare, instruere et admonere.

Quantae autem virtutis quisque fuerit, melius patet (occasione adversitatis)²⁾

Occasiones namque hominem fragilem non faciunt, sed qualis est, ostendunt.

Caput 17.

De (monastic) vita.

1. **O**portet, ut discas te ipsum in multis frangere, si vis pacem et concordiam cum aliis tenere.

---

1) Gal. 6, 2.

Non est parvum, in monasteriis vel in congregatione habitare, et inibi sine querela conversari, et usque ad mortem fidelis perseverare.

Beatus, qui ibidem bene vixerit et feliciter consummaverit.

Si vis debite stare et proficere, teneas te tanquam exulem et peregrinum super terram.

t/ Oportet ~~de~~ stultum fieri propter Christum, si vis religiosam ducere vitam.

2. Habitus et tonsura modicum confert; sed mutatio morum et integra mortificatio passionum verum faciunt religiosum.

Qui aliud quaerit quam pure Deum et animae suae salutem, non inveniet nisi tribulationem et dolorem.

Non potest etiam diu stare pacificus, qui non nititur esse minimus et omnibus subiectus.

3. Ad serviendum venisti, non ad regendum, ad patiendum et laborandum scias te vocatum, non ad otiaandum vel fabulandum.

Hic ergo probantur homines, sicut aurum in fornace.

Hic nemo potest stare, nisi ex toto corde se voluerit propter Deum humiliare.

Caput 18.

De exemplis sanctorum Patrum.

1. **I**ntuere sanctorum Patrum vivida exempla, in quibus vera perfectio refulsit et religio, et videbis, quam modicum sit et paene nihil, quod nos agimus. Heu! quid est vita nostra, si illis fuerit comparata?

Sancti et amici Christi Domino servierunt in fame et siti, in frigore et nuditate, in labore et fatigatione, in vigiliis et ieiuniis, in orationibus et meditationibus sanctis, in persecutionibus et opprobriis multis.

2. O quam multas et graves tribulationes passi sunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines et reliqui omnes, qui Christi vestigia voluerunt sequi!

*Nam animas suas in hoc mundo oderunt, ut in aeternam vitam eas possiderent.*¹⁾

O quam strictam et abdicatam vitam? sancti patres in (eremo) duxerunt! quam longas et graves tentationes pertulerunt! quam frequenter ab inimico vexati sunt! quam crebras et fervidas orationes Deo obtulerunt! quam rigidas abstinentias

1) Joan. 12, 25.

peregerunt! quam magnum zelum et fervorem ad spiritualem profectum habuerunt! quam forte bellum (adversus edomationem vitiorum gesserunt! quam puram et rectam intentionem ad Deum tenuerunt!

Per diem laborabant et noctibus orationi diutinae vacabant, quamquam laborando ab oratione mentali minime cessarent.

3. Omne tempus utiliter expendebant, omnis hora ad vacandum Deo brevis videbatur; et prae magna dulcedine contemplationis etiam oblivioni tradebatur necessitas corporalis refectionis.

Omnibus divitiis, dignitatibus, honoribus, amicis et cognatis renuntiabant; nil de mundo habere cupiebant, vix necessaria vitae sumebant; corpori servire, etiam in necessitate, dolebant.

Pauperes igitur erant rebus terrenis, sed divites valde in gratia et virtutibus.

Foris egebant, sed intus gratia et consolatione divina reficiebantur.

4. Mundo erant alieni, sed Deo proximi ac familiares amici.

Sibi ipsis videbantur tanquam nihili et huic mundo despecti, sed erant in oculis Dei pretiosi et dilecti.

In vera humilitate stabant, in simplici obedientia vivebant, in caritate et patientia ambulabant; et ideo quotidie in spiritu proficiebant, et magnam apud Deum gratiam obtinebant.

Dati sunt in exemplum omnibus religiosis, et plus provocare nos debent ad bene proficiendum quam tepidorum numerus ad relaxandum.

5. O quantus fervor omnium religiosorum in principio suae sanctae institutionis fuit!

O quanta devotio orationis! quanta aemulatio virtutis! quam magna disciplina viguit! quanta reverentia et obedientia sub regula magistri in omnibus effloruit!

Testantur adhuc vestigia derelicta, quod vere viri sancti et perfecti fuerunt, qui tam strenue militantes mundum (supeditaverunt.)¹

Iam magnus putatur, si quis transgressor non fuerit, si quis, quod accepit, cum patientia tolerare potuerit.

6. O teporis et negligentiae status nostri, quod tam cito declinamus a pristino fervore et iam taedet vivere prae lassitudine et tepore!

Utinam in te *penitus* non dormitet profectus virtutum, qui multa saepius exempla vidisti devotorum!

Caput 19.

De exercitiis boni Religiosi.

1. **V**ita boni Religiosi omnibus virtutibus pollere debet, ut sit talis interius, qualis videtur hominibus exterius.

Et merito multo plus debet esse intus, quam quod cernitur foris, quia inspector noster est Deus, quem summopere revereri debemus, ubicumque fuerimus, et tanquam Angeli in conspectu (eius mundi) incedere.

Omni die renovare debemus propositum nostrum et ad fervorem nos excitare, quasi hodie primum ad conversionem venissemus, atque dicere:

Adiuva me, Domine Deus, in bono proposito et sancto servitio tuo, et da mihi nunc hodie perfecte incipere, quia nihil est, quod hactenus feci.

2. Secundum propositum nostrum cursus profectus nostri; et multa diligentia opus est bene proficere volenti.

Quod si fortiter proponens saepe deficit,

quid ille, qui raro aut minus fixe aliquid proponit?

Variis tamen modis contingit desertio propositi nostri; et levis omissio exercitiorum vix sine aliquo dispendio transit.

Iustorum propositum in gratia Dei potius, quam in propria sapientia pendet, in quo et semper confidunt, quidquid arripiunt.

Nam homo proponit, sed Deus disponit, *nec est in homine via eius.*¹⁾

3. Si pietatis causa aut fraternae utilitatis proposito quandoque consuetum omittitur exercitium, facile postea poterit recuperari.

Si autem taedio animi vel negligentia faciliter relinquitur, satis culpabile est, et nocivum sentietur. Conemur, quantum possumus; adhuc leviter deficiemus in multis.

Semper tamen aliquid certi proponendum est, et contra illa praeicipue, quae amplius nos impediunt.

Exteriora nostra et interiora pariter nobis scrutanda sunt et ordinanda, quia utraque expediunt ad profectum.

4. Si non continue te vales (colligere,¹⁾

¹⁾ Jerem. 10, 23.

saltem interdum, et (ad minus¹ semel in die, mane videlicet aut vespere.

Mane proponere, vespere discute mores tuos, qualis hodie fuisti in verbo, opere et cogitatione; quia in his saepius forsitan offendisti Deum et proximum.

Accinge te, sicut vir, contra diabolicas nequitias; (frena gulam, et omnem carnis inclinationem facilius frenabis.)

Nunquam sis ex toto otiosus, sed aut legens, aut scribens, aut orans, aut meditans, aut aliquid utilitatis pro communi laborans.

Corporalia tamen exercitia (discrete² sunt agenda, nec omnibus aequaliter assumenda.

5. Quae communia non sunt, non sunt foris ostendenda; nam in secreto tutius exercentur privata.

Cavendum tamen, ne piger sis ad communia et ad singularia promptior; sed expletis integre et fideliter debitis et iniunctis, si iam ultra vacat, redde te tibi, prout devotio tua desiderat.

Non possunt omnes habere unum exercitium, sed aliud isti, aliud illi magis deservit.

Etiam pro temporis congruentia diversa placent exercitia, quia alia in festis, alia in feriatis magis sapiunt diebus.

Aliis indigemus tempore tentationis, et aliis tempore pacis et quietis.

Alia, cum tristamur, libet cogitare, et alia, cum laeti in Domino fuerimus.

6. Circa principalia festa renovanda sunt bona exercitia, et Sanctorum (suffragia¹) ferventius imploranda.

De festo in festum (proponere²) debemus, quasi tunc de hoc saeculo migraturi et ad aeternum festum perventuri.

Ideoque sollicite nos praeparare debemus in devotis temporibus et devotius (conversari,³ atque omnem observantiam strictius custodire, tanquam in brevi praemium laboris nostri a Deo percepturi.

7. Et si dilatum fuerit, credamus nos minus bene praeparatos atque indignos tantae adhuc gloriae, quae revelabitur in nobis tempore praefinito; et studeamus nos melius ad exitum praeparare.

*Beatus servus, ait evangelista Lucas, quem, cum venerit Dominus, invenerit vigilantem. Amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.*¹⁾

1) Luc. 12, 37 et 44. Math. 24, 46 et 47.

(1) - Aus die Hände in velle...
 dicitur de eis qui velle a cura...
 in velle a cura...
 miseritabalia...
 Caput 20. (3)

De amore solitudinis et silentii.

1. **Q**uaere aptum tempus vacandi tibi, et de beneficiis Dei frequenter cogita.

Relinque (curiosa.)

Tales perlege (materias, quae compunctionem magis praestant quam occupationem.

Si te subtraxeris a superfluis locutionibus et otiosis circuitationibus, nec non a (novitatibus) et rumoribus audiendis, invenies tempus sufficiens et aptum pro bonis meditationibus insistendis.

Maximi Sanctorum humana consortia, ubi poterant, vitabant, et Deo in secreto servire eligebant.

2. Dixit quidam: *Quoties inter homines fui, minor homo redii.*¹⁾ Hoc saepius experimur, quando diu confabulamur.

Facilius est omnino tacere, quam (verbo non excedere)

Facilius est domi latere, quam foris se posse sufficienter custodire.

Qui igitur intendit ad interiora et spiritualia pervenire, oportet eum cum Jesu a turba declinare.

1) Seneca, ep. 7.

Nemo secure apparet, nisi qui libenter latet.

Nemo secure loquitur, nisi qui libenter tacet.

Nemo secure praeest, nisi qui libenter subest.

Nemo secure praecipit, nisi qui bene obedire didicit.

3. Nemo secure gaudet, nisi bonae conscientiae in se testimonium habeat.

Semper tamen Sanctorum securitas plena timoris Dei exstitit.

Nec eo minus solliciti et humiles in se fuerunt, quia magnis virtutibus et gratia emicuerunt.

Pravorum autem securitas ex superbia et praesumptione² oritur, et in fine in deceptionem sui ipsius vertitur.

Numquam promittas tibi securitatem in hac vita, quamvis bonus videaris coenobita aut devotus eremita.

4. Saepe meliores in aestimatione hominum gravius periclitati sunt propter suam nimiam confidentiam.

Unde multis utilius est, ut non penitus tentationibus careant, sed saepius impugnentur, ne nimium securi sint, ne forte in superbiam eleventur, ne etiam ad exteriores consolationes licentius declinent.

O, qui numquam transitoriam laetitiam quaereret, qui numquam cum mundo se occuparet, quam bonam conscientiam servaret!

➤ O, qui omnem vanam sollicitudinem amputaret, et dumtaxat salutaria ac divina cogitaret, et totam spem suam in Deo constitueret, quam magnam pacem et quietem possideret!

5. Nemo dignus est coelesti consolatione, nisi diligenter se exercuerit in sancta compunctione.

Si vis corde tenus compungi, intra cubile tuum et exclude tumultus mundi, sicut scriptum est: *In cubilibus vestris compungimini.*¹⁾ In cella invenies, quod de foris saepius amittes.

➤ Cella continuata dulcescit, et male custodita taedium generat. Si in principio conversionis tuae bene eam incolueris et custodieris, erit tibi postea dilecta amica et gratissimum solatium.

6. In silentio et quiete proficit anima devota et discit abscondita Scripturarum.

Ibi invenit fluentia lacrymarum, quibus singulis noctibus se lavet et mundet, ut conditori suo tanto familiarior fiat, quanto longius ab omni saeculari tumultu degit.

1) Ps. 4, 5.

Qui ergo se abstrahit a notis et amicis, approximabit illi Deus cum Angelis sanctis.

Melius est latere et sui curam agere, quam se neglecto signa facere.

Laudabile et homini religioso, raro foras ire, fugere videri, nolle etiam homines videre.

7. Quid vis videre, quod non licet habere? *Transit mundus et concupiscentia eius.*¹⁾

Trahunt desideria sensualitatis ad spatiandum; sed cum hora transierit, quid nisi gravitatem conscientiae et cordis dispersionem reportas?

Laetus exitus tristem saepe reditum parit, et laeta vigilia, serotina triste mane facit.

Sic omne carnale gaudium blande intrat, sed in fine mordet et perimit.

Quid potes alibi videre, quod hic non vides? Ecce coelum et terra et omnia elementa; nam ex istis omnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi videre, quod diu potest sub sole permanere?

Credis te forsitan satiari, sed non poteris pertingere.

¹⁾ I Joan. 2, 17.

Si cuncta videres praesentia, quid esset nisi visio vana?

Leva oculos tuos ad Deum in excelsis, et ora pro peccatis tuis et negligentibus.

Dimitte vana vanis; tu autem intende illis, quae tibi praecepit Deus.

Claude super te ostium tuum, et voca ad te Jesum, dilectum tuum.

Mane cum eo in cella, quia non invenies alibi tantam pacem. Si non exisses nec quidquam de rumoribus audisses, melius in bona pace permansisses. Ex nova delectat aliquando audire, oportet te exinde turbationem cordis tolerare.

Caput 21.

De compunctione cordis.

1 Si vis aliquid proficere, conserva te in timore Dei, et noli esse nimis liber; sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos, nec ineptae te tradas laetitiae.

Da te ad cordis compunctionem et invenies devotionem.

Compunctio multa bona aperit, quae dissolutio cito perdere consuevit.

Mirum est, quod homo potest unquam

perfecte in hac vita laetari, qui suum exilium et tam multa pericula animae suae considerat et pensat.

2. Propter levitatem cordis et negligentiam defectuum nostrorum non sentimus animae nostrae dolores, sed saepe vane ridemus, quando merito flere deberemus.

Non est vera libertas nec bona laetitia, nisi in timore Dei cum bona conscientia.

Felix, qui abiicere potest omne impedimentum distractionis et ad unionem se recolligere sanctae compunctionis.

Felix, qui a se abdicat, quidquid conscientiam suam maculare potest vel gravare.

Certa viriliter: consuetudo consuetudine vincitur.

Si tu scis homines dimittere, ipsi bene te dimittent tua facta facere. = *mitte quia*

3. Non attrahas tibi res aliorum, nec te implices causis maiorum. = *non habere*

Habeas semper oculum super te primum, et admoneas te ipsum specialiter prae omnibus tibi dilectis.

Si non habes favorem hominum, noli ex hoc tristari; sed hoc sit tibi grave, quia non habes te satis bene et circum-

specte, sicut deceret Dei servum et devotum religiosum conversari.

Utilius est saepe et securius, quod homo non habeat multas consolationes in hac vita, secundum carnem praecipue.

Tamen quod *divinas* non habemus aut rarius sentimus, nos in culpa sumus, quia compunctionem cordis non quaerimus, nec *vanas* et *externas* omnino abiicimus.

4. Cognosce te indignum divina consolatione, sed magis dignum multa tribulatione.

Quando homo est perfecte compunctus, tunc gravis et amarus est ei totus mundus.

Bonus homo sufficientem invenit materiam dolendi et flendi.

Sive enim se considerat, sive de proximo pensat, scit, quia nemo sine tribulatione hic vivit.

Et quanto strictius sese considerat, tanto amplius dolet.

Materiae iusti doloris et internae compunctionis sunt peccata et vitia nostra, quibus ita involuti iacemus, ut raro coelestia contemplari valeamus.

5. Si frequentius de morte tua, quam de longitudine vitae cogitares, non dubium, quin ferventius te emendares.

Si etiam futuras inferni sive purgatorii poenas cordialiter perpenderes, credo

quod libenter laborem et dolorem susti-
neres et nihil (rigoris) formidares.

Sed quia ad cor ista non transeunt et
blandimenta adhuc amamus, ideo frigidi
et valde pigri remanemus.

6. Saepe est inopia spiritus, unde tam
leviter conqueritur miserum corpus.

Ora igitur humiliter ad Dominum, ut
det tibi compunctionis spiritum, et dic
cum Propheta: *Ciba me, Domine, pane
lacrymarum, et potum da mihi in lacry-
mis in (mensura).¹⁾*

Caput 22.

De consideratione humanae miseriae.

1. **M**iser es, ubicumque fueris et
quocumque te verteris, nisi
ad Deum te convertas.

Quid turbaris, quia non succedit tibi,
sicut vis et desideras? Quis est, qui
habet omnia secundum suam volunta-
tem? Nec ego, nec tu, nec aliquis ho-
minum super terram.

Nemo est in mundo sine aliqua tribu-
latione vel angustia, quamvis rex sit
vel papa.

¹⁾ Ps. 79 6.

Quis est, qui melius habet? Utique qui pro Deo aliquid pati valet.

2. Dicunt multi imbecilles et infirmi: Ecce, quam bonam vitam ille homo habet, quam dives, quam magnus, quam potens et excelsus.

Sed attende ad coelestia bona et videbis, quod omnia ista temporalia nulla sunt, sed valde incerta et magis gravantia, quia nunquam sine sollicitudine et timore possidentur.

Non est hominis felicitas, habere temporalia ad abundantiam, sed sufficit ei mediocritas.

✓ Vere! miseria est vivere super terram.

Quanto homo voluerit esse spiritualior, tanto praesens vita fit ei amarior, quia sentit melius et videt clarius humanae corruptionis defectus.

Nam comedere, bibere, vigilare, dormire, quiescere, laborare et ceteris necessitatibus naturae subiacerere, vere magna miseria est et afflictio homini devoto, qui libenter esset absolutus et liber ab omni peccato.

3. Valde enim gravatur interior homo necessitatibus corporalibus in hoc mundo.

Unde propheta devote rogat, quatenus

liber ab istis esse valeat, dicens; *De necessitatibus meis erue me, Domine!*¹⁾

Sed vae non cognoscentibus suam miseriam; et amplius vae illis, qui diligunt hanc miseram et corruptibilem vitam!

Nam in tantum quidam hanc amplectuntur, licet etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant, ut, si possent hic semper vivere, de regno Dei nihil curarent.

4. O insani et infideles corde, qui tam profunde in terrenis iacent, ut nihil nisi carnalia sapiant!

Sed miseri adhuc in fine graviter sentient, quam vile et nihilum erat quod amaverunt.

Sancti autem Dei et omnes devoti amici Christi non attenderunt, quae carni placuerunt, nec quae in hoc tempore floruerunt; sed tota spes eorum et intentio ad aeterna bona⁽¹⁾ anhelabat.

Ferebatur totum desiderium eorum sursum ad mansura et invisibilia, ne amore visibilium traherentur ad infima.

5. Noli, frater, amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia; adhuc habes tempus et horam.

Quare vis procrastinare propositum

1) Ps. 24, 17.

tuum? Surge et in instanti incipe et dic: Nunc tempus est faciendi, nunc tempus est pugnandi, nunc aptum tempus est emendandi.

Quando male habes et tribularis, tunc tempus est promerendi.

Oportet te transire per ignem et aquam, antequam venias in (refrigerium.¹)

Nisi tibi vim feceris, vitium non superabis.

Quamdiu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus, nec sine taedio et dolore vivere.

Libenter haberemus ab omni miseria quietem; sed quia per peccatum perdidimus innocentiam, amisimus etiam veram beatitudinem.

Ideo oportet nos tenere patientiam et Dei expectare misericordiam, *donec transeat iniquitas,²) et haec mortalitas absorbeatur a vita.³)*

6. O quanta fragilitas humana, quae semper prona est ad vitia!

Hodie confiteris peccata tua, et cras iterum perpetras confessa.

Nunc proponis cavere, et post horam agis, quasi nihil proposuisses.

Merito ergo nos ipsos humiliare pos-

1) Ps. 65, 12. 2) Ps. 56, 2. 3) II Cor. 5, 4.

sumus, nec unquam aliquid magni de nobis sentire: quia tam fragiles et instabiles sumus.

Cito etiam potest perdi per negligentiam, quod multo labore vix tandem acquisitum est per gratiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepescimus tam mane?

Vae nobis, si sic volumus declinare ad quietem, quasi iam pax sit et securitas, cum necdum appareat vestigium verae sanctitatis in conversatione nostra!

Bene opus esset, quod adhuc iterum instrueremur tanquam boni novitii ad mores optimos, si forte spes esset de aliqua futura emendatione et maiori spirituali profectu.

Caput 23.

De meditatione mortis.

1. **V**alde cito erit tecum hic factum. Vide aliter, quomodo te habeas: hodie homo est et cras non comparet.

Cum autem sublatus fuerit ab oculis, etiam cito transit a mente.

O hebetudo et duritia cordis humani, quod solum praesentia meditatur et futura non magis praevidet!

Sic te in omni facto et cogitatu deberes tenere, quasi hodie esses moriturus.

Si bonam conscientiam haberes, non multum mortem timeres.

Melius esset peccata cavere, quam mortem fugere.

Si hodie non es paratus, quomodo eras eris?

Cras est dies incerta; et quid scis, si crastinum habebis?

2. Quid prodest diu vivere, quando tam parum emendamur?

Ah! longa vita non semper emendat, sed saepe culpam magis auget.

Utinam per unam diem bene essemus conversati in hoc mundo!

Multi annos computant conversionis, se saepe parvus est fructus emendationis.

Si formidolosum est mori, forsitan periculosius erit diutius vivere.

Beatus, qui horam mortis suae semper ante oculos habet, et ad moriendum quotidie se disponit.

Si vidisti aliquando hominem mori, cogita, quia et tu per eandem viam transibis.

3. Cum mane fuerit, puta te ad vesperum non perventurum.

Vespere autem facto, mane non audeas tibi polliceri.

Semper ergo paratus esto, et taliter vive, ut nunquam imparatum te mors inveniat.

Multi subito et improvise moriuntur.

Nam *hora, qua non putatur, Filius hominis venturus est.*¹⁾

Quando illa extrema hora venerit, multum aliter sentire incipies de tota vita tua praeterita, et valde dolebis, quia tam negligens et remissus fuisti.

4. Quam felix et prudens, qui talis nunc nititur esse in vita, qualis optat inveniri in morte!

Dabit namque magnam fiduciam feliciter moriendi perfectus contemptus mundi, fervens desiderium in virtutibus proficiendi, amor disciplinae, labor poenitentiae, promptitudo obedientiae, abnegatio sui et supportatio cuiuslibet adversitatis pro amore Christi.

Multa bona potes operari, dum sanus es; sed infirmatus nescio quid poteris.

Pauci ex infirmitate meliorantur; sic et qui multum peregrinantur, raro sanctificantur.

5. Noli confidere super amicos et proximos, nec in futurum tuam differas

---

¹⁾ Matth. 24, 44.

salutem: quia citius obliviscentur tui homines, quam aestimas.

Melius est nunc tempestive providere, et aliquid boni praemittere, quam super aliorum auxilio sperare.

Si non es pro te ipso sollicitus modo, quis erit sollicitus pro te in futuro?

Nunc tempus est valde pretiosum. *Nunc sunt dies salutis, nunc tempus acceptabile.*¹⁾

Sed proh dolor, quod hoc utilius non expendis, in quo promereri vales, unde aeternaliter vivas!

Veniet, quando unum diem seu horam pro emendatione desiderabis, et nescio, an impetrabis.

6. Eia, carissime, de quanto periculo te poteris liberare, de quam magno timore eripere, si modo semper timoratus fueris et suspectus de morte?

Stude nunc taliter vivere, ut in hora mortis valeas potius gaudere, quam timere.

Disce nunc mori mundo, ut tunc incipias vivere cum Christo.

Disce nunc omnia contemnere, ut tunc possis libere ad Christum pergere.

---

1) II Cor. 6 2.

Castiga nunc corpus tuum per poenitentiam, ut tunc certam valeas habere confidentiam.

7. Ah stulte! quid cogitas te diu victurum, cum nullum diem habeas hic securum?

Quam multi decepti sunt et insperate de corpore extracti!

Quoties audisti a dicentibus, quia ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obriguit, ille ludendo finem fecit?

Alius igne, alius ferro, alius peste, alius latrocinio interiit: et sic omnium finis mors est, et vita hominum tanquam umbra subito pertransit.

8. Quis memorabitur tui post mortem, et quis orabit pro te?

Age, age nunc, carissime, quidquid agere potes: quia nescis, quando morieris, nescis etiam, quid tibi post mortem sequetur.

Dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales.

Praeter salutem tuam, nihil cogites; solum, quae Dei sunt, cures.

Fac nunc tibi amicos, venerando Dei Sanctos et eorum actus imitando, ut cum

*defeceris in hac vita, illi te recipiant in aeterna tabernacula.*¹⁾

9. **Serva te tanquam peregrinum et hospitem super terram, ad quem nihil spectat de mundi negotiis.**

Serva cor liberum et ad Deum sursum erectum, quia non habes *hic manentem civitatem.*²⁾

Illuc preces et gemitus quotidianos cum lacrymis dirige, ut spiritus tuus mereatur ad Dominum post mortem feliciter transire. Amen.

Caput 24.

De iudicio et poenis peccatorum.

1. **I**n omnibus rebus respice finem, et qualiter ante districtum stabis iudicem, cui nihil est occultum, qui muneribus non placatur nec excusationes recipit, sed quod iustum est iudicabit.

O miserrime et insipiens peccator, quid respondebis Deo, omnia mala tua scienti, qui interdum formidas vultus hominis irati?

Ud quid non praevides tibi in die iudicii, quando nemo poterit per alium

---

¹⁾ Lucas 16, 9. ²⁾ Hebr. 13, 14.

excusari vel defendi, sed unusquisque sufficiens onus erit sibi ipsi?

Nunc labor tuus est fructuosus, fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis, dolor satisfactorius et purgativus.

2. Habet magnum et salubre purgatorium patiens homo, qui suscipiens iniurias plus dolet de alterius malitia, quam de sua iniuria; qui pro contrariantibus sibi libenter orat et ex corde culpas indulget; qui veniam ab aliis petere non retardat; qui facilius misereatur, quam irascitur; qui sibi ipsi violentiam frequenter facit et carnem omnino spiritui subiugare conatur.

Melius est modo purgare peccata et vita resecare, quam in futuro purganda reservare.

Vere nos ipsos decipimus per inordinatum amorem, quem ad carnem habemus.

3. Quid aliud ignis ille devorabit, nisi peccata tua?

Quanto amplius tibi ipsi nunc parcis et carnem sequeris, tanto durius postea lues et maiorem materiam comburendi reservas.

In quibus homo peccavit, in illis gravius punietur.

Ibi acediosi ardentibus stimulis pun-

gentur, et gulosi ingenti fame ac siti cruciabantur.

Ibi luxuriosi et voluptatum amatores ardenti pice et foetido sulphure perfundentur, et sicut furiosi canes prae dolore invidiosi ululabunt.

4. Nullum vitium erit, quod suum proprium cruciatum non habebit.

Ibi superbi omni confusione replebuntur, et avari miserrima egestate arctabuntur.

Ibi erit una hora gravior in poena, quam hic centum anni in gravissima poenitentia.

Ibi nulla requies est, nulla consolatio damnatis; hic tamen interdum cessatur a laboribus atque amicorum fruitur solatiis.

Esto modo sollicitus et dolens pro peccatis tuis, ut in die iudicii securus sis cum beatis.

Tunc enim iusti stabunt in magna constantia adversus eos, qui se angustiaverunt¹⁾ et depresserunt.

Tunc stabit ad iudicandum, qui modo se subiicit humiliter iudiciis hominum.

Tunc magnam fiduciam habebit pauper et humilis, et pavebit undique superbus.

---

¹⁾ Sap. 6, 1.

5. Tunc videbitur sapiens in hoc mundo fuisse, qui pro Christo didicit stultus et despectus esse.

Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpressa, *et omnis iniquitas oppilabit os suum.*¹⁾

Tunc gaudebit omnis devotus, et moerebit omnis irreligiosus.

Tunc plus exsultabit caro afflicta, quam si in deliciis fuisset semper nutrita.

Tunc splendeat habitus vilis, et obtenebrescet vestis subtilis.

Tunc plus laudabitur pauperculum domicilium, quam deauratum palatium.

Tunc plus iuvabit constans patientia, quam omnis mundi potentia.

Tunc amplius exaltabitur simplex obedientia, quam omnis saecularis astutia.

6. Tunc plus laetificabit pura et bona conscientia, quam docta philosophia.

Tunc plus ponderabit contemptus divitiarum, quam totus thesaurus terrigenarum.

Tunc magis consolaberis super devota oratione, quam super delicata comestione.

Tunc potius gaudebis de servato silentio, quam de longa fabulatione.

---

¹⁾ Ps. 106, 42.

Tunc plus valebunt sancta opera, quam multa pulchra verba.

Tunc plus placebit stricta vita et ardua poenitentia, quam omnis delectatio terrena.

Disce te nunc in modico pati, ut tunc a gravioribus valeas liberari.

Hic primo proba, quid possis postea.

Si nunc tam parum vales sustinere, quomodo aeterna tormenta poteris sufferre?

Si modo modica passio tam impatientem efficit, quid gehenna tunc faciet?

Ecce vere non potes duo gaudia habere: delectari hic in mundo, et postea regnare cum Christo.

7. Si usque in hodiernum diem semper in honoribus et voluptatibus vixisses, quid totum tibi profuisset, si iam mori in instanti contingeret?

Omnia ergo vanitas, praeter amare Deum et illi soli servire.

Qui enim Deum ex toto corde amat, nec mortem, nec supplicium, nec iudicium, nec infernum metuit: quia perfectus amor securum ad Deum accessum facit.

Quem autem adhuc peccare delectat, non mirum est, si mortem et iudicium timeat.

Bonum tamen est, ut, si necdum amor a malo te revocat, saltem timor gehennalis coerceat.

Qui vero timorem Dei postponit, diu stare in bono non valebit, sed diaboli laqueos citius incurret.

Caput 25.

De ferventi emendatione totius vitae nostrae.

1. **E**sto vigilans et diligens in Dei servitio, et cogita frequenter: Ad quid venisti, et cur saeculum reliquisti? Nonne ut Deo viveres et spiritualis homo fieres?

Igitur ad profectum ferveas, quia mercedem laborum tuorum in brevi recipies; nec erit tunc amplius timor aut dolor in finibus tuis.

Modicum nunc laborabis, et magnam requiem, imo perpetuam laetitiam invenies.

Si tu permanseris fidelis et fervidus in agendo, Deus procul dubio erit fidelis et locuples in retribuendo.

Spem bonam retinere debes, quod ad palmam pervenies; sed securitatem capere non oportet, ne torpeas aut elatus fias.

2. Cum quidam anxius inter metum et spem frequenter fluctuaret, et quadam vice moerore confectus in ecclesia ante quoddam altare se in oratione prostravisset, haec intra se revolvit dicens: O si scirem, quod adhuc perseveraturus essem! statimque audivit divinum intus responsum: Quod si hoc scires, quid facere velles? Fac nunc, quod tunc facere velles, et bene securus eris.

Moxque consolatus et confortatus divinae se commisit voluntati, et cessavit anxia fluctuatio.

Noluitque curiose investigare, ut sciret, quae sibi essent futura; sed magis studuit inquirere, quae esset voluntas Dei beneplacens et perfecta, ad omne opus bonum inchoandum et perficiendum.

3. *Spera in Domino, et fac bonitatem, ait Propheta, et inhabita terram, et pascere in divitiis eius.*¹⁾

Unum est, quod multos a profectu et ferventi emendatione retrahit: horror difficultatis seu labor certaminis.

Enimvero illi maxime prae ceteris in virtutibus proficiunt, qui ea, quae sibi magis gravia et contraria sunt, viriliter vincere nituntur.

---

1) Ps. 36, 3.

Nam ibi homo plus proficit et gratiam meretur ampliorem, ubi magis se ipsum vincit et in spiritu mortificat.

4. Sed non omnes habent aequae multum ad vincendum et mortificandum.

Diligens tamen aemulator valentior erit ad proficiendum, etiamsi plures habeat passiones, quam alius bene morigeratus, minus tamen fervens ad virtutes.

Duo specialiter ad magnam emendationem iuvant: videlicet subtrahere se violenter, ad quod natura vitiose inclinatur, et ferventer instare pro bono, quo amplius quis indiget.

Illa etiam studeas magis cavere et vincere, quae tibi frequentius in aliis displicent.

5. Ubique profectum tuum capias, ut, si bona exempla videas vel audias, ad imitandum accendaris.

Si quid autem reprehensibile consideraveris, cave ne idem facias; aut si aliquando fecisti, citius emendare te studeas.

Sicut oculus tuus alios considerat, sic iterum ab aliis notaris.

Quam iucundum et dulce est, videre fervidos et devotos fratres, bene morigeratos et disciplinatos!

Quam triste est et grave, videre inor-

dinate ambulantes, qui ea, ad quae vocati sunt, non exercent!

Quam nocivum est, negligere vocationis suae propositum, et ad non commissa sensum inclinare!

6. Memor esto arrepti propositi, et imaginem tibi propone Crucifixi.

Bene verecundari potes, inspecta vita Jesu Christi, quia necdum magis illi te conformare studuisti, licet diu in via Dei fuisti.

Religiosus, qui se intente et devote in sanctissima vita et passione Domini exercet, omnia utilia et necessaria sibi abundanter ibi inveniet; nec opus est, ut extra Jesum aliquid melius quaerat.

O si Jesus crucifixus in cor nostrum veniret, quam cito et sufficienter docti essemus!

7. Religiosus fervidus omnia bene portat et capit, quae illi iubentur.

Religiosus negligens et tepidus habet tribulationem super tribulationem, et ex omni parte patitur angustiam, quia interiori consolatione caret et exteriorem quaerere prohibetur.

Religiosus extra disciplinam vivens gravi patet. ruinae.

Qui laxiora quaerit et remissiora,

semper in angustiis erit, quia unum aut reliquum sibi displicebit.

8. Quomodo faciunt tam multi alii Religiosi, qui satis arctati sunt sub disciplina claustrali?

Raro exeunt, abstracte vivunt, pauperrime comedunt, grosse vestiuntur, multum laborant, parum loquuntur, diu vigilant, mature surgunt, orationes prolongant, frequenter legunt et se in omni disciplina custodiunt.

Attende Carthusienses, Cistercienses et diversae Religionis monachos ac moniales, qualiter omni nocte ad psallendum Domino assurgunt.

Et ideo turpe esset, ut tu deberes in tam sancto opere pigritare, ubi tanta multitudo Religiosorum incipit Deo iubilare.

9. O si nihil aliud faciendum incumberet, nisi Dominum Deum nostrum toto corde et ore laudare!

O si nunquam indigeres comedere nec bibere nec dormire, sed semper posses Deum laudare, et solummodo spiritualibus studiis vacare; tunc multo felicior esses quam modo, cum carni ex qualicumque necessitate servis.

Utinam non essent istae necessitates,

sed solum spirituales animae refectiones, quas heu! satis raro degustamus.

10. Quando homo ad hoc pervenit, quod de nulla creatura consolationem suam quaerit, tunc ei Deus primo perfecte sapere incipit; tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit.

Tunc nec pro magno laetabitur nec pro modico contristabitur, sed ponit se integre et fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omnibus: cui nihil utique perit nec moritur, sed omnia ei vivunt et ad nutum incunctanter deserviunt.

11. Memento semper finis, et quia perditum non redit tempus. Sine sollicitudine et diligentia numquam acquires virtutes.

Si incipis tepescere, incipies male habere.

Si autem dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem et senties levio-rem laborem, propter Dei gratiam et virtutis amorem.

Homo fervidus et diligens ad omnia est paratus.

Maior labor est resistere vitiis et passionibus, quam corporalibus insudare laboribus.

Qui parvos non vitat defectus, paulatim labitur ad maiores.¹⁾

Gaudebis semper vespere, si diem expendas fructuose.

Vigila super te ipsum, excita te ipsum, admone te ipsum; et quidquid de aliis sit, non negligas te ipsum.

Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim intuleris. Amen.

---

¹⁾ Eccli. 19, 1.

Liber Secundus.

Admonitiones ad interna trahentes.

Caput 1.

De interna conversatione.

1. **R**egnum Dei intra vos est, dicit Dominus.¹⁾ Convertite te ex toto corde ad Dominum et relinque hunc miserum mundum, et inveniet anima tua requiem.

Disce exteriora contemnere et ad interiora te dare, et videbis regnum Dei in te venire.

*Est enim regnum Dei pax et gaudium in Spiritu sancto,*²⁾ quod non datur impiis.

Veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam, si dignam illi ab intus paraveris mansionem.

---

¹⁾ Luc. 17, 21. ²⁾ Rom. 14, 17.

*Omnis gloria eius et decor ab intra est,*¹⁾
et ibi complacet sibi.

Frequens illi visitatio cum homine interno, dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis.

2. Eia, anima fidelis, praepara huic sponso cor tuum, quatenus ad te venire et in te habitare dignetur.

Sic enim dicit: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus.*²⁾

Da ergo Christo locum, et ceteris omnibus nega introitum.

Cum Christum habueris, dives es, et sufficit tibi. Ipse erit provisor tuus et fidelis procurator in omnibus, ut non sit opus in hominibus sperare.

Homines enim cito mutantur, et deficiunt velociter; *Christus autem manet in aeternum,*³⁾ et adstat usque in finem firmiter.

3. Non est magna fiducia ponenda in homine fragili et mortali, etiamsi utilis sit et dilectus, neque tristitia multa ex hoc capienda, si interdum adversetur et contradicat.

1) Ps. 44, 14. 2) Joan. 14, 28. 3) Joan. 12, 34.

Qui hodie tecum sunt, cras contrariari possunt, et e converso saepe ut aura vertuntur.

Pone totam fiduciam tuam in Deo, et sit ipse timor tuus et amor tuus. Ipse pro te respondebit et faciet bene, sicut melius fuerit.

*Non habes hic manentem civitatem,*¹⁾ et ubicumque fueris, extraneus es et peregrinus; nec requiem aliquando habebis, nisi Christo intime fueris unitus.

4. Quid hic circumspicis, cum iste non sit locus tuae requietionis?

In coelestibus debet esse habitatio tua, et sicut in transitu cuncta terrena sunt aspicienda.

Transeunt omnia, et tu cum eis pariter.

Vide, ut non inhaereas, ne capiaris et pereas.

Apud Altissimum sit cogitatio tua, et deprecatio tua ad Christum sine intermissione dirigatur.

Si nescis speculari alta et coelestia, requiesce in passione Christi, et in sacris vulneribus eius libenter habita.

Si enim ad vulnera et pretiosa stigmata Jesu devote confugis, magnam in tribulatione confortationem senties, nec

---

¹⁾ Hebr. 12, 14.

multum curabis hominum despectiones, faciliterque verba detrahentia perferes.

5. Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despectus, et in maxima necessitate a notis et amicis inter approbria derelictus.

Christus pati voluit et despici, et tu audes de aliquo conqueri?

Christus habuit adversarios et oblocutores, et tu vis omnes habere amicos et benefactores?

Unde coronabitur patientia tua, si nihil adversitatis occurrerit? Si nihil contrarium vis pati, quomodo eris amicus Christi?

Sustine te cum Christo et pro Christo, si vis regnare cum Christo.

6. Si semel perfecte introisses in interiora Jesu, et modicum de ardenti amore eius sapuisses, tunc de proprio commode vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes: quia amor Jesu facit hominem se ipsum contemnere.

Amator Jesu et veritatis, et verus internus et liber ab affectionibus inordinatis potest se ad Deum libere convertere et elevare supra se ipsum in spiritu ac fruitive quiescere.

7. Cui sapiunt omnia, prout sunt, non

ut dicuntur aut aestimantur, hic vere sapiens est et doctus magis a Deo, quam ab hominibus.

Qui ab intra scit ambulare et modicum ab extra res ponderare, non requirit loca nec expectat tempora ad habenda devota exercitia.

Homo internus cito se recolligit, quia numquam te totum ad exterioria effundit.

Non illi obest labor exterior aut occupatio ad tempus necessaria, sed sicut res eveniunt, sic se illis accommodat.

Qui intus bene dispositus est et ordinatus, non curat mirabiles et perversos hominum gestus.

Tantum homo impeditur et distrahitur, quantum sibi res attrahit.

8. Si recte tibi esset, et bene purgatus esses, omnia tibi in bonum cederent et profectum.

Ideo multa tibi displicent et saepe conturbant, quia adhuc non es perfecte tibi ipsi mortuus nec segregatus ab omnibus terrenis.

Nil sic maculat et implicat cor hominis, sicut impurus amor in creaturis.

Si renuis consolari exterius, poteris speculari coelestia et frequenter iubilare interius.

Caput 2.**De humili submissione.**

1. **N**on magni pendas, quis pro te vel contra te sit, sed hoc age et cura, ut Deus tecum sit in omni re, quam facis.

Habeas conscientiam bonam, et Deus bene te defensabit.

Quem enim Deus adiuuvare voluerit, nullius perversitas nocere poterit.

Si tu scis tacere et pati, videbis procul dubio auxilium Domini.

Ipse novit tempus et modum liberandi te, et ideo te debes illi resignare.

Dei est adiuuvare et ab omni confusione liberare.

Saepe valde prodest ad maiorem humilitatem servandam, quod defectus nostros alii sciunt et redarguunt.

2. Quando homo pro defectibus suis se humiliat, tunc faciliter alios placat et leviter satisfacit sibi irascentibus.

Humilem Deus protegit et liberat, humilem diligit et consolatur, humili homini se inclinat, humili largitur gratiam magnam et post suam depressionem levat ad gloriam.

Humili sua secreta revelat, et ad se dulciter trahit et invitat.

Humilis accepta confusione satis bene est in pace, quia stat in Deo et non in mundo.

Non reputes te aliquid profecisse, nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

Caput 3.

De bene pacifico homine.

1. **T**ene te primo in pace, et tunc poteris alios pacificare.

Homo pacificus plus prodest, quam bene doctus.

Homo passionatus etiam bonum in malum trahit et faciliter malum credit.

Bonus pacificus homo omnia ad bonum convertit.

Qui bene in pace est, de nullo suspicatur; qui autem male contentus est et commotus, variis suspicionibus agitatur, nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit.

Dicit saepe, quod dicere non deberet, et omittit, quod sibi magis facere expediret.

Considerat, quid alii facere tenentur, et negligit, quod ipse facere tenetur.

Habe ergo primo zelum super te ipsum,

et tunc iuste zelare poteris etiam proximum tuum.

2. Tu bene scis facta tua excusare et colorare, et aliorum excusationes non vis recipere.

Iustius esset, ut te accusares et fratrem tuum excusares.

Si portari vis, porta et alium.

Vide, quam longe es adhuc a vera caritate et humilitate, quae nulli novit irasci vel indignari, nisi tantum sibi.

Non est magnum, cum bonis et mansuetis conversari; hoc enim omnibus naturaliter placet, et unusquisque libenter pacem habet, et secum sentientes magis diligit.

Sed cum duris et perversis aut indisciplinatis aut nobis contrariantibus pacifice posse vivere, magna gratia est et laudabile nimis virileque factum.

3. Sunt, qui se ipsos in pace tenent et cum aliis etiam pacem habent.

Et sunt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt: aliis sunt graves, sed sibi semper graviores.

Et sunt, qui se ipsos in pace retinent et ad pacem alios reducere student.

Est tamen tota pax nostra in hac misera vita potius in humili sufferentia ponenda, quam in non sentiendo contraria.

Qui melius scit pati, maiorem tenebit pacem. Iste est victor sui et dominus mundi, amicus Christi et heres coeli.

Caput 4.

De pura mente et simplici intentione.

1. **D**uabus alis homo sublevatur a terrenis, simplicitate scilicet et puritate.

Simplicitas debet esse in intentione, puritas in affectione. SimPLICITAS intendit Deum, puritas apprehendit et gustat.

Nulla bona actio te impediet, si liber intus ab inordinato affectu fueris.

Si nihil aliud quam Dei beneplacitum et proximi utilitatem intendis et quaeris, interna libertate perfrueris.

Si rectum cor tuum esset, tunc omnis creatura speculum vitae et liber sanctae doctrinae esset.

Non est creatura tam parva et vilis, quae Dei bonitatem non repraesentet.

2. Si tu esses intus bonus et purus, tunc omnia sine impedimento videres et bene caperes.

Cor purum penetrat coelum et infernum.

Qualis unusquisque intus est, taliter iudicat exterius.

Si est gaudium in mundo, hoc utique possidet puri cordis homo.

Et si est alicubi tribulatio et angustia, hoc melius novit mala conscientia.

Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem et totum candens efficitur: sic homo integre ad Deum se convertens a torpore exuitur et in novum hominem transmutatur.

3. Quando homo incipit tepescere, tunc parvum metuit laborem et libenter externam accipit consolationem.

Sed quando perfecte incipit se vincere et viriliter in via Dei ambulare, tunc minus ea reputat, quae sibi prius gravia esse sentiebat.

Caput 5.

De propria consideratione.

1. **N**on possumus nobis ipsis nimis credere, quia saepe gratia nobis deest et sensus.

Modicum lumen est in nobis et hoc cito per negligentiam amittimus.

Saepe etiam non advertimus, quod tam caeci intus sumus.

Saepe male agimus, et peius excusamus.

Passione interdum movemur, et zelum putamus.

Parva in aliis reprehendimus, et nostra maiora pertransimus.

Satis cito sentimus et ponderamus, quid ab aliis sustinemus, sed quantum alii de nobis sustinent, non advertimus.

Qui bene et recte sua ponderaret, non esset, quod de alio graviter iudicaret.

2. Internus homo sui ipsius curam omnibus curis anteponit, et qui sibi ipsi diligenter intendit, faciliter de aliis tacet.

Numquam eris internus et devotus, nisi de alienis silueris et ad te ipsum specialiter respexeris.

Si tibi et Deo totaliter intendis, modicum te movebit, quod foris percipis.

Ubi es, quando tibi ipsi praesens non es? Et quando omnia percurristi, quid te neglecto profecisti?

Si debes habere pacem et unionem veram, oportet, quod totum adhuc postponas et te solum prae oculis habeas.

3. Multum proinde proficies, si te feriatam ab omni temporali cura conserves.

Valde deficies, si aliquid temporale reputaveris.

Nil magnum, nil altum, nil gratum,
nil acceptum tibi sit, nisi pure Deus
aut de Deo sit.

Totum vanum existima, quidquid con-
solationis occurrit de aliqua creatura.

Amans Deum anima sub Deo despicit
universa.

Solus Deus aeternus et immensus, im-
plens omnia, solatium animae et vera
cordis laetitia.

Caput 6.

De laetitia bonae conscientiae.

1. *Gloria boni hominis testimonium
bonae conscientiae.*¹⁾

Habe bonam conscientiam, et habebis
semper laetitiam.

Bona conscientia valde multa potest
portare et valde laeta est inter adversa.

Mala conscientia semper timida est
et inquieta.

Suaviter requiesces, si cor tuum te
non reprehenderit.

Noli laetari, nisi cum bene feceris.

Mali numquam habent veram laetitiam.

¹⁾ II Cor. 1, 12.

nec internam sentiunt pacem, quia non est pax impiis, dicit Dominus.¹⁾

Et si dixerint: *In pace sumus, non venient super nos mala, et quis nobis nocere audebit?*²⁾ ne credas eis: quoniam repente exsurget ira Dei, et in nihilum redigentur actus eorum, et cogitationes eorum peribunt.³⁾

2. Gloriari in tribulatione non est grave amenti; sic enim gloriari, est *gloriari in cruce Domini.*⁴⁾

Brevis gloria, quae ab hominibus datur et accipitur.

Mundi gloriam semper comitatur tristitia.

Bonorum gloria in conscientiiis eorum, et non in ore hominum.

Justorum laetitia de Deo et in Deo est, et gaudium eorum de veritate.

Qui veram et aeternam gloriam desiderat, temporalem non curat.

Et qui temporalem requirit gloriam aut non ex animo contemnit, minus amare convincitur coelestem.

Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat nec vituperia.

1) Isai. 57, 21.   2) Jerem. 5, 12.   3) Ps. 145, 4.
4) Gal. 6, 14.

3. Facile erit contentus et pacatus, cuius conscientia munda est.

Non es sanctior, si laudaris, nec vilior, si vituperaris.

Quod es, hoc es, nec maior dici vales, quam Deo teste sis.

Si attendis, quid apud te sis intus, non curabis, quid de te loquantur homines.

*Homo videt in facie, Deus autem in corde.*¹⁾ Homo considerat actus, Deus vero pensat intentiones.

Bene semper agere et modicum de se tenere, humilis animae indicium est.

Nolle consolari ab aliqua creatura, magnae puritatis et internae fiduciae signum est.

4. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium quaerit, liquet, quod se totaliter Deo commisit.

*Non enim, qui se ipsum commendat, ille probatus est, ait beatus Paulus, sed quem Deus commendat.*²⁾

Ambulare cum Deo intus nec aliqua affectione teneri foris, status est interni hominis.

---

¹⁾ I Reg. 16, 7. ²⁾ II Cor. 10, 18.

Caput 7.

De amore Jesu super omnia.

1. **B**eatus, qui intelligit, quid sit amare Jesum et contemnere se ipsum propter Jesum.

Oportet dilectum propter dilectum relinquere, quia Jesus vult solus super omnia amari.

Dilectio creaturae fallax et instabilis, dilectio Jesu fidelis et perseverabilis.

Qui adhaeret creaturae, cadet cum labili; qui amplectitur Jesum, firmabitur in aevum.

Illum dilige et amicum tibi retine, qui omnibus recedentibus te non relinquet nec patietur in fine perire.

Ab omnibus oportet te aliquando separari, sive velis sive nolis.

2. Teneas te apud Jesum vivens ac moriens, et illius fidelitati te committe, qui omnibus deficientibus solus te potest iuvare.

Dilectus tuus talis est naturae, ut alienum non velit admittere, sed solus vult cor tuum habere et tamquam rex in proprio throno sedere.

Si scires te bene ab omni creatura evacuare, Jesus deberet libenter tecum habitare.

Paene totum perditum invenies, quidquid extra Jesum in hominibus posueris.

Non confidas nec innitaris super calamum ventosum; quia *omnis caro foenum, et omnis gloria eius ut flos foeni cadet.*¹⁾

3. Cito decipieris, si ad externam hominum apparentiam tantum adspexeris.

Si enim tuum in aliis quaeris solatium et lucrum, senties saepius detrimentum.

Si quaeris in omnibus Jesum, invenies utique Jesum; si autem quaeris te ipsum, invenies etiam te ipsum, sed ad tuam perniciem.

Plus enim homo nocivior sibi, si Jesum non quaerit, quam totus mundus et omnes sui adversarii.

Caput 8.

De familiari amicitia Jesu.

1. **Q**uando Jesus adest, totum bonum est, ned quidquam difficile videtur; quando vero Jesus non adest, totum durum est.

Quando Jesus intus non loquitur, consolatio vilis est; si autem Jesus unum tantum verbum loquitur, magna consolatio sentitur.

---

¹⁾ Isai. 40, 6.

Nonne Maria Magdalena statim surrexit de loco, in quo flevit, quando Martha illi dixit: *Magister adest et vocat te.*¹⁾

Felix hora, quando Jesus vocat de lacrymis ad gaudium spiritus?

Quam aridus et durus es sine Jesu! Quam insipiens et vanus, si cupis aliquid extra Jesum! Nonne hoc est maius damnum, quam si totum perderes mundum?

2. Quid potest tibi mundus conferre sine Jesu?

Esse sine Jesu, gravis est infernus, et esse cum Jesu, dulcis paradus.

Si fuerit tecum Jesus, nullus poterit nocere inimicus.

Qui invenit Jesum, invenit thesaurum bonum, imo bonum super omne bonum; et qui perdit Jesum, perdit nimis multum et plus quam totum mundum.

Pauperrimus est, qui vivit sine Jesu, et ditissimus, qui bene est cum Jesu.

3. Magna ars est, scire cum Jesu conversari, et scire Jesum tenere, magna prudentia.

Esto humilis et pacificus, et erit tecum Jesus.

Sis devotus et quietus, et manebit tecum Jesus.

1) Joan. 11, 28.

Potes cito fugare Jesum et gratiam eius perdere, si volueris ad exteriora declinare.

Et si illum effugaveris et perdideris, ad quem fugies, et quem tunc quaeres amicum?

Sine amico non potes bene vivere, et si Jesus non fuerit tibi prae omnibus amicus, eris nimis tristis et desolatus.

Fatue igitur agis, si in aliquo altero confidis aut laetaris.

Ehigendum est magis, totam mundum habere contrarium, quam Jesum offensum.

Ex omnibus ergo caris sit Jesus dilectus specialis.

4. Diligantur omnes propter Jesum, Jesus autem propter se ipsum.

Solus Jesus Christus singulariter est amandus, qui solus bonus et fidelis prae omnibus invenitur amicis.

Propter ipsum et in ipso tam amici quam inimici sint tibi cari; et pro omnibus his exorandus est, ut omnes ipsum cognoscant et diligant.

Numquam cupias singulariter laudari vel amari, quia hoc solius Dei est, qui similem sibi non habet.

Nec velis, quod aliquis tecum in corde suo occupetur, neque tu cum alicuius

occuperis amore, sed sit Jesus in te et in omni bono homine.

5. Esto purus et liber ab intus sine alicuius creaturae implicamento.

Opportet te esse nudum, et purum cor ad Deum gerere, si vis vacare et *videre, quomodo suavis sit Dominus.*¹⁾

Et revera ad hoc non pervenies, nisi gratia eius fueris praeventus et intractus, ut omnibus ovacuatis et licentiatis solus cum solo uniaris.

Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia; et quando recedit, tunc pauper et infirmus erit et quasi tantum ad flagella relictus.

In his non debet deiici nec desperare, sed ad voluntatem Dei aequanimiter stare, et cuncta supervenientia sibi ad laudem Jesu Christi perpeti: quia post hiemem sequitur aestas, post noctem redit dies, et post tempestatem magna serenitas.

Caput 9.

De carentia omnis solatii.

1. **N**on est grave, humanum contemnere solatium, cum adest divinum.

---

¹⁾ Ps. 33, 8.

Magnum est et valde magnum, tam humano quam divino posse carere solatio, et pro amore Dei libenter exilium cordis velle sustinere, et in nullo se ipsum quaerere, nec ad proprium meritum respicere.

Quid magni est, si hilaris sis et devotus adveniente gratia? Optabilis cunctis haec hora.

Satis suaviter equitat, quem gratia Dei portat.

Et quid mirum, si onus non sentit, qui portatur ab omnipotente et ducitur a summo ductore?

2. Libenter habemus aliquid pro solatio, et difficulter homo exiit a se ipso.

Vicit sanctus martyr Laurentius saeculum cum suo sacerdote; quia omne, quod in mundo delectabile videbatur, despexit et summum Dei sacerdotem Sixtum, quem maxime diligebat, pro amore Christi etiam a se tolli clementer ferebat.

Amore igitur Creatoris amorem hominis superavit et pro humano solatio divinum beneplacitum magis elegit.

Ita et tu aliquem necessarium et dilectum amicum pro amore Dei disce relinquere.

Nec graviter feras, cum ab amico

derelictus fueris, seiens, quoniam oportet nos omnes tandem ab invicem separari.

3. Multum et diu oportet hominem in se ipso certare, antequam discat se ipsum plene superare et totum affectum suum in Deum trahere.

Quando homo stat super se ipsum, facile labitur ad consolationes humanas.

Sed verus amator Christi et studiosus sectator virtutum non cadit super consolationes, nec quaerit tales sensibiles dulcedines, sed magis fortes exercitationes et pro Christo duros sustinere labores.

4. Cum igitur spiritualis consolatio a Deo datur, cum gratiarum actione accipe eam, sed Dei munus intellige esse, non tuum meritum.

Noli extolli, noli nimium gaudere, nec inaniter praesumere, sed esto magis humilior ex dono, cautior quoque et timorator in cunctis actibus tuis, quoniam transibit hora illa et sequetur tentatio.

Cum ablata fuerit consolatio, non statim desperes, sed cum humilitate et patientia exspecta coelestem visitationem, quoniam potens est Deus ampliorem tibi redonare consolationem.

Istud non est novum nec alienum viam Dei expertis, quia in magnis Sanctis

et in antiquis Prophetis fuit saepe talis alternationis modus.

5. Unde quidam praesente iam gratia dicebat: *Ego dixi in abundantia mea: Non movebor in aeternum.*¹⁾

Absente vero gratia, quid in se fuerit expertus, adiungit dicens: *Avertisti faciem tuam a me, et factus sum conturbatus.*²⁾

Inter haec tamen nequaquam desperat, sed instantius Dominum rogat et dicit: *Ad te, Domine, clamabo et ad Deum meum deprecabor.*³⁾

Denique orationis suae fructum reportat et se exauditum testatur, dicens: *Audivit Dominus et misertus est mei; Dominus factus est adiutor meus.*⁴⁾

Sed in quo? *Convertisti, inquit, planctum meum in gaudium mihi, et circumdedisti me laetitia.*⁵⁾

Si sic actum est cum magnis Sanctis, non est desperandum nobis infirmis et pauperibus, se interdum in fervore et interdum in frigiditate sumus, quoniam spiritus venit et recedit secundum suae beneplacitum voluntatis. Unde beatus Job ait: *Visitas eum diluculo, et subito probas illum.*⁶⁾

---

1) Ps. 29, 7. 2) Ps. 29, 8. 3) Ps. 29, 9. 4) Ps. 29, 11.
5) Ps. 29, 12. 6) Job 7, 18.

6. Super quid igitur sperare possum, aut in quo confidere debeo, nisi in sola magna misericordia Dei et in sola spe gratiae coelestis?

Sive enim adsint homines boni, sive devoti fratres vel amici fideles, sive libri sancti vel tractatus pulchri, sive dulces cantus et hymni, omnia haec modicum iuvant, modicum sapiunt, quando desertus sum a gratia et in propria paupertate relictus.

Tunc non est melius remedium, quam patientia et abnegatio mei in voluntate Dei.

7. Numquam inveni aliquem tam religiosum et devotum, qui non habuerit interdum gratiae subtractionem aut non senserit fervoris diminutionem.

Nullus sanctus fuit tam alte raptus et illuminatus, qui prius vel postea non fuerit tentatus.

Non enim dignus est alta Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione.

Solet enim sequentis consolationis tentatio praecedens esse signum.

Nam tentationibus probatis coelestis promittitur consolatio. *Qui vicerit, inquit, dabo ei edere de ligno vitae.*¹⁾

¹⁾ Apoc. 2, 7.

8. Datur autem consolatio divina, ut homo fortior sit ad sustinendum adversa.

Sequitur etiam tentatio, ne se elevet de bono.

Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua est; ideo non cesses te praeparare ad certamen, quia a dextris et a sinistris hostes sunt, qui numquam quiescunt.

Caput 10.

De gratitudine pro gratia Dei.

1. **C**ur quaeris quietem, cum natus sis ad laborem?

Pone te ad patientiam magis, quam ad consolationes, et ad crucem portandam magis, quam ad laetitiam.

Quis enim saecularium non libenter consolationem et laetitiam spiritualem acciperet, si semper obtinere posset? Excedunt enim spirituales consolationes omnes mundi delicias et carnis voluptates.

Nam omnes deliciae mundanae aut vanae sunt aut turpes; spirituales vero deliciae solae iucundae et honestae, ex virtutibus progenitae, et a Deo puris mentibus infusae.

Sed istis divinis consolationibus nemo

semper pro suo affectu frui valet, quia tempus tentationis non diu cessat.

2. Multum autem contrariatur supernae visitationi falsa libertas animi et magna confidentia sui.

Deus bene facit consolationis gratiam dando, sed homo male agit non totum Deo cum gratiarum actione retribuendo.

Et ideo non possunt in nobis dona gratiae fluere, qui ingrati sumus auctori, nec totum refundimus fontali origini.

Semper enim debetur gratia digne gratias referenti, et auferetur ab elato, quod dari solet humili.

3. Nolo consolationem, quae mihi aufert conpunctionem, nec affecto contemplationem, quae ducit in elationem.

Non enim omne altum sanctum, nec omne dulce bonum, nec omne desiderium purum, nec omne carum Deo gratum.

Libenter accepto gratiam, unde semper humilior et timorator inveniar, atque ad relinquendum me paratior fiam.

Doctus dono gratiae et eruditus subtractionis verbere non sibi audebit quidquam boni attribuere, sed potius se pauperem et nudum confitebitur.

*Da Deo, quod Dei est*¹⁾ et tibi adscribe,

¹⁾ Matth. 22, 21

quod tuum est, hoc est: Deo gratias pro gratia tribue, tibi autem soli culpam et dignam poenam pro culpa deberi sentias.

4. *Pone te semper ad infimum*¹⁾ et dabitur tibi summum; nam summum non stat sine infimo.

Summi Sancti apud Deum minimi sunt apud se, et quanto gloriosiores, tanto in se humiliores.

Pleni veritate et gloria coelesti non sunt vanae gloriae cupidi.

In Deo fundati et confirmati nullo modo possunt esse elati.

Et qui totum Deo adscribunt, quidquid boni acceperunt, *gloriam ab invicem non quaerunt, sed gloriam quae a solo Deo est*²⁾ volunt, et Deum in se et in omnibus Sanctis laudari super omnia cupiunt et semper in id ipsum tendunt.

5. Esto igitur gratus pro minimo, et eris dignus maiora accipere.

Sit tibi minimum etiam pro maximo, et magis contemptibile pro speciali dono.

Si dignitas datoris inspicitur, nullum datum parvum aut nimis vile videbitur; non enim parvum est, quod a summo Deo donatur.

---

1) Luc. 14, 10. 2) Joan. 5, 44.

Etiam si poenas et verbera dederit, gratum esse debet, quia semper pro salute nostra facit, quidquid nobis advenire permittit.

Qui gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, patiens pro sublata. Oret, ut redeat; cautus sit et humilis, ne amittat.

Caput 11.

De paucitate amatorum crucis Jesu.

1. **H**abet Jesus nunc multos amatores regni sui coelestis, sed paucos bailatores suae crucis.

Multos habet desideratores consolationis, sed paucos tribulationis; plures invenit socios mensae, sed paucos abstinentiae.

Omnes cupiunt cum eo gaudere, pauci volunt pro eo aliquid sustinere.

Multi Jesum sequuntur usque ad fractionem panis, sed pauci usque ad bibendum calicem passionis.

Multi miracula eius venerantur, pauci ignominiam crucis sequuntur.

Multi Jesum diligunt, quamdiu adversa non contingunt.

Multi illum laudant et benedicunt,

quamdiu consolationes aliquas ab ipso percipiunt; si autem Jesus se absconderit et modicum eos reliquerit, aut in querimoniam vel in deiectionem nimiam cadunt.

2. Qui autem Jesum propter Jesum et non propter suam propriam aliquam consolationem diligunt, ipsam in omni tribulatione et angustia cordis, sicut in summa consolatione, benedicunt.

Et si numquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent et semper gratias agere vellent.

3. O quantum potest amor Jesu purus, nullo proprio commodo vel amore permixtus!

Nonne omnes mercenarii sunt dicendi, qui consolationes semper quaerunt?

Nonne amatores sui magis, quam Christi probantur, qui sua commoda et lucra semper meditantur?

Ubi inveniatur talis, qui velit Deo servire gratis?

4. Raro tam spiritualis est aliquis, qui omnibus sit nudatus.

Nam verum pauperem spiritu et ab omni creatura nudum quis inveni-
*et? Procul et de ultimis finibus pretium eius.*¹⁾

1) Prov. 31, 10.

*Si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est.*¹⁾

Et si fecerit poenitentiam magnam, adhuc exiguum est.

Et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longe est.

Et si habuerit virtutem magnam et devotionem nimis ardentem, adhuc multum sibi deest; scilicet unum quod summe necessarium sibi est.

5. Quid illud? Ut omnibus relictis se relinquat et a se totaliter exeat, nihilque de privato amore retineat;

Cumque omnia fecerit, quae facienda noverit, nil se fecisse sentiat;

Non grande ponderet, quod grande aestimari possit, sed in veritate servum inutilem se pronunciet, sicut veritas ait: *Cum feceritis omnia, quae praecepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus.*²⁾

Tunc vere pauper et nudus spiritu esse poterit et cum Propheta dicere: *Quia unicus et pauper sum ego.*³⁾

Nemo tamen isto ditior, nemo potentior, nemo liberior, qui se et omnia relinquere scit et ad infimum se ponere.

1) Cant. 8, 7. 2) Luc. 17, 10. 3) Ps. 24, 16.

Caput 12.

De regia via sanctae crucis.

1. **D**urus multis videtur hic sermo: *Abnega te ipsum, tolle crucem tuam, et sequere Jesum.*¹⁾

Sed multo durius erit, audire illud extremum verbum: *Discedite a me, maledicti, in ignem aeternum.*²⁾

Qui enim modo libenter audiunt et sequuntur verbum crucis, tunc non timebunt ab auditione aeternae damnationis.

*Hoc signum crucis erit in coelo, cum Dominus ad iudicandum venerit.*³⁾

Tunc omnes servis cruci, qui se Crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Christum iudicem cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere crucem, per quam itur ad regnum?

In cruce salus, in cruce vita, in cruce protectio ab hostibus.

In cruce infusio supernae suavitatis, in cruce robur mentis, in cruce gaudium spiritus.

In cruce summa virtutis, in cruce perfectio sanctitatis.

Non est salus animae, nec spes aeternae vitae, nisi in cruce.

1) Luc. 9, 23. 2) Matth. 25, 41. 3) Matth. 24, 30.

Tolle ergo crucem tuam et sequere Jesum, et ibis in vitam aeternam.

Praecessit ille baiulans sibi crucem et mortuus est pro te in cruce, ut et tu tuam portes crucem et mori affectes in cruce.

*Quia si commortuus fueris, etiam cum illo pariter vives,*¹⁾ et si socius fueris poenae, eris et gloriae.

3. Ecce in cruce totum constat, et in moriendo totum iacet; et non est alia via ad vitam et ad veram internam pacem, nisi via sanctae crucis et quotidianae mortificationis.

Ambula ubi vis, quaere quodcumque volueris: et non invenies altiorem viam supra nec securiorem viam infra, nisi viam sanctae crucis.

Dispone et ordina omnia secundum tuum velle et videre: et non invenies, nisi semper aliquid pati debere aut sponte aut invite, et ita crucem semper invenies.

Aut enim in corpore dolorem senties, aut in anima spiritus tribulationem sustinebis.

4. Interdum a Deo relinqueris, interdum a proximo exercitaberis, et quod

---

¹⁾ Rom. 6, 8.

amplius est, saepe tibimet ipsi gravis eris.

Nec tamen aliquo remedio vel solatio liberari seu alleviari poteris, sed donec Deus voluerit oportet, ut sustineas.

Vult enim Deus, ut tribulationem sine consolatione pati discas, et ut illi totaliter te subiicias et humilior ex tribulatione fias.

Nemo ita cordialiter sentit passionem Christi, sicut is, cui contigerit similia pati.

Cruz ergo semper parata est et ubique te exspectat.

Non potes effugere, ubicumque concurreris; quia ubicumque veneris, te ipsum tecum portas et semper te ipsum invenies.

Converte te supra, converte te infra, converte te extra, converte te intra: et in his omnibus invenies crucem.

Et necesse est te ubique tenere patientiam, si internam vis habere pacem et perpetuam promereri coronam.

5. Si libenter crucem portas, portabit te et ducet ad desideratum finem, ubi scilicet finis patiendi erit, quamvis hic non erit.

Si invite portas, onus tibi facis et te

ipsum magis gravas; et tamen oportet, ut sustineas.

Si abiicis unam crucem, aliam procul dubio invenies et forsitan graviorem.

6. Credis tu evadere, quod nullus mortalium potuit praeterire? Quis Sanctorum in mundo sine cruce et tribulatione fuit?

Nec enim Jesus Christus, Dominus noster, una hora sine dolore passionis fuit, quamdiu vixit. *Oportebat, ait, Christum pati et resurgere a mortuis, et ita intrare in gloriam suam.*¹⁾

Et quomodo tu aliam viam quaeris quam hanc regiam viam, quae est via sanctae crucis?

7. Tota vita Christi crux fuit et martyrium; et tu tibi quaeris requiem et gaudium?

Erras, erras, si aliud quaeris, quam pati tribulationes: quia tota ista vita mortalis plena est miseriis et circumsignata crucibus.

Et quanto altius quis in spiritu profecerit, tanto graviores saepe cruces invenit: quia exilii sui poena magis ex amore crescit.

---

¹⁾ Luc. 24, 46.

8. Sed tamen iste sic multipliciter afflictus non est sine levamine consolationis, quia fructum maximum sibi sentit accrescere ex sufferentia suae crucis.

Nam dum sponte se illi subiicit, omne onus tribulationis in fiduciam divinae consolationis convertitur.

Et quanto caro magis per afflictionem atteritur, tanto spiritus amplius per internam gratiam roboratur.

Et nonnumquam in tantum confortatur ex affectu tribulationis et adversitatis, ab amore conformitatis crucis Christi, ut se sine dolore et tribulatione esse non vellet; quoniam tanto se acceptiorem Deo credit, quanto plura et graviora pro eo perferre potuerit.

Non est istud hominis virtus, sed gratia Christi, quae tanta potest et agit in carne fragili, ut, quod naturaliter semper abhorret et fugit, hoc fervore spiritus aggrediatur et diligit.

9. Non est secundum hominem crucem portare, crucem amare, corpus castigare et servituti subiicere, honores fugere, contumelias libenter sustinere, se ipsum despiciere et despici optare, adversa quaeque cum damnis perpeti et nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare.

Si ad te ipsum respicis, nihil huiusmodi ex te poteris; sed si in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de coelo, et subiicientur ditioni tuae mundus et caro.

Sed nec inimicum diabolum timebis si fueris fide armatus et cruce Christi signatus.

10. Pone te ergo sicut bonus et fidelis servus Christi ad portandam viriliter crucem Domini tui pro te ex amore crucifixi.

Praepara te ad toleranda multa adversa et varia incommoda in hac misera vita; quia sic tecum erit, ubicumque fueris, et sic revera invenies, ubicumque latueris.

Oportet ita esse, et non est remedium evadendi a tribulatione malorum et dolore, quam ut te patiaris.

Calicem Domini affectanter bibe, si amicus eius esse et partem cum eo habere desideras.

Consolationes Deo committe; faciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placuerit.

Tu vero pone te ad sustinendum tribulationes, et reputa eas maximas consolationes, quia *non sunt condignae*

*passiones huius temporis ad futuram gloriam promerendam,*¹⁾ etiamsi solus omnes posses sustinere.

11. Quando ad hoc veneris, quod tribulatio tibi dulcis est et sapit pro Christo, tunc bene tecum esse aestima, quia invenisti paradisum in terra.

Quamdiu pati grave tibi est et fugere quaeris, tamdiu male habebis, et sequetur te ubique fuga tribulationis.

12. Si ponis te, ad quod esse debes, videlicet ad patiendum et moriendum, fiet cito melius et pacem invenies.

Etiamsi raptus fueris *usque ad tertium coelum cum Paulo,*²⁾ non es propterea securatus de nullo contrario sustinendo. *Ego, inquit Jesus, ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati.*³⁾

Pati ergo tibi remanet, si Jesum diligere et perpetue illi servire placet.

13. Utinam dignus esses aliquid pro nomine Jesu pati! Quam magna gloria remaneret tibi, quanta exultatio omnibus Sanctis Dei, quanta quoque aedificatio esset proximi!

Nam patientiam omnes recommendant, quamvis pauci tamen pati velint.

1) Rom. 8, 18. 2) II Cor. 12, 2. 3) Act. 9, 16.

Merito deberes libenter modicum pati pro Christo, cum multi graviora patiuntur pro mundo.

14. Scias pro certo, quia morientem te oportet ducere vitam. Et quanto quisque plus sibi moritur, tanto magis Deo vivere incipit.

Nemo aptus est ad comprehendendum coelestia, nisi se submiserit ad portandum pro Christo adversa.

Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isti, quam libenter pati pro Christo.

Et si eligendum tibi esset, magis optare deberes pro Christo adversa pati, quam multis consolationibus recreari: quia Christo similior esses et omnibus Sanctis conformior.

Non enim stat meritum nostrum et profectus status nostri in multis suavitatibus et consolationibus, sed potius in magnis gravitatibus et tribulationibus perferendis.

15. Siquidem aliquid melius et utilius saluti hominum, quam pati, fuisset, Christus utique verbo et exemplo ostendisset.

Nam et sequentes se discipulos om-

nesque eum sequi cupientes manifeste ad crucem portandam hortatur, discens: *Si quis vult venire post me, abneget semet ipsum, et tollat crucem suam et sequatur me.*¹⁾

Omnibus ergo perlectis et scrutatis sit hæc conclusio finalis: *Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.*²⁾

---

1) Luc. 9, 23. 2) Act. 14, 22.

Liber Tertius.

De interna consolatione.

Caput 1.

De interna Christi locutione ad animam fidelem.

1. **A**udiam, quid loquatur in me Dominus Deus.¹⁾

Beata anima, quae Dominum in se loquentem audit et de ore eius verbum consolationis accipit.

Beatae aures, quae venas divini susurri suscipiunt et de mundi huius susurrationibus nihil advertunt.

Beatae plane aures, quae non vocem foris sonantem, sed intus auscultant veritatem docentem.

Beati oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti.

Beati, qui interna penetrant et ad

---

¹⁾ Ps. 84, 8.

capienda arcana coelestia magis ac magis per quotidiana exercitia se student praeparare.

Beati, qui Deo vacare gestiunt et ab omni impedimento saeculi se excutiunt.

Animadvertite haec, anima mea, et claude sensualitatis tuae ostia, ut possis audire, quid in te loquatur Dominus Deus tuus.

2. Haec dicit dilectus tuus: Salus tua ego sum, pax tua et vita tua.

Serva te apud me, et pacem invenies.

Dimitte omnia transitoria, quaere aeterna.

Quid sunt omnia temporalia, sibi seductoria? Et quid iuvant omnes creaturae, si fueris a creatore deserta?

Omnibus ergo abdicatis Creatori tuo te redde placitam ac fidelem, ut veram valeas apprehendere beatitudinem.

Caput 2.

Quod veritas intus loquitur sine strepitu verborum.

1. **L**oquere, Domine, quia audit servus tuus.¹⁾ Servus tuus sum ego; da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.²⁾

1) I reg. 3, 9. 2) Ps. 118, 125.

*Inclina cor meum in verba oris tui,*¹⁾
 fluat ut ros eloquium tuum.

Dicebant olim filii Israëli ad Moysen:
*Loquere tu nobis, et audiemus; non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.*²⁾

Non sic, Domine, non sic oro, sed magis cum Samuele Propheta humiliter ac desideranter obsecro: *Loquere, Domine, quia audit servus tuus.*³⁾

Non loquatur mihi Moyses aut aliquis ex Prophetis, sed tu potius loquere, Domine Deus, inspirator et illuminator omnium Prophetarum; quia tu solus sine eis potes me perfecte imbuere, illi autem sine te nihil proficient.

2. Possunt quidem verba sonare, sed spiritum non conferunt.

Pulchriter dicunt, sed te tacente cor non accendunt.

Litteras tradunt, sed tu sensum aperis. Mysteria proferunt, sed tu reseras intellectum signatorum.

Mandata edicunt, sed tu iuvas ad perficiendum.

Viam ostendunt, sed tu confortas ad ambulandum.

Illi foris tantum agunt, sed tu corda instruis et illuminas.

---

1) Ps. 118, 36. 2) Exod. 20, 19. 3) I reg. 3, 9.

Illi exterius rigant, sed tu fecunditatem donas.

Illi clamant verbis, sed tu auditui intelligentiam tribuis.

3. Non ergo loquatur mihi Moyses, sed tu, Domine Deus meus, aeterna veritas, ne forte moriar et sine fructu efficiar, si fuero tantum foris admonitus et intus non accensus; ne sit mihi ad iudicium verbum auditum et non factum, cognitum nec amatum, creditum et non servatum.

Loquere igitur, Domine, quia audit servus tuus; 1) verba enim vitae aeternae habes. 2)

Loquere mihi ad qualemcumque animae meae consolationem et ad totius vitae meae emendationem, tibi autem ad laudem et gloriam et perpetuum honorem.

Caput 3.

Quod verba Dei cum humilitate sunt audienda et quod multi ea non penderant.

1. **A**udi, fili, verba mea, verba suavissima, omnem philosophorum et sapientium huius mundi scientiam excedentia.

1) I reg. 3, 9. 2) Joan. 6, 69.

*Verba mea spiritus et vita sunt,*¹⁾ nec humano sensu pensanda. Non sunt ad vanam complacentiam trahenda, sed in silentio audienda, et cum omni humilitate atque magno affectu suscipienda.

2. Et dixi: *Beatus, quem tu erudieris, Domine, et de lege tua docueris eum, ut mitiges ei a diebus malis,*²⁾ et non desoletur in terra.

3. Ego, inquit Dominus, docui Prophetas ab initio, et usque nunc non cesso omnibus loqui; sed multi ad vocem meam surdi sunt et duri.

Plures mundum libentius audiunt quam Deum, facilius sequuntur carnis suae appetitum quam Dei beneplacitum.

Promittit mundus temporalia et parva, et servitur ei aviditate magna: ego promitto summa et aeterna, et torpescunt mortalium corda.

Quis tanta cura mihi in omnibus servit et obedit, sicut mundo et dominis eius servitur? *Erubescere, Sidon, ait mare,*³⁾ et si causam quaeris, audi quare.

Pro modica praebenda longa via curritur: pro aeterna vita a multis vix pes semel a terra levatur.

Vile pretium quaeritur, pro uno numis-

1) Joan. 6, 64. 2) Ps. 93, 12, 13. 3) Jes. 23, 4.

mate interdum turpiter litigatur; pro vana re et parva promissione die noctuque fatigari non timetur.

4. Sed, proh pudor! pro bono incommutabili, pro praemio inaestimabili, pro summo honore et gloria interminabili vel ad modicum fatigari pigritatur.

Erubescere ergo, serve piger et querulose, quod illi paratiores inveniuntur ad perditionem, quam tu ad vitam.

Gaudent illi amplius ad vanitatem, quam tu ad veritatem.

Equidem a spe sua nonnumquam frustrantur, sed promissio mea neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem.

Quod promisi, dabo; quod dixi, implebo: si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quis permanserit.

Ego remunerator sum omnium bonorum, et fortis probator omnium devotorum.

5. Scribe verba mea in corde tuo, et pertracta diligenter; erunt enim in tempore tentationis valde necessaria.

Quod non intelligis, cum legis, cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo electos meos visitare: tentatione scilicet et consolatione.

Et duas lectiones eis quotidie lego:

unam increpando eorum vitia, alteram exhortando ad virtutum incrementa.

Qui habet verba mea et spernit ea, *habet qui iudicet eum in novissimo die.*¹⁾

Oratio ad implerandam devotiois gratiam.

6. Domine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui?

Ego sum pauperrimus servulus tuus, et abiectus vermiculus, multo pauperior et contemptibilior, quam scio et dicere audeo.

Memento tamen Domine, quia nihil sum, nihil habeo nihilque valeo.

Tu solus bonus, iustus et sanctus; tu omnia potes, omnia praestas, omnia imples, solum peccatorem inanem relinquens.

*Reminiscere miserationum tuarum,*²⁾ et imple cor meum gratia tua, qui non vis esse vacua opera tua.

7. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita, nisi me confortaveris misericordia et gratia tua?

*Noli avertere faciem tuam a me,*³⁾ noli visitationem tuam prolongare, noli con-

1) Joan. 12, 48. 2) Ps. 24, 6. 3) Ps. 26, 9.

solationem tuam abstrahere, ne fiat *anima mea sicut terra sine aqua tibi.*¹⁾

Domine, *doce me facere voluntatem tuam,*²⁾ doce me coram te digne et humiliter conversari: quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, et cognovisti, antequam fieret mundus et antequam natus essem in mundo.

Caput 4.

**Quod in veritate et humilitate coram Deo
conversandum est.**

1. **F**ili, ambula coram me in veritate, et in simplicitate cordis tui quaere me semper.

Qui ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incursibus malis, et veritas liberabit eum a seductoribus et detractionibus iniquorum.

Si veritas de liberavit, vere liber eris, et non curabis de vanis hominum verbis.

2. Domine, verum est, sicut dicis; ita, quaeso, mecum fiat. Veritas tua me doceat, ipsa me custodiat et usque ad salutarem finem conservet.

---

1) Ps. 142, 6. 2) Ps. 142, 11.

Ipsa me liberet ab omni affectione mala et inordinata dilectione; et ambulabo tecum in magna cordis libertate.

3. Ego te docebo, ait Veritas, quae recta sunt et placita coram me.

Cogita peccata tua cum displicentia magna et moerore, et numquam reputes te aliquid esse propter opera bona.

Revera peccator es et multis passionibus obnoxius et implicatus.

Ex te semper ad nihil tendis; cito laberis, cito vinceris, cito turbaris, cito dissolveris.

Non habes quidquam, unde possis gloriari, sed multa, unde te debeas vilificare: quia multo infirmior es, quam vales comprehendere.

4. Nil ergo magnum tibi videatur ex omnibus, quae agis.

Nil grande, nil pretiosum et admirabile, nil reputatione appareat dignum, nil altum, nil vere laudabile et desiderabile, nisi quod aeternum est.

Placeat tibi super omnia aeterna veritas; displiceat tibi semper tua maxima vilitas.

Nil sic timeas, sic vituperes et fugias, sicut vitia et peccata tua, quae magis displicere debent, quam quaelibet rerum damna.

Quidam non sincere coram me ambulat, sed quadam curiositate et arrogantia ducti volunt secreta mea scire et alta Dei intelligere, se et suam salutem negligentes.

Hi saepe in magnas tentationes et peccata propter suam superbiam et curiositatem, me eis adversante, labuntur.

5. Time iudicia Dei, expavesce iram Omnipotentis. Noli autem discutere opera Altissimi, sed tuas iniquitates perscrutare, in quantis deliquisti, et quam multa bona neglexisti.

Quidam solum portant suam devotionem in libris, quidam in imaginibus, quidam autem in signis exterioribus et figuris.

Quidam habent me in ore, se modicum est in corde.

Sunt alii, qui intellectu illuminati et affectu purgati ad aeterna semper anhelant, de terrenis graviter audiunt, necessitatibus naturae dolenter inserviunt; et hi sentiunt, quid spiritus veritatis loquitur in eis: quia docet eos terrena despiciere et amare coelestia, mundum negligere et coelum tota die ac nocte desiderare.

Caput 5.

De mirabili affectu divini amoris.

1. **B**enedico te, Pater coelestis, Pater Domini mei Jesu Christi, quia mei pauperis dignatus es recordari.

*O Pater misericordiarum et Deus totius consolationis,*¹⁾ gratias tibi ago, qui me indignum omni consolatione quandoque tua recreas consolatione.

Benedico te semper et glorifico cum unigenito Filio tuo et Spiritu Sancto Paraclito in saecula saeculorum.

Eia, Domine Deus, amator sancte meus, cum tu veneris in cor meum, exsul abunt omnia interiora mea.

*Tu es gloria mea*²⁾ et exsultatio cordis mei.

*Tu spes mea et refugium meum in die tribulationis meae.*³⁾

2. Sed quia adhuc debilis sum in amore et imperfectus in virtute, ideo necesse habeo a te confortari et consolari. Propterea visita me saepius et instrue disciplinis sanctis.

Libera me a passionibus malis et sana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis, ut intus sanatus et bene pur-

1) II Cor. 1, 3. 2) Ps. 9, 4. 3) Ps. 9, 4.

gatus aptus efficiar ad amandum, fortis ad patiendum, stabilis ad perseverandum.

3. Magna res est amor, magnum omnino bonum, quod solum leve facit omne onerosum et fert aequaliter omne inaequale.

Nam onus sine onere portat et omne amarum dulce ac sapidum efficit.

Amor Jesu nobilis ad magna operanda impellit, et ad desideranda semper perfectiora excitat.

Amor vult esse sursum nec ullis infimis rebus retineri.

Amor vult esse liber et ab omni mundana affectione alienus, ne internus eius impediatur aspectus, ne per aliquod commodum temporale implicationes sustineat aut per incommodum succumbat.

Nihil dulcius est amore, nihil fortius, nihil altius, nihil latius, nihil iucundius, nihil plenius nec melius in coelo et in terra; quia amor ex Deo natus est nec potest, nisi in Deo, super omnia creata quiescere.

4. Amans volat, currit et laetatur; liber est et non tenetur. Dat omnia pro omnibus et habet omnia in omnibus: quia in uno summo super omnia quiescit, ex quo omne bonum fluit et procedit.

Non respicit ad dona, sed ad donantem se convertit super omnia bona.

Amor modum saepe nescit, sed super omnem modum fervescit.

Amor onus non sentit, labores non reputat, plus affectat quam valet, de impossibilitate non causatur, quia cuncta sibi posse et licere arbitratur.

Valet igitur ad omnia, et multa implet et effectui mancipat, ubi non amans deficit et iacet.

5. Amor vigilat et dormiens non dormitat.

Fatigatus non lassatur, arctatus non coarctatur, territus non conturbatur; sed sicut vivax flamma et ardens facula sursum erumpit secureque pertransit.

Si quis amat, novit, quid haec vox clamet.

Magnus clamor in auribus Dei est ipse ardens affectus animae, quae dicit: Deus meus, amor meus! tu totus meus, et ego totus tuus.

6. Dilata me in amore, ut discam interiori cordis ore degustare, quam suave sit amare et in amore liquefieri et natare.

Tenear amore, vadens supra me prae nimio fervore et stupore.

Cantem amoris canticum, sequar te

dilectum meum in altum, deficiat in laude tua anima mea, iubilans ex amore.

Amem te plus quam me, nec me nisi propter te, et omnes in te, qui vere amant te, sicut iubet lex amoris lucens ex te.

7. Est amor velox, sincerus, pius, iucundus et amoenus, fortis, patiens, fidelis, prudens, longanimis, virilis, et se ipsum numquam quaerens.

Ubi enim se ipsum aliquis quaerit, ibi ab amore cadit.

Est amor circumspectus, humilis et rectus, non mollis, non levis, nec vanis intendens rebus, sobrius, castus, stabilis, quietus et in cunctis sensibus custoditus.

Est amor subiectus et obediens Prae-latis, sibi vilis et despectus, Deo devotus et gratificus, fidens et sperans semper in eo, etiam cum sibi non sapit Deus: quia sine dolore non vivitur in amore.

8. Qui non est paratus omnia pati et ad voluntatem stare dilecti, non est dignus amator appellari.

Oportet amantem omnia dura et amara propter dilectum libenter amplecti, nec ob contraria accidentia ab eo deflecti.

Caput 6.

De probatione veri amatoris.

1. **F**ili, non es adhuc fortis et prudens amator.

Quare Domine?

Quia propter modicam contrarietatem deficis a coeptis, et nimis avide consolationem quaeris.

Fortis amator stat in tentationibus, nec callidis credit persuasionibus inimici. Sicut ei in prosperis placeo, ita nec in adversis displiceo.

2. Prudens amator non tam donum amantis considerat, quam dantis amorem; affectum potius attendit, quam sensum, et infra dilectum omnia data ponit.

Nobilis amator non quiescit in dono, sed in me super omne donum.

Non est ideo totum perditum, si quandoque minus bene de me vel de Sanctis meis sentis, quam velles.

Affectus ille bonus et dulcis, quem interdum percipis, effectus gratiae praesentis est et quidam praegustus patriae coelestis, super quo non nimium innitendum, quia vadit et venit.

Certare autem adversus incidentes malos motus animi suggestionemque

spernere diaboli, insigne est virtutis et magni meriti.

3. Non ergo te conturbent alienae phantasiae de quacumque materia ingestae.

Forte serva propositum et intentionem rectam ad Deum.

Nec est illusio, quod aliquando in excessum subito raperis, et statim ad solitas ineptias cordis reverteris.

Illas enim invite magis pateris, quam agis; et quamdiu displicent et reniteris, meritum est et non perditio.

4. Scito, quod antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono et ab omni devoto exercitio evacuare, a Sanctorum scilicet cultu, a pia passionis meae memoria, a peccatorum utili recordatione, a proprii cordis custodia et a firmo proposito proficiendi in virtute.

Multas malas cogitationes ingerit, ut taedium tibi faciat et horrorem: ut ab oratione revocet et sacra lectione.

Displicet sibi humilis confessio, et si posset, a communione cessare faceret.

Non credas ei, neque cures illum, licet saepius tibi deceptionis tetenderit laqueos.

Sibi imputa, cum mala inserit et immunda. Dicit illi:

Vade immunde spiritus, erubescere miser, valde immundus es tu, qui talia inferis auribus meis.

Discede a me, seductor pessime, non habebis in me partem ullam; sed Jesus mecum erit, tamquam bellator fortis, et tu stabis confusus.

Malo mori et omnem poenam subire, quam tibi consentire.

*Tace et obmutesce,*¹⁾ non audiam te amplius, licet plures mihi moliris molestias. *Dominus illuminatio mea et salus mea, quem timebo?*²⁾

*Si consistent adversum me castra, non timebit cor meum.*³⁾ *Dominus adiutor meus et redemptor meus.*⁴⁾

5. Certa tamquam miles bonus; et si interdum ex fragilitate corrui, resume vires fortiores prioribus, confidens de ampliori gratia mea, et multum praecave a vana complacentia et superbia.

Propter hoc multi in errorem ducuntur et in caecitatem paene incurabilem quandoque labuntur.

1) Marc. 4, 39. 2) Ps. 26, 1. 3) ibid. 5. 4) Ps. 18, 15.

- Si tibi in cautelam et perpetuam humilitatem ruina haec superbiorum de se stulte praesumentium.

Caput 7.

De occultanda gratia sub humilitatis custodia.

1. **F**ili, utilius est tibi et securius devotionis gratiam abscondere, nec in altum te efferre, nec multum inde loqui, neque multum ponderare, sed magis temet ipsum despiciere et tamquam indigno datam timere.

Non est huic affectioni tenacius inhaerendum, quae citius potest mutari in contrarium.

Cogita in gratia, quam miser et inops esse soles sine gratia.

Nec est in eo tantum spiritualis vitae profectus, cum consolationis habueris gratiam, sed cum humiliter, et abnegate patienterque tuleris eius subtractionem, ita quod tunc ab orationis studio non torpeas, nec reliqua opera tua ex usu facienda omnino dilabi permittas;

Sed sicut melius potueris et intellexeris, libenter quod in te est facias, nec propter ariditatem seu anxietatem mentis, quam sentis, te totaliter negligas.

2. Multi enim sunt, qui, cum non bene eis successerit, statim impatientes fiunt aut desides.

Non enim semper est in potestate hominis via eius,¹⁾ sed Dei est dare et consolari, quando vult et quantum vult et cui vult, sicut sibi placuerit, et non amplius.

Quidam incauti propter devotionis gratiam se ipsos destruxerunt, quia plus agere voluerunt quam potuerunt, non pensantes suae parvitatatis mensuram, sed magis cordis affectum sequentes quam rationis iudicium.

Et quia maiora praesumpserunt, quam Deo placitum fuit, idcirco gratiam cito perdiderunt.

Facti sunt inopes et viles relictī, qui in coelum posuerunt nidum sibi, ut humiliati et depauperati discant non in alis suis volare, sed sub pennis meis sperare.

Qui adhuc novi sunt et imperiti in via Domini, nisi consilio discretorum se regant, faciliter decipi possunt et elidi.

3. Quod si suum sentire magis sequi, quam aliis exercitatis credere volunt,

---

1) Jerem. 10, 23.

erit eis periculosus exitus, si tamen retrahi a proprio conceptu noluerint.

Raro sibi ipsis sapientes ab aliis regi humiliter patiuntur.

Melius est sapere modicum cum humilitate et parva intelligentia, quam magni scientiarum thesauri cum vana complacentia.

Melius est tibi minus habere, quam multum, unde posses superbire.

Non satis discrete agit, qui se totum laetitiae tradit, obliviscens pristinae inopiae suae et casti timoris Domini, qui timet gratiam oblatam amittere.

Nec etiam satis virtuose sapit, qui tempore adversitatis et cuiusque gravitatis nimis desperate se gerit, et minus fidenter de me, quam oportet, recogitat ac sentit.

4. Qui tempore pacis nimis securus esse voluerit, saepe tempore belli nimis deiectus et formidolosus reperietur.

Si scires semper humilis et modicus in te permanere, nec non spiritum tuum bene moderare et regere, non incideres tam cito in periculum et offensam.

Consilium bonum est, ut fervoris spiritu concepto mediteris, quid futurum sit abscedente lumine.

Quod dum contigerit, recogita et denuo

lucem posse reverti, quam ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam ad tempus subtraxi.

5. Utilior est saepe talis probatio, quam si semper prospera pro tua haberes voluntate.

Nam merita non sunt ex hoc existimanda, si quis plures visiones aut consolationes habeat, vel si peritus sit in scripturis, aut in altiori ponatur gradu, sed si vera fuerit humilitate fundatus et divina caritate repletus; si Dei honorem pure et integre semper quaerat; si se ipsum nihil reputet et in veritate despiciat, atque ab aliis etiam despici et humiliari magis gaudeat, quam honorari.

Caput 8.

De vili aestimatione sui ipsius in oculis Dei.

1. **L**oquar ad Dominum meum, cum sim pulvis et cinis.¹⁾ Si me amplius reputavero, ecce tu stas contra me, et dicunt testimonium verum iniquitates meae, nec possum contradicere.

Si autem me vilificavero et ad nihilum

---

1) Gen. 18, 27.

redegero, et ab omni propria reputatione defecero, atque sicut sum pulverizavero, erit mihi propitia gratia tua et vicina cordi meo lux tua; et omnis aestimatio, quantulaecumque minima, in valle nihilitatis meae submergetur et peribit in aeternum.

Ibi ostendis me mihi, quid sum, quid fui, et quo deveni: *quia nihil sum, et nescivi.*¹⁾

Si mihi ipsi relinquor, ecce! nihil et tota infirmitas; si autem subito me respexeris, statim fortis efficior, et novo repleor gaudio.

Et mirum valde, quod sic repente sublevor et tam benigne a te complector, qui proprio pondere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus, gratis praeveniens me et in tam multis subveniens necessitatibus, a gravibus quoque custodiens me periculis, et ab innumeris, ut vere dicam, eripiens malis.

Me siquidem male amando me perdididi, et te solum quaerendo et pure amando me et te pariter inveni, atque ex amore profundius ad nihilum me redegi.

1) Ps. 72, 21

Quia tu, o dulcissime, facis mecum supra meritum omne, et supra id, quod audeo sperare vel rogare.

3. Benedictus sis, Deus meus, quia, licet ego omnibus bonis sim indignus, tua tamen nobilitas et infinita bonitas numquam cessat benefacere etiam ingratis et longe a te aversis.

Converte nos ad te, ut simus grati, humiles et devoti: quia salus nostra tu es, virtus et fortitudo nostra.

Caput 9.

Quod omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum, sunt referenda.

1. **F**ili, ego debeo esse finis tuus supremus et ultimus, si vere desideras esse beatus.

Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, saepius ad se ipsum et ad creaturas male incurvatus.

Nam si te ipsum in aliquo quaeris, statim in te deficis et arescis.

Omnia ergo ad me principaliter referas, quia ego sum, qui omnia dedi.

Sic singula considera, sicut ex summo bono manantia; et ideo ad me, tam-

quam ad suam originem, cuncta sunt reducenda.

2. Ex me pusillus et magnus, pauper et dives, tamquam ex fonte vivo, aquam vivam hauriunt, et qui mihi sponte et libere deserviunt, gratiam pro gratia accipient.

Qui autem extra me voluerit gloriari, vel in aliquo privato bono delectari, non stabilietur in vero gaudio, neque in corde suo dilatabitur, sed multipliciter impiedietur et angustiabitur.

Nihil ergo tibi de bono adscribere debes, nec alicui homini virtutem attribuas, sed totum da Deo, sine quo nihil habet homo.

Ego totum dedi, ego totum rehabere volo, et cum magna distinctione gratiarum actiones requiro.

3. Haec est veritas, qua fugatur gloriae vanitas.

Et si intraverit coelestis gratia et vera caritas, non erit aliqua invidia nec contractio cordis, neque privatus amor occupabit.

Vincit enim omnia divina caritas et dilatat omnes animae vires.

Si recte sapis, in me solo gaudebis,

in me solo sperabis; quia *nemo bonus, nisi solus Deus*,¹⁾ qui est super omnia laudandus et in omnibus benedicendus.

Caput 10.

Quod spreto mundo dulce est servire Deo.

1. **N**unc iterum loquar, Domine, et non silebo; dicam in auribus Dei mei, Domini mei et Regis mei, qui est in excelso.

*O quam magna multitudo dulcedinis tuae, Domine, quam abscondisti timentibus te!*²⁾ Sed quid es amantibus, quid toto corde tibi servientibus?

Vere ineffabilis dulcedo contemplationis tuae, quam largiris amantibus te.

In hoc maxime ostendisti mihi dulcedinem caritatis tuae, quia cum non essem, fecisti me, et cum errarem longe a te, reduxisti me, ut servirem tibi, et praecepisti, ut diligam te.

2. O fons amoris perpetui, quid dicam de te?

Quomodo potero tui oblivisci, qui mei dignatus es recordari, etiam postquam contabui et perii?

---

¹⁾ Luc. 18, 19. ²⁾ Ps. 30 20.

Fecisti ultra omnem spem misericordiam cum servo tuo, et ultra omne meritum gratiam et amicitiam exhibuisti.

Quid retribuam tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est, ut omnibus abdicatis saeculo renuntient et monasticam vitam assumant.

Numquid magnum est, ut tibi serviam, cui omnis creatura servire tenetur?

Non magnum mihi videri debet servire tibi, sed hoc potius magnum mihi et mirandum apparet, quod tam pauperem et indignum dignaris in servum recipere et dilectis servis tuis adunare.

3. Ecce omnia tua sunt, quae habeo et unde tibi servio.

Verumtamen vice versa tu magis mihi servis, quam ego tibi.

Ecce coelum et terra, quae in ministerium hominis creasti, praesto sunt et faciunt quotidie, quaecumque mandasti.

Et hoc parum est; quin etiam Angelos in ministerium hominis creasti et ordinasti.

Transcendit autem haec omnia, quia tu ipse homini servire dignatus es, et te ipsum daturum ei promisisti.

4. Quid dabo tibi pro omnibus istis millibus bonis? Utinam possem tibi servire cunctis diebus vitae meae!

Utinam vel uno die dignum servitium exhibere sufficerem!

Vere tu es dignus omni servitio, omni honore et laude aeterna.

Vere Dominus meus es, et ego pauper servus tuus, qui totis viribus teneor tibi servire, nec umquam in laudibus tuis debeo fastidire.

Sic volo, sic desidero, et quidquid mihi deest, tu digneris supplere.

5. Magnus honor, magna gloria, tibi servire et omnia propter te contemnere.

Habebunt enim gratiam magnam, qui sponte se subiecerint tuae sanctissimae servituti.

Invenient suavissimam Spiritus sancti consolationem, qui pro amore tuo omnem carnalem abiecerint delectationem.

Consequentur magnam mentis libertatem, qui arctam pro nomine tuo ingrediuntur viam et omnem mundanam neglexerint curam.

6. O grata et iucunda Dei servitus, qua homo veraciter efficitur liber et sanctus!

O sacer status religiosi famulatus, qui hominem Angelis reddit aequalem, Deo placabilem, daemonibus terribilem, et cunctis fidelibus commendabilem!

O amplectendum et semper optandum

servitium, quo summum promeretur bonum, et gaudium acquiritur sine fine permansurum!

Caput 11.

Quod desideria cordis examinanda sunt et moderanda.

1. **F**ili, oportet te adhuc multa addiscere, quae necdum bene didicisti.

Quae sunt haec, Domine?

Ut desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum, et tui ipsius amator non sis, sed meae voluntatis cupidus aemulator.

Desideria de saepe accendunt et vehementer impellunt; sed considera, an propter honorem meum, an propter tuum commodum magis movearis.

Si ego sum in causa, bene contentus eris, quomocumque ordinavero; si autem de proprio quaesitu aliquid latet, ecce hoc est, quod te impedit et gravat.

2. Cave ergo, ne nimium innitaris super desiderio praeeconcepto, me non consulto, ne forte postea poeniteat aut displiceat, quod primo placuit et quasi pro meliore zelasti.

Non enim omnis affectio, quae videtur bona, statim est sequenda, sed neque omnis contraria affectio ad primum fugienda.

Expedit interdum refrenatione uti, etiam in bonis studiis et desideriis, ne per importunitatem mentis distractionem incurras, ne aliis per indisciplinationem scandalum generes, vel etiam per resistantiam aliorum subito turberis et corruas.

3. Interdum vero oportet violentia uti et viriliter appetitui sensitivo contraire, nec advertere, quid velit caro et quid non velit, sed hoc magis satagere, ut subiecta sit, etiam nolens, spiritui.

Et tamdiu castigari debet et cogi servituti subesse, donec parata sit ad omnia, paucisque contentari discat et simplicibus delectari, nec contra aliquod inconveniens mussitare.

Caput 12.

De informatione patientiae et luctamine adversus concupiscentias.

1. **D**omine Deus, ut video, patientia est mihi valde necessaria; multa enim in hac vita accident contraria.

Nam qualitercumque ordinavero de pace mea, non potest esse sine bello et dolore vita mea.

2. Ita est, fili! Sed volo te non talem quaerere pacem, quae tentationibus careat aut contraria non sentiat.

Sed tunc etiam aestimare, pacem te invenisse, cum fueris variis tribulationibus exercitatus et in multis contrarietatibus probatus.

Si dixeris te non posse multa pati, quomodo tunc sustinebis ignem purgatorii?

De duobus malis minus est semper eligendum.

Ut ergo aeterna futura supplicia possis evadere, mala praesentia studeas pro Deo aequanimiter tolerare.

An putas, quod homines saeculi huius nihil vel parum patiantur? Nec hoc invenies, etiamsi delicatissimos quaesieris.

3. Sed habent, inquis, multas delectationes et proprias sequuntur voluntates, ideoque parum ponderant suas tribulationes.

4. Esto ita sit, ut habeant, quidquid voluerint; sed quamdiu, putas, durabit?

Ecce, quemadmodum fumus, deficient abundantes in saeculo, et nulla erit recordatio praeteritorum gaudiorum.

Sed et cum adhuc vivunt, non sine amaritudine et taedio ac timore in eis quiescunt.

Ex eadem namque re, unde sibi delectationem concipiunt, inde doloris poenam frequenter recipiunt.

Iuste illis fit, ut, quia inordinate delectationes quaerunt et sequuntur, non sine confusione et amaritudine eas expleant.

O quam breves, quam falsae, quam inordinatae et turpes omnes sunt!

Verumtamen prae ebrietate et caecitate non intelligunt, sed velut muta animalia propter modicum corruptibilis vitae delectamentum mortem animae incurrunt.

Tu ergo, fili, *post concupiscentias tuas non eas, et a voluntate tua avertere.*¹⁾

*Delectare in Domino, et dabit tibi petitiones cordis tui.*²⁾

5. Etenim si veraciter vis delectari et abundantius a me consolari, ecce in contemptu omnium mundanorum et in abscissione omnium infirmarum delectationum erit benedictio tua, et copiosa tibi reddetur consolatio.

Et quanto te plus ab omni creatura-

1) Eccl. 18, 30. 2) Ps. 86, 4.

rum solatio subtraxeris, tanto in me suaviores et potentiores consolationes invenies.

Sed primo non sine quadam tristitia et labore certaminis ad has pertinges.

Obsistet insolita consuetudo, sed meliori consuetudine devincetur.

Remurmurabit caro, sed fervore spiritus frenabitur.

Instigabit et exacerbabit te serpens antiquus, sed oratione fugabitur; insuper et labore utili aditus ei magnus obstruetur.

Caput 13.

De obedientia humilis subditi ad exemplum Jesu Christi.

1. **F**ili, qui se subtrahere nititur ab obedientia, ipse se subtrahit a gratia; et qui quaerit habere privata, amittit communia.

Qui non libenter et sponte suo superiori se subdit, signum est, quod caro sua necdum perfecte sibi obedit, sed saepe recalcitrat te remurmurat.

Disce ergo celeriter superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subiugare.

Citius namque exterior vincitur ini-

micus, si interior homo non fuerit devastatus.

Non est molestior et peior animae hostis, quam tu ipse tibi, non bene concordans spiritui.

Oportet omnino verum te assumere tui ipsius contemptum, si vis praevalere adversus carnem et sanguinem.

Quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo plene te resignare aliorum voluntati trepidas.

2. Sed quid magnum, si tu, qui pulvis es et nihil, propter Deum te homini subdis, quando ego omnipotens et altissimus, qui cuncta creavi ex nihilo, ne homini propter te humiliter subieci?

Factus sum omnium humillimus et infimus, ut tuam superbiam mea humilitate vincerem.

Disce optemperare, pulvis, disce te humiliare, terra et limus, et sub omnium pedibus incurvare; disce voluntates tuas frangere et ad omnem subiectionem te dare.

3. Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te vivere, sed ita subiectum et parvulum te exhibe, ut omnes super te ambulare possint et sicut lutum platearum conculcare.

Quid habes, homo inanis, conqueri?

Quid, sordide peccator, potes contradicere exprobrantibus tibi, qui toties Deum offendisti et infernum multoties meruisti?

Sed pepercit tibi oculus meus, quia pretiosa fuit anima tua in conspectu meo, ut cognosceres dilectionem meam et gratus semper beneficiis meis existeres, et ut ad veram subiectionem et humilitatem te iugiter dares, patienterque proprium contemptum ferres.

Caput 14.

De occultis Dei iudiciis considerandis, ne extollamur in bonis.

1. **I**ntonas super me iudicia tua, Domine, et timore ac tremore concutis omnia osse mea, et expavescit anima mea valde.

Sto attonitus et considero, quia *coeli non sunt mundi in conspectu tuo.*¹⁾

*Si in Angelis reperisti pravitatem,*²⁾ nec tamen pepercisti, quid fiet de me?

*Ceciderunt stellae de coelo,*³⁾ et ego pulvis quid praesumo?

Quorum opera videbantur laudabilia, ceciderunt ad infima, et qui comedebant

---

1) Job 15, 15. 2) Job 4, 18. 3) Apoc. 6, 13.

panem Angelorem, vidi siliquis delectari porcorum.

2. Nulla est ergo sanctitas, si manum tuam, Domine, subtrahas.

Nulla prodest sapientia, si gubernare desistas; nulla iuvat fortitudo, si conservare desinas; nulla secura castitas, si eam non protegas; nulla propria prodest custodia, si non adsit tua sacra vigilantia.

Nam relictī mergimur et perimus, visitati vero erigimur et vivimus.

Instabiles quippe sumus, sed per te confirmamur; tepescimus, sed a te accendimur.

3. O quam humiliter et abiecte mihi de me ipso sentiendum est! quam nihili pendendum, si quid boni videar habere!

O quam profunde submittere me debeo sub abyssalibus iudiciis tuis, Domine, ubi nihil aliud me esse invenio, quam nihil et nihil!

O pondus immensum, o pelagus intransnatabile, ubi nihil de me reperio quam in toto nihil!

Ubi est ergo latebra gloriae, ubi confidentia de virtute concepta?

Absorpta est omnis gloriatio vana in profunditate iudiciorum tuorum super me.

4. Quid est omnis caro in conspectu tuo? *Numquid gloriabitur lutum contra formantem se?*¹⁾

Quomodo potest erigi vaniloquio, cuius cor in veritate subiectum est Deo?

Non eum totus mundus eriget, quem veritas sibi subiecit, nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam spem suam in Deo firmavit.

Nam et ipsi, qui loquuntur, ecce omnes nihil; deficient enim cum sonitu verborum. *Veritas autem Domini manet in aeternum.*²⁾

Caput 15.

Qualiter standum sit ac dicendum in omni re desiderabili.

1. **F**ili, sic dicas in omni re: Domine, si tibi placitum fuerit, fiat hoc ita. Domine, si fuerit honor tuus, fiat hoc in nomine tuo.

Domine, si mihi videris expedire et utile esse probaveris, tunc dona mihi hoc uti ad honorem tuum.

---

1) Isai 29, 16. 2) Ps. 116, 2.

Sed si mihi nocivum fore cognoveris nec animae meae salutem prodesse, aufer a me tale desiderium.

Non enim omne desiderium est a Spiritu sancto, etiamsi homini videatur rectum et bonum.

Difficile est pro vero iudicare, utrum spiritus bonus an alienus te impellat ad desiderandum hoc vel illud, an etiam ex proprio movearis spiritu.

Multi in fine sunt decepti, qui primo bono spiritu videbantur inducti.

2. Igitur semper cum timore Dei et humilitate cordis desiderandum est et petendum, quidquid desiderabile menti occurrit, maximeque cum propria resignatione mihi totum committendum est atque dicendum:

Domine, tu scis qualiter melius est; fiat hoc vel illud, sicut volueris.

Da, quod vis et quantum vis et quando vis.

Fac mecum, sicut scis et sicut tibi magis placuerit, et maior honor tuus fuerit.

Pone me, ubi vis, et libere age mecum in omnibus.

In manu tua sum, gyra et reversa me per circuitum.

En servus tuus ego, paratus ad omnia;

quoniam non desidero mihi vivere, sed tibi. Utinam digne et perfecte!

Oratio pro beneplacite Dei faciendo.

3. Concede mihi, benignissime Jesu, gratiam tuam, *ut tecum sit et tecum laboret*¹⁾ tecumque usque in finem perseveret.

Da mihi hoc semper desiderare et velle, quod tibi magis acceptum est et carius placet.

Tua voluntas mea sit, et mea voluntas tuam semper sequatur et optime ei concordet.

Sit mihi unum velle et nolle tecum, nec aliud posse velle aut nolle, nisi quod tu vis aut nolis.

4. Da mihi omnibus mori, quae in mundo sunt, et propter te amare contemni et nesciri in hoc saeculo.

Da mihi super omnia desiderata in te requiescere et cor meum in te pacificare.

Tu vera pax cordis, tu sola requies; extra te dura sunt omnia et inquieta. In hac pace in id ipsum, hoc est, in te uno summo aeterno bono, *dormiam et requiescam. Amen.*²⁾

---

1) Sap. 9, 10. 2) Ps. 4, 9.

Caput 16.

Quod verum solatium in solo Deo est quaerendum.

1. **Q**uidquid desiderare possum vel cogitare ad solatium meum, non hic exspecto, sed in posterum.

Quodsi omnia solatia mundi solus haberem et omnibus deliciis frui possem, certum est, quod diu durare non possent.

Unde non poteris, anima mea, plene consolari nec perfecte recreari, nisi in Deo, consolatore pauperum ac susceptore humilium.

Exspecta modicum, anima mea, exspecta divinum promissum, et habebis abundantiam omnium bonorum in coelo.

Si nimis inordinate ista appetis praesentia, perdes aeterna et coelestia.

Sint temporalia in usu, aeterna in desiderio.

Non potes aliquo bono temporali satiari, quia ad haec fruenda non es creata.

2. **E**tiamsi omnia creata bona haberes, non posses esse felix et beata, sed in Deo, qui cuncta creavit, tota beatitudo tua et felicitas consistit:

Non qualis videtur et laudatur a stultis mundi amatoribus, sed qualem exspectant boni Christi fideles et praegustant

interdum spirituales ac mundicordes, quorum *conversatio est in coelis.*¹⁾

Vanum est et breve omne humanum solatium; beatum et verum solatium, quod intus a veritate percipitur.

Devotus homo ubique secum fert consolatorem suum Jesum, et dicit ad eum: Adesto mihi, Domine Jesu, in omni loco et tempore.

Haec mihi sit consolatio: libenter velle carere omni humano solatio.

Et si tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas et iusta probatio pro summo solatio.

*Non enim in perpetuum irasceris, neque in aeternum comminaberis.*²⁾

Caput 17.

Quod omnis sollicitudo in Deo statuenda sit.

1. **F**ili, sine me tecum agere, quod volo; ego scio, quid expedit tibi.

Tu cogitas sicut homo; tu sentis in multis, sicut humanus suadet affectus.

2. Domine, verum est, quod dicis. Maior es sollicitudo tua pro me, quam omnis cura, quam ego gerere possum pro me.

¹⁾ Philipp. 3, 20. ²⁾ Ps. 102, 9.

Nimis enim casualiter stat, qui non proiicit omnem sollicitudinem suam in te.

Domine, dummodo voluntas mea recta et firma ad te permaneat, fac de me, quidquid tibi placuerit; non enim potest esse nisi bonum, quidquid de me feceris.

Si me vis esse in tenebris, sis benedictus, et si me vis esse in luce, sis iterum benedictus.

Si me dignaris consolari, sic benedictus, et si me vis tribulari, sis aequae semper benedictus.

3. Fili, sic oportet te stare, si mecum desideras ambulare.

Ita promptus esse debes ad patiendum, sicut ad gaudendum.

Ita libenter debes esse inops et pauper, sicut plenus et dives.

4. Domine, libenter patiar pro te, quidquid volueris venire super me.

Indifferentem volo de manu tua bonum et malum, dulce et amarum, laetum et triste suscipere, et pro omnibus mihi contingentibus gratias agere.

Custodi me ab omni peccato, et non timebo mortem nec infernum.

Dummodo in aeternum me non proicias nec deleas de libro vitae, non mihi nocebit, quidquid venerit tribulationis super me.

Caput 18.

Quod temporales miseriae exemplo Christi aequanimiter
sunt ferendae.

1. **F**ili, ego descendi de coelo pro
tua salute; suscepi tuas miseriae
non necessitate, sed caritate trahente,
ut patientiam disceres et temporales
miserias non indignanter ferres.

Nam ab hora ortus mei usque ad
exitum in cruce non defuit mihi tole-
rantia doloris:

Defectum rerum temporalium magnum
habui; multas querimonias de me fre-
quenter audiui, confusiones et opprobria
benigne sustinui, pro beneficiis ingrati-
tudinem recepi, pro miraculis blasphe-
mias, pro doctrina reprehensiones.

2. Domine, quia tu patiens fuisti in
vita tua, in hoc maxime implendo prae-
ceptum Patris tui, dignum est, ut ego
misellus peccator secundum voluntatem
tuam patienter me sustineam, et donec
ipse volueris, onus corruptibilis vitae
pro salute mea portem.

Nam etsi onerosa sentitur praesens
vita, facta est tamen iam per gratiam
tuam valde meritoria, atque exemplo
tuo et Sanctorum tuorum vestigiis in-
firmis tolerabilior et clarior.

Sed et multo magis consolatoria, quam olim in lege veteri fuerat, cum porta coeli clausa persisteret; et obscurior etiam via ad coelum videbatur, quando tam pauci regnum coelorum quaerere curabant.

Sed neque, qui tunc iusti erant et salvandi, ante passionem tuam et sacrae mortis debitum, coeleste regnum poterant introire.

3. O quantas tibi gratias teneor referre, quod viam rectam et bonam dignatus es mihi et cunctis fidelibus ad aeternum regnum tuum ostendere.

Nam vita tua via nostra, et per sanctam patientiam ambulamus ad te, qui es corona nostra.

Nisi tu nos praecessisses et docuisses, quis sequi curaret? Heu, quanti longe retroque manerent, nisi tua praeclara exempla inspicerent!

Ecce, adhuc tepescimus auditis tot signis tuis et doctrinis; quid fieret, si tantum lumen ad sequendum te non haberemus?

Caput 19.

De tolerantia iniuriarum, et quis verus patiens probetur.

1. **Q**uid est, quod loqueris, fili? Cessa conqueri, considerata mea et aliorum Sanctorum passione.

*Nondum usque ad sanguinem restitisti.*¹⁾

Parum est, quod tu pateris in com-
paratione eorum, qui tam multa passi
sunt, tam fortiter tentati, tam graviter
tribulati, tam multipliciter probati et
exercitati.

Oportet te igitur aliorum graviora ad
mentem reducere, ut levius feras tua
minima.

Et si tibi minima non videntur, vide,
ne et hoc tua faciat impatientia.

Sive tamen parva sive magna sint,
stude cuncta patienter sufferre.

2. Quanto melius ad patiendum te
disponis, tanto sapientius agis et amplius
promereris; feres quoque levius, animo
et usu ad hoc non segniter paratis.

Nec dicas: Non valeo haec ab homine
tali pati, nec huiusmodi mihi patienda
sunt; grave enim intulit damnum et
improperat mihi, quae numquam cogita-

---

¹⁾ Hebr. 12, 4.

veram; sed ab alio libenter patiar, et sicut patienda videro.

Insipiens est talis cogitatio, quae virtutem patientiae non considerat, nec a quo coronanda erit, sed magis personas et offensas sibi illatas perpendit.

3. Non est verus patiens, qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, et a quo sibi placuerit.

Verus autem patiens non attendit, a quo homine, utrum a Praelato suo, an ab aliquo aequali aut inferiori, utrum a bono et sancto viro, vel a perverso et indigno exerceatur.

Sed indifferenter ab omni creatura, quantumcumque et quotiescumque ei aliquid adversi acciderit, totum hoc de manu Dei gratanter accipit et ingens lucrum reputat:

Quia nil apud Deum, quantumlibet parvum, pro Deo tamen passum, poterit sine merito transire.

4. Esto itaque expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam.

Sine certamine non potes venire ad patientiae coronam.

Si pati non vis, recusas coronari. Si autem coronari desideras, certa viriliter, sustine patienter.

Sine labore non tenditur ad requiem,
nec sine pugna pervenitur ad victoriam.

5. Fiat, Domine, mihi possibile per gratiam, quod mihi impossibile videtur per naturam.

Tu scis, quod modicum possum pati, et quod cito deicior levi exsurgente adversitate.

Efficiatur mihi quaelibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis et optabilis; nam pati et vexari pro te, valde salubre est animae meae.

Caput 20.

De confessione propriae infirmitatis et huius vitae miseris.

1. *Confitebor adversum me iniustitiam meam,*¹⁾ confitebor tibi, Domine, infirmitatem meam.

Saepe parva res est, quae me deicit et contristat.

Propono me fortiter acturum, sed cum modica tentatio venerit, magna mihi angustia fit.

Valde vilis quandoque res est, unde gravis tentatio provenit.

---

1) Ps. 31, 5.

Et dum puto me aliquantulum tutum, cum non sentio, invenio me nonnumquam paene devictum ex levi flatu.

2. Vide ergo Domine, humilitatem meam et fragilitatem tibi undique notam.

Miserere, et eripe me de luto, ut non *infigar*,¹⁾ ne permaneam deiectus usquequaque.

Hoc est, quod me frequenter reverberat et coram te confundit, quod tam labilis sum et infirmus ad resistendum passionibus.

Etsi non omnino ad consensionem, tamen mihi etiam molesta et gravis est earum insectatio, et taedet valde sic quotidie vivere in lite.

Exhinc nota mihi fit infirmitas mea, quia multa facilius irruunt abominandae semper phantasiae quam discedunt.

3. Utinam, fortissime Deus Israël, zelator animarum fidelium, respicias servi tui laborem et dolorem, assistasque illi in omnibus, ad quaecumque perrexerit.

Robora me coelesti fortitudine, ne vetus homo, misera caro spiritui necdum plene subacta, praevaleat dominari, adversus quam certare oportebit, quamdiu spiratur in hac vita miserrima.

---

1) Ps. 68; 15.

Heu qualis est haec vita, ubi non desunt tribulationes et miseriae, ubi plena laqueis et hostibus sunt omnia!

Nam una tribulatione seu tentatione recedente alia accedit; sed et priore adhuc durante conflictu, alii plures superveniunt et insperate.

4. Et quomodo potest amari vita, tantas habens amaritudines et tot subiecta calamitatibus et miseriis?

Quomodo etiam dicitur vita, tot generans mortes et pestes?

Et tamen amatur et delectari in ea a multis quaeritur.

Reprehenditur frequenter mundus, quod fallax sit et vanus; nec tamen facile relinquitur, quia concupiscentiae carnis nimis dominantur.

Sed alia trahunt ad amandum, alia ad contemnendum.

Trahunt ad amorem mundi *desiderium carnis, desiderium oculorum et superbia vitae*;¹⁾ sed poenae ac miseriae iuste sequentes ea odium mundi pariunt et taedium.

5. Sed vincit, proh dolor! delectatio prava mentem mundo deditam, et *esse sub sentibus delicias reputat*,²⁾ quia Dei

1) I Joan. 2, 16. 2) Job 30, 7.

suavitatem et internam virtutis amoenitatem nec vidit nec gustavit.

Qui autem mundum perfecte contemnant et Deo vivere sub sancta disciplina student, isti divinam dulcedinem veris abrenuntiatoribus promissam non ignorant, et quam graviter mundus errat et varie fallitur, clarius vident.

Caput 21.

Quod in Deo super omnia bona et dona requiescendum est.

1. **S**uper omnia et in omnibus requiesces, anima mea, in Domino semper, quia ipse Sanctorum aeterna requies.

Da mihi, dulcissime et amantissime Jesu, in te super omnem creaturam requiescere, super omnem salutem et pulchritudinem, super omnem gloriam et honorem, super omnem potentiam et dignitatem, super omnem scientiam et subtilitatem, super omnes divitias et artes, super omnem laetitiam et exultationem, super omnem famam et laudem, super omnem suavitatem et consolationem, super omnem spem et promissionem, super omne meritum et

desiderium, super omnia dona et munera, quae potes dare et infundere, super omne gaudium et iubilationem, quam potest mens capere et sentire;

Denique super omnes Angelos et Archangelos et super omnem exercitum coeli, super omnia visibilia et invisibilia et super omne, quod tu, Deus meus, non es.

2. Quia tu, Domine Deus meus, super omnia optimus es, tu solus altissimus, tu solus potentissimus, tu solus sufficientissimus et plenissimus, tu solus suavissimus et solatiosissimus, tu solus pulcherrimus et amantissimus, tu solus nobilissimus et gloriosissimus super omnia: in quo cuncta bona simul et perfecte sunt et semper fuerunt et erunt.

Atque ideo minus est et insufficiens, quidquid praeter te ipsum mihi donas aut de te ipso revelas vel promittis, te non viso nec plene adepto:

Quoniam quidem non potest cor meum veraciter requiescere nec totaliter contentari, nisi in te requiescat et omnia dona omnemque creaturam transcendat.

3. O mi dilectissime sponse, Jesu Christe, amator purissime, dominator universae creaturae, quis mihi det pen-

nas verae libertatis ad volandum et pausandam in te?

O quando ad plenum dabitur mihi vacare et videre, quam suavis es, Domine Deus meus?

Quando ad plenum me recolligam in te, ut prae amore tuo non sentiam me, sed te solum supra omnem sensum et modum, in modo non omnibus noto?

Nunc autem frequenter gemo et infelicitatem meam cum dolore porto:

Quia multa mala in hac valle miseriarum occurrunt, quae me saepius conturbant, contristant et obnubilant, saepius impediunt et distrahunt, alliciunt et implicant, ne liberum habeam accessum ad te, et ne iucundis fruar amplexibus, praesto semper beatis spiritibus.

Moveat te suspirium meum, et desolatio multiplex in terra.

4. O Jesu, *splendor aeternae gloriae*,¹⁾ solamen peregrinantis animae, apud te est os meum sine voce, et silentium meum loquitur tibi.

Usquequo tardat venire Dominus meus?

Veniat ad me pauperulum suum, et

---

1) Hebr. 1, 3.

laetum faciat. Mittat manum suam et miserum eripiat de omni angustia.

Veni, veni! quia sine te nulla erit laeta dies aut hora, quia tu laetitia mea, et sine te vacua est mensa mea.

Miser sum et quodammodo incarcerationis et compedibus gravatus, donec luce praesentiae tuae me reficias ac libertati dones vultumque amicabilem demonstres.

5. Quaerant alii pro te aliud, quodcumque libuerit; mihi aliud interim nil placet nec placebit, nisi tu, Deus meus, spes mea, salus aeterna.

Non reticebo nec deprecari cessabo, donec gratia tua revertatur, mihique tu intus loquaris.

6. Ecce ego adsum. Ecce ad te, quia invocasti me. Lacrymae tuae et desiderium animae tuae, humiliatio tua et contritio cordis inclinaverunt me et adduxerunt ad te.

7. Et dixi: Domine, vocavi te et desideravi frui te, paratus omnia respuere propter te.

Tu enim prior excitasti me, ut quaererem te.

Sis ergo benedictus, Domine, qui fecisti hanc bonitatem cum servo tuo secundum multitudinem misericordiae tuae.

Quid habet ultra dicere servus tuus coram te, nisi ut humiliet se valde ante te, memor semper propriae iniquitatis et vilitatis?

Non enim est similis tui in cunctis mirabilibus coeli et terrae.

Sunt opera tua bona valde, iudicia vera, et providentia tua reguntur universa.¹⁾

Laus ergo tibi et gloria, o Patris sapientia! Te laudet et benedicat os meum, anima mea et cuncta creata simul.

Caput 22.

De recordatione multiplicium beneficiorum Dei.

1. **A**peri, Domine, cor meum in lege tua et in praeceptis tuis doce me ambulare.²⁾

Da mihi intelligere voluntatem tuam et cum magna reverentia ac diligenti consideratione beneficia tua tam in generali quam in speciali memorari, ut digne tibi exhinc valeam gratias referre.

Verum scio et confiteor, nec pro minimo puncto me posse debitas gratiarum laudes persolvere.

¹⁾ Eccli. 39. 21; Ps. 18, 9; Sap. 14, 3.

²⁾ II Machab. 1, 4.

Minor ego sum omnibus bonis mihi praestitis; et cum tuam nobilitatem attendo, deficit praë magnitudine spiritus meus.

2. Omnia, quae in anima habemus et corpore, et quaecumque exterius vel interius, naturaliter vel supernaturaliter possidemus, tua sunt beneficia et te beneficum, pium ac bonum commendant, a quo bona cuncta accepimus.

Etsi alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua sunt, et sine te nec minimum potest haberi.

Ille qui maiora accepit, non potest merito suo gloriari neque super alios extolli nec minori insultare; quia ille maior et melior, qui sibi minus adscribit et in regratiando humilior est atque devotior.

Et qui omnibus viliorem se existimat et indigniorem se iudicat, aptior est ad percipienda maiora.

3. Qui autem pauciora accepit, contristari non debet nec indignanter ferre neque ditiori invidere, sed te potius attendere, et tuam bonitatem maxime laudare, quod tam affluenter, tam gratis et libenter sine personarum acceptione tua munera largiris.

Omnia ex te, et ideo in omnibus es laudandus.

Tu scis, quid unicuique donari expediat; et cur iste minus et ille amplius habeat, non nostrum sed tuum est hoc discernere, apud quem singulorum definita sunt merita.

4. Unde, Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio, non multa habere, unde exterius et secundum homines laus et gloria appareat, ita ut considerata quis paupertate et vilitate personae suae, non modo nullam gravitatem aut tristitiam vel deiectionem inde concipiat, sed potius consolationem et hilaritatem magnam.

Quia tu, Deus, pauperes et humiles atque huic mundo despectos tibi elegisti in familiares et domesticos.

Testes sunt ipsi Apostoli tui, quos *principes super omnem terram constituisti.*¹⁾

Fuerunt tamen sine querela conversati in mundo, tam humiles et simplices, sine omni malitia et dolo, ut etiam *pati contumelias gauderent pro nomine tuo,*²⁾ et quae mundus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno.

5. Nihil ergo amatorem tuum et

---

1) Ps. 44, 17. 2) Act. 5, 45.

cognitorem beneficiorum tuorum ita laetificare debet, sicut voluntas tua in eo et beneplacitum aeternae dispositionis tuae.

De qua tantum contentari debet et consolari, ut ita libenter velit esse minimus, sicut aliquis optaret esse maximus; et ita pacificus et contentus in novissimo, sicut in loco primo; atque ita libenter despiciabilis et abiectus, nullius quoque nominis et famae, sicut ceteris honorabilior et maior in mundo.

Nam voluntas tua et amor honoris tui omnia excedere debet, et plus eum consolari magisque placere, quam omnia beneficia sibi data vel danda.

Caput 23.

De quatuor magnam importantibus pacem.

1. **F**ili, nunc docebo te viam pacis et verae libertatis.
  2. Fac, Domine, quod dicis, quia hoc mihi gratum est audire.
  3. Stude, fili, alterius potius facere voluntatem, quam tuam.
- Elige semper minus, quam plus habere.

Quaere semper inferiorem locum et omnibus subesse.

Opta semper et ora, ut voluntas Dei integre in te fiat.

Ecce, talis homo ingreditur fines pacis et quietis.

4. Domine, sermo tuus iste brevis multum in se continet perfectionis.

Parvus est dictu, sed plenus sensu et uber in fructu.

Nam si posset a me fideliter custodiri, non deberet tam facilis in me turbatio oriri.

Nam quoties me impacatum sentio et gravatum, ab hac doctrina me recessisse invenio.

Sed tu, qui omnia potes et animae profectum semper diligis, adauge maiorem gratiam, ut possim tuum complere sermonem et meam perficere salutem.

Oratio contra cogitationes malas.

5. *Domine Deus meus, ne elongeris a me; Deus meus, in auxilium meum respice,*¹⁾ quoniam insurrexerunt in me variae cogitationes et timores magni, affligentes animam meam.

---

1) Ps. 70, 12.

Quomodo pertransibo illaesus? Quomodo perfringam eas?

6. *Ego, inquit, ante te ibo, et gloriosos terrae humiliabo.*¹⁾ Aperiam ianuas carceris, et arcana secretorum revelabo tibi.

7. Fac, Domine, ut loqueris, et fugiant a facie tua omnes iniquae cogitationes.

Haec spes et unica consolatio mea: ad te in omni tribulatione confugere, tibi confidere, te ex intimo invocare et patienter consolationem tuam exspectare.

Oratio pro illuminatione mentis.

8. Clarifica me, Jesu bone, claritate interni luminis, et educ de habitaculo cordis mei tenebras universas.

Cohibe evagationes multas, et vim facientes elide tentationes.

Pugna fortiter pro me, et expugna malas bestias, concupiscentias dico illecebrosas, *ut fiat pax in virtute tua et abundantia*²⁾ laudis tuae resonet in aula sancta, hoc est, in conscientia pura.

Impera ventis et tempestatibus; *dic muri: quiesce, dic aquiloni: ne flaveris, et erit tranquillitas magna.*³⁾

9. *Emitte lucem tuam et veritatem,*⁴⁾

¹⁾ Jes. 45, 2.

²⁾ Ps. 121, 7.

³⁾ Marc. 4, 39.

⁴⁾ Ps. 42, 3.

ut luceant super terram; quia terra sum inanis et vacua, donec illumines me.

Effunde gratiam desuper, perfunde cor meum rore coelesti, ministra devotionis aquas ad irrigandam faciem terrae, ad producendum fructum bonum et optimum.

Eleva mentem pressam mole peccatorum, et ad coelestia totum desiderium meum suspende, ut gustata suavitate supernae felicitatis pigeat de terrenis cogitare.

10. Rape me et eripe ab omni creaturarum indurabili consolatione, quia nulla res creata appetitum meum valet plenarie quietare et consolari.

Iunge me tibi inseparabili dilectionis vinculo, quoniam tu solus sufficis amanti et absque te frivola sunt universa.

Caput 24.

De evitacione curiosae inquisitionis super alterius vita.

1. **F**ili, noli esse curiosus, nec vacuas gerere sollicitudines.

Quid hoc vel illud ad te? Tu me sequere.¹⁾

¹⁾ Joan. 21, 22.

Quid enim ad te, utrum ille sit talis vel talis, aut iste sic et sic agit vel loquitur?

Tu non indiges respondere pro aliis, sed pro te ipso rationem reddes. Quid ergo te implicas?

Ecce, ego omnes cognosco, et cuncta quae sub sole fiunt, video; et scio, qualiter cum unoquoque sit, quid cogitet, quid velit, et ad quem finem tendat eius intentio.

Mihi igitur omnia committenda sunt; tu vero conserva te in bona pace et dimitte agitantem agitare, quantum voluerit.

Veniet super eum, quidquid fecerit vel dixerit, quia me fallere non potest.

2. Non sit tibi curae de magni nominis umbra, non de multorum familiaritate nec de privata hominum dilectione.

Ista enim generant distractiones et magnas in corde obscuritates.

Libenter loquerer tibi verbum meum et abscondita revelarem, si adventum meum diligenter observares et ostium cordis mihi aperires.

Esto providus et vigila in orationibus et humilia te in omnibus.

Caput 25.

In quibus firma pax cordis et verus profectus consistit.

1. **F**ili, ego locutus sum: *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis; non quomodo mundus dat, ego do vobis.*¹⁾

Pacem omnes desiderant, sed quae ad veram pacem pertinent, non omnes curant.

Pax mea cum humilibus et mansuetis corde, pax tua erit in multa patientia.

Si me audieris et vocem meam secutus fueris, poteris multa pace frui.

2. Quid igitur faciam?

3. In omni re attende tibi, quid facias et quid dicas, et omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi soli placeas et extra me nihil cupias vel quaeras.

Sed et de aliorum dictis vel factis nil temere iudices, nec cum rebus tibi non commissis te implices; et poterit fieri, ut parum vel raro turberis.

Numquam autem sentire aliquam turbationem nec aliquam pati cordis vel corporis molestiam, non est praesentis temporis, sed status aeternae quietis.

---

1) Joan. 14, 27.

Non ergo aestimes te veram pacem invenisse, si nullam senseris gravitatem, nec tunc totum esse bonum, si neminem pateris adversarium, nec hoc esse perfectum, si cuncta fiant secundum tuum affectum.

Neque tunc aliquid magni te reputes aut specialiter dilectum existimes, si in magna fueris devotione atque dulcedine; quia in istis non cognoscitur verus amator virtutis, nec in istis consistit profectus et perfectio hominis.

4. In quo ergo, Domine?

5. In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinae, non quaerendo quae tua sunt, nec in parvo nec in magno, nec in tempore nec in aeternitate, ita ut una aequali facie in gratiarum actione permanear inter prospera et contraria, omnia aequa lance pensando.

Si fueris tam fortis et longanimis in spe, ut subtracta interiori consolatione etiam ad ampliora sustinenda cor tuum praeparaveris, nec te iustificaveris, quasi haec tantaque pati non deberes, sed me in omnibus dispositionibus iustificaveris et sanctum laudaveris: tunc in vera et recta via pacis ambulas, et spes indu-

bitata erit, *quod rursus in iubilo faciem meam sis visurus.*¹⁾

Quodsi ad plenum tui ipsius contemptum perveneris, scito, quod tunc abundantia pacis perfrueris secundum possibilitatem tui incolatus.

Caput 26.

De eminentia liberae mentis, quam supplex oratio magis meretur, quam lectio.

1. **D**omine, hoc opus est perfecti viri: numquam animum ab intentione coelestium relaxare et inter multas curas quasi sine cura transire, non more torpentis, sed praerogativa quadam liberae mentis, nulli creaturae inordinata affectione adhaerendo.

2. Obsecro te, piissime Deus meus, praeserva me a curis huius vitae, ne nimis implicer; a multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar; ab universis animae obstaculis, ne molestiis fractus deiiciar.

Non dico ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mundana, sed ab his miseriis, quae animam servi tui com-

¹⁾ Job 33, 26.

muni maledicto mortalitatis poenaliter gravant et retardant, ne in libertatem spiritus, quoties libuerit, valeat introire.

3. O Deus meus, dulcedo ineffabilis, verte mihi in amaritudinem omnem consolationem carnalem, ab aeternorum amore me abstrahentem et ad se intuitu cuiusdam boni delectabilis praesentis male allicientem.

Non me vincat, Deus meus, non me vincat caro et sanguis, non me decipiat mundus et brevis gloria eius, non me supplantet diabolus et astutia illius.

Da mihi fortitudinem resistendi, patientiam tolerandi, constantiam perseverandi.

Da pro omnibus mundi consolationibus suavissimam spiritus tui unctionem, et pro carnali amore tui nominis infunde amorem.

4. Ecce cibus, potus, vestis ac cetera utensilia ad corporis sustentaculum pertinentia ferventi spiritui sunt onerosa.

Tribue talibus fomentis temperate uti, non desiderio nimio implicari.

Abiicere omnia non licet, quia natura sustentanda est; requirere autem superflua et quae magis delectant, lex sancta prohibet; nam alias caro adversus spiritum insolesceret.

Inter haec, quaeso, manus tua me regat et doceat, ne quid nimium fiat.

Caput 27.

Quod privatus amor a summo bene maxime retardat.

1. **F**ili, oportet te dare totum pro toto et nihil tui ipsius esse.

Scito, quod amor tui ipsius magis nocet tibi, quam aliqua res mundi.

Secundum amorem et affectum, quem geris, quaelibet res plus vel minus adhaeret.

Si fuerit amor tuus purus, simplex et bene ordinatus, eris sine captivitate rerum.

Noli concupiscere, quod non licet habere.

Noli habere, quod te potest impedire et libertate interiori privare.

Mirum, quod non ex toto fundo cordis te ipsum mihi committis cum omnibus, quae desiderare potes vel habere.

2. Quare vano moerore consumeris? Cur superfluis curis fatigaris?

Sta ad beneplacitum meum, et nullum patieris detrimentum.

Si quaeris hoc vel illud et volueris

esse ibi vel ibi propter tuum commodum et proprium beneplacitum magis habendum: numquam eris in quietudine nec liber a sollicitudine, quia in omni re reperietur aliquis defectus, et in omni loco erit, qui adversetur.

3. Iuvat igitur non quaelibet res adepta vel multiplicata exterius, sed potius contempta et decisa ex corde radicatus.

Quod non tantum de censu aeris et divitiarum intelligas, sed de honoris etiam ambitu ac vanae laudationis desiderio, quae omnia transeunt cum mundo.

Munit parum locus, si deest spiritus fervoris; nec diu stabit pax illa quaesita forinsecus, si vacat a vero fundamento status cordis, hoc est, nisi steteris in me; permutare de potes, sed non meliorare.

Nam occasione orta et accepta invenies, quod fugisti et amplius.

Oratio pro purgatione cordis et coelesti sapientia.

4. Confirma me, Deus, per gratiam sancti Spiritus.

Da virtutem corroborari in interiori homine, et cor meum ab omni inutili sollicitudine et angore evacuare, nec

variis desideriis trahi cuiuscumque rei vilis aut pretiosae, sed omnia inspicere sicut transeuntia, et me pariter cum illis transiturum.

*Quia nihil permanens sub sole, ubi omnia vanitas et afflictio spiritus.*¹⁾ O quam sapiens, qui ita considerat!

5. Da mihi, Domine, coelestem sapientiam, ut discam te super omnia quaerere et invenire, super omnia sapere et diligere, et cetera secundum ordinem sapientiae tuae, prout sunt, intelligere.

Da prudenter declinare blandientem et patienter ferre adversantem.

Quia haec magna sapientia, non moveri omni vento verborum, nec aurem male blandienti praebere Sirenae; sic enim incepta pergitur via secure.

Caput 28.

Contra linguas obtrectatorum.

1. **F**ili, non aegre feras, si quidam de te male senserint et dixerint, quod non libenter audias.

Tu deteriora de te ipso sentire debes et neminem infirmiore te credere.

¹⁾ Eccl. 1, 14; 2, 11.

Si ambulas ab intra, non multum ponderabis volantia verba.

Est non parva prudentia, silere in tempore malo et introrsus ad me converti, nec humano iudicio disturbari.

2. Non sit pax tua in ore hominum. Sive enim bene sive male interpretati fuerint, non es ideo alter homo. Ubi est vera pax et vera gloria? Nonne in me?

Et qui non appetit hominibus placere nec timet displicere, multa perfruetur pace.

Ex inordinato amore et vano timore oritur omnis inquietudo cordis et distractio sensum.

Caput 29.

Qualiter instante tribulatione Deus invocandus est et benedicendus.

1. **S**it nomen tuum, Domine, benedictum in saecula, qui voluisti hanc tentationem et tribulationem venire super me.

Non possum eam effugere, sed necesse habeo ad te confugere, ut me adiuves et in bonum mihi convertas

Domine, modo sum in tribulatione et

non est cordi meo bene, sed multum vexor a praesenti passione.

Et nunc, Pater dilecte, quid dicam? 1) Deprehensus sum inter angustias, *salvifica me ex hac hora. 2)*

Sed propterea veni in hanc horam, 3) ut tu clarificeris, cum fuero valde humiliatus et per te liberatus.

Complaceat tibi, Domine, ut eruas me; nam ego pauper quid agere possum, et quo ibo sine te?

Da patientiam, Domine, etiam hac vice.

Adiuva me, Deus meus, et non timebo, quantumcumque gravatus fuero.

2. Et nunc inter haec quid dicam? Domine, *fiat voluntas tua. 4)* Ego bene merui tribulari et gravari.

Oportet utique, ut sustineam, et utinam patienter, donec transeat tempestas et melius fiat.

Potens est omnipotens manus tua etiam hanc tentationem a me auferre et eius impetum mitigare, ne penitus succumbam, quemadmodum et prius saepius egisti mecum, Deus meus, misericordia mea.

1) Joan. 12, 27.

2) ibid.

3) Joan. 12, 28.

4) Matth. 26, 42.

Et quanto mihi difficilius, tanto tibi facilius est *haec mutatio dexteræ Excelsi.*¹⁾

Caput 30.

De divino petendo auxilio et confidentia recuperandæ gratiæ.

1. **F**ili, ego *Dominus confortans in die tribulationis.*²⁾

Venias ad me, cum tibi non fuerit bene.

Hoc est, quod maxime consolationem impedit coelestem, quia tardius te convertis ad orationem.

Nam antequam me intente roges, multa interim solatia quaeris et recreas te in externis.

Ideoque fit, ut parum omnia prosint, donec advertas, *quia ego sum, qui eruo sperantes in me;*³⁾ nec est extra me valens auxilium neque utile consilium, sed neque durable remedium.

Sed iam resumpto spiritu post tempestatem reconvasce in luce miserationum mearum; quia prope sum, dicit Dominus, ut restaurem universa, non solum integre, sed et abundanter et cumulate.

---

1) Ps. 76, 11. 2) Nahum. 1, 7. 3) Ps. 16, 7.

2. *Numquid mihi quidquam et difficile,*¹⁾ aut ero similis dicenti et non facienti?

Ubi est fides tua? Sta firmiter et perseveranter; esto longanimis et vir fortis; veniet tibi consolatio in tempore suo.

Exspecta me, exspecta: *veniam et curabo te.*²⁾

Tentatio est, quae te vexat, et formido vana, quae te exterret.

Quid importat sollicitudo de futuris contingentibus, nisi ut tristitiam habeas super tristitiam. *Sufficit diei malitia sua.*³⁾

Vanum est et inutile de futuris conturbari vel gratulari, quae forte nunquam evenient.

3. Sed humanum est huiusmodi imaginationibus illudi, et parvi adhuc animi signum tam leviter trahi ad suggestionem inimici.

Ipse enim non curat, utrum veris an falsis illudat et decipiat, utrum praesentium amore, an futurorum formidine prosternat.

Non ergo turbetur cor tuum neque for-

---

1) Jerem. 32, 27. 2) Matth. 8, 7. 3) Matth. 6, 34.

midet; ¹⁾ crede in me, et in misericordia mea habeto fiduciam.

Quando tu putas te elongatum a me, saepe sum propinquior.

Quando tu aestimas paene totum perditum, tunc saepe maius merendi instat lucrum.

Non est totum perditum, quando res accidit in contrarium.

Non debes iudicare secundum praesens sentire, nec sic gravitati alicui undecumque venienti inhaerere et accipere, tamquam omnis spes sit ablata emergendi.

4. Noli putare te relictum ex toto, quamvis ad tempus tibi miserim aliquam tribulationem, vel etiam optatam subtraxerim consolationem; sic enim transitur ad regnum coelorum.

Et hoc sine dubio magis expedit tibi et ceteris servis meis, ut exercitemini adversis, quam si cuncta ad libitum haberetis.

Ego novi cogitationes absconditas: quia multum expedit pro salute tua, ut interdum sine sapore relinquaris, ne forte eleveris in bono successu et tibi ipsi placere velis in eo, quod non es.

---

¹⁾ Joan. 14, 27.

Quod dedi, auferre possum et restituere, cum mihi placuerit.

5. Dum dedero, meum est; cum retraxero, tuum non tui; quia meum est *omne datum optimum et omne donum perfectum.*¹⁾

Si tibi admisero gravitatem aut quamlibet contrarietatem, ne indigneris, neque concidat cor tuum: ego cito sublevare possum et omne onus in gaudium transmutare.

Verumtamen iustus sum et recommendabilis multum, cum sic facio tecum.

6. Si recte sapis et in veritate aspicias, numquam debes propter adversa tam deiecte contristari, sed magis gaudere et gratias agere, imo hoc unicum reputare gaudium, *quod affligens te doloribus non parco tibi.*²⁾

*Sicut delexit me Pater, et ego vos diligo,*³⁾ dixi dilectis discipulis meis, quos utique non misi ad gaudia temporalia, sed ad magna certamina; non ad honores, sed ad despectiones; non ad otium, sed ad labores; non ad requiem, *sed ad afferendum fructum multum in patientia.*⁴⁾ Horum memento, fili mi, verborum.

1) Jac. 1, 17.

2) Job 6, 10.

3) Joan. 15, 9.

4) Luc. 8, 15 et Joan. 15, 16.

Caput 31.

De neglectu omnis creaturae, ut Creator possit inveniri.

1. **D**omine, bene indigeo adhuc maiori gratia, si debeam illuc pervenire, ubi me nemo peterit nec ulla creatura impedire.

Nam quamdiu res aliqua me retinet, non possum libere ad te volare.

Cupiebat libere volare, qui dicebat: *Quis dabit mihi pennas sicut columbae, et volabo et requiescam?*¹⁾

Quid simplici oculo quietius? Et quid liberius nil desiderante in terris?

Oportet igitur omnem supertransire creaturam et se ipsum perfecte deserere, ac in excessu mentis stare et videre, te omnium conditorem cum creaturis nil simile habere.

Et nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus, non poterit libere intendere divinis.

Ideo enim pauci inveniuntur contemplativi, quia pauci sciunt se a perituris et creaturis ad plenum sequestrari.

2. Ad hoc magna requiritur gratia,

---

¹⁾ Ps. 54, 7.

quae animam levet et supra semet ipsam rapiat.

Et nisi homo sit in spiritu elevatus et ab omnibus creaturis liberatus ac Deo totus unitus, quidquid scit, quidquid etiam habet, non est magni ponderis.

Diu parvus erit et infra iacebit, qui aliquid magnum aestimat, nisi solum unum, immensum, aeternum bonum.

Et quidquid Deus non est, nihil est et pro nihilo computari debet.

Est magna differentia: sapientia illuminati et devoti viri et scientia literati atque studiosi clerici.

Multo nobilior est illa doctrina, quae desursum ex divina influenza manat, quam quae laboriose humano acquiritur ingenio.

3. Plures reperiuntur contemplationem desiderara, sed quae ad eam requiruntur, non student exercere.

Est magnum impedimentum, quia in signis et sensibilibus rebus statur et parum de perfecta mortificatione habetur.

Nescio quid est, quo spiritu ducimur, et quid praetendimus, qui spirituales dici videmur: quod tantum laborem et ampliorem sollicitudinem pro transitoriis

et vilibus rebus agimus, et de interioribus nostris vix aut raro, plene recollectis sensibus, cogitamus.

4. Proh dolor! statim post modicam recollectionem foras erumpimus, nec opera nostra districta examinatione trutinamus.

Ubi iacent affectus nostri, non attendimus, et quam impura sint omnia, non deploramus.

*Omnis quippe caro corruerat viam suam,*¹⁾ et ideo sequebatur diluvium magnum.

Cum ergo interior affectus noster multum corruptus sit, necesse est, ut actio sequens, index carentiae interioris vigoris, corrumpatur.

Ex puro corde procedit fructus bonae vitae.

5. Quantum quis fecerit, quaeritur; sed ex quanta virtute agit, non tam studiose pensatur.

Si fuerit fortis, dives, pulcher, habilis, vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborator, investigatur; quam pauper sit spiritu, quam patiens et mitis, quam devotus et internus, a multis tacetur.

---

¹⁾ Gen. 6, 12.

Natura exteriora hominis respicit,
gratia ad interiora se convertit.

Illa frequenter fallitur, ista in Deo
sperat, ut non decipiatur.

Caput 32.

De abnegatione sui et abdicatione omnis cupiditatis.

1. **F**ili, non potes perfectam possi-
dere libertatem, nisi totaliter
abneges temet ipsum.

Compediti sunt omnes proprietarii et
sui ipsius amatores, cupidi, curiosi,
gyrovagi, quaerentes semper mollia, non
quae Jesu Christi, sed hoc saepe fingen-
tes et componentes, quod non stabit.

Peribit enim totum, quod non est ex
Deo ortum.

Tene breve et consummatum verbum:
Dimitte omnia, et invenies omnia; re-
linque cupidinem, et reperies requiem.

Hoc mente pertracta, et cum imple-
veris, intelliges omnia.

2. Domine, hoc non est opus unius
diei nec ludus parvulorum; imo in hoc
brevis includitur omnis perfectio Reli-
giosorum.

Fili, non debes averti nec statim

deici audita via perfectorum, sed magis ad sublimiora provocari, et ad minus ad haec ex desiderio suspirare.

Utinam sic tecum esset et ad hoc pervenisses, ut tui ipsius amator non esses, sed ad nutum meum pure stares et eius, quem tibi praeposui, Patris! Tunc mihi valde placeres, et tota vita tua in gaudio et pace transiret.

Adhuc multa habes ad relinquendum, quae nisi mihi ex integro resignaveris, non acquires, quod postulas.

Suadeo tibi *emere a me aurum ignitum*,¹⁾ ut locuples fias, id est, coelestem sapientiam omnia infima conculcantem.

Postpone terrenam sapientiam, omnem humanam ad propriam complacentiam.

3. Dixi, viliora tibi emenda pro pretiosis et altis in rebus humanis.

Nam valde vilis et parva ac paene oblivioni tradita videtur vera coelestis sapientia, non sapiens alta de se, nec magnificari quaerens in terra, quam multi ore tenus praedicant, sed vita longe dissentiunt; ipsa tamen est *pretiosa margarita*²⁾ a multis abscondita.

---

¹⁾ Apoc. 3, 18. Matth. 13, 46.

Caput 33.

De instabilitate cordis et de intentione finali ad Deum habenda.

1. **F**ili, noli credere affectui tuo qui nunc est, cito mutabitur in aliud.

Quamdiu vixeris, mutabilitati subiectus es, etiam nolens; ut modo laetus, modo tristis, modo pacatus, modo turbatus, nunc devotus, nunc indevotus, nunc studiosus, nunc acediosus, nunc gravis, nunc levis inveniariis.

Sed stat super haec mutabilia sapiens et bene doctus in spiritu, non attendens, quid in se sentiat, vel qua parte flet ventus instabilitatis, sed ut tota intentio mentis eius ad debitum et optatum proficiat finem.

Nam sic poterit unus et idem inconcussusque permanere, simplici intentionis oculo per tot varios eventus ad me impraetermisse directo.

2. Quanto autem purior fuerit intentionis oculus, tanto constantius inter diversas itur procellas.

Sed in multis caligat oculus purae intentionis; respicitur enim cito in aliquod delectabile, quod occurrit.

Nam et raro totus liber quis invenitur a naevo propriae exquisitionis.

Sic Judaei olim venerant in Bethaniam ad Martham et Mariam, *non propter Jesum tantum, sed et ut Lazaram viderent.*¹⁾

Mundandus est ergo intentionis oculus, ut sit simplex et rectus, atque ultra omnia varia media ad me dirigendus.

Caput 34.

Quod amanti sapit Deus super omnia et in omnibus.

1. **E**cce Deus meus et omnia! Quid volo amplius, et quid felicius desiderare possum.

O sapidum et dulce verbum! sed *amanti* Verbum, *non mundum nec ea, quae in mundo sunt.*²⁾

Deus meus et omnia! Intelligenti satis dictum est, et saepe repetere iucundum est amanti.

Te siquidem praesente iucunda sunt omnia, te autem absente fastidiunt cuncta.

Tu facis cor tranquillum et pacem magnam laetitiamque festivam.

Tu facis bene sentire de omnibus et in omnibus te laudare, nec potest aliquid

1) Joan. 12, 9. 2) I Joan. 2, 15.

sine te diu placere; sed si debet gratum esse et bene sapere, oportet gratiam tuam adesse, et condimento tuae sapientiae condiri.

2. Cui tu sapis, quid ei recte non sapiet? Et cui tu non sapis, quid ei ad incunditatem esse poterit?

Sed deficiunt in sapientia tua mundi sapientes et qui carnem sapiunt; quia ibi plurima vanitas et hic mors invenitur.

Qui autem te per contemptum mundanorum et carnis mortificationem sequuntur, vere sapientes esse cognoscuntur; quia de vanitate ad veritatem, de carne ad spiritum transferuntur.

Istis sapit Deus, et quidquid boni invenitur in creaturis, totum ad laudem referunt sui conditoris.

Dissimilis tamen est et multum dissimilis sapor creatoris et creaturae, aeternitatis et temporis, lucis increatae et illuminatae.

3. O lux perpetua, cuncta creata transcendens lumina, *fulgura coruscationem*¹⁾ de sublimi penetrantem omnia cordis mei intima.

Purifica, laetifica, clarifica et vivifica spiritum meum cum suis potentiis ad inhaerendum tibi iubilosis excessibus.

¹⁾ Ps. 148, 6.

O quando veniet haec beata et desiderabilis hora, ut tua me saties praesentia et *sis mihi omnia in omnibus?*¹⁾

Quamdiu hoc datum non fuerit, nec plenum gaudium erit.

Adhuc, pro dolor! vivit in me vetus homo; non est totus crucifixus, non est perfecte mortuus.

Adhuc concupiscit fortiter contra spiritum, bella movet intestina, nec regnum animae patitur esse quietum.

4. Sed tu, *qui dominaris potestati maris et motum fluctuum eius mitigas, exsurge adiuva me.*²⁾

*Dissipa gentes, quae bella volunt,*³⁾ contere eas in virtute tua.

Ostende, quae^o, magnalia tua, et glorificetur dextera tua; quia non est spes alia nec refugium mihi, nisi in te, Domine Deus meus.

Caput 35.

Quod non est securitas a tentatione in hac vita.

1. **F**ili, numquam securus es in hac vita, sed quoad vixeris, semper arma spiritualia tibi sunt necessaria.

---

¹⁾ I Cor. 15, 28. ²⁾ Ps. 88; 10; 43, 26. ³⁾ Ps. 67, 31.

Inter hostes versaris, et a dextris et a sinistris impugnaris.

Si ergo non uteris undique scuto patientiae, non eris diu sine vulnere.

Insuper si non ponis cor tuum fixe in me cum mera voluntate cuncta patiendi propter me, non poteris ardorem istum sustinere nec ad palmam pertinere beatorum.

Oportet de ergo viriliter omnia pertransire et potenti manu uti adversus obiecta.

*Nam vincenti datur manna*¹⁾ et torpenti relinquitur multa miseria.

2. Si quaeris in hac vita requiem, quomodo tunc pervenies ad aeternam requiem?

Non ponas te ad multam requiem, sed ad magnam patientiam.

Quaere veram pacem, non in terris, sed in coelis, non in hominibus nec in ceteris creaturis, sed in Deo solo.

Pro amore Dei debes omnia libenter subire, labores scilicet et dolores, tentationes, vexationes, anxietates, necessitates, infirmitates, iniurias, oblocutiones, reprehensiones, humiliationes, confusiones, correctiones et despectiones.

1) Apoc. 2, 17.

Haec iuvant ad virtutem, haec probant Christi tironem, haec fabricant coelestem coronam.

Ego reddam mercedem aeternam pro brevi labore, et infinitam gloriam pro transitoria confusione.

3. Putas tu, quod semper habebis pro tua voluntate consolationes spirituales?

Sancti mei non semper habuerunt tales, sed multas gravitates et tentationes varias magnasque desolationes.

Sed patienter sustinuerunt se in omnibus et magis confisi sunt Deo, quam sibi, scientes, *quia non sunt condignae passiones huius temporis ad futuram gloriam* ¹⁾ promerendam.

Vis tu statim habere, quod multi post multas lacrymas et magnos labores vix obtinuerunt?

Expecta Dominum, viriliter age et confortare, ²⁾ noli diffidere, noli discedere, sed corpus et animam expone constanter pro gloria Dei.

Ego reddam plenissime, *ego tecum ero in omni tribulatione.* ³⁾

---

¹⁾ Rom. 8, 18. ²⁾ Ps. 26, 14. ³⁾ Ps. 90, 15.

Caput 36.

Contra vana hominum iudicia.

1. **F**ili, iacta cor tuum firmiter in Domino, et humanum ne metuas iudicium, ubi te conscientia pium reddit et insontem.

Bonum est et beatum taliter pati, nec hoc erit grave humili cordi, et Deo magis quam sibi ipsi confidenti.

Multi multa loquuntur, et ideo parva fides est adhibenda.

Sed et omnibus satis esse, non est possibile.

Etsi Paulus omnibus studuit in Domino placere et *omnibus omnia factus est,*¹⁾ tamen etiam pro minimo duxit, *quod ab humano die iudicatus fuit.*²⁾

2. Egit satis pro aliorum aedificatione et salute, quantum in se erat et poterat, sed ne ab aliis aliquando iudicaretur vel non despiceretur, cohibere non potuit.

Ideo totum Deo commisit, qui totum noverat, et patientia ac humilitate contra ora loquentium iniqua aut etiam vana ac mendosa cogitantium atque pro libitu suo quaeque iactantium se defendit.

---

1) I Corr. 9, 22. 2) I Cor. 4, 8.

Respondit tamen interdum, ne infirmis ex sua taciturnitate generaretur scandalum.

3. *Quis tu, ut timeas a mortali homine.*¹⁾ Hodie est, et cras non comparet.

Deum time, et hominum terrores non expavesces.

Quid potest aliquis in te verbis aut iniuriis? Sibi potius nocet quam tibi, nec poterit indicium Dei effugere, quicumque est ille.

Tu habe Deum prae oculis et noli contendere verbis querulosis.

Quodsi ad praesens tu videris succumbi et confusionem pati, quam non meruisti, ne indigneris ex hoc neque per impatientiam minuas coronam tuam.

Sed ad me potius respice in coelum, qui potens sum eripere ab omni confusione et iniuria, *et unicuique reddere secundum opera sua.*²⁾

Caput 37.

De pura et integra resignatione sui ad obtinendam cordis libertatem.

1. **F**ili, relinque te et invenies me. Sta sine electione et omni proprietate, et lucraberis semper.

1) Isai 51, 12. 2) Rom. 2, 6. Matth. 16, 27.

Nam et adiicietur tibi amplior gratia, statim ut te resignaveris nec resumpseris.

2. Domine, quoties me resignabo, et in quibus me relinquam?

3. Semper et omni hora: sicut in parvo, sic et in magno. Nihil excipio, sed in omnibus te nudatum inveniri volo.

Alioquin quomodo poteris esse meus et ego tuus, nisi fueris ab omni propria voluntate intus et foris spoliatus?

Quanto celerius hoc agis, tanto melius habebis, et quanto plenius et sincerius, tanto mihi plus placebis et amplius lucraberis.

4. Quidam se resignant, sed cum aliqua exceptione; non enim plene Deo confidunt, ideo sibi providere satagunt.

Quidam etiam primo totum offerunt, sed postea tentatione pulsati ad propria redeunt: ideo minime in virtute proficiunt.

Hi ad veram puri cordis libertatem et iucundae familiaritatis meae gratiam non pertingent, nisi integra resignatione et quotidiana sui immolatione prius facta, sine qua non stat nec stabit unio fruitiva.

5. Dixi tibi saepissime, et nunc iterum dico: Relinque te, resigna te: et frueris magna interna pace.

Da totum pro toto: nil exquire, nil repete; sta pure et inhaesitanter in me, et habebis me.

Eris liber in corde, et tenebrae non conculcabunt te.

Ad hoc conare, hoc ora, hoc desidera, ut ab omni proprietate possis exspoliari et nudus nudum Jesum sequi, tibi mori et mihi aeternaliter vivere.

Tunc deficient omnes vanae phantasiae, conturbationes iniquae et curae superfluae.

Tunc etiam recedet immoderatus timor, et inordinatus amor morietur.

Caput 38.

De bono regimine in externis et recursu ad Deum in periculis.

1. **F**ili, ad istud diligenter tendere debes, ut in omni loco et actione seu occupatione externa sis interior liber et tui ipsius potens, et sint omnia sub te et tu non sub eis;

Ut sis dominus actionum tuarum et rector, non servus nec emptitius;

Sed magis exemptus verusque Hebraeus, in sortem ac libertatem transiens filiorum Dei:

Qui stant super praesentia et speculantur aeterna, qui transitoria sinistro intuentur oculo et dextro coelestia;

Quos temporalia non trahunt ad inhaerendum, sed trahunt ipsi magis ea ad bene serviendum, prout ordinata sunt a Deo et instituta a summo opifice, qui nil inordinatum in sua reliquit creatura.

2. Si etiam in omni eventu stas non in apparentia externa, nec oculo carnali lustras visa vel audita, sed mox in qualibet causa intras cum Moyse in tabernaculum ad consulendum Dominum, audies nonnumquam divinum responsum, et redies instructus de multis praesentibus et futuris.

Semper enim Moyses recursum habuit ad tabernaculum pro dubiis et quaestionibus solvendis, fugitque ad orationis adiutorium pro periculis et improbitatibus hominum sublevandis.

Sic et tu confugere debes in cordis tui secretarium, divinum intentius implorando suffragium.

Propterea namque Josue et filii Israël a Gabaonitis leguntur decepti, *quia os*

*Domini prius non interrogaverunt,*¹⁾ sed nimium creduli dulcibus sermonibus falsa pietate delusi sunt.

Caput 39.

Quod homo non sit importunus in negotiis.

1. **F**ili, committe mihi semper causam tuam, ego bene disponam in tempore suo.

Exspecta ordinationem meam, et senties inde profectum.

2. Domine, satis libenter tibi omnes res committo, quia parum potest cogitatio mea proficere.

Utinam non multum adhaererem futuris eventibus, sed ad beneplacitum tuum incunctanter me offerrem!

3. Fili, saepe homo rem aliquam vehementer agitatur, quam desiderat; sed cum ad eam pervenerit, aliter sentire incipit, quia affectiones circa idem non sunt durabiles, sed magis de uno ad aliud impellunt.

Non est ergo minimum, etiam in minimis se ipsum relinquere.

4. Verus profectus hominis est ab-

---

¹⁾ Josue 9, 14.

negatio sui ipsius, et homo abnegatus valde liber est et securus.

Sed antiquus hostis, omnibus bonis adversans, a tentatione non cessat, sed die noctuque graves molitur insidias, si forte in laqueum deceptionis possit praecipitare incautum.

*Vigilate et orate, dicit Dominus, ut non intretis in tentationem.*¹⁾

Caput 40.

Quod homo nihil boni ex se habet et de nullo gloriari potest.

1. **D**omine, quid est homo, quod memor es eius, aut filius hominis, quia visitas eum?²⁾

Quid promeruit homo, ut daras illi gratiam tuam?

Domine, quid possum conqueri, si me deseris? aut quid iuste obtendere possum, si, quod peto, non feceris?

Certe hoc in veritate cogitare possum et dicere: Domine, nihil sum, nihil possum, nihil boni ex me habeo, sed in omnibus deficio et ad nihil semper tendo.

Et nisi a te fuero adiutus et interius

1) Matth. 26, 41. 2) Ps. 8, 5.

informatus, totus efficior tepidus et dissolutus.

2. *Tu autem, Domine, semper idem ipse es et permans in aeternum,*¹⁾ semper bonus, iustus et sanctus, bene, iuste et sancte agens omnia et disponens in sapientia.

Sed ego, qui ad defectum sum magis pronus quam ad profectum, non sum semper in uno statu perdurans, quia *septem tempora mutantur super me.*²⁾

Verumtamen cito melius fit, cum tibi placuerit et manum porrexeris adiutricem; quia tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari et in tantum confirmare, ut vultus meus amplius in diversa non mutetur, sed in te uno cor meum convertatur et quiescat.

3. Unde si bene scirem omnem humanam consolationem abiicere, sive propter devotionem adipiscendam, sive propter necessitatem, qua compellor te quaerere, quia non est homo, qui me consoletur;

Tunc possem merito de gratia tua sperare et de dono novae consolationis exsultare.

4. Gratias tibi, unde totum venit, quotiescumque mihi bene succedit.

1) Ps. 101, 28^a et 13. 2) Daniel 4, 18, 20, 22.

Ego autem vanitas et nihilum ante te, inconstans homo et infirmus.

Unde ergo possum gloriari, aut cur appeto reputari?

Numquid de nihilo? Et hoc vanissimum est.

Vere inanis gloria, mala pestis, vanitas maxima, quia a vera trahit gloria et coelesti spoliatur gratia.

Dum enim homo complacet sibi, displicet tibi; dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus.

5. Est autem vera gloria et exultatio sancta, gloriari in te et non in se, gaudere in nomine tuo, non in propria virtute, nec in aliqua creatura delectari, nisi propter te.

Laudetur nomen tuum, non meum; magnificetur opus tuum, non meum, benedicatur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem attribuatur de laudibus hominum.

Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei.

In te gloriabor et exultabo tota die, pro me autem nihil, *nisi in infirmitatibus meis.*¹⁾

6. Quærant Judæi gloriam, quæ ab

---

1) II Cor. 12, 5.

*invicem est: ego hanc requiram, quae a solo Deo est.*¹⁾

Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana aeternae gloriae tuae comparata vanitas est et stultitia.

O veritas mea et misericordia mea, Deus meus, Trinitas beata! tibi soli laus, honor, virtus et gloria per infinita saeculorum saecula.

Caput 41.

De contemptu omnis temporalis honoris.

1. **F**ili, noli tibi attrahere, si videas alios honorari et elevari, te autem despici et humiliari.

Erige cor tuum ad me in coelum, et non contristabit te contemptus hominum in terris.

2. Domine, in caecitate sumus, et vanitate cito seducimur.

Si recte me inspicio, numquam mihi facta est iniuria ab aliqua creatura, unde nec iuste habeo conqueri adversum te.

Quia autem frequenter et graviter

---

¹⁾ Joan. 5; 44.

peccavi tibi, merito armatur contra me omnis creatura.

Mihi igitur iuste debetur confusio et contemptus, tibi autem laus, honor et gloria.

Et nisi me ad hoc praeparavero, quod velim libenter ab omni creatura despici et relinqui atque penitus nihil videri, non possum interius pacificari et stabiliri, nec spiritualiter illuminari neque plene tibi uniri.

Caput 42.

Qued pax non est ponenda in hominibus.

1. **F**ili, si ponis pacem tuam cum aliqua persona propter tuum sentire et convivere, instabilis eris et implicatus.

Sed si recursum habes ad semper viventem et manentem veritatem, non contristabit amicus recedens aut moriens.

In me debet amici dilectio stare et propter me diligendus est, quisquis tibi bonus visus est et multum carus in hac vita.

Sine me non valet nec durabit amicitia, nec est vera et munda dilectio, quam ego non copulo.

Ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum, ut, quantum ad te pertinet, sine omni humano optares esse consortio.

Tanto homo Deo magis appropinquat, quanto ab omni solatio terreno longius recedit.

Tanto etiam altius ad Deum ascendit, quanto profundius in se descendit, et plus sibi ipsi vilescit.

2. Qui autem sibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in se venire impedit, quia gratia Spiritus sancti cor humile semper quaerit.

Si scires te perfecte annihilare atque ab omni creato amore evacuare, tunc deberem in te cum magna gratia emanare.

Quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi aspectus Creatoris.

Disce te in omnibus propter Creatorem vincere, tunc ad divinam valebis cognitionem pertingere.

Quantumcumque modicum sit, si inordinate diligitur et respicitur, retardat a summo et vitiat.

Caput 43.

Contra vanam et saecularem scientiam.

1. **F**ili, non te moveant pulchra et subtilia hominum dicta. *Non enim est regnum Dei in sermone sed in virtute.*¹⁾

Attende verba mea, quae corda accendunt et mentes illuminant, inducunt compunctionem et variam ingerunt consolationem.

Numquam ad hoc legas verbum, ut doctior aut sapientior possis videri.

Stude mortificationi vitiorum, quia hoc amplius tibi proderit, quam notitia multarum defficilium quaestionum.

2. Cum multa legeris et cognoveris, ad unum semper oportet redire principium.

Ego sum, qui doceo hominem scientiam, et clariorem intelligentiam parvulis tribuo, quam ab homine possit doceri.

Cui ego loquor, cito sapiens erit et multum in spiritu proficiet.

Vae eis, qui multa curiosa ab hominibus inquirunt et de via mihi serviendi parum curant.

---

¹⁾ I Cor. 4, 20.

Veniet tempus, quando apparebit magister magistrorum Christus, Dominus Angelorum, cunctorum auditurus lectiones, hoc est, singulorum examinaturus conscientias.

Et tunc *scrutabitur Jerusalem in lucernis,*¹⁾ *et manifesta erunt abscondita tenebrarum,*²⁾ tacebuntque argumenta linguarum.

2. Ego sum, qui humilem in puncto elevo mentem, ut plures aeternae veritatis capiat rationes, quam si quis decem annis studuisset in scholis.

Ego doceo sine strepitu verborum, sine confusione opinionum, sine fastu honoris, sine pugnatione argumentorum.

Ego sum, qui doceo terrena despiciere, praesentia fastidire, aeterna quaerere, aeterna sapere, honores fugere, scandala sufferre, omnem spem in me ponere, extra me nil cupere, et super omnia me ardentem amare.

4. Nam quidam amando me intime didicit divina et loquebatur mirabilia.

Plus profecit in relinquendo omnia quam in studendo subtilia.

Sed aliis loquor communia, aliis specialia, aliquibus in signis et figuris dul-

---

1) Sophon. 1, 12. 2) I Cor. 4, 5.

citer appareo, quibusdam vero in multo lumine revelo mysteria.

Una vox librorum, sed non omnes aequae informat; quia intus sum doctor veritatis, scrutator cordis, cogitationum intellectus, actionum promotor, distribuens singulis, sicut dignum iudicavero.

Caput 44.

De non attrahendo sibi res exteriores.

1. **F**ili, in multis oportet te esse inscium, et aestimare *te tamquam mortuum super terram, et cui totus mundus crucifixus sit.*¹⁾

Multa etiam oportet surda aure pertransire, et quae tuae pacis sunt, magis cogitare.

Utilius est oculos a rebus displicentibus avertere et unicuique suum sentire relinquere, quam contentiosis sermonibus deservire.

Si bene steteris cum Deo et eius iudicium aspexeris, facilius te victum portabis.

2. O Domine, quousque venimus?

---

¹⁾ Col. 3, 3; Gal. 6, 14.

Ecce damnum defletur temporale, pro modico quaestu laboratur et curritur, et spirituale detrimentum in oblivionem transit et vix sero reditur.

Quod parum vel nihil prodest, attenditur, et quod summe necessarium est, negligenter praeteritur: quia totus homo ad externa defluit, et nisi cito resipiscat, libens in exterioribus iacet.

Caput 45.

Quod omnibus non est credendum, et de facili lapsu verborum.

1. **D**a mihi *auxilium, Domine, de tribulatione, quia vana salus hominis.*¹⁾

Quam saepe ibi non inveni fidem, ubi me habere putavi?

Quoties etiam ibi reperi, ubi minus praesumpsi?

Vana ergo spes in hominibus, salus autem iustorum in te, Deus.

Benedictus sis, Domine Deus meus, in omnibus, quae accidunt nobis.

Infirmi sumus et instabiles, cito fallimur et permutamur.

---

¹⁾ Ps. 59, 18.

2. Quis est homo, qui ita caute et circumspecte in omnibus se custodire valet, ut aliquando in aliquam deceptionem vel perplexitatem non veniat?

Sed qui in te, Domine, confidit ac simplici ex corde quaerit, non tam facile labitur.

Et si inciderit aliquam tribulationem, quocumque modo fuerit etiam implicatus citius per te eruetur aut a te consolabitur, quia tu non deseres in te sperantem usque in finem.

Rarus fidus amicus, in cunctis amici perseverans pressuris.

Tu, Domine, tu solus es fidelissimus in omnibus, et praeter te non est alter talis.

3. O quam bene sapuit sancta illa anima, quae dixit: *Mens mea solidata est et in Christo fundata.*¹⁾

Si ita mecum foret, non tam facile timor humanus me sollicitaret, nec verborum iacula moverent.

Quis omnia praevidere, quis praecavere futura mala sufficit?

Si praevisa saepe etiam laedunt, quid improvisa nisi graviter feriunt?

Sed quare mihi misero non melius

---

1) S. Agatha; cf. vita eius in Act. Sanct. 5. Febr.

providi? Cur etiam tam facile aliis credidi?

Sed homines sumus, nec aliud quam fragiles homines sumus, etiamsi angeli a multis aestimamur et dicimur.

Cui credam, Domine? Cui, nisi tibi? Veritas es, quae non fallis nec falli potes.

Et rursus: *Omnis homo mendax*,¹⁾ infirmus, instabilis et labilis maxime in verbis, ita ut statim vix credi debeat, quod rectum in facie sonare videtur.

4. Quam prudenter praemonuisti, *ca- vendum ab hominibus, et quia inimici hominis domestici eius*; ²⁾ nec credendum, si quis dixerit: *Ecce hic, aut ecce illic*.³⁾

Doctus sum damno meo, et utinam ad cautelam maiorem et non ad insipientiam mihi.

Cautus esto, ait quidam, cautus esto, serva apud te, quod dico. Et dum ego sileo et absconditum credo, nec ille silere potest, quod silendum petiit, sed statim prodit me et se et abiit.

Ab huiusmodi fabulis et incautis hominibus protege me Domine, ne in manus eorum incidam, nec umquam talia committam.

---

¹⁾ Ps. 61, 9. ²⁾ Mich. 7, 6; Matth. 10, 17 et 36.
³⁾ Matth. 24, 23; Marc. 13, 21; Luc. 17, 23.

Verbum verum et stabile da in os meum, et linguam callidam fac a me.

Quod pati nolo, omnimode cavere debeo.

5. O quam bonum et pacificum de aliis silere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili ulterius effari, paucis se ipsum revelare, te semper inspectorem cordis quaerere, nec omnivento verborum circumferri, sed omnia intima et externa secundum placitum tuae voluntatis optare perfici!

Quam tutum pro conservatione coelestis gratiae humanam fugere apparentiam, nec appetere, quae foris admirationem videntur praebere, sed ea tota sedulitate sectari, quae vitae emendationem dant et fervorem!

Quam multis nocuit virtus scita ac praepropere laudata!

Quam sane profuit gratia silentio servata in hac fragili vita, quae tota tentatio fertur et militia!

Caput 46.

De confidentia in Deo habenda, quando insurgunt;
verborum iacula.

1. **F**ili, sta firmiter et spera in me.
Quid enim sunt verba, nisi verba?
Per aërem volant, sed lapidem non
laedunt.

Si reus es, cogita, quod libenter emen-
dare te velis.

Si nihil tibi conscius es, pensa, quod
velis libenter pro Deo hoc sustinere.

Parum satis est, ut vel verba inter-
dum sustineas, qui necdum fortia ver-
bera tolerare vales.

Et quare tam parva tibi ad cor tran-
seunt, nisi quia adhuc carnalis es et
homines magis, quam oportet, attendis?

Nam quia despici metuis, reprehendi
pro excessibus non vis et excusationum
umbracula quaeris.

2. Sed inspice te melius, et agnosces,
quia vivit adhuc in te mundus et vanus
amor placendi hominibus.

Cum enim bassari refugis et confundi
pro defectibus, constat utique, quod nec
verus humilis sis, *nec vere mundo mor-
tuus, nec mundus tibi crucifixus.*¹⁾

¹⁾ Gal. 6, 14.

Sed audi verbum meum, et non curabis decem millia verba hominum.

Ecce si cuncta contra te dicerentur, quae fingi malitiosissime possent, quid tibi nocerent, si omnino transire permitteres, nec plus quam festucam perpenderes? Numquid vel unum capillum tibi extrahere possent?

3. Sed qui cor intus non habet nec Deum prae oculis, faciliter verbo movetur vituperationis.

Qui autem in me confidit nec proprio iudicio stare appetit, absque humano terrore erit.

Ego enim sum iudex et cognitor omnium secretorum; ego scio, qualiter res acta est: ego iniuriantem novi et sustinentem.

A me exiit verbum istud, me permittente hoc accidit: *ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.*¹⁾

Ego reum et innocentem iudicabo, sed occulto iudicio utrumque ante probare volui.

4. Testimonium hominum saepe fallit, meum iudicium verum est, stabit et non subvertetur.

Latet plerumque et paucis ad singula

---

1) Luc. 2, 35.

patet. numquam tamen errat nec errare potest, etiamsi oculis insipientium non rectum videatur.

Ad me ergo currendum est in omni iudicio, nec proprio innitendum arbitrio.

*Justus enim non conturbabitur, quidquid a Deo ei acciderit.*¹⁾ Etiamsi iniuste aliquid contra eum prolatum fuerit, non multum curabit.

Sed nec vane exsultabit, si per alios rationabiliter excusetur.

Pensat namque, quia *ego sum scrutans corda et renes,*²⁾ qui non iudico secundum faciem et humanam apparentiam.

Nam saepe in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum iudicio creditur laudabile.

5. Domine Deus, iudex iuste, fortis et patiens, qui hominum nosti fragilitatem et pravitatem, esto robur meum et tota fiducia mea; non enim mihi sufficit conscientia mea.

Tu nosti, quod ego non novi: et ideo in omni reprehensione humiliare me debui et mansuete sustinere.

Ignosce quoque mihi propitius, quoties sic non egi, et dona iterum gratiam amplioris sufferentiae.

---

1) Prov. 12, 21. 2) Ps. 7, 10; Apoc. 2, 23.

Melior est enim mihi tua copiosa misericordia ad consecutionem indulgentiæ, quam mea opinata iustitia pro defensione latentis conscientiæ.

*Et si nihil mihi conscius sum, tamen in hoc iustificare me non possum: quia remota misericordia tua non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens.*¹⁾

Caput 47.

Quod omnia gravia pro æterna vita sunt toleranda.

1. **F**ili, non te frangant labores quos assumpsisti propter me, nec tribulationes te deiciant usquequaque, sed mea promissio in omni eventu te roboret et consoletur.

Ego sufficiens sum ad reddendum supra omnem modum et mensuram.

Non diu hic laborabis nec semper gravaberis doloribus.

Exspecta paulisper, et videbis celerem finem malorum.

Veniet una hora, quando cessabit omnis labor et tumultus.

Modicum est et breve omne, quod transit cum tempore.

---

¹⁾ I Cor. 4, 4; Ps. 142, 2.

2. Age, quod agis; fideliter labora in vinea mea, *ego ero merces tua.*¹⁾

Scribe, lege, canta, geme, tace, ora, sustine viriliter contraria: digna est his omnibus et maioribus proeliis vita aeterna.

Veniet pax in die una, quae nota est Domino. *Et erit non dies neque nox,*²⁾ huius scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma et requies segura.

Non dices tunc: *Quis me liberabit de corpore mortis huius?*³⁾ Neque clamabis: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est!*⁴⁾ quoniam praecipitabitur mors, et salus erit indefectiva, anxietas nulla, iucunditas beata, societas dulcis et decora.

3. O si vidisses Sanctorum in coelo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exsultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles et quasi vita ipsa indigni putabantur: profecto te statim humiliares usque ad terram, et affectares potius omnibus subesse, quam uni praeesse.

Nec huius vitae laetos dies concupisceres, sed magis pro Deo tribulari

1) Gen. 15, 1.   2) Zach. 14, 7.   3) Rom. 7, 24.
4) Ps. 119, 5.

gauderet, et pro nihilo inter homines computari maximum lucrum duceret.

4. O si tibi haec saperent et profunde ad cor transirent, quomodo auderet vel semel conqueri?

Nonne pro vita aeterna cuncta laboriosa sunt toleranda?

Non est parvum quid, perdere aut lucrari regnum Dei.

Leva igitur faciem tuam in coelo. Ecce, ego et omnes Sancti mei mecum, qui in hoc saeculo magnum habuere certamen, modo gaudent, modo consolantur, modo securi sunt, modo requiescunt et sine fine mecum in regno Patris mei permanebunt.

Caput 48.

De die aeternitatis et huius vitae angustiis.

1. **O** supernae civitatis mansio beatissima! O dies aeternitatis clarissima, quam nox non obscurat, sed summa veritas semper irradiat, dies semper laeta, semper segura, et nunquam statum mutans in contraria!

O utinam dies illa illuxisset, et cuncta haec temporalia finem accepissent!

Lucet quidem Sanctis perpetua claritate splendida, sed non nisi a longe et per speculum peregrinantibus in terra.

2. Norunt coeli cives, quam gaudiosa sit illa; gemunt exsules filii Evae, quod amara et taediosa sit ista.

*Dies huius temporis parvi et mali,*¹⁾ pleni doloribus et angustiis: ubi homo multis peccatis inquinatur, multis passionibus irretitur, multis timoribus stringitur, multis curis distenditur, multis curiositatibus distrahitur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur, tentationibus gravatur, deliciis eneratur, egestate cruciatur.

3. O quando finis horum malorum? Quando liberabor a misera servitute vitiorum?

Quando memorabor, Domine, tui solius? Quando ad plenum laetabor in te?

Quando ero sine omni impedimento in vera libertate, sine omni gravamine mentis et corporis?

Quando erit pax solida, pax imperurbabilis et segura, pax intus et foris, pax ex omni parte firma?

Jesu bone, quando stabo ad videndum

1) Genes. 47, 9.

te? Quando contemplanus gloriam regni tui? Quando eris mihi omnia in omnibus?

O quando ero tecum in regno tuo, quod praeparasti dilectis tuis ab aeterno? ¹⁾

Relictus sum pauper et exsul in terra hostili, ubi bella quotidiana et infortunia maxima.

4. Consolare exsilium meum, mitiga dolorem meum, quia ad te suspirat omne desiderium meum. Nam onus mihi totum est, quidquid hic mundus offert ad solatium.

Desidero te intime frui, sed nequeo apprehendere.

Opto inhaerere coelestibus, sed deprimunt res temporales et immortificatione passionum.

Mente omnibus rebus superesse volo, carne autem invite subesse cogor.

Si ego homo infelix mecum pugno *et factus sum mihi met ipsi gravis*, ²⁾ dum spiritus sursum et caro quaerit esse deorsum.

5. O quid intus patior, dum mente coelestia tracto, et mox carnalium turba occurrit oranti! *Deus meus, ne elongeris a me, neque declines in ira a servo tuo.* ³⁾

1) Matth. 25, 34. 2) Job 7, 20. 3) Ps. 70, 12 et 26, 9.

*Fulgura coruscationem tuam et dissipa eas, emitte sagittas tuas*¹⁾ et conturbentur omnes phantasiae inimici.

Recollige sensus meos ad te; fac me oblivisci omnium mundanorum; da cito abiicere et contemnere phantasmata vitiorum.

Succurre mihi, aeterna Veritas, ut nulla me moveat vanitas.

Adveni, coelestis suavitas, et fugiat a facie tua omnis impuritas.

Ignosce quoque mihi et misericorditer indulge, quoties praeter te aliud in oratione revolveo.

Confiteor etenim vere, quia valde distracte me habere consuevi.

Nam ibi multoties non sum, ubi corporaliter sto aut sedeo, sed ibi magis sum, quo cogitationibus feror.

Ibi sum, ubi cogitatio mea est. Ibi est frequenter cogitatio mea, ubi est quod amo.

Hoc mihi cito occurrit, quod naturaliter delectat aut ex usu placet.

6. Unde tu, Veritas, aperte dixisti: *Ubi enim et thesaurus tuus, ibi est et cor tuum.*²⁾

¹⁾ Ps. 143, 6. ²⁾ Matth. 6, 21.

Si coelum diligo, libenter de coelestibus penso.

Si mundum amo, mundi felicitatibus congaudeo et de adversitatibus eius tristor.

Si carnem diligo, quae carnis sunt, saepe imaginor.

Si spiritum amo, de spiritualibus cogitare delector.

Quaecumque enim diligo, de his libenter loquor et audeo, atque talium imagines mecum ad domum reporto.

Sed beatus ille homo, qui propter te, Domine, omnibus creaturis licentiam abunde tribuit, qui naturae vim facit et concupiscentias carnis fervore spiritus crucifigit: ut serenata conscientia puram tibi orationem offerat dignusque sit angelicis interesse choris, omnibus terrenis foris et intus exclusis.

Caput 49.

De desiderio aeternae vitae, et quanta sint certantibus bona promissa.

1. **F**ili, cum tibi desiderium aeternae beatitudinis desuper infundi sentis, et de tabernaculo corporis exire concupiscis, ut claritatem meam

sine vicissitudinis umbra contemplari possis: dilata cor tuum et omni desiderio hanc sanctam inspirationem suscipe.

Redde amplissimas supernae bonitati gratias, quae tecum sic dignanter agit, clementer visitat, ardentem excitat, potenter subleuat, ne proprio pondere ad terrena labaris.

Neque enim hoc cogitatu tuo aut conatu accipis, sed sola dignatione supernae gratiae et divini respectus: quatenus in virtutibus et maiori humilitate proficias et ad futura certamina te praepares, mihiq̄e toto cordis affectu adhaerere ac ferventi voluntate studeas deservire.

2. Fili, saepe ignis ardet, sed sine fumo flamma non ascendit.

Sic et aliquorum desideria ad coelestia flagrant, et tamen a tentatione carnalis affectus liberi non sunt.

Idcirco nec omnino pure pro honore Dei agunt, quod tam desideranter ab eo petunt.

Tale est et tuum saepe desiderium, quod insinuasti fore tam importunum.

Non enim est hoc purum et perfectum, quod propria commoditate est infectum.

3. Pete, non quod tibi est delectabile et commodum, sed quod mihi est acceptabile atque honorificum: quia si recte iudicas, meam ordinationem tuo desiderio et omni desiderato praeferre debes ac sequi.

Novi desiderium tuum, et frequentes gemitus audivi.

Iam velles esse in libertate gloriae filiorum Dei, iam de delectat domus aeterna et coelestis patria gaudio plena: sed nondum venit hora ista, sed est adhuc aliud tempus, scilicet tempus belli, tempus laboris et probationis.

Optas summo repleti bono, sed non potes hoc assequi modo.

Ego sum; exspecta me, dicit Dominus, *donec veniat regnum Dei.*¹⁾

4. Probandus es adhuc in terris et in multis exercitandus.

Consolatio tibi interdum dabitur, sed copiosa satietas non conceditur.

*Confortare igitur et esto robustus*²⁾ tam in agendo quam in patiendo naturae contraria.

*Oportet te novum induere hominem*³⁾ et in alterum virum mutari.

---

1) Luc. 22, 18.   2) Josue 1, 7.   3) Ephes. 4, 24 et I reg. 10, 6, 9.

Oportet de saeps agere, quod non vis, et quod vis, oportet relinquere.

Quod aliis placet, processum habebit; quod tibi placet, ultra non proficiet.

Quod alii dicunt, audietur; quod tu dicis, pro nihilo computabitur.

Petent alii, et accipient; tu petes, nec impetrabis.

5. Erunt alii magni in ore hominum, de te autem tacebitur.

Aliis hoc vel illud committetur, tu autem ad nihil utilis iudicaberis.

Propter hoc natura quandoque contristabitur, et magnum, si silens portaveris.

In his et similibus multis probari solet fidelis Domini servus, qualiter se abnegare et in omnibus frangere quiverit.

Vix est aliquid tale, in quo tantumdem mori indiges, sicut videre et pati, quae voluntati tuae adversa sunt, maxime autem, cum disconvenientia et quae minus utilia tibi apparent, fieri iubentur.

Et quia non audes resistere altiori potestati, sub dominio constitutus, ideo durum tibi videtur ad nutum alterius ambulare, et omne proprium sentire omittere.

6. Sed pensa, fili, horum fructum la-

borum, celerem finem atque *praemium nimis magnum*:¹⁾ et non habebis inde gravamen, sed fortissimum patientiae tuae solamen.

Nam et pro modica hac voluntate, quam nunc sponte deseris, habebis semper voluntatem tuam in coelis.

Ibi quippe invenies omne quod voveris, omne quod desiderare poteris.

Ibi aderit tibi totius facultas boni sine timore amittendi.

Ibi voluntas tua una semper tecum, nil cupiet extraneum vel privatum.

Ibi nullus resistet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impedit, nihil obviabit; sed cuncta desiderata simul erunt praesentia, totumque affectum tuum reficient et adimplebunt usque ad summum.

Ibi reddam gloriam pro contumelia perpressa, *pallium laudis pro moerore*,²⁾ pro loco novissimo *sedem regni in saecula*.³⁾

Ibi apparebit fructus obedientiae, gaudebit labor poenitentiae, et humilis subiectio coronabitur gloriose.

7. Nunc ergo inclina te humiliter sub omnium manibus, nec sit tibi curae, quis hoc dixerit vel iusserit.

1) Gen. 15, 1. 2) Isai. 61, 3. 3) I Machab. 2 57

Sed hoc magnopere curato, ut sive Praelatus sive junior, aut aequalis aliquid a te exposcerit vel innuerit, pro bono totum accipias et sincera voluntate studeas adimplere.

Quaerat alius hoc alius illud, glorietur ille in illo et iste in isto, laudeturque millies mille: tu autem nec in isto nec in illo, sed in tui ipsius gaude contemptu, et in mei solius beneplacito ac honore.

Hoc optandum est tibi, *ut sive per vitam, sive per mortem Deus semper in te glorificetur.*¹⁾

Caput 50.

Qualiter homo desolatus se debet in manus Dei offerre.

1. **D**omine Deus, sancte Pater, sis nunc et in aeternum benedictus, quia sicut vis, sic factum est, et quod facis, bonum est.

Laetetur in te servus tuus, non in se, nec in aliquo alio; quia tu solus laetitia vera, tu spes mea et corona mea, tu gaudium meum et honor meus, Domine.

---

1) Philip. 1, 20.

*Quid habet servus tuus, nisi quod a te accepit,*¹⁾ etiam sine merito suo?

Tua sunt omnia, quæ dedisti et quæ fecisti.

*Pauper sum et in laboribus a iuventute mea;*²⁾ et contristatur anima mea nonnumquam usque ad lacrymas, quandoque etiam conturbatur ad se propter imminentes passiones.

2. Desidero pacis gaudium, pacem filiorum tuorum flagito, qui in lumine consolationis a te pascuntur.

Si das pacem, si gaudium sanctum infundis, erit anima servi tui plena modulatione et devota in laude tua.

Sed si te subtraxeris, sicut saepissime soles, non poterit *currere viam mandatorum tuorum,*³⁾ sed magis ad tundendum pectus genua eius incurvantur; quia non est illi sicut heri et nudiustertius, *quando splendebat lucerna tua super caput eius,*⁴⁾ *et sub umbra alarum tuarum protegebatur a tentationibus irruentibus.*⁵⁾

3. Pater iuste et semper laudande, venit hora, ut probetur servus tuus.

Pater amande, dignum est, ut hac hora patieatur pro te aliquid servus tuus.

---

1) I Cor. 4, 7.   2) Ps. 87, 16.   3) Ps. 118, 32.
Job 29 3.   5) Ps. 16, 8.

Pater perpetue venerande, venit hora, quam ab aeterno praesciebas affuturam, ut ad modicum tempus succumbat foris servus tuus, vivat vero semper apud te intus.

Paululum vilipendatur, humilietur et deficiat coram hominibus, passionibus conteratur et languoribus, ut iterum tecum in aurora novae lucis resurgat et in coelestibus clarificetur.

Pater sancte, tu sic ordinasti et sic voluisti: et hoc factum est, quod ipse praecepisti.

4. Haec est enim gratia ad amicum tuum: pati et tribulari in mundo pro amore tuo, quotiescumque et a quocumque id permiseris fieri.

Sine consilio et providentia tua et *sine causa nihil fit in terra.*¹⁾

*Bonum mihi, Domine, quod humiliasti me, ut discam iustificationes tuas,*²⁾ et omnes elationes cordis atque praesumptiones abiiciam.

Utile mihi, quod *confusio cooperuit faciem meam,*³⁾ ut te potius quam homines ad consolandum requiram.

Didici etiam ex hoc inscrutabile iudicium tuum expavescere, qui affligis

1) Job 5, 6. 2) Ps. 118, 71. 3) Ps. 68, 8.

iustum cum impio, sed non sine aequitate et iustitia.

5. Gratias tibi, quia non pepercisti malis meis, sed attrivisti me verberibus amaris, infligens dolores et immittens angustias foris et intus.

Non est, qui me consoletur ex omnibus quae sub coelo sunt, nisi tu Domine Deus meus, coelestis medicus animarum, qui *percutis et sanas, deducis ad inferos et reducis.*¹⁾

*Disciplina tua super me, et virga tua ipsa me docebit.*²⁾

6. Ecce, Pater dilecte, in manibus tuis sum ego, sub virga correctionis tuae me inclino.

Percute dorsum meum et collum meum, ut incurvem ad voluntatem tuam tortuositatem meam.

Fac me pium et humilem discipulum, sicut bene facere consuevisti, ut ambulem ad omnem nutum tuum.

Tibi me et omnia mea ad corrigendum commendo; melius est hic corripui, quam in futuro.

Tu scis omnia et singula, et nil te latet in humana conscientia.

Antequam fiant, nosti ventura; et non

1) I reg. 2, 6 et Tob. 13, 2.   2) Ps. 17, 36.

opus est tibi, ut quis te doceat aut admoneat de his, quae geruntur in terra.

Tu scis, quid expedit ad profectum meum, et quantum deservit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam.

Fac mecum desideratum beneplacitum tuum, et ne despicias peccaminosam vitam meam, nulli melius nec clarius quam tibi soli notam.

7. Da mihi, Domine, scire, quod sciendum est, hoc amare, quod amandum est, hoc laudare, quod tibi summe placet, hoc reputare, quod tibi pretiosum apparet, hoc vituperare, quod oculis tuis sordescit.

*Non me sinas secundum visionem oculorum exteriorum iudicare, neque secundum auditum aurium hominum imperitorum sententiare,*¹⁾ sed in iudicio vero de visibilibus et spiritualibus discernere, atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquirere.

8. Falluntur saepe hominum sensus in iudicando; falluntur et amatores saeculi, visibilia tantummodo amando.

Quid est homo inde melior, quia reputatur ab homine maior?

Fallax fallacem, vanus vanum, caecus

---

¹⁾ Isai 11, 3.

caecum, infirmus infirmum decipit, dum exaltat: et veraciter magis confundit, dum inaniter laudat.

Nam *quantum unusquisque est in oculis tuis, tantum est et non amplius*, ait humilis sanctus Franciscus.¹⁾

Caput 51.

Quod humilibus insistendum est operibus, cum defecit a summis.

1. **F**ili, non vales semper in ferventiori desiderio virtutem stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere, sed necesse habes interdum ob originalem corruptelam ad inferiora descendere, et onus corruptibilis vitae etiam invite et cum taedio portare.

Quamdiu mortale corpus geris, taedium senties et gravamen cordis.

Oportet ergo saepe in carne de carnis onere gemere, eo quod non vales spiritualibus studiis et divinae contemplationi indesinenter inhaerere.

2. Tunc expedit tibi ad humilia et exteriora opera confugere, et in bonis actibus te recreare, adventum meum et supernam visitationem firma confidentia

---

1) Cf. legenda s. Francisci, scripta a. s. Bonaventura c. 6.

expectare, exsilium tuum et ariditatem mentis patienter sufferre, donec iterum a me visiteris et ab omnibus anxietatibus libereris.

Nam faciam te laborum oblivisci et interna quiete perfrui.

Expandam coram te prata scripturarum, ut dilatato corde currere *incipias viam mandatorum meorum.*¹⁾

Et dices: *Non sunt condignae passiones huius temporis ad futuram gloriam, quae revelabitur in nobis.*²⁾

Caput 52.

Quod homo non reputet se consolatione dignum, sed magis verberibus reum.

1. **D**omine, non sum dignus consolatione tua, nec aliqua spirituali visitatione: et ideo iuste mecum agis, quando me inopem et desolatam relinquis.

Si enim ad instar maris lacrymas fundere possem, adhuc consolatione tua dignus non essem.

Unde nihil dignus sum, quam flagellari et puniri, quia graviter et saepe te offendi et in multis valde deliqui.

---

1) Ps. 118, 32. 2) Rom. 8, 18.

Ergo vera pensata ratione, nec minima sum dignus consolatione.

Sed tu, clemens et misericors Deus, qui non vis perire opera tua, *ad ostendendum divitias bonitatis tuae in vasa misericordiae*,¹⁾ etiam praeter omne proprium meritum dignaris consolari servum tuum supra humanum modum.

Tuae enim consolationes non sunt sicut humanae confabulationes.

2. Quid egi, Domine, ut mihi conferres aliquam coelestem consolationem?

Ego nihil boni me egisse recolo, sed semper ad vitia pronum et ad emendationem pigrum fuisse.

Verum est et negare non possum. Si aliter dicerem, tu stares contra me, et non esset, qui defenderet.

Quid merui pro peccatis meis, nisi infernum et ignem aeternum?

In veritate confiteor, quoniam dignus sum omni ludibrio et contemptu, nec decet me inter tuos devotos commemorari. Et licet hoc aegre audiam, tamen adversum me pro veritate peccata mea arguam, ut facilius misericordiam tuam merear impetrare.

3. Quid dicam reus et omni confusione plenus?

---

1) Rom. 9, 23.

Non habeo os loquendi, nisi hoc tantum verbum: Peccavi, Domine, peccavi; miserere mei, ignosce mihi.

*Sine me paululum, ut plangam dolorem meum, antequam vadam ad terram tenebrosam et opertam mortis caligine.*²⁾

Quid tam maxime a reo et misero peccatore requiris, nisi ut conteratur et humiliet se pro delictis suis?

In vera contritione et cordis humiliatione nascitur spes veniae, reconciliatur perturbata conscientia, reparatur gratia perdita, tuetur homo a futura ira, et occurrunt sibi mutuo in osculo sancto Deus et poenitens anima.

4. Humilis peccatorum contritio acceptabile tibi est, Domine, sacrificium, longe suavius odorans in conspectu tuo quam thuris incensum.

Haec est gratum etiam unguentum, quod sacris pedibus tuis infundi voluisti; quia *cor contritum et humiliatum nunquam despexisti.*²⁾

Ibi est locus refugii a facie irae inimici; ibi emendatur et abluitur, quidquid aliunde contractum est et inquinatum.

---

1) Job 10, 20, 21. 2) Ps. 50, 19.

Caput 53.

Quod gratia Dei non miscetur terrena sapientibus.

1. **F**ili, pretiosa est gratia mea, non patitur se misceri extraneis rebus nec consolationibus terrenis.

Abiicere ergo oportet omnia impedimenta gratiae, si optas eius infusionem suscipere.

Pete secretum tibi, ama solus habitare tecum, nullius require confabulationem, sed magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem et puram conscientiam.

Totum mundum nihil aestima, Dei vacationem omnibus exterioribus antepone.

Non enim poteris mihi vacare et in transitoriis pariter delectari.

A notis et a caris oportet elongari, et ab omni temporali solatio mentem tenere privatam.

Sic obsecrat beatus Apostolus Petrus, ut *tamquam advenas et peregrinos in hoc mundo se contineant Christi fideles.*¹⁾

2. O quanta fiducia erit morituro, quem nullius rei affectus detinet in mundo!

---

1) I Petr. 2, 11.

Sed sic segregatum cor habere ab omnibus, aeger necdum capit animus, nec animalis homo novit interni hominis libertatem.

Attamen si vere velit esse spiritualis, oportet eum renuntiare tam remotis quam propinquis, et a nemine magis cavere quam a se ipso.

Si temet ipsum perfecte viceris, cetera facilius subiugabis.

Perfecta victoria est: de semet ipso triumphare.

Qui enim semet ipsum subiectum tenet, ut sensualitas rationi et ratio in cunctis obediat mihi, hic vere victor est sui et dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scandere gliscis, oportet viriliter incipere et securim ad radicem ponere, ut evellas et destruas occultam et inordinatam inclinationem ad te ipsum et ad omne privatum et materiale bonum.

Ex hoc vitio, quod homo semet ipsum nimis inordinate diligit, paene totum pendet, quidquid radicaliter vincendum est: quo devicto et subacto malo pax magna et tranquillitas erit continuo.

Sed quia pauci sibi ipsis perfecte mori laborant nec plene extra se tendunt,

propterea in se implicati remanent nec supra se in spiritu elevari possunt.

Qui autem libere mecum ambulare desiderat, necesse est, ut omnes pravas et inordinatas affectiones suas mortificet, atque nulli creaturae privato amore concupiscenter inhaereat.

Caput 54.

De diversis motibus naturae et gratiae.

1. **F**ili, diligenter adverte motus naturae et gratiae, quia valde contrarie et subtiliter moventur, et vix nisi a spirituali et intimo illuminato homine discernuntur.

Omnes quidem bonum appetunt et aliquid boni in suis dictis vel factis praetendunt: ideo sub specie boni multi falluntur.

2. Natura callida est et multos trahit, illaqueat et decipit et se semper pro fine habet:

Sed gratia simpliciter ambulat, ab omni specie mala declinat, fallacias non praetendit, et omnia pure propter Deum agit, in quo et finaliter requiescit.

3. Natura invite vult mori nec premi nec superari nec subesse nec sponte subiugari;

Gratia vero studet mortificationi propriae, resistit sensualitati, quaerit subiici, appetit vinci, nec propria vult libertate fungi; sub disciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari, sed sub Deo semper vivere, stare et esse, atque *propter Deum omni humanae creaturae humiliter parata est inclinari.*¹⁾

4. Natura pro suo commodo laborat, et quid lucri ex alio sibi proveniat, attendit:

Gratia autem non quid sibi utile et commodosum sit, sed *quod multis proficiat,*²⁾ magis considerat.

5. Natura libenter honorem et reverentiam accipit:

Gratia vero omnem honorem et gloriam Deo fideliter attribuit.

6. Natura confusionem timet et contemptum:

Gratia autem *gaudet pro nomine Jesu pati contumeliam.*³⁾

7. Natura otium amat et quietem corporalem:

Gratia vero vacua esse non potest, sed libenter amplectitur laborem.

8. Natura quaerit habere curiosa et pulchra, abhorret vilia et grossa:

---

1) I Petr. 2, 13. 2) I Cor. 10, 33. 3) Act. 5, 41.

Gratia vero simplicibus delectatur et humilibus, aspera non aspernatur, nec vetustis refugit indui pannis.

9. Natura respicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, tristatur de damno, irritatur levi iniuriae verbo:

Sed gratia attendit aeterna, non inhaeret temporalibus, nec in perditione rerum turbatur, neque verbis durioribus acerbatur: quia thesaurum suum et gaudium in coelo, ubi nil perit, constituit.

10. Natura cupida est et libentius accipit quam donat, amat propria et privata:

Gratia autem pia est et communis, vitat singularia, contentatur paucis, *beatius dare iudicat quam accipere.*¹⁾

11. Natura inclinatur ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitates et discursus:

Sed gratia trahit ad Deum et ad virtutes, renuntiat creaturis, fugit mundum, odit carnis desideria, restringit evagationes, erubescit in publico apparere.

12. Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum:

---

1) Act. 20, 35.

Sed gratia in solo Deo quaerit consolari, et in summo bono super omnia visibilia delectari.

13. Natura totum agit propter lucrum et commodum proprium, nihil gratis facere potest, sed aut aequale, aut melius, aut laudem vel favorem pro benefactis consequi sperat, et multum ponderari sua gesta et dona et dicta concupiscit:

Gratia vero nil temporale quaerit, nec aliud praemium quam Deum solum pro mercede postulat, nec amplius de temporalibus necessariis desiderat, nisi quantum haec sibi ad assecutionem aeternorum valeant deservire.

14. Natura gaudet de amicis multis et propinquis, gloriatur de nobili loco et ortu generis, arridet potentibus, blanditur divitibus, applaudit sibi similibus:

Gratia autem et inimicos diligit, nec de amicorum turba extollitur, nec locum nec ortum natalium reputat, nisi virtus maior ibi fuerit; favet magis pauperi quam diviti, compatitur plus innocenti quam potenti; congauget veraci, non fallaci; exhortatur semper bonos *meliora charismata aemulari*,¹⁾ et Filio Dei per virtutes assimilari.

¹⁾ I Cor. 12, 31.

15. Natura de defectu et molestia cito conqueritur: gratia constanter fert inopiam.

16. Natura omnia ad se reflectit, pro se certat et arguit:

Gratia autem ad Deum cuncta reducit, unde originaliter emanant; nihil boni sibi adscribit, nec arroganter praesumit; non contendit, nec suam sententiam aliis praefert, sed in omni sensu et intellectu aeternae sapientiae ac divino examini se submittit.

17. Natura appetit scire secreta et nova audire; vult exterius apparere et multa per sensus experiri: desiderat agnosci et agere, unde laus et admiratio procedit:

Sed gratia non curat nova nec curiosa percipere, quia totum hoc de vetustate corruptionis est ortum, cum nihil novum et durable sit super terram.

Docet itaque sensus restringere, vanam complacentiam et ostentationem evitare, laudanda et digne miranda humiliter abscondere, et de omni re et in omni scientia utilitatis fructum atque Dei laudem et honorem quaerere.

Non vult se nec sua praedicari, sed Deum in donis suis optat benedici, qui cuncta ex mera caritate largitur.

18. Haec gratia supernaturale lumen et quoddam Dei speciale donum est, et proprie electorum signaculum et pignus salutis aeternae, quae hominem de terrenis ad soelestia amanda sustollit, et de carnali spiritualem efficit.

Quanto igitur natura amplius premitur et vincitur, tanto maior gratia infunditur, et quotidie novis visitationibus interior homo secundum imaginem Dei reformatur.

Caput 55.

De corruptione naturae et efficacia gratiae divinae.

1. **D**omine Deus meus, qui me creasti ad imaginem et similitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quam ostendisti tam magnam et necessariam ad salutem, ut vincam pessimam naturam meam trahentem ad peccata et in perditionem.

*Sentio enim in carne mea legem peccati, contradicentem legi mentis meae*¹⁾ et captivum me ducentem ab obediendum sensualitati in multis: nec possum resistere

---

¹⁾ Rom. 7, 23.

passionibus eius, nisi assistat tua sanctissima gratia cordi meo ardentem infusa.

2. Opus est gratia tua et magna gratia, ut vincatur natura, *ad malum semper prona ab adolescentia sua.*¹⁾

Nam per primum hominem Adam lapsa et vitata per peccatum, in omnes homines poena huius maculae descendit: ut ipsa natura, quae bene et recta a te condita fuit, pro vitio iam et infirmitate corruptae naturae ponatur, eo quod motus eius sibi relictus ad malum et inferiora trahit.

Nam modica vis, quae remansit, est tamquam scintilla quaedam latens in cinere.

Haec est ipsa ratio naturalis, circumfusa magna caligine, adhuc iudicium habens boni et mali, veri falsique distantiam, licet impotens sit adimplere omne, quod approbat, nec pleno iam lumine veritatis nec sanitate affectionum suarum potiatur.

3. Hinc est, Deus meus, quod *condelector legi tuae secundum interiorem hominem,*²⁾ *sciens mandatum tuum fore bonum, iustum et sanctum,*³⁾ arguens etiam omne malum et peccatum fugiendum.

---

1) Gen. 8, 21. 2) Rom. 7, 22. 3) Rom. 7, 12.

*Carne autem servio legi peccati,*¹⁾ dum magis sensualitati obedio, quam rationi.

Hinc est, quod *velle bonum mihi adiacet, perficere autem nod invenio.*²⁾

Hinc saepe multa bona propono, sed quia gratia deest ad adiuvandam infirmitatem meam, ex levi resistentia resilio et deficio.

Hinc accidit, quod viam perfectionis agnosco, et qualiter agere debeam, clare satis video:

Sed propriae corruptionis pondere pressus ad perfectiora non assurgo.

4. O quam maxime est mihi necessaria, Domine, tua gratia ad inchoandum bonum, ad proficiendum et ad perficiendum!

Nam sine ea nihil possum facere, *omnia autem possum in te confortante me gratia.*³⁾

O vere coelestis gratia, sine qua nulla sunt propria merita, nulla quoque dona naturae ponderanda!

Nihil artes, nihil divitiae, nihil pulchritudo vel fortitudo, nihil ingenium vel eloquentia valent apud te, Domine, sine gratia.

Nam dona naturae bonis et malis sunt communia; electorum autem proprium

¹⁾ Rom. 7, 25.   ²⁾ Rom. 7 18.   ³⁾ Philip. 4, 13

donum est gratia sive dilectio, quo insigniti digni habentur vita aeterna.

Tantum eminent haec gratia, ut nec donum prophetiae, nec signorum operatio, nec quantalibet alta speculatio aliquid aestimetur sine ea.

Sed neque fides neque spes neque aliae virtutes tibi acceptae sunt sine caritate et gratia.

5. O beatissima gratia, quae pauperem spiritu virtutibus divitem facis, et divitem multis bonis humilem corde reddis!

Veni, descende ad me, reple me mane consolatione tua, ne deficiat prae lassitudine et ariditate mentis anima mea.

Obsecro Domine, ut inveniam gratiam in oculis tuis; *sufficit enim mihi gratia tua*,¹⁾ ceteris non obtentis, quae desiderat natura.

Si fuero tentatus et vexatus tribulationibus multis, non timebo mala, dum mecum fuerit gratia tua.

Ipsa fortitudo mea, ipsa consilium confert et auxilium.

Cunctis hostibus potentior est et sapientior universis sapientibus.

6. Magistra est veritatis, doctrix disciplinae, lumen cordis, solamen pres-

¹⁾ II Cor. 12, 9.

surae, fugatrix tristitiae, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lacrymarum.

Quid sum sine ea, nisi aridum lignum et stips inutilis ad eiiciendum?

*Tua ergo me, Domine, gratia semper et praeveniat et sequatur, ac bonis operibus iugiter praestet esse intentum, per Jesum Christum Filium tuum. Amen.*¹⁾

Caput 56.

Quod nos ipsos abnegare et Christum imitari debemus per crucem.

1. **F**ili, quantum a te vales exire, tantum in me poteris transire. Sicut nihil foris concupiscere internam pacem facit, sic se interius relinquere Deo coniungit.

Volo te addiscere perfectam abnegationem tui in voluntate mea sine contradictione et querela.

Sequere me! *Ego sum via, veritas, et vita.*²⁾ Sine via non itur, sine veritate non cognoscitur, sine vita non vivitur. Ego sum via quam sequi debes, veritas

¹⁾ Oratio Dom. XVI. post Pent. ²⁾ Joan. 14, 6; Matth. 9, 9; Marc. 2, 14; Luc. 5, 27.

cui credere debes, vita quam sperare debes.

Ego sum via inviolabilis, veritas infallibilis, vita interminabilis.

Ego sum via rectissima, veritas suprema, vita vera, vita beata, vita increata.

Si manseris in via mea, *cognosces veritatem, et veritas liberabit te*¹⁾ et apprehendes vitam aeternam.

2. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.*²⁾

Si vis veritatem cognoscere, crede mihi.

*Si vis perfectus esse, vende omnia.*³⁾

*Si vis esse discipulus meus, obnega temet ipsum.*⁴⁾

Si vis beatam vitam possidere, praesentem vitam contemne.

Si vis exaltari in coelo, humilia te in mundo.

Si vis regnare mecum, porta crucem mecum.

Soli enim servi crucis inveniunt viam beatitudinis et verae lucis.

3. Domine Jesu, quia arcta erat vita tua et mundo despecta, dona mihi te cum mundi despectu imitari.

1) Joan. 8, 32. 2) Matth. 19, 17. 3) Matth. 19, 21.
4) Luc. 9, 23; Matth. 16, 24.

*Non enim maior est servus domino suo, nec discipulus super magistrum.*¹⁾

Exerceatur servus tuus in vita tua, quia ibi est salus mea et sanctitas vera.

Quidquid extra eam lego vel audio, non me recreat nec delectat plene.

4. Fili, quia haec scis et legisti omnia, beatus eris, si feceris ea.

*Qui habet mandata mea et servat ea, ipse est, qui diligit me; et ego diligam eum et manifestabo ei me ipsum,*²⁾ et faciam eum consedere mecum in regno Patris mei.

5. Domine Jesu, sicut dixisti et promisisti, sic utique fiat et mihi promereri contingat.

Suscepi, suscepi de manu tua crucem; portabo, et portabo eam usque ad mortem, sicut imposuisti mihi. Vere vita boni monachi crux est, sed dux paradisi.

Inceptum est, retro abire non licet, nec relinquere oportet.

6. Eia fratres! pergamus simul, Jesus erit nobiscum.

Propter Jesum suscepimus hanc crucem, propter Jesum perseveremus in cruce.

---

1) Matth. 10, 24; Joan. 13, 16. 2) Joan. 14, 21.

Erit adiutor noster, qui est dux noster et praecessor.

En rex noster ingreditur ante nos, qui pugnabit pro nobis.¹⁾

Sequamur viriliter, nemo metuat terrores; *simus parati mori fortiter in bello, nec inferamus crimen gloriae nostrae,*²⁾ ut fugiamus a cruce.

Caput 57.

Quod homo non sit nimis delectus, quando in aliquos labitur defectus.

1. **F**ili, magis placent mihi patientia et humilitas in adversis, quam multa consolatio et devotio in prosperis.

Ut quid te contristat parvum factum contra te dictum?

Si amplius fuisset, commoveri non debuisses.

Sed nunc permitte transire; non est primum, nec novum, nec ultimum erit, si diu vixeris.

Satis virilis es, quamdiu nil obviat adversi; bene etiam consulis et alios nosti roborare verbis: sed cum ad ianuam

1) II Esdr. 4, 20. 2) I Machab. 9, 10.

tuam venit repentina tribulatio, deficiis consilio et robore.

Attende magnam fragilitatem tuam, quam saepius experiris in modicis obiectis: tamen pro salute tua ista fiunt, cum haec et similia contingunt.

2. Pone, ut melius nosti, ex corde; et si te tetigit, non tamen deiiciat nec diu implicet.

Ad minus sustine patienter, si non potes gaudenter.

Etiamsi minus libenter audis et indignationem sentis, reprime te nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire, unde parvuli scandalizentur.

Cito conquiescet commotio excitata, et dolor internus revertente dulcorabitur gratia.

Adhuc vivo ego, dicit Dominus, iuvare te paratus et solito amplius consolari, si confisus fueris mihi et devote invocaveris.

3. Animaequior esto et ad maiorem sustentiam accingere.

Non est totum frustratum, si te saepius percipis tribulatum vel graviter tentatum.

Homo es et non Deus; caro es, non Angelus.

Quomodo tu posses semper in eodem

statu virtutis permanere, quando hoc defuit Angelo in coelo et primo homini in paradiso?

Ego sum, qui *moerentes erigo sospitate*,¹⁾ et suam cognoscentes infirmitatem ab meam proveho divinitatem.

4. Domine, benedictum sit verbum tuum, *dulce super mel et favum*²⁾ ori meo.

Quid facerem in tantis tribulationibus et angustiis meis, nisi me confortares tuis sanctis sermonibus?

Dummodo tandem ad portum salutis perveniam, quid curae est, quae et quanta passus fuero?

Da finem bonum, da felicem ex hoc mundo transitum.

Memento mei, Deus meus, et dirige me recto itinere in regnum tuum. Amen.

Caput 58.

De altioribus rebus et occultis Dei iudiciis non scrutandis.

1. **F**ili, caveas disputare de altis materiis et de occultis Dei iudiciis: cur iste sic relinquitur et ille ad tantam gratiam assumitur, cur etiam

1) Job. 5, 14. 2) Ps. 18, 11; 118, 108.

iste tantum affligitur et ille tam eximie exaltatur.

Ista omnem humanam facultatem excedunt, nec ad investigandum iudicium divinum ulla ratio praevalet vel disputatio.

Quando ergo haec tibi suggerit inimicus, vel etiam quidam curiosi inquirunt homines, responde illud prophetae: *Iustus es, Domine, et rectum iudicium tuum.*¹⁾

Et illud: *Judicia Domini vera, iustificata in semet ipsa.*²⁾

Judicia mea metuenda sunt, non discutienda, quia humano intellectui sunt incomprehensibilia.

2. Noli etiam inquirere nec disputare de meritis Sanctorum, quis alio sit sanctior, aut quis maior fuerit in regno coelorum.

Talia generant saepe lites et contentiones inutiles, nutriunt quoque superbiam et vanam gloriam: unde oriuntur invidiae et dissensiones, dum iste illum Sanctum, et alius alium conatur superbe praeferre.

Talia autem velle scire et investigare nullum fructum afferunt, sed magis Sanctis displicent: quia *non sum Deus dissensionis, sed pacis,*³⁾ quae pax magis

1) Ps. 118, 137. 2) Ps. 18, 10. 3) I Cor. 14, 33.

in humilitate vera, quam in propria exaltatione consistit.

3. Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hos vel ad illos ampliori affectu, sed humano potius quam divino.

Ego sum, qui cunctos condidi Sanctos; ego donavi gratiam, ego praestiti gloriam.

Ego novi singulorum merita; *ego praeveni eos in benedictionibus dulcedinis meae.*¹⁾

Ego praescivi dilectos ante saecula; *ego eos elegi de mundo,*²⁾ non ipsi me praelegerunt.

Ego vocavi per gratiam, attraxi per misericordiam, ego perduxi eos per tentationes varias.

Ego infudi consolationes magnificas, ego dedi perseverantiam, ego coronavi eorum patientiam.

4. Ego primum et novissimum agnosco, ego omnes inaestimabili dilectione amplector.

Ego laudandus sum in omnibus Sanctis meis, ego super omnia benedicendus sum et honorandus in singulis: quos sic gloriose magnificavi et praedestinavi sine ullis praecedentibus propriis meritis.

---

1) Ps. 20, 4. 2) Joan. 15, 19.

Qui ergo unum de minimis meis contempserit, nec magnum honorat; *quia pusillum et magnum ego feci.*¹⁾

Et qui derogat alicui Sanctorum, derogat et mihi, et ceteris omnibus in regno coelorum.

Omnes unum sunt per caritatis vinculum, idem sentiunt, idem volunt et omnes in unum se diligunt.

5. Adhuc autem, quod multo altius est, plus me quam se et sua merita diligunt.

Nam supra se rapti et extra propriam dilectionem tracti, toti in amorem mei pergunt, in quo et fruitive quiescunt.

Nihil est, quod eos avertere possit aut deprimere, quippe qui aeterna veritate pleni igne ardescunt inextinguibilis caritatis.

Taceant igitur carnales et animales homines de Sanctorum statu disserere, qui non norunt nisi privata gaudia diligere. Demunt et addunt pro sua inclinatione, non prout placet aeternae veritati.

6. In multis est ignorantia, eorum maxime, qui parum illuminati raro aliquem perfecta dilectione spirituali diligere norunt.

---

¹⁾ Sap. 6, 8; Matth. 18, 10.

Multum adhuc naturali affectu et humana amicitia ad hos vel ad illos trahuntur, et sicut in inferioribus se habent, ita et de coelestibus imaginantur.

Sed est distantia incomparabilis, quae imperfecti cogitant, et quae illuminati viri per revelationem supernam speculantur.

7. Cave ergo, fili, de istis curiose tractare, quae tuam scientiam excedunt; sed hoc magis satage et intende, ut vel minimus in regno Dei queas inveniri.

Et si quispiam sciret, quis alio sanctior esset vel maior haberetur in regno coelorum, quid ei haec notitia prodesset, nisi se ex hac cognitione coram me humiliaret et in maiorem nominis mei laudem exurgeret?

Multo acceptius Deo facit, qui de peccatorum suorum magnitudine et virtutum suarum parvitate cogitat, et quam longe a perfectione Sanctorum distat, quam is, qui de eorum maiestate vel parvitate disputat.

Melius est, Sanctos devotis precibus et lacrymis exorare et eorum gloriosa suffragia humili mente implorare, quam eorum secreta vana inquisitione perscrutari.

8. Illi bene et optime contentantur, si homines scirent contentari et vaniloquia sua compescere.

Non gloriantur de propriis meritis, quippe qui sibi nihil bonitatis adscribunt, sed totum mihi, quoniam ipsis cuncta ex infinita caritate mea donavi.

Tanto amore divinitatis et gaudio supereffluenti replentur, ut nihil eis desit gloriae nihilque possit desse felicitatis.

Omnes Sancti, quanto altiores in gloria, tanto humiliores in se ipsis, et mihi viciniore et dilectiores existunt.

Ideoque habes scriptum, quia *mittebant coronas suas ante Deum, et ceciderunt in facies suas coram Agno, et adoraverunt viventem in saecula saeculorum.*¹⁾

9. Multi quaerunt, *quis maior sit in regno Dei,*²⁾ qui ignorant, an cum minimis erunt digni computari.

Magnum est vel minimum esse in coelo, ubi omnes magni sunt, quia omnes *fili Dei vocabuntur et erunt.*³⁾

*Minimus erit in mille, et peccator centum annorum morietur.*⁴⁾

Cum enim quaererent discipuli quis

---

1) Apoc. 4, 10 et 5, 14. 2) Matth. 18, 1. 3) Matth. 5, 9. 4) Isai 60, 22 et 65, 20.

maior esset in regno coelorum, tale audierunt responsum:

*Nisi conversi fueritis et efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum coelorum. Quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic maior est in regno coelorum.*¹⁾

10. Vae eis, qui cum parvulis humiliare se sponte dedignantur, quoniam humilis ianua regni coelestis eos non admittet intrare.

*Vae etiam divitibus, qui habent hic consolationes suas,*²⁾ quia, pauperibus intrantibus in regnum Dei, ipsi stabunt foris eiulantes.

*Gaudete humiles et exsultate pauperes quia vestrum est regnum Dei,*³⁾ si tamen in veritate ambulatis.

Caput 59.

Quod omnis spes et fiducia in solo Deo est agenda.

1. **D**omine, quae est fiducia mea, quam in hac vita habeo, aut quod maius solatium meum ex omnibus apparentibus sub coelo?

---

1) Matth. 18, 3 et 4. 2) Luc. 6, 24. 3) Luc. 6, 20.

Nonne tu, Domine Deus meus, cuius *miseri- cordiae non est numerus?* ¹⁾

Ubi mihi bene fuit sine te? Aut quando male esse potuit praesente te?

Malo pauper esse propter te, quam dives sine te.

Eligo potius tecum in terra peregrinari, quam sine te coelum possidere. Ubi tu, ibi coelum; atque ibi mors et infernus, ubi tu non es.

Tu mihi in desiderio es: et ideo post te gemere, clamare et exorare necesse est.

In nullo denique possum plene confidere, qui in necessitatibus auxiliatur opportunius, nisi in te solo Deo meo.

Tu es spes mea, tu fiducia mea, tu consolator meus et fidelissimus in omnibus.

2. *Omnes, quae sua sunt, quaerunt;* ²⁾ tu salutem meam et profectum meum solummodo praetendis et omnia in bonum mihi convertis.

Etiamsi variis tentationibus et adversitatibus exponas, hoc totum ad utilitatem meam ordinas, qui mille modis dilectos tuos probare consuevisti.

In qua probatione non minus diligere debes et laudari, quam si coelestibus consolationibus me repleres.

¹⁾ Oratio Missae in grat. action. ²⁾ Philip. 2, 21.

3. In te ergo, Domine Deus, pono totam spem meam et refugium, in te omnem tribulationem et angustiam meam constituo: quia totum infirmum et instabile invenio, quidquid extra te conspicio.

Non enim proderunt multi amici, neque fortes auxiliarii adiuvere poterunt, nec prudentes consilarii responsum utile dare, neque libri doctorum consolari, nec aliqua pretiosa substantia liberare, nec locus aliquis secretus et amoenus contutari: si tu ipse non assistas, iuves, confortes, consoleris, instruas et custodias.

4. Omnia namque, quae ad pacem videntur esse et felicitatem habendam, te absente nihil sunt nihilque felicitatis in veritate conferunt.

Finis ergo omnium bonorum et altitudo vitae et profunditas eloquiorum tu es, et in te super omnia sperare, fortissimum solatium servorum tuorum.

Ad te sunt oculi mei, in te confido, Deus meus, *miseri cordiarum Pater!*¹⁾

Benedic et sanctifica animam meam benedictione coelesti, ut fiat habitatio sancta tua et sedes aeternae gloriae tuae, nihilque in templo tuae dignitatis

---

1) II Cor. 1, 3.

inveniatur, quod oculos tuæ maiestatis offendat.

*Secundum magnitudinem bonitatis tuæ, et multitudinem miserationum tuarum respice in me,*¹⁾ et exaudi orationem pauperis servi tui longe exulantis in regione umbræ mortis.

Protege et conserva animam servuli tui inter tot discrimina vitæ corruptibilis, ac comitante gratia tua dirige per viam pacis ad patriam perpetuæ claritatis. Amen.

---

1) Ps. 68, 17.

Liber Quartus.

Devota exhortatio ad sacram Communionem.

Vox Christi.

Venite ad me omnes, qui laboratis et
onerati estis: et ego reficiam vos,¹⁾
dicit Dominus.

*Panis quem ego dabo, caro mea est
pro mundi vita.²⁾*

*Accipite et comedite: hoc est Corpus
meum, quod pro vobis tradetur; hoc facite
in meam commemorationem.³⁾*

*Qui manducat meam carnem et bibit
meum sanguinem, in me manet et ego in
illo.⁴⁾*

*Verba, quae ego locutus sum vobis,
spiritus et vita sunt.⁵⁾*

---

1) Matth. 11, 28. 2) Joan. 5, 52. 3) Matth. 26, 26;
Luc. 22, 19; I Cor. 11, 24. 4) Joan. 6, 57. 5) Joan. 6, 64.

Caput 1.

Cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus.

Vox Discipuli.

1. **H**aec sunt verba tua, Christe, Veritas aeterna, quamvis non uno tempore prolata nec uno in loco conscripta.

Quia ergo tua sunt et vera, gratanter mihi et fideliter cuncta sunt accipienda.

Tua sunt et tu ea protulisti; et mea quoque sunt, quia pro salute mea ea edidisti.

Libenter suscipio ea ex ore tuo, ut arctius inserantur cordi meo.

Excitant me verba tantae pietatis, plena dulcedinis et dilectionis, sed terrent me delicta propria, et ad capienda tanta mysteria me reverberat impura conscientia.

Provocat me dulcedo verborum tuorum, sed onerat multitudo vitiorum meorum.

2. Jubes, ut fiducialiter ad te accedam, si tecum velim habere partem,¹⁾ et ut immortalitatis accipiam alimoniam, si aeternam cupiam obtinere vitam et gloriam.

¹⁾ Joan. 13, 8.

*Venite, inquis, ad me omnes, qui laboratis et onerati estis: et ego reficiam vos.*¹⁾

O dulce et amicabile verbum in aure peccatoris, quod tu, Domine Deus meus, egenum et pauperem invitas ad Communionem tui sanctissimi corporis!

Sed quis ego sum, Domine, ut ad te praesumam accedere?

*Ecce coeli coelorum te non capiunt,*²⁾ et tu dicis: *Venite ad me omnes.*

3. Quid sibi vult ista piissima dignatio et tam amicabile invitatio?

Quomodo ausus ero venire, qui nihil boni mihi conscius sum, unde possum praesumere?

Quomodo te introducam in domum meam, qui saepius offendi benignissimam faciem tuam?

Reverentur Angeli et Archangeli, metuunt sancti et iusti, et tu dicis: *Venite ad me omnes.*

Nisi tu Domine hoc diceres, quis verum esse crederet?

Et nisi tu iuberes, quis accedere attentaret?

4. Ecce Noë, vir iustus, in arcae fabrica centum annis laboravit, ut cum paucis salvaretur: et ego quomodo me

¹⁾ Matth. 11, 28. ²⁾ III reg. 8, 27.

potero una hora praeparare, ut mundi fabricatorem cum reverentia sumam?

Moyses, famulus tuus magnus et specialis amicus tuus, arcam ex lignis imputribilibus fecit, quam et mundissimo vestivit auro, ut tabulas legis in ea reponeret: et ego, putrida creatura, audebo te conditorem legis ac vitae datorem tam facile suscipere?

Salomon, sapientissimus regum Israel, templum magnificum septem annis in laudem nominis tui aedificavit, et octo diebus festum dedicationis eius celebravit, mille hostias pacificas obtulit, et arcam foederis in clangore buccinae et iubilo in locum sibi praeparatum solemniter collocavit:

Et ego, infelix et pauperrimus hominum, quomodo te in domum meam introducam, qui vix mediam expendere devote novi horam, et utinam vel semel digne fere mediam!

5. O mi Deus, quantum illi ad placendum tibi agere studuerunt!

Heu, quam pusillum est, quod ago! Quam breve expleo tempus, cum me ad communicandum dispono, raro totus collectus, rarissime omni distractione purgatus!

Et certe in tua salutari Deitatis

praesentia nulla deberet occurrere indecens cogitatio, nulla etiam occupare creatura: quia non Angelum, sed Angelorum Dominum suscepturus sum hospitio.

6. Est tamen valde magna distantia inter arcam foederis cum suis reliquiis et mundissimum corpus tuum cum suis ineffabilibus virtutibus, inter legalia illa sacrificia futurorum praefigurativa et veram corporis tui hostiam, omnium antiquorum sacrificiorum completivam.

7. Quare igitur non magis ad tuam venerabilem inardesco praesentiam?

Cur non maiori me praeparo sollicitudine ad tua sancta sumenda, quando illi antiqui sancti patriarchae et prophetae, reges quoque et principes cum universo populo tantum devotionis demonstrarunt affectum erga cultum divinum?

8. Saltavit devotissimus rex David coram arca Dei totis viribus, recolens beneficia olim indulta patribus; fecit diversi generis organa, psalmos edidit et cantari instituit cum laetitia, cecinit et ipse frequenter in cithara, Spiritus sancti afflatus gratia; docuit populum Israel toto corde Deum laudare, et ore

consono diebus singulis benedicere et praedicare.

Si tanta agebatur tunc devotio ac divinae laudis exstitit recordatio coram arca testamenti, quanta nunc mihi et omni populo christiano habenda est reverentia et devotio in praesentia Sacramenti, in sumptione excellentissimi corporis Christi?

9. Currunt multi ad diversa loca pro visitandis reliquiis Sanctorum, et mirantur auditis gestis eorum, ampla aedificia templorum inspiciunt, et osculantur sericis et auro involuta sacra ossa ipsorum:

Et ecce, tu praesens es hic apud me in altari, Deus meus, Sanctus Sanctorum, creator hominum et dominus Angelorum.

Saepe in talibus videndis curiositas est hominum et novitas invisorum, et modicus reportatur emendationis fructus, maxime ubi est tam levis sine vera contritione discursus.

Hic autem in Sacramento altaris totus praesens es, Deus meus, homo Christus Jesus: ubi et copiosus percipitur aeternae salutis fructus, quotiescumque fueris digne ac devote susceptus.

Ad istud vero non trahit levitas aliqua, nec curiositas aut sensualitas, sed firma fides, devota spes et sincera caritas.

10. O invisibilis conditor mundi Deus, quam mirabiliter agis nobiscum, quam suaviter et gratiose cum electis tuis disponis, quibus temet ipsum in Sacramento sumendum proponis!

Hoc namque omnem intellectum superat; hoc specialiter devotorum corda trahit et accendit affectum.

Ipsi enim veri fideles tui, qui totam vitam suam ad emendationem disponunt, ex hoc dignissimo Sacramento magnam devotionis gratiam et virtutis amorem frequenter recipiunt.

11. O admirabilis et abscondita gratia Sacramenti, quam norunt tantum Christi fideles, infideles autem et peccatis servientes experiri non possunt!

In hoc Sacramento confertur spiritalis gratia, et reparatur in anima virtus amissa, et per peccatum deformata redit pulchritudo.

Tanta est aliquando haec gratia, ut ex plenitudine collatae devotionis non tantum mens, sed et debile corpus vires sibi praestitas sentiat ampliores.

12. Dolendum tamen valde et miserandum super tepiditate et negligentia nostra, quod non maiori affectione trahimur ad Christum sumendum, in quo tota spes salvandorum consistit et meritum.

Ipsa enim est sanctificatio nostra et redemptio, ipsa consolatio viatorum et Sanctorum aeterna fruitio.

Dolendum itaque valde, quod multi tam parum hoc salutare mysterium advertunt, quod coelum laetificat et mundum conservat universum.

Heu caecitas et duritia cordis humani, tam ineffabile donum non magis attendere, et ex quotidiano usu etiam ad inadvertentiam defluere!

13. Si enim hoc sanctissimum Sacramentum in uno tantum celebraretur loco, et ab uno tantum consecraretur sacerdote in mundo: quanto putas desiderio ad illum locum et ad talem Dei sacerdotem homines afficerentur, ut divina mysteria celebrari viderent?

Nunc autem multi facti sunt sacerdotes, et in multis locis offertur Christus, ut tanto maior appareat gratia et dilectio Dei ad hominem, quanto latius est sacra Communio diffusa per orbem.

Gratias tibi, Jesu bone, pastor aeternae, qui nos pauperes et exsules dignatus es pretioso corpore et sanguine tuo reficere, et ad haec mysteria percipienda etiam proprii oris tui alloquio invitare, dicendo: *Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis: et ego reficiam vos.*¹⁾

Caput 2.

Quod magna bonitas et caritas Dei in Sacramento homini exhibetur.

Vox Discipuli.

1. **S**uper bonitate tua et magna misericordia tua, Domine, confusus, accedo aeger ad Salvatorem, esuriens et sitiens ad fontem vitae, egenus ad regem coeli, servus ad dominum, creatura ad creatorem, desolatus ad meum pium consolatorem.

*Sed unde hoc mihi, ut venias ad me?*²⁾
 Quis ego sum, ut praestes mihi te ipsum?

Quomodo audet peccator coram te apparere? Et tu quomodo dignaris ad peccatorem venire?

---

1) Matth. 11, 28. 2) Luc. 1, 43.

Tu nosti servum tuum et scis, quia nil boni in se habet, unde hoc illi praestes.

Confiteor igitur vilitatem meam, agnosco tuam bonitatem, laudo pietatem, et gratias ago propter nimiam caritatem.

Propter temet ipsum enim hoc facis, non propter mea merita, ut bonitas tua mihi magis innotescat, caritas amplior ingeratur, et humilitas perfectius commendetur.

Quia ergo tibi hoc placet et tu sic fieri iussisti, placet et mihi dignatio tua; et utinam iniquitas mea non obstat!

2. O dulcissime et benignissime Jesu, quanta tibi reverentia et gratiarum actio cum perpetua laude pro susceptione sacri corporis tui debetur, cuius dignitatem nullus hominum explicare potens invenitur!

Sed quid cogitabo in hac Communionem, in accessu ad Dominum meum, quem debite venerari nequeo et tamen devote suscipere desidero?

Quid cogitabo melius et salubrius, nisi me ipsum totaliter humiliando coram te, et tuam infinitam bonitatem exaltando supra me?

Laudo te, Deus meus, et exalto in aeternum. Despicio me et subiico tibi in profundum vilitatis meae.

3. Ecce, tu Sanctus Sanctorum, et ego sordes peccatorum.

Ecce, tu inclinas te ad me, qui non sum dignus ad te respicere.

Ecce, tu venis ad me, tu vis esse mecum, tu invitas ad convivium tuum.

Tu mihi dare vis coelestem cibum et panem Angelorum ad manducandum,¹⁾ non alium sane quam te ipsum, *panem vivum, qui de coelo descendisti et das vitam mundo.*²⁾

4. Ecce, unde dilectio procedit, qualis dignatio illucescit! Quam magnae gratiarum actiones et laudes tibi pro his debentur!

O quam salutare et utile consilium tuum, cum istud instituisti! Quam suave et incundum convivium, cum te ipsum in cibum donasti!

O quam admirabilis operatio tua, Domine, quam potens virtus tua, quam infallibilis veritas tua!

*Dixisti enim, et facta sunt omnia,*³⁾ et hoc factum est, quod ipse iussisti.

5. Mira res et fide digna ac huma-

---

1) Ps. 77, 25. 2) Joan. 6, 33. 3) Ps. 148, 5.

num vincens intellectum, quod tu, Domine Deus meus, verus Deus et homo, sub modica specie panis et vini integer contineris et sine consumptione a sumente manducaris.

Tu Domine universorum, qui nullius habes indigentiam, voluisti per Sacramentum tuum habitare in nobis.

Conserva cor meum et corpus meum immaculatum, ut laeta et pura conscientia saepius tua valeam celebrare mysteria et ad meam perpetuam accipere salutem, quae ad tuum praecipue honorem et memoriale perenne sanxisti et instituisti.

6. Laetare, anima mea, et gratias age Deo pro tam nobili munere et solatio singulari in hac lacrymarum valle tibi relicto.

Nam quoties hoc mysterium recolis et Christi corpus accipis, toties tuae redemptionis opus agis et particeps omnium meritorum Christi efficeris.

Caritas etenim Christi numquam minuitur et magnitudo propitiationis eius numquam exhauritur.

Ideo nova semper mentis renovatione ad hoc disponere te debes et magnum salutis mysterium attenda consideratione pensare.

Ita magnum novum et iucundum tibi videri debet, cum celebras aut missam audis, ac si eodem die Christus primum in uterum Virginis descendens homo factus esset, aut in cruce pendens pro salute hominum pateretur et moreretur.

Caput 3.

Quod utile sit saepe communicare.

Vox Discipuli.

1. **E**cce, ego ad te venio, Domine, ut bene mihi sit ex munere tuo, et laetificer in convivio sancto tuo, quod *parasti in dulcedine tua pauperi, Deus!*¹⁾

Ecce, in te est totum, quod desiderare possum et debeo; tu salus mea et redemptio, spes et fortitudo, decus et gloria.

*Laetifica ergo hodie animam servi tui, quoniam ad te, Domine Jesu, animam meam levavi.*²⁾

Desidero te nunc devote ac reverenter suscipere; cupio te in domum meam inducere, quatenus cum Zachaeo merear

---

1) Ps. 67, 11. 2) Ps. 85, 4.

a te benedici ac inter filios Abrahae computari.

Anima mea corpus tuum concupiscit, cor meum tecum uniri desiderat.

2. Trade te mihi, et sufficit; nam praeter te nulla consolatio valet.

Sine te esse nequeo, et sine visitatione tua vivere non valeo.

Ideoque oportet me frequenter ad te accedere et in remedium salutis meae recipere, ne forte deficiam in via, si fuero coelesti fraudatus alimonia.

Sic enim tu, misericordissime Jesu, praedicans populis et varios curans languores aliquando dixisti: *Nolo eos ieiunos dimittere in domum suam, ne deficiant in via.*¹⁾

Age igitur hoc mecum modo, qui te pro fidelium consolatione in Sacramento reliquisti.

Tu es enim suavis refectio animae, et qui te digne manducaverit, particeps et heres erit aeternae gloriae.

Necessarium quidem mihi est, qui tam saepe labor et pecco, tam cito torpesco et deficio, ut per frequentes orationes et confessiones ac sacram corporis

¹⁾ Matth. 9, 35; 15, 32.

tui perceptionem me renovem, mundem et accendam, ne forte diutius abstinendo a sancto proposito defluam.

3. *Proni enim sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua,*¹⁾ et nisi succurrat divina medicina, labitur homo mox ad peiora.

Retrahit ergo sancta Communio a malo et confortat in bono.

Si enim modo tam saepe negligens sum et tepidus, quando communico aut celebro, quid fieret, si medelam non sumerem et tam grande iuvamen non quaererem?

Et licet omni die non sim aptus nec ad celebrandum bene dispositus, dabo tamen operam congruis temporibus divina percipere mysteria ac tantae gratiae participem me praebere.

Nam haec est una principalis fidelis animae consolatio, *quamdiu peregrinatur a te in mortali corpore,*²⁾ ut saepius memor Dei sui dilectum suum devota suscipiat mente.

4. O mira circa nos tuae pietatis dignatio, quod tu, Domine Deus, creator et vivificator omnium spirituum, ad pauperulam dignaris venire animam,

---

1) Gen. 8, 21. 2) II Cor. 5, 6.

et cum tota divinitate tua ac humanitate eius impinguare esuriam!

O felix mens et beata anima, quae te Dominum Deum suum meretur devote suscipere et in tua susceptione spirituali gaudio repleri!

O quam magnum suscipit Dominum, quam dilectum inducit hospitem, quam iucundum recipit socium, quam fidelem acceptat amicum, quam speciosum et nobilem amplectitur sponsum, prae omnibus dilectis et super omnia desiderabilia amandum!

Sileant a facie tua, dulcissime dilecte meus, coelum et terra et omnis ornatus eorum, quoniam quidquid laudis habent ac decoris, ex dignatione tuae est largitatis, nec ad decorem tui pervenient nominis, *cuius sapientiae non est numerus.*¹⁾

Caput 4.

Quod multa bona praestantur devote communicantibus.

Vox Discipuli.

1. **D**omine Deus meus, *praeveni servum tuum in benedictionibus dulcedinis tuae,*²⁾ ut ad tuum magnificentum

---

1) Ps. 146, 5. 2) Ps. 20, 4.

Sacramentum digne ac devote merear accedere.

Excita cor meum in te, et a gravi torpore exue me. *Visita me in salutari tuo*¹⁾ ad gustandam in spiritu suavitatem tuam, quae in hoc Sacramento tamquam in fonte plenarie latet.

Illumina quoque oculos meos ad intuendum tantum mysterium, et ad credendum illud indubitata fide me roborata.

Est enim operatio tua non humana potentia, tua sacra institutio non hominis adinventio.

Non enim ad haec capienda et intelligenda aliquis idoneus per se reperitur, quae angelicam etiam subtilitatem transcendunt.

Quid ergo ego peccator indignus, terra et cinis, de tam alto sacro secreto potero investigare et capere?

2. Domine, in simplicitate cordis mei, in bona firma fide et in tua iussione ad te cum spe ac reverentia accedo et vere credo, quia tu praesens es hic in Sacramento Deus et homo.

Vis ergo, ut te suscipiam et me ipsum tibi in caritate uniam.

Unde tuam precor clementiam et

---

1) Ps. 105, 4.

specialem ad hoc imploro mihi donari gratiam, ut totus in te liquefiam et amore pereffluam, atque de nulla aliena consolatione amplius me intromittam.

Est enim hoc altissimum et dignissimum Sacramentum salus animae et corporis, medicina omnis spiritualis languoris, in quo vitia mea curantur, passiones frenantur, tentationes vincuntur aut minuuntur, gratia maior infunditur, virtus incepta augetur, firmatur fides, spes roboratur et caritas ignescit ac dilatatur.

3. Multa namque bona largitus es, et adhuc sepius largiris in Sacramento dilectis tuis devote communicantibus, Deus meus, susceptor animae meae, reparator infirmitatis humanae, et totius dator consolationis internae.

Nam multam ipsis consolationem adversus variam tribulationem infundis, et de imo deiectionis propriae ad spem tuae protectionis erigis, atque nova quadam gratia eos intus recreas et illustras, ut, qui anxii primum et sine affectione se ante Communionem senserant, postea relecti cibo potuque coelesti in melius se mutatos inveniant.

Quod idcirco cum electis tuis dispensanter agis, ut veraciter agnoscant et

patenter experiantur, quantum infirmitatis ex se ipsis habeant et quid bonitatis ac gratiae ex te consequantur:

Quia ex semet ipsis frigidi, duri et indevoti, ex te autem ferventes, alacres et devoti esse merentur.

Quis enim ad fontem suavitatis humiliter accedens non modicum suavitatis inde reportat?

Aut quis iuxta copiosum ignem stans non parum caloris inde percipit?

Et tu fons es semper plenus et superabundans, ignis iugiter ardens et numquam deficiens.

4. Unde si mihi nōn licet haurire de plenitudine fontis nec usque ad satietatem potare, apponam tamen os meum ad foramen coelestis fistulae, ut saltem inde modicam guttulam capiam ad refocillandam sitim meam et non penitus exarescam.

Et si necdum totus coelestis et tam ignitus ut Cherubim et Seraphim esse possum, conabor tamen devotioni insistere et cor meum praeparare, ut vel modicam divini incendii flammam ex humili sumptione vivifici Sacramenti conquiram.

Quidquid autem mihi deest, Jesu bone, Salvator sanctissime, tu pro me supple

benigne ac gratiose, qui omnes ad te dignatus es vocare, dicens: *Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis: et ego reficiam vos.*¹⁾

5. Ego quidem laboro in sudore vultus mei, dolore cordis torqueor, peccatis oneror, tentationibus inquietor, multis malis passionibus implicor et premor: et non est, qui adiuvet, non est, qui liberet et salvum faciat, nisi tu Domine Deus, Salvator meus, cui committo me et omnia mea, ut me custodias et perducas in vitam aeternam.

Suscipe me in laudem et gloriam nominis tui, qui corpus tuum et sanguinem in cibum et potum mihi parasti.

*Praesta, Domine Deus, salutaris meus, ut cum frequentatione mysterii tui crescat meae devotionis affectus.*²⁾

Caput 5.

De dignitate Sacramenti et statu sacerdotali.

Vox Dilecti.

1. **S**i haberes angelicam puritatem et sancti Joannis Baptistae sanctitatem, non esses dignus hoc Sacramentum accipere nec tractare.

¹⁾ Matth. 11, 28. ²⁾ Oratio dominic IV. in adventu.

Non enim hoc meritis debetur hominum, quod homo consecret et tractet Christi Sacramentum, et sumat in cibum panem Angelorum.

Grande ministerium et magna dignitas sacerdotum, quibus datum est, quod Angelis non est concessum.

Soli namque sacerdotes rite in ecclesia ordinati potestatem habent celebrandi et corpus Christi consecrandi.

Sacerdos quidem minister est Dei, utens verbo Dei per iussionem et institutionem Dei; Deus autem ibi principalis est auctor et invisibilis operator, cui subest omne quod voluerit, et paret omne quod iusserit.

2. Plus ergo credere debes Deo omnipotenti in hoc excellentissimo Sacramento, quam proprio sensui aut alicui signo visibili.

Ideoque cum timore et reverentia ad hoc opus est accedendum.

Attende tibi et vide, cuius ministerium tibi traditum est per impositionem manus episcopi.

Ecce sacerdos factus es et ad celebrandum conseratus; vide nunc, ut fideliter et devote in suo tempore Deo sacrificium offeras, et te ipsum irreprehensibilem exhibeas.

Non alleviasti onus tuum, sed arctiori iam alligatus es vinculo disciplinae et ad maiorem teneris perfectionem sanctitatis.

Sacerdos omnibus virtutibus debet esse ornatus et aliis bonae vitae exemplum praebere.

Eius conversatio non cum popularibus et communibus hominum viis, sed cum Angelis in coelo aut cum perfectis viris in terra.

3. Sacerdos sacris vestibus indutus Christi vices gerit, ut Deum pro se et pro omni populo suppliciter et humiliter roget.

Habet ante se et retro dominicae crucis signum, ad memorandam iugiter Christi passionem.

Ante se crucem in casula portat, ut Christi vestigia diligenter inspiciat et sequi ferventer studeat.

Post se cruce signatus est, ut adversa quaelibet ab aliis illata clementer pro Deo toleret.

Ante se crucem gerit, ut propria peccata lugeat; post se, ut aliorum etiam commissa per compassionem defleat et se medium inter Deum et peccatorem constitutum esse sciat, nec ab oratione et oblatione sancta torpescat,

donec gratiam et misericordiam impetrare mereatur.

Quando sacerdos celebrat, Deum honorat, Angelos laetificat, ecclesiam aedificat, vivos adiuvat, defunctis requiem praestat, et sese omnium bonorum participem efficit.

Caput 6.

Interrogatio de exercitie ante Communionem.

Vox Discipuli.

1. **C**um tuam dignitatem, Domine, et meam vilitatem penso, valde contremisco et in me ipso confundor.

Si enim non accedo, vitam fugio; et si indigne me ingessero, offensam incurro.

Quid ergo faciam, Deus meus, auxiliator meus et consiliator in necessitatibus?

2. Tu doce me viam rectam, propone breve aliquod exercitium sacrae Communioni congruum.

Utile est enim scire, qualiter scilicet devote ac reverenter tibi praeparare debeam cor meum ad recipiendum

salubriter tuum Sacramentum, seu etiam celebrandum tam magnum et divinum sacrificium.

Caput 7.

De discussione propriae conscientiae et emendationis proposito.

Vox Dilecti.

1. **S**uper omnia cum summa humilitate cordis et supplici reverentia, cum plena fide et pia intentione honoris Dei, ad hoc Sacramentum celebrandum, tractandum et sumendum oportet Dei accedere sacerdotem.

Diligenter examina conscientiam tuam, et pro posse tuo vera contritione et humili confessione eam munda et clarifica, ita ut nil grave habeas aut scias, quod te remordeat et liberum accessum impediat.

Habeas displicentiam omnium peccatorum tuorum in generali, et pro quotidianis excessibus magis in speciali doleas et gemas.

Et si tempus patitur, Deo in secreto cordis cunctas confitere passionum tuarum miserias.

2. Ingemisce et dole, quod adhuc ita carnalis sis et mundanus, tam immortificatus a passionibus, tam plenus concupiscentiarum motibus,

Tam incustoditus in sensibus exterioribus, tam saepe multis vanis phantasiis implicatus,

Tam multum inclinatus ad exteriora, tam negligens ad interiora,

Tam levis ad risum et dissolutionem, tam durus ad fletum et compunctionem,

Tam promptus ad laxiora et carnis commoda, tam segnis ad rigorem et fervorem,

Tam curiosus ad nova audienda et pulchra intuenda, tam remissus ad humilia et abiecta amplectenda,

Tam cupidus ad multa habenda, tam parcus ad dandum, tam tenax ad retinendum,

Tam inconsideratus in loquendo, tam incontinens in tacendo,

Tam incompositus in moribus, tam importunus in actibus,

Tam effusus super cibum, tam surdus ad Dei verbum,

Tam velox ad quietem, tam tardus ad laborem,

Tam vigilans ad fabulas, tam somnolentus ad vigilias sacras,

Tam festinus ad finem, tam vagus ad attendendum,

Tam negligens in horis persolvendis, tam tepidus in celebrando, tam aridus in communicando,

Tam cito distractus, tam raro plene tibi collectus,

Tam subito commotus ad iram, tam facilis ad alterius displicentiam,

Tam pronus ad iudicandum, tam rigidus ad arguendum,

Tam laetus ad prospera, tam debilis in adversis,

Tam saepe multa bona proponens, et modicum ad effectum perducens.

3. His et aliis defectibus tuis cum dolore et magna displicentia propriae infirmitatis confessis ac deploratis, firmum statue propositum semper emendandi vitam tuam et in melius proficiendi.

Deinde cum plena resignatione et integra voluntate offer te ipsum in honorem nominis mei in ara cordis tui holocaustum perpetuum, corpus tuum scilicet et animam mihi fideliter committendo:

Quatenus et sic digne merearis ad offerendum Deo sacrificium accedere et

Sacramentum corporis mei salubriter suscipere.

4. Non est enim oblatio dignior et satisfactio maior pro peccatis diluendis, quam se ipsum pure et integre cum oblatione corporis Christi in Missa et in Communionem Deo offerre.

Si fecerit homo, quod in se est, et vere poenituerit, quotiescumque pro venia et gratia ad me accesserit: *Vivo ego, dicit Dominus, qui nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur et vivat; quoniam peccatorum suorum non recordabor amplius,*¹⁾ sed cuncta sibi indulta erunt.

Caput 8.

De oblatione Christi in cruce et propria resignatione.

Vox Dilecti.

1. **S**icut ego me ipsum expansis in cruce manibus et nudo corpore pro peccatis tuis Deo Patri sponte obtuli, ita ut nihil in me remaneret quin totum in sacrificium divinae placationis transiret:

¹⁾ Ezech. 33, 11 et Isai. 43, 25.

Ita debes et tu temet ipsum mihi voluntarie in oblationem puram et sanctam quotidie in Missa cum omnibus viribus et affectibus tuis, quanto intimius vales, offerre.

Quid magis a te requiro, quam ut te studeas mihi ex integro resignare?

Quidquid praeter te ipsum das, nihil curo, quia non quaero datum tuum, sed te.

2. Sicut non sufficeret tibi omnibus habitis praeter me, ita nec mihi placere poterit, quidquid dederis, te non oblato.

Offer te mihi et da te totum pro Deo, et erit accepta oblatio.

Ecce ego me totum obtuli Patri pro te; dedi etiam totum corpus meum et sanguinem in cibum, ut totus tuus essem et tu meus permaneres.

Si autem in te ipso steteris nec sponte te ad voluntatem meam obtuleris, non est plena oblatio, nec integra erit inter nos unio.

Igitur omnia opera tua praecedere debet spontanea tui ipsius in manus Dei oblatio, si libertatem consequi vis et gratiam.

Ideo enim tam pauci illuminati et

liberi intus efficiuntur, quia se ipsos ex toto abnegare nesciunt.

Est firma sententia mea: *Nisi quis renuntiaverit omnibus, non potest meus esse discipulus.*¹⁾ Tu ergo, si optas meus esse discipulus, offer te ipsum mihi cum omnibus affectibus tuis.

Caput 9.

Qued nos et omnia nostra Deo debemus offerre et pro omnibus orare.

Vox Discipuli.

1. **D**omine, omnia tua sunt, quae in coelo sunt et quae in terra.

Desidero me ipsum tibi in spontaneam oblationem offerre et tuus perpetue permanere.

Domine, in simplicitate cordis mei offero me ipsum tibi hodie in servum sempiternum, in obsequium et in sacrificium laudis perpetuae.

Suscipe me cum hac sancta oblatione tui pretiosi corporis, quam tibi hodie in praesentia Angelorum invisibiliter

---

¹⁾ Luc. 14, 83.

assistentium offero, ut sit pro me et pro cuncto populo tuo in salutem.

2. Domine, offero tibi omnia peccata et delicta mea, quae commisi coram te et sanctis Angelis tuis a die, quo primum peccare potui, usque ad horam hanc, super placabili altari tuo, ut tu omnia pariter incendas et comburas igne caritatis tuae et deleas universas maculas peccatorum meorum, et conscientiam meam ab omni delicto emundes, et restituas mihi gratiam tuam, quam peccando amisi, omnia mihi plene indulgendo et in osculum pacis me misericorditer assumendo.

3. Quid possum agere pro peccatis meis, nisi humiliter ea confitendo et lamentando, et tuam propitiationem incessanter deprecando?

Deprecor te, exaudi me propitius, ubi adsto coram te, Deus meus.

Omnia peccata mea mihi maxime displicent, nolo ea umquam amplius perpetrare, sed pro eis doleo et dolebo, quamdiu vixero, paratus poenitentiam agere et pro posse satisfacere.

Dimitte mihi, Deus, dimitte mihi peccata mea propter nomen sanctum tuum; salva animam meam, quam pretiosa sanguine tuo redemisti.

Ecce committo me misericordiae tuae, resigno me in manibus tuis.

Age mecum secundum bonitatem tuam, non secundum meam malitiam et iniquitatem.

4. Offero etiam tibi omnia bona mea, quamvis valde pauca et imperfecta, ut tu ea emendes et sanctifices, ut ea grata habeas et accepta tibi facias, et semper ad meliora trahas, nec non ad beatum ac laudabilem finem me pigrum et inutilem homuncionem perducas.

5. Offero quoque tibi omnia pia desideria devotorum, necessitates parentum, amicorum, fratrum, sororum, omniumque carorum meorum et eorum, qui mihi vel aliis propter amorem tuum benefecerunt, et qui orationes et Missas pro se suisque omnibus dici a me desideraverunt et petierunt, sive in carne adhuc vivant, vive iam saeculo defuncti sint:

Ut omnes sibi auxilium gratiae tuae, opem consolationis, protectionem a periculis, liberationem a poenis advenire sentiant, et ut ab omnibus malis erepti gratias tibi magnificas laeti persolvant.

6. Offero etiam tibi preces et hostias placationis, pro illis specialiter, qui me in aliquo laeserunt, contristaverunt aut

vituperaverunt, vel aliquod damnum vel gravamen intulerunt;

Pro his quoque omnibus, quos aliquando contristavi, conturbavi, gravavi et scandalizavi verbis, factis, scienter vel ignoranter: ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra et mutuas offensiones.

Aufer, Domine, a cordibus nostris omnem suspicionem, indignationem, iram et disceptationem, et quidquid potest caritatem laedere et fraternam dilectionem minuere.

Miserere, miserere, Domine! misericordiam tuam poscentibus, de gratiam indigentibus et fac nos tales existere, ut simus digni gratia tua perfrui et ad vitam proficiamus aeternam. Amen.

Caput 10.

Quod sacra Communio de facili non est relinquenda.

Vox Dilecti.

1. **F**requenter recurrendum est ad fontem gratiae et divinae misericordiae, ad fontem bonitatis et totius puritatis, quatenus a passionibus

tuis et vitiis curari valeas, et contra universas tentationes et fallacias diaboli fortior atque vigilantior effici merearis.

Inimicus sciens, fructum et remedium maximum in sacra Communionem positum, omni modo et occasione nititur fideles et devotos, quantum praevallet, retrahere et impedire.

2. Cum enim quidam sacrae Communionem se aptare disponunt, peiores satanae immissiones patiuntur.

Ipsa nequam spiritus, ut in Job scribitur, venit inter filios Dei, ut solita illos nequitia sua perturbet, aut timidos nimium reddat et perplexos: quatenus affectum eorum minuat vel fidem impugnando auferat, si forte aut omnino Communionem relinquunt, aut cum tempore accedant.

Sed non est quidquam curandum de versutiis et phantasiis illius quantumlibet turpibus et horridis, sed cuncta phantasmata in caput eius sunt retorquenda.

Contemnendus est miser et deridendus, nec propter insultus eius et commotiones, quas suscitatur, sacra est omitenda Communio.

3. Saepe etiam impedit nimia solli-

citudo pro devotione habenda, et anxietas quaedam de confessione facienda.

Age secundum consilium sapientum, et depone anxietatem et scrupulum, quia gratiam Dei impedit et devotionem mentis destruit.

Propter aliquam parvam turbationem vel gravitatem sacram ne dimittas Communionem, sed vade citius confiteri et omnes offensiones aliis libenter indulge.

Si vero tu aliquem offendisti, veniam humiliter precare, et Deus libenter indulget tibi.

4. Quid prodest diu tardare confessionem aut sacram differre Communionem?

Expurga te cum primis, expue velociter venenum, festina accipere remedium et senties melius, quam si diu distuleris.

Si hodie propter istud dimittis, cras forsitan aliud maius eveniet; et sic diu posses a Communionem impediri et magis ineptus fieri.

Quanto citius vales, a praesenti gravitate et inertia te excutias, quia nihil importat diu auxiliari, diu cum turbatione transire et ob quotidiana obstacula se a divinis sequestrare.

Imo plurimum nocet, diu Communionem

nem protelare; nam et gravem torporem consuevit inducere.

Proh dolor! quidam tepidi et dissoluti moras confidendi libenter accipiunt et Communionem sacram idcirco differre cupiunt, ne ad maiorem sui custodiam se dare teneantur.

5. Heu, quam modicam caritatem et debilem devotionem habent, qui sacram Communionem tam faciliter postponunt!

Quam velix ille et Deo acceptus habetur, qui sic vivit et in tali puritate conscientiam suam custodit, ut etiam omni die communicare paratus et bene affectatus esset, si ei liceret et sine nota agere posset!

Si quis interdum abstinere humilitatis gratia aut legitima impediente causa laudandus est de reverentia.

Si autem torpor obrepserit, se ipsum excitare debet et facere, quod in se est; et Dominus aderit desiderio suo pro bona voluntate, quam specialiter respicit.

6. Cum vero legitime praepeditus est, habebit semper bonam voluntatem et piam intentionem communicandi, et sic non carebit fructu Sacramenti.

Potest enim quilibet devotus omni die et omni hora ad spiritualem Christi Communionem salubriter et sine prohi-

bitione accedere: et tamen certis diebus et statuto tempore corpus sui Redemptoris cum affectuosa reverentia sacramentaliter debet suscipere et magis laudem Dei et honorem praetendere, quam suam consolationem quaerere.

Nam toties mystice communicat et invisibiliter reficitur, quoties incarnationis Christi mysterium passionemque devote recolit et in amore eius accenditur.

7. Qui aliter se non praeparat, nisi instante festo vel consuetudine compellente, saepius imparatus erit.

Beatus, qui se Domino in holocaustum offert, quoties celebrat aut communicat.

Non sis in celebrando nimis prolixus aut festinus, sed serva bonum communem modum, cum quibus vivis.

Non debes aliis generare molestiam et taedium, sed communem servare viam secundum maiorem institutionem et potius aliorum servire utilitati, quam propriae devotioni vel affectui.

Caput 11.

Quod corpus Christi et sacra scriptura maxime sint
animae fideli necessaria.

Vox Discipuli.

1. **O** dulcissime Domine Jesu, quanta est dulcedo devotae animae tecum epulantis in convivio tuo, ubi ei non alius cibus manducandus proponitur, nisi tu unicus dilectus eius, super omnia desideria cordis eius desiderabilis!

Et mihi quidem dulce foret, in praesentia tua ex intimo affectu lacrimas fundere et cum pia Magdalena pedes tuos lacrimis irrigare.

Sed ubi est haec devotio? ubi lacrimarum sanctarum copiosa effusio?

Certe in conspectu tuo et sanctorum Angelorum tuorum totum cor meum ardere deberet et ex gaudio flere.

Habeo enim te in Sacramento vere praesentem, quamvis aliena specie occultatum.

2. Nam in propria et divina claritate te conspicere, oculi mei ferre non possent, sed neque totus mundus in fulgore gloriae maiestatis tuae subsisteret.

In hoc ergo imbecillitati meae consulis, quod te sub Sacramento abscondis.

Habeo vere et adoro, quem Angeli

adorant in coelo, sed ego adhuc interim in fide, illi autem in specie et sine velamine.

Me oportet contentum esse in lumine verae fidei et in ea ambulare, *donec aspiret dies aeternae claritatis, et umbrae figurarum inclinentur.*¹⁾

*Cum autem venerit, quod perfectum est,*²⁾ cessabit usus sacramentorum, quia beati in gloria coelesti non egent medicamine sacramentali; gaudent enim sine fine in praesentia Dei, facie ad faciem gloriam eius speculantes et de claritate in claritatem abyssalis Deitatis transformati gustant Verbum Dei caro factum, sicut fuit ab initio et manet in aeternum.

3. Memor horum mirabilium, grave mihi fit taedium etiam quodlibet spirituale solatium: quia quamdiu Dominum meum aperte in sua gloria non video, nihili duco omne, quod in mundo conspicio et audio.

Testis es tu mihi, Deus, quod nulla res me potest consolari, nulla creatura quietare, nisi tu Deus meus, quem desidero aeternaliter contemplari.

Sed non est hoc possibile, durante me in hac mortalitate.

1) Cantic. 2, 17. I Cor. 13, 10.

Ideo oportet, ut me ponam ad magnam patientiam et me ipsum in omni desiderio tibi submittam.

Nam et Sancti tui, Domine, qui tecum iam in regno coelorum exsultant, in fide et patientia magna dum viverent adventum gloriae tuae expectabant. Quod illi crediderunt, ego credo; quod illi speraverunt, ego spero; quo illi pervenerunt, per gratiam tuam me venturum confido.

Ambulabo interim in fide, exemplis confortatus Sanctorum.

Habebo etiam libros sanctos pro solatio et vitae speculo, atque super haec omnia sanctissimum corpus tuum pro singulari remedio et refugio.

4. Duo namque mihi necessaria permaxime sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita.

In carcere corporis huius detentus, duobus me egere fateor: cibo scilicet et lumine.

Dedisti itaque mihi infirmo sacrum corpus tuum ad refectionem mentis et corporis, et posuisti *lucernam pedibus meis verbum tuum.*¹⁾

Sine his duobus bene vivere non

---

1) Ps. 118, 105.

possem; nam verbum Dei lux animae meae, et Sacramentum tuum panis vitae.

Haec possunt etiam dici mensae duae, hinc et inde in gazophylacio sanctae ecclesiae positae.

Una mensa est sacri altaris, habens panem sanctum, id est, corpus Christi pretiosum; altera est divinae legis, continens doctrinam sanctam, erudiens fidem rectam et firmiter usque ad interiora velaminis, ubi sunt sancta sanctorum, perducens.

5. Gratias tibi, Domine Jesu, lux lucis aeternae, pro doctrinae sacrae mensa, quam nobis per servos tuos prophetas et apostolos aliosque doctores ministrasti.

Gratias tibi, Creator ac Redemptor hominum, qui ad declarandum toti mundo caritatem tuam coenam parasti magnam, in qua non agnum typicum, sed tuum sanctissimum corpus et sanguinem proposuisti manducandum, laetificans omnes fideles convivio sacro et calice inebrians salutari, in quo sunt omnes deliciae paradisi et epulantur nobiscum Angeli sancti, sed suavitate feliciori.

6. O quam magnum et honorabile est officium sacerdotum, quibus datum et dominum maiestatis verbis sacris

consecrare, labiis benedicere, manibus tenere, ore proprio sumere et ceteris ministrare!

O quam mundae debent esse manus illae, quam purum os, quam sanctum corpus, quam immaculatum cor erit sacerdotis, ad quem toties ingreditur auctor puritatis!

Ex ore sacerdotis nihil nisi sanctum, nihil nisi honestum et utile procedere debet verbum, qui tam saepe Christi accipit Sacramentum.

7. Oculi eius simplices et pudici, qui Christi corpus solent intueri. Manus purae et in coelum elevatae, quae Creatorem coeli in terrae solent contrectare.

Sacerdotibus specialiter in lege dicitur: *Sancti estote, quoniam ego sanctus sum, Dominus Deus vester.*¹⁾

8. Adiuvet nos gratia tua, omnipotens Deus, ut, qui officium sacerdotale suscepimus, digne ac devote tibi in omni puritate et conscientia bona famulari valeamus. Et si non possumus in tanta innocentia vitae conversari, ut debemus, concede nobis tamen digne flere mala, quae gessimus, et in spiritu humilitatis ac bonae voluntatis proposito tibi ferventius de cetero deservire.

¹⁾ Lev 19, 2 et 20, 26.

Caput 12.

Quod magna diligentia se debeat communicaturus
Christo praeparare.

Vox Dilecti.

1. **E**go sum puritatis amator et dator
omnis sanctitatis.

Ego cor purum quaero, et ibi est locus
requietionis meae.

*Para mihi coenaculum grande stratum,
et faciam apud te pascha cum discipulis
meis.*¹⁾

Si vis, ut veniam ad te et apud te
maneam, *expurga veta fermentum*²⁾ et
munda cordis tui habitaculum.

Exclude totum saeculum et omnem
vitorum tumultum; sede tamquam *passer
solitarius in tecto*,³⁾ et cogita excessus
tuos in amaritudine animae tuae.

Omnis namque amans suo dilecto
amatori optimum et pulcherrimum prae-
parat locum, quia in hoc cognoscitur
affectus suscipientis dilectum.

2. Scito tamen, te non posse satis-
facere huic praeparationi ex merito tuae
actionis, etiamsi per integrum annum
te praeparares et nihil aliud in mente
haberes.

¹⁾ Marc. 14, 15; Luc. 22 12.

²⁾ I Cor. 5; 7.

³⁾ Ps. 101, 8.

Sed ex sola pietate et gratia mea permitteris ad mensam meam accedere, ac si mendicus ad prandium vocetur divitis, et ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficiis eius, nisi se humiliando et ei regratiando.

Fac, quod in te est, et diligenter facito, non ex consuetudine, non ex necessitate, sed cum timore, reverentia et affectu accipe corpus dilecti Domini Dei tui dignantis ad te venire.

Ego sum qui vocavi, ego jussi fieri, ego supplebo, quod tibi deest. Veni et suscipe me.

3. Cum gratiam devotionis tribuo, gratias age Deo tuo, non quia dignus es, sed quia tui misertus sum.

Si non habes, sed magis te aridum sentis, insiste orationi, ingemisce et pulsa nec desistas, donec merearis micam aut guttam gratiae salutaris accipere.

Tu mei indiges, non ego tui indigeo.

Nec tu me sanctificare venis, sed ego te sanctificare et meliorare venio.

Tu venis, ut ex me sanctificeris et mihi uniaris, ut novam gratiam recipias et de novo ad emendationem accendaris.

Noli negligere hanc gratiam, sed praepara cum omni diligentia cor tuum, et introduc ad te dilectum tuum.

4. Oportet autem, ut non solum te praepares ad devotionem ante Communionem, sed ut etiam te sollicite conserves in ea post sacramenti perceptionem. Nec minor custodia post exigitur, quam devota praeparatio prius. Nam bona postmodum custodia optima iterum est praeparatio ad maiorem gratiam consequendam.

Ex eo quippe valde indispositus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia.

Cave a multiloquio, mane in secreto et fruire Deo tuo; ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest.

Ego sum, cui te totum dare debes, ita ut iam ultra non in te, sed in me absque omni sollicitudine vivas.

Caput 13.

Quod toto corde anima devota Christi unionem in Sacramento affectare debet.

Vox Discipuli.

1. **Q**uis mihi det, Domine, ut inveniam te solum et aperiam tibi totum cor meum et fruam te, sicut desiderat anima mea, et iam me nemo

despiciat, nec ulla creatura me moveat vel respiciat, sed tu solus mihi loquaris et ego tibi, sicut solet dilectus ad dilectum loqui et amicus cum amico convivari?

Hoc oro, hoc desidero, ut tibi totus uniar, et cor meum ab omnibus creatis rebus abstraham magisque per sacram Communionem ac frequentem Celebrationem coelestia ad aeterna sapere discam.

Ah, Domine Deus, quando ero tecum totus unitus et absorptus meique totaliter oblitus?

Tu in me et ego in te, et sic nos pariter in unum manere concede.

2. Vere tu es *dilectus meus, electus ex millibus*,¹⁾ in quo complacuit animae meae habitare omnibus diebus vitae suae.

Vere tu pacificus meus, in quo pax summa et requies vera, extra quem labor et dolor et infinita miseria.

Vere tu es Deus absconditus,²⁾ et consilium tuum non est cum impiis, sed cum humilibus et simplicibus sermo tuus.

*O quam suavis est, Domine, spiritus tuus, qui, ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suavissimo de coelo descendente, illos reficere dignaris!*³⁾

---

1) Cantic. 5, 10. 2) Isai 45, 15. 3) Offic. de Sacram.

Vere non est alia natio tam grandis, quae habeat deos appropinquantes sibi, sicut tu, Deus noster,¹⁾ ades universis fidelibus tuis, quibus ob quotidianum solatium et cor erigendum in coelum te tribuis ad edendum et fruendum.

3. Quae est enim alia gens tam inclyta, sicut plebs christiana?

Aut quae creatura sub coelo tam dilecta, ut anima devota, ad quam ingreditur Deus, ut pascat eam carne sua gloriosa?

O ineffabilis gratia, o admirabilis dignatio, o amor immensus homini singulariter impensus!

Sed quid retribuam Domino pro gratia ista, pro caritate tam eximia?

Non est aliud, quod gratius donare queam, quam ut cor meum Deo meo totaliter tribuam et intime coniungam.

Tunc exsultabunt omnia interiora mea, cum perfecte fuerit unita Deo anima mea.

Tunc dicet mihi: Si tu vis esse mecum, ego volo esse tecum. Et ego respondebo illi: Dignare, Domine, manere mecum, ego volo libenter esse tecum.

Hoc est totum desiderium meum, ut cor meum tibi sit unitum.

¹⁾ Deut. 4, 7.

Caput 14.

De quorundam devotorum ardenti desiderio ad corpus Christi.

Vox Discipuli.

1. **O** quam magna multitudo dulcedinis tuae, Domine, quam abscondisti timentibus te!¹⁾ Quando recordor devotorum aliquorum ad Sacramentum tuum, Domine, cum maxima devotione et affectu accedentium, tunc saepius in me ipso confundor et erubesco, quod ad altare tuum et sacrae Communionis mensam tam tepide et frigide accedo; quod ita aridus et sine affectione cordis maneo; quod non sum totaliter accensus coram te Deo meo, nec ita vehementer attractus et affectus, sicut multi devoti fuerunt, qui prae nimio desiderio Communionis et sensibili cordis amore a fletu se non potuerunt continere, sed ore cordis et corporis pariter ad te Deum fontem vivum medullitus inhiabant, suam esuriem non valentes aliter temperare nec satiare, nisi corpus tuum cum omni iucunditate et spirituali aviditate accessissent.

2. O vera ardens fides eorum, proba-

---

1) Ps. 30, 20.

bile existens argumentum sacrae praesentiae tuae!

Isti enim veraciter *cognoscunt Dominum suum in fractione panis*,¹⁾ quorum cor tam valide ardet in eis de Jesu ambulante cum eis.

Longe est a me saepe talis affectus et devotio, tam vehemens amor et ardor.

Esto mihi propitius, Jesu bone, dulcis et benigne, et concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui in sacra Communionem sentire, ut fides mea magis convalescat, spes in bonitate tua proficiat, et caritas semel perfecte accensa et coeleste manna experta numquam deficiat.

3. Potens est autem misericordia tua, etiam gratiam desideratam mihi praestare et in spiritu adoris, cum dies beneplaciti tui venerit, me clementissime visitare.

Etenim licet tanto desiderio tam specialium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua illius magni inflammati desiderii desiderium habeo, orans et desiderans, omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri ac eorum sancto consortio annumerari.

---

¹⁾ Luc. 24, 35.

Caput 15.

Quod gratia devotionis humilitate et sui ipsius
abnegatione acquiritur.

Vox Dilecti.

1. **O**portet de devotionis gratiam instanter quaerere, desideranter petere, patienter et fiducialiter expectare, gratanter recipere, humiliter conservare, studiose cum ea operari ac Deo terminum et modum supernae visitationis, donec veniat, committere.

Humiliare praecipue te debes, cum parum aut nihil devotionis interius sentis, sed non nimium deiici nec inordinate contristari.

Dat saepe Deus in uno brevi momento, quod longo negavit tempore, dat quandoque in fine, quod in principio orationis distulit dare.

2. Si semper cito gratia daretur et pro voto adesset, non esset infirmo homini bene portabile.

Propterea in bona spe et humili patientia expectanda est devotionis gratia. Tibi tamen et peccatis tuis imputa, cum non datur vel etiam occulte tollitur.

Modicum quandoque est, quod gratiam impedit et abscondit, si tamen modicum

et non potius grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet.

Et si hoc ipsum modicum vel grande amoveris et perfecte viceris, erit quod petisti.

3. Statim namque ut te Deo ex toto corde tradideris, nec hoc vel illud pro tuo libitu seu velle quaesieris, sed integre te in ipso posueris: unitum te invenies et pacatum, quia nil ita bene sapiet et placebit, sicut beneplacitum divinae voluntatis.

Quisquis ergo intentionem suam simplici corde sursum ad Deum levaverit, seque ab omni inordinato amore seu displicentia cuiuslibet rei creatae evacuaverit, aptissimus gratiae percipiendae ac dignus devotionis munere erit.

Dat enim Dominus ibi benedictionem suam, ubi vasa vacua invenerit.

Et quanto perfectius infimis quis renunciat et magis sibi ipsi per contemptum sui moritur, tanto gratia celerius venit, copiosius intrat et altius liberum cor elevat.

4. *Tunc videbit et affluet, et mirabitur, et dilatabitur cor eius*¹⁾ in ipso, quia manus Domini cum eo, et ipse se posuit

---

¹⁾ Isai 60, 5.

totaliter in manu eius usque in saeculum. *Ecce sic benedicetur homo,*¹⁾ qui quaerit Deum in toto corde suo, *nec in vanum accipit animam suam.*²⁾

Hic in accipiendo sacram eucharistiam magnam promeretur divinae unionis gratiam, quia non respicit ad propriam devotionem et consolationem, sed super omnem devotionem et consolationem ad Dei gloriam et honorem.

Caput 16.

Quod necessitates nostras Christo aperire et eius gratiam postulare debemus.

Vox Discipuli.

1. **O** dulcissime atque amantissime Domine, quem nunc devote desidero suscipere, tu scis infirmitatem meam et necessitatem, quam patior; in quantis malis et vitiis iaceo; quam saepe sum gravatus, tentatus, turbatus et inquinatus.

Pro remedio ad te venio, pro consolatione et sublevamine te deprecor.

Ad omnia scientem loquor, cui manifesta sunt omnia interiora mea, et qui

1) Ps. 127, 4. 2) Ps. 23, 4.

solus potest me perfecte consolari et adiuuare.

Tu scis, quibus bonis indigeo prae omnibus, et quam pauper sum in virtutibus.

2. Ecce sto ante te pauper et nudus, gratiam postulans et misericordiam implorans.

Refice esurientem mendicum tuum, accende frigiditatem meam igne amoris tui, illumina caecitatem meam claritate praesentiae tuae.

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia et contraria in patientiam, omnia infima et creata in contemptum et oblivionem.

Erige cor meum ad te in coelum, et ne dimittas me vagari super terram.

Tu solus mihi ex hoc iam dulcescas usque in saeculum, quia tu solus cibus et potus meus, amor meus et gaudium meum, dulcedo mea et totum bonum meum.

3. Utinam me totaliter ex tua praesentia accendas, cumburas et in te transmutes, ut unus tecum efficiar spiritus per gratiam internae unionis et liquefactionem ardentis amoris!

Ne patiaris me ieiunum et aridum a te recedere, sed operare mecum miseri-

corditer, sicut saepius operatus es cum Sanctis tuis mirabiliter.

Quid mirum, si totus ex te ignescerem et in me ipso deficerem, cum tu sis ignis semper ardens et numquam deficiens, amor corda purificans et intellectum illuminans?

Caput 17.

De ardenti amore et vehementi affectu suscipiendi Christum.

Vox Discipuli.

1. **C**um summa devotione et ardenti amore, cum toto cordis affectu et fervore desidero te, Domine, suscipere, quamadmodum multi Sancti et devotae personae in communicando te desideraverunt, qui tibi maxime in sanctitate vitae placuerunt et in ardentissima devotione fuerunt.

O Deus meus, amor aeternus, totum bonum meum, felicitas interminabilis! Cupio te suscipere cum vehementissimo desiderio et dignissima reverentia, quam aliquis Sanctorum umquam habuit et sentire potuit.

2. Et licet indignus sum omnia illa

sentimenta devotionis habere, tamen offero tibi totum cordis mei affectum, ac si omnia illa gratissima inflammata desideria solus haberem.

Sed et quaecumque potest pia mens concipere et desiderare, haec omnia tibi cum summa veneratione et intimo favore praebeo et offero.

Nihil opto mihi reservare, sed me et omnia mea tibi sponte et libentissime immolare.

Domine Deus meus, Creator meus et Redemptor meus, cum tali affectu, reverentia, laude et honore, cum tali gratitudine, dignitate et amore, cum tali fide, spe et puritate te affecto hodie suscipere, sicut te suscepit et desideravit sanctissima mater tua, gloriosa virgo Maria, quando angelo evangelizanti sibi incarnationis mysterium humiliter ac devote respondit: *Ecce, ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.*¹⁾

3. Et sicut beatus praecursor tuus, excellentissimus Sanctorum, Joannes Baptista, in praesentia tua laetabundus exsultavit in gaudio spiritus sancti, dum adhuc maternis clauderetur visceribus, et postmodum cernens inter homines Jesum ambulans, valde se humilians

¹⁾ Luc. 1, 38.

devoto cum affectu dicebat: *Amicus autem sponsi, qui stat et audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi:*¹⁾ sic et ego magnis et sacris desideriis opto inflammari et tibi ex toto corde me ipsum praesentare.

Unde et omnium devotorum cordium iubilationes, ardentis affectus, mentales excessus, ac supernaturales illuminationes et coelicas visiones tibi offero et exhibeo cum omnibus virtutibus et laudibus, ab omni creatura in coelo et in terra celebratis et celebrandis, pro me et omnibus mihi in oratione commendatis, quaetenus ab omnibus digne lauderis et in perpetuum glorificeris.

4. Accipe vota mea, Domine Deus meus, et desideria infinitae laudationis ac immensae benedictionis, quae tibi secundum multitudinem ineffabilis magnitudinis tuae iure debentur.

Haec tibi reddo et reddere desidero per singulos dies et momenta temporum, atque ad reddendum mecum tibi gratias et laudes omnes coelestes spiritus et cunctos fideles tuos precibus et affectibus invito te exoro.

5. Laudent et universi populi, tribus et linguae, et sanctum ac mellifuum

¹⁾ Joan. 3, 29.

nomen tuum cum summa iubilatione et ardenti devotione magnificent.

Et quicumque reverenter ac devote altissimum Sacramentum tuum celebrant et plena fide recipiunt, gratiam et misericordiam apud te invenire mereantur et pro me peccatore suppliciter exorent.

Cumque optata devotione ac fruibili unione potiti fuerint, et bene consolati ac mirifice refecti de sacra mensa coelesti abscesserint, mei pauperis recordari dignentur.

Caput 18.

Quod homo non sit curiosus scrutator Sacramenti, sed humilis imitator Christi, subdendo sensum suum sacrae fidei.

Vox Dilecti.

1. **C**avendum est tibi a curiosa et inutili perscrutatione huius profundissimi Sacramenti, si non vis in dubitationis profundum submergi.

*Qui scrutator est maiestatis, opprimetur a gloria.*¹⁾ Plus valet Deus operari, quam homo intelligere potest.

Tolerabilis pia et humilis inquisitio veritatis, parata semper doceri et per

---

¹⁾ Prov. 25, 27.

sanas patrum sententias studens ambulare.

2. Beata simplicitas, quae difficiles quaestionum relinquit vias, et plana ac firma pergit semita mandatorum Dei.

Multi devotionem perdiderunt, dum altiora scrutari voluerunt.

Fides a te exigitur et sincera vita, non altitudo intellectus neque profunditas mysteriorum Dei.

Si non intelliges nec capis, quae infra te sunt, quomodo comprehendes, quae supra te sunt?

Subdere Deo et humilia sensum tuum fidei, et dabitur tibi scientiae lumen, prout tibi fuerit utile ac necessarium.

3. Quidam graviter tentantur de fide et Sacramento, sed non est hoc ipsis imputandum, sed potius inimico.

Noli curare, noli disputare cum cogitationibus tuis, nec ad immissas a diabolo dubitationes responde; sed crede verbis Dei, crede sanctis eius et prophetis, et fugiet a te nequam inimicus.

Saepe multum prodest, quod talia sustinet Dei servus.

Nam infideles et peccatores non tentat, quos secure iam possidet; fideles autem devotos variis modis tentat et vexat.

4. Perge ergo cum simplici et indu-

bitata fide, et cum supplici reverentia ad Sacramentum accede. Et quidquid intelligere non vales, Deo omnipotenti secure committe.

Non fallit te Deus: fallitur, qui sibi ipsi nimium credit.

Graditur Deus cum simplicibus, revelat se humilibus, *dat intellectum pervulis*,¹⁾ aperit sensum puris mentibus, et abscondit gratiam curiosis et superbis.

Ratio humana debilis est et falli potest, fides autem vera falli non potest.

5. Omnis ratio et naturalis investigatio fidem sequi debet, non praecedere nec infringere.

Nam fides et amor ibi maxime prae-cellunt, et occultis modis in hoc sanctissimo et superexcellantissimo Sacramento operantur.

Deus aeternus et immensus infinitaeque potentiae facit magna et inscrutabilia in coelo et in terra, nec est investigatio mirabilium operum eius.

Si talia essent opera Dei, ut facile ab humana ratione caperentur, non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

---

¹⁾ Ps. 118, 80.

Appendix precationum,

quas concinnavit et ad cuiuslibet Fidelis

devotionem huic libro subnexuit

I. H. K.

I. Preces Matutinae.

In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti surgo; ipsi Deo honor et gloria et gratiarum actio in saecula saeculorum. Amen.

O sacrosancta Trinitas, quanta fuit erga me hucusque bonitas et liberalitas tua! Aeterne Pater! Gratias tibi ago maximas, quod me ad imaginem tuam et ad salutem aeternam creasti et usque in hanc horam gratia tua conservasti. Fili Dei! Gratias tibi ago maximas, quod pretioso sanguine tuo me redemisti et a peccatis abluisti. Spiritus sancte! Gratias tibi ago maximas, quod in baptismo me sanctificasti et in sanctam ecclesiam suscipi fecisti. Infinita laus et gratiarum actio tibi, sanctissima Trinitas, quod hucusque ab innumeris malis me protexisti ac tot beneficiis

cumulasti. Quid habeo, quod rependam tibi? Suscipe, obsecro, omnia Jesu et Mariae merita et cum his meipsum indignum laetus offero tibi in perpetuum laudis et gratitudinis holocaustum.

Benignissime Deus! Illumina oculos meos, ne umquam obdormiam in morte. Sanctifica me in veritate, ut accepta tibi sint opera mea per dilectum Filium tuum, qui te clarificavit super terram et in quo tibi complacuisti. Da mihi cor docile, ut tuam voluntatem in omnibus cognoscam et fideliter impleam. Custodi me ab omni peccato, praesertim ab . . . , in quod animus inclinatur. Malo vita mea quam tua gratia privari. Te solum amabo, o Domine, in aeternum. *Utinam dirigantur viae meae ad custodiendas iustificationes tuas.*¹⁾

Suscipe, Deus, hos primos novi diei amores eosque igni divini amoris Filii tui coniunge. Robora me, o Deus virtutis et fortitudinis, in tot periculis huius mundi degentem; imbecillus sum et debilis, neque viam mandatorum tuorum absque tuo auxilio currere possum. In te confido, noli me confundere. Custodes angelos tuos da mihi, et Sanctorum tuorum suffragia in me fructum suum

¹⁾ Ps. 115, 5.

facere permittas. In primis autem in singularem custodiam et in sinum misericordiae Beatae Mariae Virginis animam meam corpusque commendo; haec enim mihi mater est, quam toto pectore amo cuiusque meritis et intercessione spero fore, ut per hanc vitam terrenam ab omnibus malis incolumis server et post mortem palmam adipiscar coelestem.

Actus fidei.

Domine Deus! Credo te unum in essentia et trinum in personis esse Patrem, Filium et Spiritum sanctum; credo, teneo et profiteor fidem illam, quam Christus docuit, quam praedixerunt Apostoli quamque sancta Ecclesia romano-catholica docet et profitetur, imo vero etiam singulos catholicae fidei articulos paratus sum sanguine meo subsignare et morte mea confirmare, quippe *testimonia tua credibilia facta sunt nimis.*¹⁾

Actus spei.

In te, Pater misericordiarum et Deus totius consolationis, omnem spem et fiduciam meam repono. Magna quidem et multa sunt delicta mea, tua tamen infinite maior est bonitas, quae *non vult*

---

1) Ps. 92, 5.

*mortem peccatoris sed ut convertatur et vivat.*¹⁾ Hac tua immensa bonitate fretus remissionem omnium peccatorum et vitam aeternam me consecuturum confido.

Actus amoris.

Amo te, amabilissime Deus, ex corde meo; amo te super omnia propter infinitam bonitatem tuam. Cupio te amare illo amore, quo amant omnes Sancti et Sanctae, praesertim beatissima Virgo Maria; sed caro sum et spiritus sursum elevari aegre patitur. Domine Deus meus! Nihil quidem condigne amori tuo conferre possum, sed quidquid deinde vel in mente vel corpore adversi patiar, id pro sacrificio piaculari gloriae tuae offeram. Tibi me totum in holocaustum amoris consecro, *o Deus cordis mei, et pars mea Deus in aeternum.*²⁾

Oratio canonica.

Domine Deus, qui ad principium huius diei nos pervenire fecisti, tua nos hodie salva virtute, ut in hac die ad nullum declinemus peccatum, sed semper ad tuam iustitiam faciendam nostra procedant eloquia, dirigantur cogitationes

¹⁾ Ezech. 33 11. ²⁾ Ps. 72, 26.

et opera. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti, Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Oratio 1)

in periculis seu tentationibus contra castitatem.

O Domina mea! O Mater mea! Tibi me totum offero atque, ut me tibi probem devotum, consecro tibi hodie oculos meos, aures meas, os meum, cor meum, plane me totum. Quoniam itaque tuus sum, o bona Mater, conserva me, defende me, ut rem ac possessionem tuam.

Aspiratio brevior in quavis tentatione.

O Domina mea! O Mater mea! Memento me esse tuum. Conserva me, defende me, ut rem ac possessionem tuam.

Recogita, a quibus hodie potissimum peccatis caveas, quas occasiones vites, quid boni faciendum, quid adversi et quo animo tolerandum sit. Statue hunc diem tanquam vitae ultimum impendere.

1) Pius Papa IX. decreto d. d. 5. Augusti 1851 omnibus Christi fidelibus, quoties hanc orationem mane et vespere devote recitaverint, clementer largitus est indulgentiam 100 dierum, iis vero, qui id singulis diebus per totum mensem praestiterint, plenarium semel in mense acquirendam ea die, qua vere poenitentes confessi ac sacra Communione refecti aliquam Ecclesiam visitaverint ibique per aliquod temporis spatium ad mentem Sanctitatis suae oraverint.

Pater noster. Ave Maria. Credo in Deum.

Si tempus suppetit, utiliter etiam legi possunt libri III. de imitatione Christi cap. 48, 49 et 50.

II. Preces Vespertinae.

Benignissime Deus, in fine huius diei ad te recurro, pro universis beneficiis et miserationibus hodie mihi concessis gratias acturus. Te protegente diem et vitam degi, a te cibum et potum accepi nec quidquam mihi necessarii defuit; te auxiliante iis quae mihi incumbunt negotiis naviter functus sum et omnia feliciter successere. Sed eheu! quam indignum me hodie tot tantisque beneficiis exhibui! In summa cordis mei amaritudine me accuso, quod tam negligenter tibi servierim teque amantissimum Patrem tot tantisque peccatis offenderim.

Hic discute mentem et veram ellicita contritionem.

O Deus, damno et detestor negligentiam malitiamque meam, doleo vehementer, quod animam tot naevis macularum oculisque tuis ingratham foedamque

reddiderim. Doleo autem non ideo, quod poenas inferni aut purgatorii promeritus sim, neque quod coelesti gloria excidere dignus sim, sed amore tui, quod te offenderim, o Jesu, qui bonus es super omne bonum, pulcher super omne pulchrum, amabilis super omne amabile, quem amo et amabo super omnia in aeternum. Ah! cur umquam peccavi? In spiritu humilitatis et animo contrito pectus meum percutiens dico: Omni quo possum modo in futurum cavebo peccare; largire mihi tuam gratiam, qua destitutus nihil possum. Nunc autem, a Deus, propitius sis mihi peccatori. Miserere mei, quia iniquitatem meam agnosco et ex intimo corde detestor. Ignosce Pater, et me licet indignum filium tuum in gratiam tuam recipe.

Oratio ad cor Jesu.

O cor Jesu dulcissimum, tibi commendo hac nocte cor et corpus meum, ut in te dulciter requiescam. Et quoniam ego iam obdormiturus Deum laudare nequeo, tu illud pro me supplere digneris, ita ut quot pulsus cor meum hac nocte dederit, tot laudes sanctissimae Trinitati pro me persolvas omnemque

halitum quem spiravero eidem tamquam vivas amoris scintillas offerre velis. Amen.

Oratio ad beatissimam Virginem et sanctos Patronos.

In tuam maternam fidelitatem ac singularem custodiam commendo me hac nocte, o beatissima Virgo Maria, rogans ut me ab insidiis inimici tuearis. O dilectissime angele custos, o vos sancti patroni mei, hac nocte defendite et incolumem servate me et pro me dormiente incessanter Deum laudate mihi-que vestram benedictionem quam humiliter peto largiri dignemini. Amen.

Pater noster. Ave Maria. De profundis.

III. Preces pro sacrificio Missae.

Missae solemnium vel publicarum adstans fac, auribus et oculis percipias, quae dicuntur et ad altare peraguntur. Ora cum sacerdote et populo; summo-
pere enim cavendum est, ne quae ex institutione ecclesiae sunt communia, degenerent in privata.

Imploratio Spiritus sancti.

Veni s. Spiritus, reple tuorum corda fidelium et tui amoris in eis ignem accende.

V. Emitte Spiritum tuum et creabuntur.

R. Et renovabis faciem terrae.

Oremus.

Deus, qui corda fidelium s. Spiritus illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere et de eius semper consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Intentio.

Domine Deus, ad cuius imaginem creatus sum, da mihi gratiam, ut peragendo sacrificio ea qua par est reverentia et devotione intersim illudque una cum sacerdote divinae tuae Maiestati humiliter offeram:

1. ad maiorem nominis tui honorem et gloriam, cui soli hoc sacrificium debetur.

2. in memoriam passionis et mortis tuae, quam ad huius sacrificii usum fieri praecepisti.

3. in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis in me collatis.

4. in satisfactionem peccatorum meorum, omniumque fidelium vivorum et mortuorum.

5. ad impetrandam gratiam tuam et opem in re ista . . . .

6. pro carissimis parentibus, amicis et benefactoribus meis, maxime istis . . .

7. pro fidelibus defunctis, potissimum istis . . .

Placeat tibi haec intentio mea et exaudi me. Per Chr. D. n.

Ad gradus.

S. In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Amen.

Introibo ad altare Dei.

M. Ad Deum, qui laetificat iuventutem meam.

S. Iudica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta, ab homine iniquo et doloso erue me.

M. Quia tu es, Deus, fortitudo mea; quare me repulisti et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

S. Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua.

M. Et introibo ad altare Dei, ad Deum qui laetificat iuventutem meam.

S. Confitebor tibi in cithara Deus, Deus meus; quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me?

M. Spera in Deo, quoniam adhuc

confitebor illi, salutare vultus mei et Deus meus.

S. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

M. Sicut erat in principio et nunc et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

S. *Antiph. rep.* Introibo ad altare Dei.

M. Ad Deum, qui laetificat iuventutem meam.

S. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

M. Qui fecit coelum et terram.

S. Confiteor Deo omnipotenti etc.

M. Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis perducatur te ad vitam aeternam.

S. Amen.

M. Confiteor Deo omnipotenti, beatæ Mariæ semper Virgini, beato Michaeli Archangelo, beato Joanni Baptistæ, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis et tibi Pater: quia peccavi nimis cogitatione, verbo et opere, mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaellem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes

Sanctos, et te Pater, orare pro me ad
Dominum Deum nostrum.

S. Misereatur nostri etc.

M. Amen.

S. Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus.

M. Amen.

S. Deus, tu conversus vivificabis nos.

M. Et plebs tua laetabitur in te.

S. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

M. Et salutare tuum da nobis.

S. Domine exaudi orationem meam.

M. Et clamor meus ad te veniat.

Ad introitum.

Benedicta sit sancta Trinitas atque indivisa unitas; *confitebimur ei, quia fecit nobiscum misericordiam suam.*¹⁾

Gloria Patri, qui creavit nos.

Gloria Filio, qui redemit nos.

Gloria Spiritui sancto, qui sanctificavit nos.

Gloria summae et individuae Trinitati, Deo nostro, in saecula saeculorum.
Amen.

¹⁾ Tob. 12, 6.

Kyrie eleison.

S. Kyrie eleison. M. Kyrie eleison.
S. Kyrie eleison. M. Christe eleison.
S. Christe eleison. M. Christe eleison.
S. Kyrie eleison. M. Kyrie eleison.
S. Kyrie eleison.

Gloria in excelsis Deo.

Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis. Laudamus te; benedicimus te; adoramus te; glorificamus te; gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Domine Deus, rex coelestis, Deus Pater omnipotens. Domine Fili unigenite, Jesu Christe, Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris, qui tollis peccata mundi, miserere nobis; qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram; qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis; quoniam tu solus Sanctus, tu solus Dominus, tu solus Altissimus, Jesu Christe, cum sancto Spiritu in gloria Dei Patris. Amen.

Ad Collectam.

Exaudi, Deus, preces ecclesiae tuae sanctae tibi in nomine dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi humiliter supplicantis, ut tuam nobis dexteram porrigas, quae omnia mala avertat et in tua nos gratia confirmet. Amen.

Epistola.

Lectio epistolae beati Pauli Apostoli ad Corinthios.¹⁾

Fratres! Gaudete, perfecti estote, exhortamini, idem sapite, pacem habete; et Deus pacis et dilectionis erit vobiscum. Gratia Domini nostri Jesu Christi, et caritas Dei, et communicatio sancti Spiritus sit cum omnibus vobis. Amen.

Graduale.²⁾

Benedictus es, Domine, qui intueris abyssos et sedes super Cherubim.

V. Benedictus es, Domine, in firmamento coeli et laudabilis in saecula. Alleluja, Alleluja.

R. Benedictus es, Domine, Deus patrum nostrorum et laudabilis in saecula. Alleluja.

Post Septuagesimam omissa Alleluja et Versu sequenti dicitur hic Tractus:

Te Deum Patrem ingenitum, te Filium unigenitum, te Spiritum sanctum Paraclitum, sanctam et individuum Trinitatem toto corde confitemur, laudamus atque benedicimus.

V.³⁾ Quoniam magnus es tu et faciens mirabilia; tu es Deus solus.

R. Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum

¹⁾ II Cor. 13, 11. ²⁾ Dan. 3, 55, ³⁾ Ps. 85, 10.

actio in saecula sempiterna, o beata Trinitas.

Tempore paschali, omittitur Graduale et eius loco dicitur: Alleluja, Alleluja.

V.¹) Benedictus es, Domine, Deus patrum nostrorum et laudabilis in saecula. Alleluja.

R. Benedicamus Patrem et Filium cum sancto Spiritu. Alleluja.

Ad Evangelium.

Domine Jesu, qui ex voluntate Patris tui mundo Evangelium annunciasti, da gratiam, ut illud intellectu percipiam, voluntate amplectar, memoria conservem, opere compleam, ut gregi electorum tuorum associer, per Chr. D. n. Amen.

Credo.

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium et invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, et propter nostram

---

¹) Dan 3. 52.

salutem descendit de coelis. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in coelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos; cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum et vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit, qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum et exspecto resurrectionem mortuorum et vitam venturi saeculi. Amen.

Offertorium.

Pater aeternae, qui sanctissimum hoc novae legis sacrificium, quo unigenitus Filius tibi offerretur, institui voluisti hunc et ego divinae Maiestati tuae meque in eiusdem unione offero cum omnibus, quae a tua bonitate mihi sunt concessa. Inprimis autem offero tibi cor meum et coniungo huic sanctae oblationi ea intentione, ut omnes illae orationes

ac benedictiones, quae super hanc hostiam et calicem fiunt, etiam super cor meum pronuntientur atque per virtutem istius consecrationis, qua haec in Filii tui corpus et sanguinem convertuntur, id ipsum in tui amorem efficaciter convertatur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Suscipe, sancta Trinitas, hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam passionis, resurrectionis et ascensionis Jesu Christi Domini nostri, et in honorem beatæ Mariae semper Virginis, et beati Joannis Baptistae et sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, es istorum et omnium Sanctorum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem, et illi pro nobis intercedere dignentur in coelis, quorum memoriam agimus in terris. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Secreta.

Sanctifica, quaesumus Domine, Deus noster, per tui sancti nominis invocationem huius oblationis hostiam et per eam nosmetipsos tibi perface munus aeternum. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit

et regnat in unitate Spiritus sancti per omnia saecula saeculorum. Amen.

Ad Praefationem.

Sursum corda: Habemus ad Dominum. Gratias agamus Domino Deo nostro: dignum et iustum est. Vere dignum et iustum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus, per Christum Dominum nostrum. Per quem Maiestatem tuam laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestates, coeli coelorumque Virtutes ac beata Seraphim socia exultatione concelebrant, cum quibus et nostras voces, ut admitti iubeas, deprecamur, supplici confessione dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt coeli et terra gloria tua! Hosanna in excelsis! Benedictus qui venit in nomine Domini! Hosanna in excelsis!

Ad Canonem.

Te igitur, clementissime Pater, per Jesum Christum filium tuum, Dominum nostrum, supplices rogamus ac petimus, uti accepta habeas et benedicas haec dona, haec munera, haec sancta sacrificia illibata, imprimis, quae tibi offe-

rimus pro Ecclesia tua sancta catholica, quam pacificare custodire, adunare et regere digneris toto orbe terrarum, una cum famulo tuo Papa nostro N. et Antistite nostro N. et omnibus orthodoxis atque catholicae et apostolicae fidei cultoribus.

Commemoratio pro vivis.

Memento Domine, famulorum famularumque tuarum N. N. et omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est et nota devotio, pro quibus tibi offerimus vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis pro se suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis et incolumitatis suae, tibi que reddunt vota sua aeterno Deo, vivo et vero.

Ad elevationem.

Adoro de devote latens Deitas,
Quae sub his figuris vere latitas,
Tibi se cor meum totum subiicit,
Qui te contemplans totum deficit.
Visus, gustus, tactus in te fallitur,
Sed auditu solo tuto creditur.
Credo, quidquid dixit Dei filius,
Nil hoc verbo veritatis verius.
In cruce latebat sola Deitas,

Sed hic latet simul et humanitas.
 Ambo tamen credens atque confitens,
 Peto, quod petivit latro poenitens.
 Plagas sicut Thomas non intueor,
 Deum tamen meum te confiteor.
 Fac me tibi semper magis credere,
 In te spem habere, de diligere.
 O memoriale mortis Domini,
 Panis verus vitam praestans homini,
 Praesta meae menti de te vivere,
 Teque illi semper dulce sapere.
 Pie Pelicane, Jesu Domine,
 Me immundum munda tuo sanguine,
 Cuius una stilla salvum facere
 Totum mundum quit ab omni scelere.
 Jesu, quem velatum nunc aspicio,
 Quando fiet istud, quod tam sitio,
 Ut te revelata cernens facie
 Visu sim beatus tuae gloriae. Amen.

Pest elevationem.

Domine Jesu Christe, vere tu es Deus
 absconditus, quem sub panis et vini
 speciebus modo adoravi. Ne sinas, ob-
 secro, pretiosus ille sanguis tuus pro
 me frustra in ara crucis sit effusus, sed
 per passionem et mortem tuam iubeas
 me in numerum electorum tuorum ad-
 mitti, ut te revelata facie in aeternum
 aspicere et amplecti possim. Amen.

Commemoratio pro defunctis.

Memento, Domine, famulorum famularumque tuarum N. et N. qui nos praecesserunt cum signo fidei et dormiunt in somno pacis. Ipsis, Domine, et omnibus in Christo quiescentibus locum refrigerii, lucis et pacis, ut indulgeas, deprecamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Pater noster.

Pater noster, qui es in coelis, sanctificetur nomen tuum, adveniat regnum tuum, fiat voluntas tua, sicut in coelo, et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie, et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris, et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos a malo. Amen.

Pax tecum.

Cum dicitur: „Pax Domini sit semper vobiscum“, postula tibi pacem cum Deo, cum temetipso et cum hominibus, et scrutare, numquid habeas adversus aliquem, omnesque offensas tibi irrogatas ex toto corde condona. Dic ter cum sacerdote:

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis!

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis!

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem!

Domine Jesu Christe! qui dixisti Apostolis tuis: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis, ne respicias peccata mea sed fidem ecclesiae tuae, eamque secundum voluntatem tuam pacificare et coadunare digneris. Qui vivis et regnas Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.

Ad sacram Communionem.

Accinge te ad sacram Communionem, firmissima fide credens sub speciebus panis et vini Christum vere existere. Desidera et opta, ut unius fias cum eo spiritus unumque corpus. Reputa te indignum, ut de sacratissima victima manduces, ter dicens cum sacerdote:

Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo et sanabitur anima mea.

Præquam sanctissimum corpus Domini sumpseris, hos affectus devotionis elice:

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima ad te, Deus! Quid mihi est in coelo et a te quid volui super terram, o Deus cordis mei! Veni, Domine et noli tardare, o requies mea et dulcis hospes animae meae. Veni et imple omne desiderium meum. Mirabitur et dilatabitur cor meum et sicut adipe et pinguedine

replebitur anima mea; benedictionibus tuis plenus ero.

Exsurge, Christe, adiuva me; anima mea exsultabit in te et delectabitur super salutari suo.

Veni refugium meum, vine, paratum cor meum, Deus, qui sanctificasti tabernaculum tuum, praepara tu ipse cor meum, praeparationem cordis mei audiet auris tua et mirificabis misericordias tuas, quae a saeculo sunt.

Si vero sumpseris, devote suspira:

Inveni, quem diligit anima mea, tenui eum nec dimittam.

Anima Christi, sanctifica me;
Corpus Christi, salva me;
Sanguis Christi, inebria me;
Passio Christi, conforta me;
O bone Jesu, exaudi me;
Intra vulnera tua absconde me;
Ne permittas me separari a te;
Ab hoste maligno defende me;
In hora mortis meae voca me,
Ut cum Sanctis tuis laudem te,
In saecula saeculorum. Amen.

Si vero non corporaliter sed tantum spiritualiter Christo communicaturus es, praepara animam tuam hoc modo:

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris cooperante Spi-

ritu sancto per mortem tuam mundum vivificasti, libera me per hoc sacrosantum Corpus et Sanguinem tuum ab omnibus iniquitatibus meis et universis malis, et fac me tuis semper inhaerere mandatis et a te numquam separari permittas, qui cum Deo Patre et Spiritu sancto vivis et regnas Deus in saecula saeculorum. Amen.

Perceptio Corporis tui, Domine Jesu Christe, quod ego indignus spiritualiter sumere praesumo, non mihi proveniat in iudicium et condemnationem, sed pro tua pietate prosit mihi ad tutamentum mentis et corporis et ad medelam percipiendam. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

Ad Postcommunionem.

Proficiat nobis ad salutem corporis et animae, Domine Deus noster, huius Sacramenti susceptio et sempiternae sanctae Trinitatis eiusdemque individuae Unitatis confessio. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti, Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Ad oblationem Sacrificii.

Placeat tibi, sancta Trinitas, obse-

quium servitutis meae et praesta, ut sacrificium, quod oculis divinae Maie-
statis tuae indignus obtuli, tibi sit accep-
tabile mihi et omnibus, pro quibus
illud obtuli, sit te miserante propitiabile.
Per Christum Dominum nostrum.

Ad benedictionem.

Benedicat nos omnipotens Deus Pater
† et Filius † et Spiritus sanctus †.
Amen.

Initium s. evangelii secundum Joannem.

In principio erat Verbum et Verbum
erat apud Deum, et Deus erat Verbum.
Hoc erat in principio apud Deum. Om-
nia per ipsum facta sunt et sine ipso
factum est nihil, quod factum est. In
ipso vita erat et vita erat lux hominum,
et lux in tenebris lucet, et tenebrae
eam non comprehenderunt. Fuit homo
missus a Deo, cui nomen erat Joannes.
Hic venit in testimonium, ut testimo-
nium perhiberet de lumine, ut omnes
crederent per illum. Non erat ille lux,
sed ut testimonium perhiberet de lu-
mine. Erat lux vera, quae illuminat
omnem hominem, venientem in hunc
mundum. In mundo erat, et mundus
per ipsum factus est, et mundus eum
non cegnovit. In propria venit, et sui

eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in nomine eius, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. *Et verbum caro factum est, et habitavit in nobis, et vidimus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti a Patre, plenum gratiae et veritatis.* R. Deo gratias.

IV. Preces ante Confessionem.

Suspirium animae poenitentis.

Omnipotens aeternae Deus, rex regum et dominus dominantium, qui me de nihilo fecisti ad imaginem et similitudinem tuam et me sanguine unigeniti Filii tui redemisti, Te suppliciter deprecor, ut clementer respicias me, servum tuum nequam. Heu! misericordissime Pater, ego peccavi in coelum et in Te, iam non sum dignus vocari filius tuus. Desideriis et concupiscentiis meis obtemperavi, Te fidelissimo Patre contempto. Fodi mihi cisternas dissipatas, quae continere non valent

aquas, Te fonte aquae vivae derelicto. Miserere mei Jesu, Salvator mundi, qui mulieris Chananaeae et Mariae Magdalenae misertus es, qui pepercisti publicano et latroni in cruce pendenti. Tibi, piissime Jesu! confiteor peccata mea, quae non possum abscondere. Parce mihi, Christe! quem ego multum offendi cogitando, loquendo, operando in omnibus modis, in quibus ego fragilis homo peccare potui. Ad Te, Domine, supplex revertor, qui de coelo pro mea et omnium salute descendisti. Tu dixisti: Visitabo oves meas; quod perierat, requiram, quod abiectum erat reducam, quod confractum, alligabo et quod infirmum, consolidabo. Aspice vulnera peccatorum meorum et sana. Tuis me humeris licet indignum excipe et adduc ad gregem electorum tuorum. Tu es Creator et Redemptor meus, Dominus et Salvator meus, Rex et Deus meus. Tu es spes et fiducia mea, gubernatio et auxiliatio mea, consolatio et fortitudo mea, defensio et liberatio mea, vita, salus et resurrectio mea, lumen, desiderium et patrocinium meum. Te deprecor, misericordissime Deus, adiuva me et salvus ero. Guberna me, defende me, conforta me, et exsultabunt viscera ani-

mae meae. Suscita me mortuum, quia factura et opus tuum sum. O Domine! ne despicias me, quia famulus et servus tuus sum, quamvis indignus et infidelis, sed qualiscumque sim, sive bonus sive malus, semper tuus sum. Quo igitur me convertam, nisi ad Te? Si tu me eiicis, quis me recipiet? Si tu me despicias, quis me aspiciet? Recognosce ergo me profugum ad te revertentem. Quamvis immundus sim, tu me mundabis; si caecus sum, tu me illuminare potes; si infirmus sum, tu me salvare potes; si mortuus sum, tu me resuscitare potes; quia maior est tua misericordia quam iniquitas mea. Tu plus potes dimittere quam ego committere, et plus donare, quam ego peccare. Itaque ne reiicias me, Domine! neque attendas multitudinem iniquitatum mearum, sed secundum magnitudinem miserationum tuarum miserere mei et propitius esto mihi peccatori. Dic animae meae: *Nolo mortem peccatoris, sed magis, ut convertatur et vivat.*¹⁾

Converte me, Domine, ad Te, et noli irasci contra me. A pedibus tuis non discedam; hos firmiter tenebo tamquam

---

¹⁾ Ezech 33, 11.

salutis meae anchoram nec dimittam, donec benedixeris mihi, et audiam illa summae consolationis verba: *Remittuntur tibi peccata tua.*¹⁾

Oratio ad eliciendum de peccatis dolorem.

(Ex soliloquio Thomae a Kempis excerpta.)

Deus meus, vitam meam maculavi peccatis multis, sed vide lacrymas meas, quas fundo in conspectu tuo. *Scio enim, quia non habitat in me bonum,*²⁾ et quamdiu mortale gero corpus, non sum liber a peccatis. Facio igitur malum et pecco quotidie et, quod gravius est, multa patior abire sine gemitu et digna contritione. Nam exterioribus rebus et vanis curiositatibus saepius intentus et implexus, non possum celeriter reverti ad celeres fletus. Ideo tam fortiter multiplicantur in me peccatorum tenebrae, fontes obstruentes gratiae et venas divinae consolationis non admittentes. An istud parvum est malum? Grande est hoc malum, Deus meus, et fit tanto grandius, quanto citius transit e corde nec ullo me pungit dolore. Domine, numquid non respicies? Quamdiu illudam te et fallam me? Usquequo

1) Matth. 9, 2. 2) Rom. 7, 18.

taces, Domine! Ubi est virga? Ubi stimulus et baculus? Quare subtrahis iudicium et infernum ab oculis meis? Si starent haec ante me, putas, negligenter agerem? Si taces emendationis gratia, patientiam exhibes, sed si neglexero, nonne acriter post corriges? Si non hic, certe in futuro corripies. Nihil quippe transibit inultum, nec parvum nec grande peccatum. Sed multo melius hic, ubi fructuosus fletus, labor brevis, satisfactio acceptior et reconciliatio facilior est. Ne parcas igitur virgae, sed acri collyrio unge aculos meos, nec in posterum reserves mala mea, ne forte tradar tortoribus ad solvendum novissimum quadrantem. Melius est nunc parum et salubriter pungi, quam postea tam acerba luere tormenta purgatorii. Lugendum ergo mihi et dolor iugens pro peccatis est habendus. Multa enim habeo quae defleam, sed unde rideam non habeo causam. Tenebrae cordis et lubrica conscientia, casus in vitia et occasus gratiae flere et gaudere mihi suadent, imo ex angustia me saepe compellunt. Cogitans quoque diversas tentationes et malorum incursus, ad quid risus? Parce mihi, Domine, parce mihi. Si enim flevero, tactus dolore cordis intrinsecus, non est

mirum, quia tempus flendi est. Felix hora, quando nascitur mihi pro peccatis dolor. Beata lacryma, quae fluit ex contritionis vehementia, circumspecta omni cordis macula. Et quis sufficit, abyssum hanc plene discutere et latentes sordes sine palpatione arguere? Deus meus, lumen verum, tu potes omnes cordis mei tenebras illustrare et omnes maculas eius in spiritu ardoris et iudicii concremare. Tuum est dare cor novum, creare cor mundum et praeparare ibi secretum habitaculum, ut fiat locus requietionis tuae et tabernaculum nominis tui, qui es amator munditiae et hospes bonae conscientiae. Sed quia neglectam domum non libenter visitas, imo bestialibus moribus illudendam saepe relinquis, ideo sollicitus sum, ne id mihi contingat, sed ad reparandas ruinas meas misericors et clemens succurre. Vae illi, cui iratus abscesseris! Pax ei, ad quem descenderis et apud quem permanseris. Ego miser, positus in medio laqueorum et gravatus compedibus peccatorum, quale mihi est consilium et quod salutis remedium, nisi ut ad Te levem contritos oculos meos, si forte audiatur clamor meus in excelsis? Neque enim salubrius remedium inquinata con-

scientia inveniet vel habebit, quam amarissime se in oratione mactare. Et importuna tentatio quomodo melius curabitur, ne praevaleat, nisi ut continua oratio ad Te fundatur et multum se homo humiliet? Sed haec bona quis mihi tribuet? Orare et flere, sicut expedit. Unde mihi humilitas et tanta lacrymarum copia? Utique a Te, Domine, *apud quem misericordia et copiosa redemptio.*¹⁾ O Domine Deus, dator omnis gratiae, concede mihi digne flere etiam quantumcumque minima, et quae latent et quae patent, omnia simul sine excusatione castigare. Haec inter me et te masticata gratiam mihi restituant amissam, et ad meliora praeparent ac viciniora saluti.²⁾

Hic discute conscientiam tuam per singula, quo facto perge ad

Proposita.

Statuo igitur nunc serio me emendare nec ultra umquam divinam Maiestatem offendere, maxime in hac re . . . . Dixi,

1) Ps. 129, 7.

2) Dolor de peccatis ante absolutionem necessario eliciendus est; nam sine contritione aut attritione poenitens absolutionis non est capax. Ad discutiendam conscientiam pariter atque eliciendam contritionem etiam nonnulla capita huius operis inservire possunt, scilicet: lib. III. 8, 14, 20, 23, 52; lib. IV, 7.

nunc coepi. Da mihi, benignissime Deus, gratiam tuam, ne mente vacillem. Milles malo mori quam in ista peccata... relabi. Patrocinium beatissimae Virginis Mariae et omnium Sanctorum enixis precibus exoro.

Observanda in Confessione.

Accede ad sedem confessionalem demissis oculis, iunctis manibus tamquam reus ad iudicem et omni studio cura, ut confessio tua sit humilis, brevis, clara et integra. Nota quoque, cum rogat sacerdos, quocum peccaveris, illum non cupere scire, an cum Petro vel Paulo, sed an cum religioso aut saeculari, cum adolescente aut puella etc. peccaveris. Denique aperi peccata candide, modo tamen honesto, nihil cela, nihil omitte, nihil fuco aut coloribus obumbra, nec te excusa; haec enim non confessio est, ut ait s. Bernardus, sed defensio, nec placat, sed provocat. Poenitentiam et admonitionem, quem Confessarius dederit, reverenter excipe et cura, ut quam primum exequaris.

V. Preces post Confessionem.

Laus Deo et gratiarum actio pro impetrata peccatorum remissione.

Gratias tibi ago, Domine, quod me indignum peccatorem, ut poenitentem Petrum et peccatricem Magdalenam respexisti veniamque et indulgentiam peccatorum clementer mihi concessisti. Suscipe, obsecro, hanc humilem con-

fessionem meam et quidquid mihi defuit nunc et alias de sufficientia contritionis, de puritate et integritate confessionis, suppleat pietas et misericordia tua meque perfecte absolutum habere digneris in coelis.

Benedic anima mea Domino et omnia quae intra me sunt nomini sancto eius. Quanta mihi obtigit felicitas! Totus eram in morte, totum me resuscitavit Dominus. Caecus eram et caecitatem amabam et ad tenebras per tenebras ambulabam. Quis est ille illuminator meus? Non eum quaerebam, sed ipse quaesivit me; non vocabam eum, sed ipse vocavit me. Quis est ille? Tu es, Deus meus, Pater misericordiarum et Deus totius consolationis, tu es, sanctissime Domine, quem confiteor toto corde meo, gratias agens nomini tuo. Vocasti me verbo tuo, intonasti desuper voce grandi in interiorem aurem cordis mei: Fiat lux, et facta est lux, et discessit nubes magna et liquefacta est nubes tenebrosa, quae operuerat oculos meos: et vidi lucem tuam et cognovi vocem tuam, et dixi: Vere, Domine, tu es Deus meus, qui eduxisti me de tenebris et umbra mortis, et vocasti me in admirabile lumen tuum, et ecce video. Gratias

tibi, illuminator meus. Et conversus sum et vidi tenebras, in quibus fueram, et abyssum tenebrosam, in qua iacueram: et contremui et expavi et dixi: Vae! Vae! tenebris meis, in quibus iacui. Vae! Vae! caecitati illi, in qua videre non poteram lumen coeli. Vae! Vae! praeteritate ignorantiae meae, quando non cognoscebam te, Domine. Gratias tibi ago, illuminator et liberator meus, quoniam illuminasti me et cognovite. Sero quidem cognovi te, veritas aeterna, sed et hoc mihi feliciter obtigit, quod illuminari non poteram sine te et non est lux extra te.

Legi quoque poterunt post Confessionem nonnulla huius operis capita, devotioni animae poenitentis valde accomodata, scilicet: lib. III. c. 10 usque ad §. 6, c. 17, c. 40 et c. 55.

Alia praeclara gratiarum actio post Confessionem.

Psalmus 102.

Benedic anima mea Domino et omnia, quae intra me sunt, nomini sancto eius.

Benedic anima mea Domino, et noli oblivisci omnes retributiones eius.

Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis, qui sanat omnes infirmitates tuas.

Qui redimit de interitu vitam tuam, qui coronat te in misericordia et miserationibus.

Qui replet in bonis desiderium tuum,
renovabitur ut aquilae inventus tua.

Faciens misericordias Dominus et iudicium omnibus iniuriam patientibus.

Notas fecit vias suas Moysi, filiis Israel voluntates suas.

Miserator et misericors Dominus, longanimis et multum misericors.

Non in perpetuum irascetur, neque in aeternum comminabitur.

Non secundum peccata nostra fecit nobis, neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis.

Quoniam secundum altitudinem coeli a terra corroboravit misericordiam suam super timentes se.

Quantum distat ortus ab occidente, longe fecit a nobis iniquitates nostras.

Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se: quoniam ipse cognovit figmentum nostrum.

Recordatus est, quoniam pulvis sumus. Homo sicut foenum dies eius; tamquam flos agri sic efflorescit.

Quoniam spiritus pertransibit in illo, et non subsistet; et non cognoscet amplius locum suum.

Misericordia autem Domini ab aeterno, et usque in aeternum super timentes eum.

Et iustitia illius in filios filiorum, his

qui servant testamentum eius et memores sunt mandatorum ipsius, ad faciendum ea.

Dominus in coelo paravit sedem suam, et regnum ipsius omnibus dominabitur.

Benedicite Domino omnes Angeli eius, potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem sermonum eius.

Benedicite Domino omnes virtutes eius, ministri eius, qui facitis voluntatem eius.

Benedicite Domino omnia opera eius, in omni loco dominationis eius benedic anima mea Domino.

Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.
Amen.

VI. Preces ante s. Communionem.

Oratio s. Ambrosii.

Ad mensam dulcissimi convivii tui, pie Domine Jesu Christe, ego peccator de propriis meritis nihil praesumens sed de tua confidens misericordia et bonitate, accedere vereor et contremisco. Nam cor et corpus habeo multis cri-

minibus maculatum, mentem et linguam non caute custoditam. Ergo, o pia Deitas, o tremenda Maiestas, ego miser inter angustias deprehensus, ad te fontem misericordiae recurro, ad te festino sanandus, sub tuam protectionem fugio: et quem iudicem sustinere nequeo, salvatorem habere suspiro. Tibi, Domine, plagas meas ostendo, tibi verecundiam meam detego. Scio peccata mea multa et magna, pro quibus timeo. Spero in misericordias tuas, quarum non est numerus. Respice ergo in me oculis misericordiae tuae, Domine Jesu Christe, Rex aeterne, Deus et homo, crucifixus propter hominem. Exaudi me sperantem in te, miserere mei pleni miseriis et peccatis, tu qui fontem miserationis numquam manare cessabis. Salve salutaris victima, pro me et omni humano genere in patibulo crucis oblata. Salve nobilis et pretiose sanguis, de vulneribus crucifixi Domini mihi Jesu Christe profluens et peccata totius mundi abluens. Recordare, Domine, creaturae tuae, quam tuo sanguine redemisti. Poenitet me peccasse, cupio emendare quod feci. Aufer ergo a me, clementissime Pater, omnes iniquitates et peccata mea, ut purificatus mente et corpore digne degustare merear

sancta sanctorum et concede, ut haec sancta praelibatio Corporis et Sanguinis tui, quam ego indignus sumere intendo, sit peccatorum meorum remissio, sit delictorum perfecta purgatio, sit turpium cogitationum effugatio, ac bonorum sensuum regeneratio operumque tibi placentium salubris efficacia, animae quoque et corporis contra inimicorum meorum insidias firmissima tuitio. Amen.

Oratio s. Thomae Aquinatis.

Omnipotens sempiternae Deus, ecce accedo ad Sacramentum unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi, accedo tamquam infirmus ad medicum vitae, immundus ad fontem misericordiae, caecus ad lumen claritatis aeternae, pauper et egenus ad Dominum coeli et terrae. Rogo ergo immensae largitatis tuae abundantiam, quatenus meam curare digneris infirmitatem, lavare foeditatem, illuminare caecitatem, ditare paupertatem, vestire nuditatem: ut panem angelorum, Regem regum et Dominum dominantium tanta suscipiam reverentia et humilitate, tanta contritione et devotione, tanta puritate et fide, tali proposito et intentione, sicut expedit saluti animae meae.

Da mihi, quaeso, Dominici Corporis et Sanguinis non solum suscipere Sacramentum, sed etiam rem et virtutem Sacramenti. O mitissime Deus, da mihi Corpus unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi, quod traxit de virgine Maria, sic suscipere, ut corpori suo mystico merear incorporari et inter eius membra connumerari. O amantissime Pater, concede mihi dilectum Filium tuum, quem nunc velatum in via suscipere propono, revelata tandem facie perpetuo contemplari. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Actus fidei, spei, caritatis et contritionis.

O Sapientia infinita! quae nec falli nec fallere potes, credo in te et credo tibi in omnibus, quae revelasti perque Ecclesiam mihi credenda proponis. Imprimis vero credo, te in sanctissimo hoc Sacramento esse praesentem, prout apertis verbis asseruisti, quibus plus tribuo quam ingenio meo et omnium hominum. Et pro hac fide per tuam gratiam mori sum paratus.

Spero in te, o Bonitas infinita, teque per inexhaustam misericordiam tuam et

pretiosissima merita veniam peccatorum et gloriam sempiternam mihi daturum confido.

Amo et amabo te, et omnia, quae tu amas, propter te, o fons omnis boni, quia tu omni amore dignus es.

Sed et doleo ex toto corde de peccatis commissis eaque detestor cum proposito non peccandi de cetero. O Jesu, dulcis amor meus, totus sum tuus, fac de me, quidquid vis, nunc et in aeternum.

Desiderium animae Christum suscepturae.

Nunc Domine, imple omne desiderium meum secundum divitias tuas, nec confundas me ab exspectatione mea. Salutare tuum exspectavi, Domine, praestolata est te anima mea, desideravit te. Ecce stas ad ostium et pulsas. Prope es tu, Domine; audivi vocem tuam. Aperiam tibi ianuam cordis mei, ut intres in me ibique habites. Sanctifica animam desiderantem te, animam quaerentem te, animam properantem ad te. Applica mihi cor tuum, ut appropinquem tibi. Conserva me sine peccato et constitue me immaculatum ante conspectum tuum in exultatione adventus

tui. Veni Domine Jesu, et veniant super me universae benedictiones tuae. Imple animam meam maiestate tua et receptaculum cordis mei inenarrabilibus thesauris tuis. Maneam in te et tu in me, et manducans te vivam propter te nunc et in acternum, ut sim cum electis tuis, qui ad coenam nuptiarum Agni, ad coenam magnam Dei vocati sunt et sedent tecum in throno tuo, sicut tu sedes cum Patre tuo in throno eius regnans in saecula saeculorum. Amen.

VII. Preces post s. Communionem.

Oratio s. Thomae Aquinatis.

Gratias tibi ago, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, qui me peccatorem, indignum famulum tuum, nullis meis meritis sed sola dignatione misericordiae tuae satiare dignatus es pretioso Corpore et Sanguine Filii tui Domini nostri Jesu Christi. Te deprecor, ut sancta Communio non sit mihi reatus

ad poenam sed intercessio salutaris ad veniam. Sit mihi armatura fidei et scutum bonae voluntatis. Sit vitiorum meorum evacuatio, concupiscentiae et libidinis exterminatio, caritatis et patientiae, humilitatis et obedientiae omniumque virtutum augmentatio; contra insidias inimicorum omnium, tam visibilium quam invisibilium firma defensio; motuum meorum tam carnalium quam spiritualium perfecta quietatio; in te uno ac vero Deo firma adhaesio, atque finis mei felix consummatio. Et precor te, ut ad illud ineffabile convivium me peccatorem perducere digneris, ubi tu cum Filio tuo et Spiritu sancto Sanctis tuis es lux vera, satietas plena, gaudium sempiternum, iucunditas consummata et felicitas perfecta. Per eundem Christum Dn. n. Amen.

Oratio s. Bonaventurae.

Transfige, dulcissime Domine Jesu, medullas et viscera animae meae suavissimo et saluberrimo amoris tui vulnere, vera serenaque et apostolica caritate, ut langueat et liquefiat anima mea solo semper amore et desiderio tui; te concupiscat et deficiat in atria tua, cupiat dissolvi et esse tecum. Da, ut anima mea

te esuriat, panem Angelorum, refecti-
onem animarum sanctarum, panem no-
strum quotidianum supersubstantialem,
habentem omnem dulcedinem et sapo-
rem et omne delectamentum suavitatis:
te in quem desiderant Angeli prospicere,
semper esuriat et comedat cor meum,
et dulcedine saporis tui repleantur vi-
scer aanimae meae; te semper sitiatur fon-
tem vitae, fontem sapientiae et scien-
tiae, fontem aeterni luminis, torrentem
voluptatis, ubertatem domus Dei; te
semper ambiat, te inveniatur, ad te ten-
dat, ad te perveniat, te meditetur, te
loquatur et omnia operetur in laudem
et gloriam nominis tui, cum humilitate
et discretione, cum dilectione et delecta-
tione, cum facilitate et affectu, cum
perseverantia usque in finem: et tu sis
solus semper spes mea, tota fiducia
mea, divitiae meae, delectatio mea,
iucunditas mea, gaudium meum, quies
et tranquillitas mea, pax mea, suavitas
mea, odor meus, dulcedo mea, cibus
meus, refectio mea, refugium meum,
auxilium meum, sapientia mea, portio
mea, possessio mea, thesaurus meus,
in quo fixa et firma et immobiliter
semper sit radicata mens mea et cor
meum. Amen.

Oratio ¹⁾ dicenda ante imaginem Jesu crucifixi.

En ego, o bone et dulcissime Jesu, ante conspectum tuum genibus me provolvo ac maximo animi ardore te oro atque obtestor, ut meum in cor vividos fidei spei et caritatis sensus atque veram peccatorum meorum poenitentiam, eaque emendandi firmissimam voluntatem velis imprimere, dum magno animi affectu et

¹⁾ Pius VII. decreto X. Aprilis a. 1821 de novo concessit et in perpetuum confirmavit indulgentiam plenariam, quam lucrari possunt omnes Christi fideles, qui confessi ac sacra Communionem refecti, corde contrito et devoto recitaverint hanc orationem ante imaginem qualemcunque Jesu crucifixi, orando pro necessitatibus s. Matris Ecclesiae. Quae indulgentia applicari quoque potest animabus in purgatorio detentis iuxta declarationem Leonis PP. XII.

dolore tua quinque vulnera mecum ipse considero ac mente contemplor, illud prae oculis habens quod iam in ore ponebat suo David propheta de te, o bone Jesu: Foderunt manus meas et pedes meos; dinumeraverunt omnia ossa mea.¹⁾

VIII. Preces ad lucrandas plenarias Indulgentias.

(Vel sibi, vel animabus in purgatorio applicandas.)

Omnipotens sempiternae Deus, cuius misericordia a peccatis omnibus aeternaeque damnationis reatu me absolutum confido, quamvis temporalibus poenis obnoxius permaneam, cum vero his diluendis opera mea non sufficiant, ad inexhaustum meritorum unigeniti Filii tui, Domini nostri Jesu Christi, Sanctorumque thesaurum confugio, ut huius abundantia tenuitati et indigentiae meae subveniatur. Promptum me ad omnia, quae hunc in finem praestanda sunt, offero. Suscipe ea, Pater miseri-

---

¹⁾ Ps. 21, 17 et 18.

cordiae, in unione passionis et mortis eiusdem Filii tui, plenariaeque huius indulgentiae me licet indignum fac participem. Amen.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

I. Oratio ad Deum Patrem pro exaltatione s. Matris Ecclesiae.

Memento, Pater aeternae, congregationis tuae, quam possedisti ab initio. Agnosce ecclesiam velut sponsam unigeniti Filii tui, pro qua ipse sanguinem suum profundere non dubitavit; hanc, obsecro, sanctitatis decore, gratiarum opibus, hereditatis amplitudine ita exalta, ut digna compareat tali sponso, tantoque redemptionis pretio. Respice benigne eiusdem sanctae matris filios, eorumque numero universas gentes associa, ut omnes te, Deum Patrem, et quem misisti, Jesum Christum, una cum s. Spiritu viva fide agnoscant, firma spe invocent, et perfecta caritate amplectantur. Amen.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

V. Vide, Domine, et visita vineam istam.

R. Et perfice eam, quam plantavit dextera tua.

Oremus.

Respice, quaesumus Domine, super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium et crucis subire tormentum. Qui tecum vivit etc.

II. Oratio ad Deum Filium pro extirpatione haeresum.

O Jesu, lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, fac, oro, per inaestimabilem passionis et mortis tuae virtutem, ut pulsis haeresum et errorum tenebris, veritatis tuae lumen omnes amplectantur et in optatum ecclesiae tuae gremium confluant. O pastor bone, qui animam tuam pro ovibus tuis posuisti, gregem tuum protege, et contra vim insidiasque eorum defende, qui veniunt in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Fac, ut unum omnes pastorem admittant et unum omnium sit ovile. Mane nobiscum, Domine, quoniam dixisti: Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi. Ostende ecclesiam tuam aedificatam esse super petram et portas inferi non praevalere adversus eam. Amen.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

V. Ne tradas bestiis animas confitentes tibi.

R. Et animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.

Oremus.

Ecclesiae tuae, quaesumus Domine, preces placatus admitte, ut destructis adversitatibus et erroribus universis secura tibi serviat libertate. Per Chr. Dn. n.

III. Oratio ad Spiritum sanctum pro concordia christianorum principum.

Sancte Spiritus, Spiritus amoris et pacis, qui tot tamque diversas gentes in unitate fidei congregasti, largire christianis principibus eorumque consiliariis abundantiam tuae gratiae eosque novo caritatis mandato, quod Jesus ex hoc mundo abiturus discipulis suis tradidit, imbue, ut ex hoc omnes agnoscant, se in numero electorum tuorum censendos nec ullum ad portum salutis perventurum esse nisi christiano nomine dignum. Fac ne ulla umquam cupiditate abducti quidquam moliantur, quod divinae tuae gloriae concordiaeque ecclesiae adversetur, sed unitis potius viribus ad pacis aeternae visionem, ad coelestem Jerusalem, populum sibi subiectum secum perducere nitantur. Amen.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

V. Fiat pax in virtute tua.

R. Et abundantia in terribus tuis.

Oremus.

Deus, a quo sancta desideria, recta consilia et iusta sunt opera, da servis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem, ut et corda nostra mandatis tuis dedita et hostium sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla. Per Christum Dom. n.

IV. Oratio pre papa.

Omnipotens sempiterne Deus, miserere famulo tuo Pontifici nostro N. et dirige eum secundum tuam clementiam in viam salutis aeternae, ut te donante tibi placita cupiat et tota virtute perficiat. Per Chr. D. n.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

V. Dominum Apostolicum et omnes ecclesiasticos ordines in sancta religione conservare digneris.

R. Te rogamus, audi nos.

Oratio ad ss. Trinitatem, qua peractorum ad Indulgentias lucrandas praescriptorum fit oblatio.

Iam praestitisse mihi videor, ss. Trinitas, quae ad plenariam poenarum Indul-

gentiam impetrandam praescripta sunt. Haec et multo plura divinae Maiestati tuae me, utpote innumeris nominibus obstrictum, praestare oportuisset. Infinitae bonitati tuae et liberalitati tribuendum est, quod tam cumulate vilissima servitutis nostrae opera remunereris. Suscipe ergo, ss. Trinitas, opera a me quomodocumque praestita et fac, ut horum defectus passione et morte Domini nostri Jesu Christi suppleatur, ita quidem, ut me (*vel animam . . .*) plenariae huius Indulgentiae facias participem. Amen.

IX. Praxis orandi Rosarium.

Ad crucem dicitur Credo, ad maiora grana Pater noster, ad minora Ave Maria, sed ad tria minora grana ante decades post Jesus adde:

1. In Rosario gaudiose:

Qui adaugeat nobis fidem.

Qui corroboret nobis spem.

Qui perficiat in nobis caritatem.

Ab adventu usque ad Quadragesimam post Jesus adde in salutatione Angelica et nonnihil expende:

1. Quem Virgo per Spiritum Sanctum concepisti.
2. Quem Virgo visitans Elisabeth portasti.
3. Quem Virgo genuisti.
4. Quem Virgo in templo praesentasti.
5. Quem Virgo in templo invenisti.

II. In Rosario doleroso

ad tria minora grana haec insere:

- Qui intellectum nostrum illuminet.
 Qui voluntatem nostram perficiat.
 Qui memoriam nostram roboret.

Ad singulas decades intersere et non-nihil expende sequentia:

1. Qui pro nobis sanguinem sudavit.
2. Qui pro nobis flagellatus est.
3. Qui pro nobis spinis coronatus est.
4. Qui pro nobis crucem baiulavit.
5. Qui pro nobis crucifixus est.

III. In Rosario glorioso

ad tri minora grana insere:

- Qui cogitationes dirigat.
 Qui verba moderetur.
 Qui opera gubernet.

Ad singulas decades intersere et non-nihil expende sequentia:

1. Qui surrexit a mortuis.
2. Qui in coelum ascendit.
3. Qui Spiritum sanctum misit.
4. Qui te, o Virgo, in coelum assumpsit.
5. Qui te, o Virgo, in coelis coronavit.

Salve regina, mater misericordiae, vita, dulcedo et spes nostra, salve. Ad te clamamus exules filii Evae. Ad te suspiramus gementes et flentes in hac lacrymarum valle. Eia ergo advocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte, et Jesum benedictum fructum ventris tui nobis post hoc exilium ostende. O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria!

V. Ora pro nobis sancta Dei genitrix.

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui gloriosae Virginis Mariae corpus et animam, ut dignum Filii tui habitaculum effici mereretur, Spiritu sancto cooperante praeparasti, da, ut cuius commemoratione laetamur, eius pia inter-

cessionem ab instantibus malis et a morte perpetua liberemur. Per eundem Chr. Dom. n. Amen.

X. Exercitium singularis devotionis erga B. Virginem Mariam.

1. *Oratio, qua beatissima Virgo in patronam eligitur.*

Sanctissima Virgo et Mater Dei Maria, ego N. licet indignissimus, qui serviam tibi, fretus tamen admirabili tua pietate et impulsus tibi serviendi desiderio, eligo te hodie coram castissimo sponso tuo Josepho, Angelo meo Custode totaque curia coelesti in peculiarem meam Dominam, Patronam et Matrem firmiterque propono, te imposterum sequi, tibi famulari atque curare, ut ab aliis quoque tibi servitium exhibeatur. Per sacratissimum quem pro me Jesus Christus Filius tuus sanguinem fudit rogo te suppliciter, ut me in numerum filiorum tuorum admittere digneris mihi que a Deo gratiam impetres, ut in cunctis cogitationibus, verbis et

operibus meis beneplacitum Dei assequar. Amen.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

2. Oratio s. Bernardi¹⁾, qua imploratur auxilium
B. Virginis in omnibus necessitatibus.

Memorare, o piissima mater Maria, non esse auditum a saeculo, quemquam ad tua currentem praesidia et tua implorantem auxilia, aut tua petentem suffragia a te derelictum. Ego tali animatus fiducia, ad te Virgo virginum Maria, mater Jesu Christi, confugio, ad te venio, ad te curro, coram te gemens peccator et tremens assisto, noli o Domina mundi, noli aeterni Verbi mater, verba mea despiciere, sed audi propitia et exaudi me miserum ad te in hac lacrymarum valle clamantem. Adsis mihi obsecro in omnibus necessitatibus meis, nunc et semper, maxime in hora mortis meae. O clemens, o pia, o dulcis virgo Maria!

Pater noster etc. Ave Maria etc.

3. Oratio, qua intercessio divinae Matris exoratur.

Beatissima virgo Maria, aeterni regis mater, post unigenitum Filium tuum omnibus rebus dominaris. Tibi omnes

---

1) Eandem indulgentiam, cuius supra p. 5 mentio facta est, cum huius quoque orationis recitatione Pius Papa IX. coniunxit.

aetates et generationes caput inclinant, tuis pedibus orbis terrarum se subternit. Post ineffabilem enim et summam Trinitatem nihil dignius te, nihil pulchrius habet coeleste palatium. Tu mater, tu filia, tu sponsa es Dei altissimi, tota pulchra, tota formosa. Ad tuum nomen daemones contremiscunt, cum splendor tuus se prodit, tenebrae diffugiunt portaeque coeli ad nutum tuum aperiuntur. Tu es vera spes Christianorum post Jesum Christum, Filium tuum. Tu es regina misericordiae, tu vitae nostrae dulcedo. Omnes ad te clamant et tu respondes omnibus, intercedis pro omnibus. Auxilium tuum ne auferas a me, pietas tua non desit mihi, nec memoria tui in me umquam intermoriatur. Si tu me Domina derelinquis, quis me suscipiet? Si tu mei oblivisceris, quis mei recordabitur? Nisi tu, o stella maris, me illuminas, quo tandem vadem? Quid de me fiet, si a te excludor? Audi ergo, o Mater, me miserum ad te clamantem, recordare, quod propter nos peccatores Dei Filius te in matrem elegerit. Idcirco ad te confugio, ut per te misericordiam inveniam apud Patrem misericordiarum et Deum totius consolationis. Amen.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

4. Oratio s. Bernardi, qua per B. Delparae gratiam aeterna beatitudo suppliciter exoratur.

Per te, o Maria, accessum habeamus ad Filium, o benedicta inventrix gratiae, genitrix vitae, mater salutis, ut per te nos suscipiat, qui per te datus est nobis. Excuset apud ipsum integritas tua culpam nostrae corruptionis, et humilitas Deo gratia nostrae impetret veniam vanitati. Copiosa caritas tua nostrorum cooperiat multitudinem peccatorum, et foecunditas gloriosa foecunditatem nobis conferat meritorum. Domina nostra et mediatrix nostra, advocata nostra, tuo Filio nos reconcilia, tuo Filio nos commenda, tuo Filio nos repraesenta. Fac, o benedicta, per gratiam quam invenisti, per praerogativam quam meruisti, per misericordiam quam peperisti, ut qui te mediante fieri dignatus est particeps infirmitatis et miseriae nostrae, te quoque intercedente participes non faciat gloriae et beatitudinis suae Jesus Christus, Filius tuus, Dominus noster, qui est super omnia benedictus in saecula. Amen.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

5. Oratio, qua auxilium B. Virginis in mortificandis cupiditatibus carnis impleratur.

O Virgo nobilissima, quae desideratissimo partu tuo mundo dedisti Salvatorem, oro te per hanc eximiam et singularem gratiam, qua te elegit in suam matrem, ut intimum verae devotionis erga te affectum mihi impetrare velis, et pariter salutari tui ortus luce totam animam meam reformare digneris, mortificando meos sensus, mundando affectus et ab omnibus terrenis cupiditatibus cor expurgando et amore rerum coelestium accendendo, ut ita praeparata digna reddatur adventu illius, qui per te ad nos descendere dignatus est, Jesu Christi, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat in saecula saeculorum. Amen.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

6. Trina salutatio B. Virginis Mariae, a s. Nechtilde usurpata ad felicem mortem impetrandam.

O Domina mea, sancta Maria, sicut Deus Pater per omnipotentiam suam te potentissimam fecit: ita mihi, quaeso, adsis in hora mortis omnemque mihi contrariam potestatem a me potenter averte. Ave Maria etc.

O Domina mea, sancta Maria, sicut

Filius Dei divina sua scientia et sapientia te replevit: ita quaeso animam meam lumine fidei in hora mortis illustra et corrobora, ut nullo errore aut ignorantia pervertatur et in perditionem seducatur. Ave Maria etc.

O Domina mea, sancta Maria, sicut Spiritus sanctus suum amorem plene tibi infudit: ita tu mihi in morte dulcedinem divini amoris instilla, ut omnis angor et amaritudo a me tollatur et cor meum coelesti consolatione recreetur. Ave Maria etc.

XI. Variæ Litaniae.

1. De venerabili Sacramento.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de coelis Deus, miserere nobis.

Fili Redemptor mundi Deus, miserere nobis.

Spiritus sancte Deus, miserere nobis.

Sancta Trinitas unus Deus, miserere nobis.

Panis vive, qui de coelo descendisti,
 Deus abscondite et Salvator,
 Frumentum electorum,
 Vinum germinans virgines,
 Panis pinguis et deliciae regum,
 Iuge sacrificium,
 Oblatio munda,
 Agne absque macula,
 Mensa purissima,
 Angelorum esca,
 Manna absconditum,
 Memoria memorabilium Dei,
 Panis supersubstantialis,
 Verbum caro factum, habitans in
     nobis,
 Hostia sancta,
 Calix benedictionis,
 Mysterium fidei,
 Praeelsum et venerabile Sacramen-
     tum,
 Sacrificium omnium sanctissimum,
 Sacrificium vere propitiatorium pro
     viviis et defunctis,
 Coeleste antidotum, quo a peccatis
     praeservamur,
 Stupendum supra omnia miraculum,
 Sacratissima Dominicae passionis
     commemoratio,
 Donum transcendens omnem plenitu-
     dinem,

Miserere nobis.

Memoriale praecipuum divini amoris, Divinae affluentia largitatis, Sacrosanctum et augustissimum mys- terium, Pharmacum immortalitatis, Tremendum et vivificum Sacramen- tum, Incruentum sacrificium, Cibus et conviva, Dulcissimum convivium, cui assistunt Angeli ministrantes, Vinculum caritatis, Offerens et oblatio, Spiritualis dulcedo in proprio fonte degustata, Refectio animarum sanctarum, Viaticum in Domino morientium, Pignus futurae gloriae, Propitius esto, parce nobis Domine, Propitius esto, exaudi nos Domine, Ab indigna Corporis et Sanguinis tui susceptione, libera nos Domine. A concupiscentia carnis, libera nos Do- mine. A concupiscentia oculorum, libera nos Domine. A superbia vitae, libera nos Domine. Ab omni peccandi occasione, libera nos Domine.	}	Miserere nobis.

Per desiderium illud, quo hoc Pascha
cum discipulis manducare deside-
rasti,

Per summam humilitatem, qua disci-
pulorum pedes lavisti,

Per ardentissimam caritatem, qua hoc
divinum Sacramentum instituisti,

Per Sanguinem tuum pretiosum, quem
nobis in altari reliquisti,

Per quinque vulnera huius tui Cor-
poris sacratissimi, quæ pro nobis
suscepisti,

Peccatores, te rogamus, audi nos!

Ut in nobis fidem reverentiam et
devotionem erga hoc admirabile
Sacramentum augere et conservare
digneris,

Ut ad frequentem usum Eucharistiae
per veram peccatorum confessionem
nos perducere digneris,

Ut nos ab omni hæresi, perfidia ac
cordis caecitate liberare digneris,

Ut sacratissimi huius Sacramenti
pretiosos et coelestes fructus nobis
impertire digneris,

Ut in hora mortis nostræ hoc coe-
lesti viatico nos confortare et mu-
nire digneris,

Fili Dei,

Libera nos Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
parce nobis Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
exaudi nos Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.

Christe audi nos, Christe exaudi nos.

Kyrie eleison, Christe eleison,

Kyrie eleison.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

V. Panem de coelo praestitisti eis,

R. Omne delectamentum in se habentem.

Oremus.

Deus qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuae memoriam reliquisti, tribue quaesumus, ita nos Corporis et Sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuae fructum in nobis iugiter sentiamus. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.

2. De ss. Nomine Jesu¹⁾.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

---

¹⁾ Haec Formula Litaniae de ss. Nomine Jesu a S. R. C. anno 1862 d. 22. Aug. approbata est.

Kyrie eleison.

Jesu audi nos.

Jesu exaudi nos.

Pater de coelis Deus, miserere nobis.

Fili Redemptor mundi, Deus,

Spiritus sancte, Deus,

Sancta Trinitas, unus Deus,

Jesu Fili Dei vivi,

Jesu splendor Patris,

Jesu candor lucis aeternae,

Jesu rex gloriae,

Jesu sol iustitiae,

Jesu Fili Mariae Virginis,

Jesu amabilis,

Jesu admirabilis,

Jesu Deus fortis,

Jesu Pater futuri saeculi,

Jesu magni consilii angele,

Jesu potentissime,

Jesu patientissime,

Jesu obedientissime,

Jesu mitis et humilis corde,

Jesu amator castitatis,

Jesu amator noster,

Jesu Deus pacis,

Jesu auctor vitae,

Jesu exemplar virtutum,

Jesu zelator animarum,

Jesu Deus noster,

Jesu refugium nostrum,

Miserere nobis.

Jesu Pater pauperum,	} Miserere nobis.
Jesu thesaure fidelium,	
Jesu bone Pastor,	
Jesu lux vera,	
Jesu sapientia aeterna,	
Jesu bonitas infinita,	
Jesu via et vita nostra,	
Jesu gaudium Angelorum,	
Jesu rex Patriarcharum,	
Jesu magister Apostolorum,	
Jesu doctor Evangelistarum,	
Jesu fortitudo Martyrum,	
Jesu lumen Confessorum,	
Jesu puritas virginum,	
Jesu corona Sanctorum omnium,	
Propitius esto, parce nobis Jesu,	} Libera nos, Jesu.
Propitius esto, exaudi nos Jesu.	
Ab omni malo, libera nos, Jesu.	
Ab omni peccato,	
Ab ira tua,	
Ab insidiis diaboli,	
A spiritu fornicationis,	
A morte perpetua,	
A neglectu inspirationum tuarum,	
Per mysterium sanctae incarnationis tuae,	
Per nativitatem tuam,	
Per infantiam tuam,	
Per divinissimam vitam tuam,	
Per labores tuos,	

Per agoniam et passionem tuam,	} Libera nos, Jesu.
Per crucem et derelictionem tuam,	
Per languores tuos,	
Per mortem et sepulturam tuam,	
Per resurrectionem tuam,	
Per ascensionem tuam,	
Per gaudia tua,	
Per gloriam tuam,	
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,	
parce nobis, Jesu.	
Agnus Dei, qui etc., exaudi nos, Jesu.	
Agnus Dei, qui etc., miserere nobis, Jesu.	
Jesu audi nos,	
Jesu exaudi nos.	

Oremus.

Domine Jesu Christe, qui dixisti: petite et accipietis, quaerite et invenietis, pulsate et aperietur nobis: quaesumus, da nobis petentibus divinissimi tui amoris affectum, ut te toto corde, ore et opere diligamus et a tua numquam laude cessemus. Qui cum Patre et Spiritu sancto vivis et regnas, Deus, in saecula saeculorum. Amen.

3. De ss. Corde Jesu.

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de coelis, Deus, miserere nobis.

Fili Redemptor mundi, Deus,

Spiritus sancte, Deus,

Sancta Trinitas, unus Deus,

Cor Jesu, Verbo Dei substantialiter
unitum,

Cor Jesu, divinitatis sanctuarium,

Cor Jesu, sanctae Trinitatis templum,

Cor Jesu, sapientiae abyssus,

Cor Jesu, bonitatis oceanus,

Cor Jesu, misericordiae thronus,

Cor Jesu, thesaurus numquam defi-
ciens,

Cor Jesu, de cuius plenitudine omnes
nos accepimus,

Cor Jesu, pax et reconciliatio nostra,

Cor Jesu, virtutum omnium exemplar,

Cor Jesu, infinite amans et infinite
amandum,

Cor Jesu, fons aquae salientis in
vitam aeternam,

Cor Jesu, in quo sibi Pater bene
complacuit,

Cor Jesu, propitiatio pro peccatis
nostris,

Cor Jesu, propter nos amaritudine
repletum.

Miserere nobis.

Cor Jesu, usque ad mortem in horto
 tristissimum,
 Cor Jesu, opprobriis saturatum,
 Cor Jesu, amore vulneratum,
 Cor Jesu, lancea perforatum,
 Cor Jesu, in cruce sanguine exhaustum,
 Cor Jesu, attritum propter scelera
 nostra,
 Cor Jesu, etiamnum ob ingratis homi-
 nibus in sacrosancto amoris Sa-
 cramento dilaceratum,
 Cor Jesu, refugium peccatorum,
 Cor Jesu, fortitudo debilium,
 Cor Jesu, consolatio afflictorum,
 Cor Jesu, perseverantia iustorum,
 Cor Jesu, salus in te sperantium,
 Cor Jesu, spes in te morientium,
 Cor Jesu, cultorum tuorum dulce
 praesidium,
 Cor Jesu, deliciae Sanctorum omnium,
 Cor Jesu, adiutor noster in tribulatio-
 nibus, quae invenerunt nos nimis,
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
 parce nobis, Domine.
 Agnus Dei, qui etc., exaudi nos, Domine,
 Agnus Dei, qui etc., miserere nobis.
 Christe audi nos,
 Christe exaudi nos.

Miserere nobis.

V. Jesu, mitis et humilis corde.

R. Fac cor meum sicut cor tuum.

Oremus.

Concede, quaesumus, omnipotens Deus, ut, qui in sanctissimo dilecti Filii tui corde gloriantes praecipua in nos caritatis eius beneficia recolimus, eorum pariter et actu delectemur et fructu. Per eundem Dominum etc.

4. Lauretana Beatæ Mariæ Virginis.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de coelis Deus, miserere nobis.

Fili, Redemptor mundi, Deus, miserere nobis.

Spiritus sancte, Deus, miserere nobis.

Sancta Trinitas, unus Deus, miserere nobis.

Sancta Maria, ora pro nobis.

Sancta Dei genitrix,

Sancta Virgo virginum,

Mater Christi,

Mater divinae gratiae,

Mater purissima,

Mater castissima,

Mater inviolata,

Mater intemerata,

Mater amabilis.

} Ora pro nobis.

Mater admirabilis,
Mater Creatoris,
Mater Salvatoris,
Virgo prudentissima,
Virgo veneranda,
Virgo praedicanda,
Virgo potens,
Virgo clemens,
Virgo fidelis,
Speculum iustitiæ,
Sedes sapientiæ,
Causa nostræ lætitiæ,
Vas spirituale,
Vas honorabile,
Vas insigne devotionis,
Rosa mystica,
Turris Davidica,
Turris eburnea,
Domus aurea,
Foederis arca,
Janua coeli,
Stella matutina,
Salus infirmorum,
Refugium peccatorum,
Consolatio afflictorum,
Auxilium Christianorum,
Regina Angelorum,
Regina Patriarcharum,
Regina Prophetarum,
Regina Apostolorum,

Ora pro nobis.

Regina Martyrum, ora pro nobis.

Regina Virginum, ora pro nobis.

Regina Sanctorum omnium, ora pro nobis.

Regina sine labe originali concepta, ora pro nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis Domine.

Agnus Dei, qui etc. exaudi nos Domine.

Agnus Dei, qui etc. miserere nobis.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

Sub tuum praesidium confugimus, sancta Dei genitrix, nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus nostris, sed a periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa et benedicta, Domina nostra, advocata nostra, tuo Filio nos reconcilia, tuo Filio nos commenda, tuo Filio nos repraesenta.

V. Ora pro nobis, sancta Dei genitrix,

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

Gratiam tuam, quaesumus Domine, mentibus nostris infunde, ut qui angelo nunciante Christi Filii tui incarnationem cognovimus, per passionem eius et crucem ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eundem Chr. Dn. n. Amen.

V. Ora pro nobis, beatissime Joseph.
R. Ut digni efficiamur promissionibus
Christi.

Oremus.

Sanctissimæ Genitricis tuæ Sponsi,
quaesumus Domine, meritis adiuvemur,
ut quod possibilitas nostra non obtinet,
eius nobis intercessione donetur. Qui
vivis et regnas in sæcula sæculorum.
Amen.

5. Pro fidelibus defunctis.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de coelis Deus, miserere nobis.

Fili, Redemptor mundi Deus, miserere
nobis.

Spiritus sancte Deus, miserere nobis.

Sancta Trinitas, unus Deus, miserere
nobis.

Sancta Maria, ora pro fidelibus de-
functis.

Sancta Virgo virginum, ora pro fide-
libus defunctis.

Sancte Michael, ora pro fidelibus de-
functis.

Omnes sancti Angeli et Archangeli,
 Omnes sancti beatorum spirituum
 ordines,
 S. Joannes Baptiste,
 Omnes sancti patriarchae et pro-
 phetae,
 S. Petre,
 S. Paule,
 S. Joannes,
 Omnes sancti apostoli et evangelistae,
 S. Stephane,
 S. Laurenti,
 Omnes sancti Martyres,
 S. Gregori,
 S. Ambrosi,
 S. Augustine,
 S. Hieronyme,
 Omnes sancti pontifices et confessores,
 Omnes ss. doctores,
 Omnes ss. sacerdotes et levitae,
 Omnes ss. monachi et eremitae,
 S. Maria Magdalena,
 S. Catharina,
 S. Barbara,
 Omnes ss. virgines et viduae,
 Omnes sancti et sanctae Dei,
 Propitius esto, parce eis, Domine.
 Propitius esto, exaudi eos Domine.
 Ab omni malo, libera eos Domine.
 Ab ira tua, libera eos Domine.

Orate (Ora) pro fidelibus defunctis.

A rigore iustitiæ tuæ,
 A potestate diaboli,
 A rodente verme conscientiæ,
 A diuturna tristitia,
 A crudelibus flammis,
 Ab intolerabili frigore,
 Ab horrendis tenebris,
 A terribili planctu et eiulatu,
 Per admirabilem conceptionem tuam,
 Per sanctam nativitatem tuam,
 Per dulcissimum nomen tuum,
 Per baptismum et sanctum ieiunium
 tuum,
 Per profundissimam humilitatem
 tuam,
 Per promptam obedientiam tuam,
 Per infinitum amorem tuum,
 Per angores et molestias tuas,
 Per sanguineum sudorem tuum,
 Per captivitatem tuam,
 Per flagellationem tuam,
 Per coronationem tuam,
 Per baiulationem crucis tuæ,
 Per amaram mortem tuam,
 Per sanctissima vulnera tua,
 Per crucem et acerbissimam passio-
 nem tuam,
 Per sanctam resurrectionem tuam,
 Per admirabilem ascensionem tuam,

Libera eos Domine.

Per adventum Spiritus sancti Paracliti,

In die iudicii,

Peccatores, Te rogamus, audi nos.

Qui Mariam absolvisti et latronem exaudisti,

Qui salvandos salvas gratis,

Qui claves habes mortis et inferni,

Ut parentes, propinquos et benefactores nostros a poenis inferni eripere digneris,

Ut omnes fideles defunctos ab aeterna damnatione liberare digneris,

Ut illorum, quorum specialis in terra memoria non habetur, misereri digneris.

Ut eis omnibus parcere et indulgere digneris,

Ut desideria ipsorum adimplere digneris,

Ut in electorum consortium eos recipere digneris,

Rex tremendae Maiestatis,

Fili Dei,

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona eis requiem.

Agnus Dei, qui tollis etc. dona eis requiem.

Agnus Dei, qui tollis etc. dona eis requiem sempiternam.

Christe audi nos, Christe exaudi nos.

Te rogamus, audi nos.

Kyrie eleison, Christe eleison.

Kyrie eleison.

Pater noster etc.

V. A porta inferi.

R. Erue Domine animas eorum.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Fidelium Deus, omnium Conditor et Redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum, ut indulgentiam quam semper optaverunt, piis supplicationibus consequantur. Qui vivis et regnus cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti, Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Deus veniae largitor et humanae salutis amator, quaesumus clementiam tuam, ut nostrae congregationis fratres, propinquos et benefactores, qui ex hoc saeculo transierunt, beata semper Virgine Maria intercedente cum omnibus Sanctis tuis ad perpetuae beatitudinis consortium pervenire concedas. Per Christum Dn. n. Amen.

XII. Testamentum hominis christiani.

In nomine Domini Amen. Ego N. animam meam Creatori et Redemptori meo, corpus terrae unde prodiit, restituo lubensque exuo me omnibus temporalibus, quae sunt vanitates. Doleo de peccatis meis omnibus, maxime istis . . . . eaque detestor propterea, quia Deum meum optimum, quem me oportebat semper amare, illis ipsis saepe offendi. Amore Dei omnibus omnes offensas remitto petoque vicissim id mihi ab omnibus fieri. Credo in te, o suprema Veritas, spero in te, o aeterna Bonitas, amo te, o clementissima Maiestas. Subiicio me penitus ac perfecte omnibus, quaecumque de me sanctissima Dei voluntas disposuerit. Haec fiat in me, a me et de me, nunc et in aeternum. Commendo corpus et animam meam patrocinio gloriosae Virginis Mariae, matris et patronae meae, s. Iosephi, s. Angeli mei custodis, Patronorum et Sanctorum omnium, quos enixis precibus obtestor, ut mihi adesse velint nunc et in hora mortis meae. Ultima mea verba erunt Jesus, Maria,

Joseph, in quorum amplexu vivere et mori volo et, si sancta haec verba moribundus eloqui non possem, eloquetur illa cor meum et, si usu rationis in hora mortis destituerer, iam nunc enuncio pro tunc omni quo possum ardore, reverentia et submissione. Jesus! Maria! Joseph! In manus vestras commendo spiritum meum. Amen.

Index rerum.

I. Praefatio editoris	III
II. Quomodo hi aut alii pii libelli cum fructu legendi sint, praemonitio ad lectorem	IX

Libelli de imitatione Christi

Liber Primus.

Admonitiones ad spiritualem vitam utiles.

Cap.		Pag.
1.	De imitatione Christi et contemptu omnium vanitatum mundi	1
2.	De humili sentire sui ipsius .	3
3.	De doctrina veritatis	6
4.	De providentia in agendis . .	10
5.	De lectione sanctarum scripturarum	11
6.	De inordinatis affectionibus .	12

Cap.		Pag.
7.	De vana spe et elatione fugienda	13
8.	De cavenda nimia familiaritate	14
9.	De obedientia et subiectione	15
10.	De cavenda superfluitate verborum	17
11.	De pace acquirenda et zelo proficiendi	18
12.	De utilitate adversitatis	21
13.	De tentationibus resistendis	22
14.	De temerario iudicio vitando	26
15.	De operibus ex caritate factis	27
16.	De sufferentia defectuum aliorum	29
17.	De monastica vita	30
18.	De exemplis sanctorum patrum	32
19.	De exercitiis boni religiosi	35
20.	De amore solitudinis et silentii	39
21.	De compunctione cordis	43
22.	De consideratione humanae miseriae	46
23.	De meditatione mortis	50
24.	De iudicio et poenis peccatorum	55
25.	De ferventi emendatione totius vitae nostrae	60

Liber Secundus.**Admonitiones ad interna trahentes.**

Cap.		Pag.
1.	De interna conversatione . . .	67
2.	De humili submissione . . .	72
3.	De bono pacifico homine . . .	73
4.	De pura mente et simplici intentione	75
5.	De propria consideratione . . .	76
6.	De laetitia bonae conscientiae	78
7.	De amore Jesu super omnia . . .	81
8.	De familiari amicitia Jesu . . .	82
9.	De carentia omnis solatii . . .	85
10.	De gratitudine pro gratia Dei	90
11.	De paucitate amatorum crucis Jesu	93
12.	De regia via sanctae crucis . . .	96

Lieber Tertius.**De interna consolatione.**

1.	De interna Christi locutione ad animam fidelem	105
2.	Quod veritas intus loquitur sine strepitu verborum . . .	106
3.	Quod verba Dei cum humilitate sunt audienda, et quod multi ea non ponderant	108

Cap.	Pag.
4. Quod in veritate et humilitate coram Deo conversandum est	112
5. De mirabili effectu divini amoris	115
6. De probatione veri amatoris .	119
7. De occultanda gratia sub humilitatis custodia	122
8. De vili aestimatione sui ipsius in oculis Dei	125
9. Quod omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum, sunt referenda	127
10. Quod spreto mundo dulce est servire Deo	129
11. Quod desideria cordis examinanda sunt et moderanda . .	132
12. De informatione patientiae et luctamine ad verus concupiscentias	133
13. De obedientia humilis subditi ad exemplum Jesu Christi .	136
14. De occultis Dei iudiciis considerandis, ne extollamur in bonis	138
15. Qualiter standum sit ac dicendum in omni re desiderabili .	140
16. Quod verum solatium in solo Deo est quaerendum	143
17. Quod omnis sollicitudo in Deo statuenda sit	144

Cap.		Pag.
18.	Quod temporales miseriae exemplo Christi aequanimiter sunt ferendae	146
19.	De tolerantia iniuriarum, et quis verus patiens probetur . . .	148
20.	De confessione propriae infirmitatis et huius vitae miseriis	150
21.	Quod in Deo super omnia bona et dona requiescendum est .	153
22.	Da recordatione multiplicium beneficiorum Dei	157
23.	De quatuor magnam importantibus pacem	160
24.	De evitacione curiosae inquisitionis super alterius vita . .	163
25.	In quibus firma pax cordis et verus profectus consistit . .	165
26.	De eminentia liberae mentis, quam supplex oratio magis meretur, quam lectio . . .	167
27.	Quod privatus amor a summo bono maxime retardat . . .	169
28.	Contra linguas obtreptatorum	171
29.	Qualiter, instante tribulatione, Deus invocandus est et benedicendus	172
30.	De divino petendo auxilio et confidentia recuperandae gratiae	174

Cap.		Pag.
31.	De neglectu omnis creaturae, ut creator possit inveniri . . .	178
32.	De abnegatione sui et abdica- tione omnis cupiditatis . . .	181
33.	De instabilitate cordis et de in- tentione finali ad Deum habenda	183
34.	Quod amanti sapit Deus super omnia et in omnibus . . .	184
35.	Quod non est securitas a ten- tatione in hac vita	186
36.	Contra vana hominum iudicia	189
37.	De pura et integra resignatione sui ipsius ad obtinendam cor- dis libertatem	190
38.	De bono regimine in externis et recursu ad Deum in periculis	192
39.	Quod homo non sit importunus in negotiis	194
40.	Quod homo nihil boni ex se habet et de nullo gloriari potest	195
41.	De contemptu omnis temporalis honoris	198
42.	Quod pax non est ponenda in hominibus	199
43.	Contra vanam et saecularem scientiam	201
44.	De non attrahendo sibi res ex- teriores	203

Cap.	Pag.
45. Quod omnibus non est credendum, et de facili lapsu verborum	204
46. De confidentia in Deo habenda, quando insurgunt verborum iacula	208
47. Quod omnia gravia pro aeterna vita sunt toleranda	211
48. De die aeternitatis et huius vitae angustiis	213
49. De desiderio aeternae vitae, et quanta sint certantibus praemia promissa	217
50. Qualiter homo desolatus se debet in manus Dei offerre	222
51. Quod humilibus insistendum est operibus, cum deficitur a summis	227
52. Quod homo non reputet se consolatione dignum, sed magis verberibus reum	228
53. Quod gratia Dei non miscetur terrena sapientibus	231
54. De diversis motibus naturae et gratiae	233
55. De corruptione naturae et efficacia gratiae divinae	238
56. Quod nos ipsos abnegare et Christum imitari debemus per crucem	242

Cap.		Pag.
57.	Quod homo non sit nimis de- iectus, quando in aliquos labi- tur defectus	245
58.	De altioribus rebus et occultis iudiciis Dei non scrutandis .	247
59.	Quod omnis spes et fiducia in Iolo Deo est figenda	253

Liber Quartus.

	<i>Devota exhortatio ad sacram Com- munionem . . . . .</i>	257
1.	Cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus	258
2.	Quod magna bonitas et caritas Dei in Sacramento homini ex- hibetur	265
3.	Quod utile sit saepe communicare	269
4.	Quod multa bona praestantur devote communicantibus . .	272
5.	De dignitate Sacramenti et statu sacerdotali	276
6.	Interrogatio de exercitio ante Communionem	279
7.	De discussione propriae con- scientiae et emendationis propo- sito	280
8.	De oblatione Christi in cruce et propria resignatione . . .	283

Cap.		Pag.
9.	Quod nos et omnia nostra Deo debemus offerre et pro omnibus orare	285
10.	Quod sacra Communio de facili non est relinquenda	288
11.	Quod Corpus Christi et sacra scriptura maxime sint animae fidei necessaria	293
12.	Quod magna diligentia se debeat communicaturus Christo praeparare	298
13.	Quod toto corde anima devota Christi unionem in Sacramento affectare debet	300
14.	De quorundam devotorum ardenti desiderio ad Corpus Christi	303
15.	Quod gratia devotionis humilitate et sui ipsius abnegatione acquiritur	305
16.	Quod necessitates nostras Christo aperire et eius gratiam postulare debemus	307
17.	De ardenti amore et vehementi affectu suscipiendi Christum	309
18.	Quod homo non sit curiosus scrutator Sacramenti, sed humilis imitator Christi, subdendo sensum suum sacrae fidei	312

Appendix precationum.

	Pag.
I. Preces matutinae	317
II. Preces vespertinae	322
III. Preces pro sacrificio Missae	324
IV. Preces ante Confessionem .	342
V. Preces post Confessionem .	349
VI. Preces ante s. Communionem	353
VII. Preces post s. Communionem	358
VIII. Preces ad lucrandas plenarias Indulgentias	362
IX. Praxis orandi Rosarium . .	367
X. Exercitium singularis devotio- nis erga B. Virginem Mariam	370
XI. Varias Litaniae:	
1. de venerabili Sacramento .	375
2. de ss. Nomine Jesu	379
3. de ss. Corde Jesu	382
4. Lauretana Beatae Virginis Mariae	385
5. Pro fidelibus defunctis . .	388
XII. Testamentum hominis christi- ani	393

Princeton University Library

32101 065345629

